ہیر وارث شاہ
سیّد وارث شاہ

ختم نبوت ﷺ زندہ باد　　　　　　　　　　　　　　　　　　　عظمت صحابہ زندہ باد

السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ:

معزز ممبران: آپ کا وٹس ایپ گروپ ایڈ من **اردو بکس** آپ سے مخاطب ہے۔

آپ تمام ممبران سے گزارش ہے کہ:

1۔ گروپ میں یا گروپ ایڈ من سے کوئی بھی بات / درخواست / فرمائش کرتے وقت **السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ** کو فروغ دیں۔

2۔ ایڈمنز یا دیگر ممبرز جو بھی اچھی پوسٹ کریں اس پر کمنٹس / شکرز / رائے لازمی کریں تا کہ ان کی حوصلہ افزائی ہو اور دیگر ممبران کو بھی اس کتاب / پوسٹ کی اہمیت کا اندازہ ہو۔

3۔ گروپ ایڈمنز سے پرسنل سوالات مت کیجئے۔ صرف کتب کے متعلق دریافت کریں یا درخواست کریں۔

4۔ ایڈمنز اور ممبرز سے اخلاق سے پیش آئیں۔ اگر ہم ادبی گروپ میں موجود ہیں لیکن ہماری اخلاقیات معیاری نہیں تو ہمیں ادبی گروپ کا ممبر کہلانے کا بھی کوئی حق نہیں۔

5 گروپ میں یا ایڈمن کے انباکس میں وائس میسیج، ویڈیوز بھیجنے کی حرکت مت کریں ورنہ بلاک کر دیئے جائیں گے۔

6۔ سب سے اہم بات:

گروپ میں کسی بھی قادیانی، مرزائی، احمدی، گستاخِ رسول، گستاخِ امہات المؤمنین، گستاخِ صحابہ و خلفائے راشدین حضرت ابو بکر صدیق، حضرت عمر فاروق، حضرت عثمان غنی، حضرت علی المرتضیٰ، حضرت حسنین کریمین رضوان اللہ تعالیٰ اجمعین، گستاخِ اہلبیت یا ایسے غیر مسلم جو اسلام کے خلاف پراپیگنڈا میں مصروف ہیں یا ان کے روحانی و ذہنی سپورٹرز کے لئے کوئی گنجائش نہیں ہے لہذا ایسے اشخاص بالکل بھی گروپ جوائن کرنے کی زحمت نہ کریں۔ معلوم ہونے پر فوراً ریمو کر دیا جائے گا۔

7۔ تمام کتب انٹرنیٹ سے تلاش / ڈاؤنلوڈ کر کے فری آف کاسٹ وٹس ایپ گروپ میں شیئر کی جاتی ہیں۔ جو کتاب نہیں ملتی اس کے لئے معذرت کر لی جاتی ہے۔ جس میں محنت بھی صرف ہوتی ہے لیکن ہمیں آپ سے صرف دعاؤں کی درخواست ہے۔

7۔ ہمارا گروپ جوائن کرنے کے لئے درج ذیل لنکس پر کلک کریں اور وٹس ایپ سلیکٹ کر کے جوائن کر لیں۔ صرف ایک ہی گروپ جوائن کریں اگر پہلے سے "اردو بکس" جوائن ہیں تو اس کو سکپ کر دیں۔

1. https://chat.whatsapp.com/EFrs3uGTgEm2319kK0wfu2
2. https://chat.whatsapp.com/Koqfq0iOsCm0F88xfiaLQ1
3. https://chat.whatsapp.com/IEl5cejf7Xc0b1HjApSyxI

گروپ فل ہونے کی صورت میں ایڈمن سے وٹس ایپ پر میسیج کریں۔ برائے مہربانی اخلاقیات کا خیال رکھتے ہوئے موبائل پر کال یا ایم ایس کرنے کی کوشش ہر گز نہ کریں۔

0343-7008883　　　　　0333-8033313

اللہ ہم سب کا حامی و ناصر ہو

سید وارث شاہ

سید وارث شاہ مرحوم دے حالات زندگی بارے کوئی پکی گل نہیں ملدی - پنجاب دے اس قابل فخر تے چونویں شاعر بارے کوئی صحیح تاریخی ثبوت نہیں ملدا - اہناں دے قصہ ہیر رانجھا چوں اہناں بارے جو اخذ کیتا جاندا اے، اوہ انج اے کہ اہناں ہیر دا قصہ ۱۱۸۰ھ وچ لکھیا تے ایس توں ظاہر ہندا کہ اہناں دا جنم سو دسوے ۴۰-۱۱۳۵ھ دے قریب ہویا - اہناں دے باپ دا نام قطب شاہ سی جویں:

بناں عمل دے نہیں نجات تیری پیا ماریں قطب دیا بیٹیا او

اہناں دی جنم بھومی جنڈیالہ شیر خاں ضلع شیخوپورہ سی -

وارث شاہ وسنیک جنڈیالڑے دا تے شاگرد مخدوم قصور دا ای

جد ذرا جوان ہوئے تے قصور مولوی غلام محی الدین کولوں جیہڑے جامع مسجد کوٹ شہر قصور وچ درس دیندے سن یا مولوی غلامی مرتضٰی کولوں پڑھدے رہے - ایتھوں ظاہری علم حاصل کر کے پاک پتن چلے گئے تے حضرت باوا فرید گنج شکر دی درگاہ توں باطنی فیض حاصل کیتا - اہ حنفی مذہب سن - لکھدے ہن -

مودود دالاڈلا پیر چشتی گنج شکر مسعود بھرپور ہے جی

بیان کیتا جاندا اے کہ ایتھوں فارغ ہو کے پنڈ ٹھٹھ جاہد آگئے تے اک پرانی مسیت وچ بیٹھ کے اللہ اللہ کرن تے لوکاں نوں وعظ نصیحت کرن لگے - ایتھے اہناں دی گوٹھ اک لوہار نال ہو گئی - اہناں لوہاراں دی کڑی یا عورت بھاگ بھری نال پیار ہو گیا - عشق مشک چھپے نہیں رہندے - عشق دا دھواں باہر نکلیا - عورت دے وارث ایس تے چھتے ہوئے - اوہ اوتھوں اٹھ کے ملکہ ہانس (پاک پتن دے نیڑے) آ گئے - تے اپنے عشق دے زخم نوں ہرا رکھن لئی "ہیر تے رانجھا" دی داستان لکھی - ڈاکٹر موہن سنگھ دیوانہ ایم-اے تے بعض ہور سجن ایس عشق دی بات تو منکر ہن تے آکھدے ہن کہ اک نیک پاک درویش تے ایہہ تہمت اے - پر چودھری فضل حق لیکھک "معشوقہ پنجاب" تے بعض ہور ایس نوں ٹھیک من رہے

ہن-وارث آپ لکھ دے ہن :

تدوں شوق ہویا قصہ جوڑنے دا جدوں عشق دی گل اظہار ہوئی

اپنی محبت تے عشق دا اقرار کردے ہوئے آکھدے ہن

معشوق دیاں باہمیاں شوخ نیناں وارث شاہ جیسے مجذوب کیتے

اتنا کامیاب قصہ لکھن تے اوہ آپ اقرار کردے ہن

وارث شاہ فقیر دی عقل کتھے ایہہ ٹپیاں عشق پڑھایاں ہن

وارث نے اپنے قصے وچ بھاگ بھری دا نام پنج چھ وار ورتیا اے- پر ایس خوبی نال کہ پتہ نہ لگے سچ مچ کسے "بھاگ بھری" نوں آکھدے ہن یا اوسے نوں بھاگاں والی سمجھ دے ہن' جویں-

وارث شاہ نوں مار نہ بھاگ بھریئے انی منس دی پیاریئے واسطہ ای

یاں :

تینوں شوق اے تہاں دا بھاگ بھریئے جنہاں ڈاچیاں بار چرائیاں نیں

بیان کیتا جاندا اے کہ جدوں اہناں اہ قصہ لکھیا- لوکاں نوں سنایا تے لوگ بڑی چاہ نال آپ دے شعر لکھ یا لکھوا کے لے جان لگے' جس نال قصے دی شہرت جنگل دی اگ وانگ پھیل گئی' تے جد آپ ملکہ ہانس توں جتھے بیٹھ کے اہ قصہ نظم کیتا سی :

ہانس دا شہر مشہور ملکہ جتھے شعر کیتے یاراں واسطے میں

مڑ جنڈیالے جاندے ہوئے قصور پہنچے- قصے دی شہرت کھنڈ چکی سی- ایہہ جد استاد نوں ملے' اوہ دیکھ کے ناراض ہوئے تے آکھیا-

"بلھے شاہ نوں پڑھایا اوس سارنگی پھڑ لئی- تینوں پڑھایا تے توں عشق دے قصے شروع کر دتے"

اوہ رات مرشد (استاد) کول مسجد وچ رہے- سویرے اٹھ کے عرض کیتا- میں تے ایہہ قصہ روح تے بت دا لکھا اے تے اہ سنایا کہ :

ایہہ روح قلبوت دا ذکر سارا نال عقل دے میل بلایا ای

ہیر روح تے چاک قلبوت جانو بالناتھ اہ پیر بنایا ای

چیچ پیر نے پنج حواس تیرے جنہاں تھاپنا تدھ نوں لایا ای!

تے قصے چوں کجھ ہو چونویں شعر سنائے - اہناں تے ڈاہڈا اثر ہویا تے اہناں فرمایا -
توں منج دی رسی وچ موتی پرودتے ہن"

(ہیر : مرتبہ عزیزالدین)

وارث شاہ ایتھوں واپس جنڈیالہ شیر خاں چلے گئے - تے اوتھوں آخرت دے سفر لئی کوچ کیتا - اہناں دا مزار ایتھے خستہ حال موجود اے تے جس میت وچ ٹھٹھ جاہد اوہناں دی زندگی دی ابد اکیتی سی اوتھے وی پتھر لگا ہویا اے تے اہناں بارے لکھیا ہویا اے -

وارث نے اہ قصہ اپنے قول مطابق ۱۱۸۰ھ وچ لکھیا --- ہیر رانجھا پنجاب دیاں محفلاں، مجلساں دا شنگار بن گیا - پہلوں لوک ہتھ لکھیاں تحریراں یا حافظے تے گزارہ کردے رہے - فیر ۷۰ - ۱۸۶۰ء دے بعد جد چھاپے خانے دارواج ہویا اس قصے نوں رائے صاحب منشی گلاب سنگھ 'ملک ہیرا' حاجی چراغ دین سراج دین نے لاہور وچ تے نیاز علی خاں' بھائی چتر سنگھ تے بھائی کشن سنگھ عارف نے امرت سر وچ ہزاراں لکھاں دی گنتی وچ چھپوایا - قصے دی وکری تے مشہوری ویکھ کے لاہور دے اک شیر فروش میاں رکن الدین نے پنجاب دے مشہور شاعر میاں ہدایات اللہ کولوں پہلی وار ایسدی سدھائی تے تکمیل کرا کے ۱۸۸۸ء دے قریب چھپوایا -

تصنیفاں :

قصہ ہیر رانجھا وچ شاعر دی قادر الکلامی تے فنی عظمت دیکھ کے یقین ہنداا ے کہ اہناں ایس توں سوا ہور وی ضرور کجھ لکھیا ہووے گا - میاں ہدایت والی ترمیم شدہ ہیر وارث مطبوعہ ۱۸۸۸ء دے اخیر تے وارث دی لکھت معراج نامہ تے عبرت نامہ شامل ہن تے میاں پیر اندتہ ترگڑوالی ہیر وارث شاہ دے اخیر تے معراج نامہ - چوہڑیٹی نامہ تے اشتر نامہ موجود ہن - پر ایہناں دی بولی' بحر تے انداز ہیر توں بالکل الگ ہن -

ہیر تے رانجھے دے عشق داواقعہ ابراہیم بہلول لودھی دے سمے ہویا - تے دمودر نے پہلی وار پنجابی وچ ایس نوں اکبر بادشاہ دے راج وچ نظم کیتا - ایس ویلے ایہہ قصہ چنگی شہرت پاچکیا سی - شاہ حسین گنگ بھٹ گورداس تے ہو شاعراں دے کلام وچ ہیر تے رانجھے دے حوالے موجود ہن - دمودر نے ایس قصے

دے اخیر وچ لکھیا اے کہ ہیر تے رانجھا کھیڑیاں دی پھاہی چوں نکل کے مکے ول چلے گئے تے اوتھے ای رہے پر وارث پہلے شاعر ہن جنہاں قصے دا انت دکھان تک پیش کیتا تے لکھیا کہ ہیر دے ماپیاں رانجھے نوں کیہا کہ جنج بنا کے لے آ تے ویاہ کے لے جا۔ تے جد اوہ چلا گیا پچھوں ہیر نوں زہر دے کے مار دتا تے رانجھے نوں خط لکھ دتا کہ اوہ مر گئی اے۔

وارث شاہ توں پہلاں تے بعد کئی شاعراں نے ایہہ قصہ نظم کیتا اے۔ پر حقی گل ایہہ اے کہ ہر اک وچ اک نہ اک خوبی تے ضرور ہو سکدی اے پر وارث والی کمالیت تے ہر خوبی کسے وچ وی نہیں۔

وارث نے اپنی شاعری وچ بڑی روانی' قادر الکلامی تے چابک دستی توں کم لیا اے۔ اوہ کلام دے بادشاہ سن۔ اوہناں مرضی مطابق لفظاں نوں توڑ مروڑ لیا اے پر ایہہ دی نگینے وانگ جڑے جاپدے ہن۔

ماخوذ از پنجابی شاعراں دا تذکرہ' میاں مولا بخش کشتہ امرتسری' مطبوعہ ۱۹۵۵ء

۱

اول حمد خدا دا ورد کیجے، عشق کیتا سو جگ دا مول میاں
پہلے آپ ہی رب نے عشق کیتا، معشوق ہے نبی رسولؐ میاں
عشق پیر فقیر دا مرتبہ ہے، مرد عشق دا بھلا رنجول میاں
کھلے تنہاں دے باغ قلوب اندر، جنہاں کیتا ہے عشق قبول میاں

۲

دوئی نعت رسولؐ مقبول والی جیندے حق نزول لولاک کیتا
والی کر کے مرتبہ وڈا دتا سبھ خلق دے عیب تھیں پاک کیتا
سرور ہوئے کے اولیاء انبیا دا اگے حق دے آپ نوں خاک کیتا
کرے امتی امتی روز محشر خوشی چھڈ کے جیو غمناک کیتا

۳

چارے یار رسولؐ دے چار گوہر سبھا اک تھیں اک چڑھندڑے نیں
ابوبکرؓ تے عمرؓ عثمانؓ علیؓ آپو آپنے گنیں سوہندڑے نیں
جنہاں صدق یقین تحقیق کیتا راہ رب دے سیس وکندڑے نیں
ذوق چھڈ کے جنہاں نے زہد کیتا واہ واہ اوہ رب دے بندڑے نیں

۴

مدح پیر دی حب دے نال کیجے۔ جیندے خادماں دے وچ پیریاں نی
باجھ ایس جناب دے بار ناہیں لکھ ڈھونڈ دے پھرن فقیریاں نی

جیہڑے پیر دے نظر منظور ہوئے گھر تھاندے پیریاں میریاں نی
روز حشر دے پیر دے طالباں نوں ہتھ سجڑے ملن گیاں چیریاں نی

۵

مودود دا لاڈلا پیر چشتی شکر گنج مسعود بھرپور ہے جی
خاندان وچ چشت دے کاملیت شہر فقر دا پٹن معمور ہے جی
بائیاں قطباں دے وچ ہے پیر کامل جیندی عاجزی زہد منظور ہے جی
شکر گنج نے آن مکان کیتا دکھ درد پنجاب دا دور ہے جی

۶

جدوں عشق دے کم نوں ہتھ لائیے پہلاں رب دا نام تھائیے جی
پھیر نبی رسول پیغمبراں نوں دم دم درود پہنچائیے جی
یاراں اساں نوں آن سوال کیتا قصہ ہیر دا نواں بنائیے جی
ایس پریم دی جھوک دا سبھ قصہ جیبھ سوہنی نال سنائیے جی
نال عجب بہار دے شعر کہہ کے رانجھے ہیر دا میل ملائیے جی
یاراں نال مجالساں وچ بہہ کے مزا ہیر دے عشق دا پائیے جی

۷

حکم من کے سجناں پیاریاں دا قصہ عجب بہار دا جوڑیا اے
فقرہ جوڑ کے خوب درست کیتا نواں پھل گلاب دا توڑیا اے
بہت جیو دے وچ تدبیر کر کے فرہاد پہاڑ نوں پھوڑیا اے
سبھا وٹھ کے زیب بنا دتا جیہا عطر گلاب نچوڑیا اے

۸

اک تخت ہزاریوں گل کیجے' جتھے رانجھیاں رنگ مچایا ہے
چھیل گبھرو مست اربیلڑے نین سندراک تھیں اک سوایا ہے
والے کو کلے مندرے مجھ لنگی نواں ٹھاٹھ تے ٹھاٹھ چڑھایا ہے
کیہی صفت ہزارے دی آکھ سکاں گویا بہشت زمین تے آیا ہے

۹

موجو چودھری پنڈ دی پاہند والا چنگا بھائیاں دا سردار آہا
پتر اٹھ دو بیٹیاں تسدیاں سن وڈا ٹبر اتے پروار آہا
بھلی بھائیاں وچ پرتیت اس دی منیا چوہدری تے سرکار آہا
وارث شاہ ایہہ قدرتاں رب دیاں نے دھیدو نال اوس بہت پیار آہا

۱۰

باپ کرے پیار تے ویر بھائی ڈر باپ دے تھیں پئے سنگدے نیں
گجھے میہنڑے مار کے سپ وانگوں اسدے کالجے نوں پئے ڈنگدے نیں
کوئی وس نہ لگنے کڈھ چھڈن دیندے سنہڑے رنگ برنگ دے نیں
وارث شاہ ایہہ غرض ہے بہت پیاری ہور ساک نہ سین نہ انگ دے نیں

۱۱

تقدیر سیتی موجو فوت ہویا بھائی رانجھے دے نال کھہیڑ دے نی
کھائیں رج کے گھور دا پھریں رناں کڈھ رکتاں دھیدو نوں چھیڑ دے نی

نت سجرا گھا کلیجڑے دا گلاں ترکھیاں نال اچیڑ دے نی
بھائی بھابیاں ویر دیاں کرن گلاں ایہہ جھنجٹ نت سہیڑ دے نی

۱۲

حضرت قاضی تے پنچ سدا سارے بھائیاں زمین نوں کچھ پوایا اے
وڈھی دے کے بھوئیں دے بنے وارث بنجر زمین رنجھیٹے نوں آیا اے
کچھاں مار شریک مذاق کر دے بھائیاں رانجھے دے باب بنایا اے
گل بھائیاں ایہہ بنا چھڈی مگر جٹ دے پھکڑی لایا اے

۱۳

پنڈا چھنڈ کے آرسی نال ویکھن تنہاں ڈھنگ کیہا ہل واہناں اے
تن پالکے چوپڑے پٹے جنہاں کسے رن کیہہ اوہناں نوں چاہناں اے
ہنیں بھوئیں دے جھگڑے کرے منڈا ایس توڑ نہ مول نباہناں اے
دینہہ وہلی واہے تے رات گانویں کسے روز دا ایہہ پراہناں اے

۱۴

رانجھا جوترا واہ کے تھک رہیا- لاہ ارلیاں چھاؤں نوں آوندا اے
بھتا آن کے بھابی نیں کول دھریا حال اپنا رو وکھاندا اے
چھالے پیے تے ہتھ تے پیر پھٹے سانوں واہی دا کم نہ بھاوندا اے
بھابی آکھیا لاڈلا باپ دا سیں اتے کھرا پیارڑا ماؤں دا اے

۱۵

رانجھا آکھدا بھابیو ویرنوں نی تساں بھائیاں نالوں وچھوڑیا جے

خوشی روح نوں بہت دل گیر کیتا تساں پھل گلاب دا توڑیا جے
سکے بھائیاں نالوں وچھوڑ مینوں کنڈا وچ کلیجے دے پوڑیا جے
بھائی جگر تے جان ساں اسیں اٹھے وکھو وکھ کر چا وچھوڑیا جے
نال قہر دے اکھیاں کڈھ بھابی سانوں مہنیاں نال جھنجھوڑیا جے
جتھے صفاں ہوتڑن گیاں طرف جنت وارث شاہ دی واگ نہ موڑیا جے

۱۶

کریں آکڑاں کھا کے ددھ چاول ایہہ رج کے کھان دیاں مستیاں نیں
آکھن دیوراں نال نہال ہوئیاں سانوں سبھ شریکناں ہسدیاں نیں
ایہہ رانجھے دے نال ہن گھیو شکر پر جیو دا بھیت نہ دسدیاں نیں
رناں ڈگدیاں ویکھ کے چھیل منڈا جیویں شہد وچ مکھیاں پھسدیاں نیں
اک توں کلنک ہیں اساں لگا ہور سبھ سکھالیاں وسدیاں نیں
گھروں نکلیں تے پیا مریں بھکھا بھل جان تینوں سبھے مستیاں نیں

۱۷

تساں چھترے مرد بنا دتے سپ رسیاں دے کرو ڈاریونی
راجے بھوج دے مکھ لگام دے کے چڑھ دوڑیاں ہو ٹونے ہاریونی
کیرو پانڈواں دی صفا گال سٹی ذرا گل دے نال ہریاریونی
راون لنک لٹائی کے گرو ہویا کار تساں دے ہین ہتیاریونی

۱۸

بھابی آکھدی گنڈیا منڈیا وے اساں نال کیہ رکتاں چائیاں نی
علی جیٹھ اتے جنہاں فتوح دیور ڈب موئیاں اوہ بھرجائیاں نی
گھر دگھری وجار دے لوک سارے سانوں کیہمار بھائیاں مائیاں نی

تیری گل نہ بنے گی نال ساڈے لیا پرناہ سیالاں دیاں جائیاں نی

۱۹

منہ برا دسینڈرا بھابیئے نی سڑے ہوئے پتنگ کیوں ساڑنی ہیں
تیرے گوچرا کم کیہ پیا ساڈا سانوں بولیاں نال کیوں مارنی ہیں
اتے چاڑھ کے پوڑیاں لاہ لیندی کہے گلاں دے محل اسارنی ہیں
اساں نال کیہ معاملہ پیا تینوں پر پیکیاں ولوں گوارنی ہیں

۲۰

سدھا ہوئیکے روٹیاں کھاہ جٹا اٹھ کے کاہنوں اڈیاں چائیاں نی
تیرے پنکھٹاں دے وچ پیو پئی دھماں ترنجناں دے وچ پائیاں نی
دہیں رات خراب اوہ مگر تیرے ایس عشق تے بہت نچایاں نی
گھر بار وسار کے خوار ہوئیاں جھوکاں جنہانوں پریم دیاں لائیاں نی
زلفاں کنڈیاں کالیاں ہوک منگو جھوکاں ہک تے آن بہایاں نی
وارث شاہ ایہہ جنہاں دے چن دیور ڈب موئیاں اوہ بھر جائیاں نی

۲۱

اٹھکیلیا اہل دیوانیا وے تھکاں موہڈیاں دے اتوں سٹنا ایں
چیری بنھ کے بھنڑے وال چوپڑ وچ ترنجناں پھیریاں گھتنا ایں
روٹی کھاندیاں لون جے پوے تھوڑا چا انگنیں رانجھا وچ پلٹنا ایں
کم کریں ناہیں پچھا کھائیں بہنیں جڑھ اپنی آپ توں پٹنا ایں

۲۲

بھل گئے ہاں وڑے ہاں آن ویہڑے سانوں بخش لے ڈاریئے واسطہ ای
ہتھوں تیریوں دیس میں چھڈ جاساں رکھ لئیں ہتھیاریئے واسطہ ای
دینہہ رات توں ظلم تے لک بدھا مریں روپ سنگاریئے واسطہ ای
نال حسن دے پھریں گمان لدی سمجھ مست ہنکاریئے واسطہ ای
وارث شاہ نوں مار نہ بھاگ بھریئے انی منس دیئے پیاریئے واسطہ ای

۲۳

ساڈا حسن پسند نہ لیاونائیں جاہ ہیر سیال ویاہ لیاویں
واہ وںجھلی پریم دی گھت جالی کائی نڈھی سیالاں دی پھاہ لیاویں
تیتھے ول ہے رناں ولاونے دا رانی کوکلاں محل توں لاہ لیاویں
دینہہ بوہیوں کڈھنی ملے ناہیں راتیں کندھ پچھواڑیوں ڈھاہ لیاویں
وارث شاہ نوں نال لیجایئے تے جیویں دا لگے تیویں لالیا ویں

۲۴

نڈھی سیالاں دی ویاہ کے لیاوساں میں کریں بولیاں اتے ٹھٹھولیاں نی
بہے گھت پیہڑا وانگ مہریاں دے ہون تساں جیہاں اگے گولیاں نی
مجھو واہ وچ بوڑیئے بھابیاں نوں ہون تساں جیہاں بڑبولیاں نی
وارث بس کرو اسیں رج رہے بھر دتیاں جے سانوں جھولیاں نی

۲۵

کیہا بھیڑ مچایوئی کچیاوے متھا ڈاہ لائیو ای سوکناں وانگ کیہا

جا سجرا کم گوا ناہیں ہو جاسیا جوہناں پھیر بیہا
رانجھے کھا غصہ سر ڈھول ماری کیہی چنبڑی ان نوں جویں لیہا
تسیں دیس رکھواسیں چھڈ چلے لاہ جھگڑا بھائیے گل ایہا
ہتھ پکڑ کے جتیاں مار نکل رانجھا ہو ٹریا وارث شاہ. جیہا

۲۶

خبر بھائیاں نوں لوکاں جا دتی دھیدو رس ہزاریوں چلیا جے
ہل واہناں لوس توں ہوئے ناہیں مار بولیاں بھابیاں گھلیا جے
پگڑ راہ ٹریا ہنجوں نین روون جیویں ندی دا نیر اچھلیا جے
اگوں ویر دے واسطے بھائیاں نے ادھ واٹیوں راہ جا ملیا جے

۲۷

روح. چھڈ قلبوت جیوں ودع ہندا تویں ایہہ درویش سدھاریائی
ان پانی ہزارے دا قسم کر کے قصد جھنگ سیالاں دا دھاریائی
کیتا رزق تے آب اوداس رانجھا چلو چل ہی جیو پکاریائی
کچھ ونجھلی مار کے رواں ہویا وارث وطن تے دیس وساریائی

۲۸

آکھ رانجھیا بھا کیہ بنی تیرے دیس اپنا چھڈ سدھار ناہیں
ویر امبڑی جایا جا ناہیں سانوں نال فراق دے مار ناہیں
ایہہ باندیاں تے اسیں ویر تیرے کوئی ہور وچار وچار ناہیں
بخش ایہہ گناہ توں بھابیاں نوں کون جمیا جو گنہگار ناہیں
بھائیاں باجھ نہ مجلساں سوہندیاں نی اتے بھائیاں باجھ بہار ناہیں

بھائی مرن تاں پوندیاں بھج بانہاں بناں بھائیاں پرھنے پردار ناہیں
لکھ اوٹ ہے کول وسیندیاں دی بھائیاں گیاں جیڈی کوئی ہار ناہیں
بھائی ڈھاوندے بھائی اسارے دے نے بھائیاں باجھ بانہاں بیلی یار ناہیں
طالع منداں دیاں لکھ خوشامداں نے تے غریب دا کوئی بھی یار ناہیں
بانہاں کلیاں نوں لوک مار دے نیں بانہاں والیاں نوں کوئی سار ناہیں
وارث شاہ میاں بناں بھائیاں دے سانوں جیوناں ذرا درکار ناہیں

۲۹

رانجھے آکھیا اٹھیا رزق میرا ایتھوں بھائیو تسیں کیہ منگدے ہو
ونڈ لیا جے باپ دا ملک سارا تسیں ساک نہ سین نہ انگ دے ہو
وس لگ جے تاں منصور وانگوں مینوں چا سولی اتے ٹنگ دے ہو
وچوں خوشی ہواساں دے نکلنے تے گل آکھدے مونہوں نہ سنگ دے ہو

۳۰

بھرجائیاں آکھیا رانجھیا وے اسیں باندیاں تیریاں ہنیاں ہاں
ناؤں لیناں ایں جدوں توں جاوندا اسیں ہنجواں رت دیاں رنیاں ہاں
جان مال قربان ہے تدھ اتوں اتے آپ بھی چوکھنے ہنیاں ہاں
سانوں صبر آرام نہ آوندا ہے جس ویلڑے تیتھوں وچھنیاں ہاں

۳۱

بھابھی رزق اداس جاں ہو ٹریا ہن کاس نوں گھیر کے کھنگدیاں ہو
پہلے ساڑ کے جیو نمانڑے نوں پچھوں بھلیاں لاونیں لگدیاں ہو
بھائی ساک سن سو تساں وکھ کیتے تسیں ساک کیہ ساڈیاں لگدیاں ہو

وارث شاہ اکلڑے کیہ کرناں تسیں ست اکٹھیاں وگدیاں ہو

۳۲

واہ لارہے بھائی بھابیاں بھی رانجھا اٹھ ہزاریوں دھایا اے
بکھ ننگ نوں جھاک کے پندھ کر کے راتیں وچ مسیت دے آیا اے
ہتھ ونجھلی پکڑ کے رات ادھی رانجھے مزا بھی خوب بنایا اے
رن مرد نہ پنڈ وچ رہیا کوئی سبھا گرد مسیت دے آیا اے
وارث شاہ میاں پنڈ جھگڑیاں دی پچھوں ملاں مسیت دا آیا اے

۳۳

مسجد بیت العتیق مثال آہی خانے کعبیوں ڈول اتاریا نیں
گویا اقصیٰ دے نال دی بھین دوئی شاید صندلی نور اساریا نیں
پڑھن فاضل درس درویش مفتی خوب کڈھ الحان پکاریا نیں

۳۴

تعلیل میزان تے صرف بہائی صرف میر بھی یاد پکاریا نیں
قاضی قطب تے کنز انواع باراں مسعودیاں جلد سواریا نیں
خانی نال مجموعہ سلطانیا ندے اتے حیرت الفقہ نواریا نیں
فتاویٰ برہنہ منظوم شاہاں نال زبدیاں حفظ قراریا نیں
معارج النبوت خلاصیاں توں روضہ نال اخلاق پیاریا نیں
زاردیاں دے نال شرح ملاں زنجانیاں نحو نتاریا نیں
کرن حفظ قرآن تفسیر دوراں غیر شرح نوں دریاں ماریا نیں
وارث شاہ سب علم دے وچ کامل' سبھ پڑھے سو سبھ نتاریا نیں

۳۵

اک نظم دے درس ہر کرن پڑھدے نام حق تے خالق باریاں نی
گلستاں بوستاں نال بہار دانش طوطی نامہ تے رازق باریاں نی
منشیات نصاب تے ابوالفضلاں شاہنامیوں واحد باریاں نی
قران السعدین دیوان حافظ شیریں خسرواں لکھ سواریاں نی

۳۶

قلم دان دفتین دوات پٹی نانویں املی ویکھدے لڑکیاں دے
لکھن نال مسودے سیاق خسرے سیاہی اور جے لکھدے ورقیاں دے
اک بھل کے عین دا غین واچن ملاں جند کڈھن نال کڑکیاں دے
اک آوندے شوق جزدان لے کے وچ متنباندے نال تڑکیاں دے

۳۷

ملاں آکھیا چونڈیاں ویکھدیاں ایں غیر شرع توں کون ہیں دور ہوا وئے
ایتھے لچاں دی کوئی تھاؤں ناہیں پٹے دور کر حق منظور ہوا وئے
انا الحق کہاوناں کبر کر کے اوڑک مریں گا وانگ منصور ہوا وئے
وارث شاہ نہ ہنگ دی باس چھپے بھاویں رسمی وچ کافور ہووئے

۳۸

داڑھی شیخ دی عمل شیطان والے کیہارانیوں جاندیاں رہیاں نوں
اگے گڈھ قرآن تے بہیں منبر کیہا اڈیو مکردیاں پھاہیاں نوں
ایہہ پلیت تے پاک دا کرو واقف اسیں جانئے شرع گواہیاں نوں

جیہڑے تھاؤں ناپاک دے وچ وڑیوں شکر رب دیاں بے پرواہیاں نوں
وارث شاہ وچ حجریاں فعل کردے ملاں جوترے لاؤندے واہیاں نوں

۳۹

سانوں دس نماز ہے کاس دی جی کاس نال بنائے کے ساریا نیں
کن 'نک نماز دے ہین کتنے متھے کنہاندے دھروں ایہہ ماریا نیں
لمبے قد چوڑی کس ہان ہندی کس چیز دے نال سواریا نیں
وارث کلیاں کتنیاں اسدیاں نیں کس نال ایہہ بنھ اتاریا نیں

۴۰

اساں فقہ اصول صحیح کیتا غیر شرع مردود نوں مارنا ایں
اساں دسنے کم عباداتاں دے پل صراط توں پار اتارناں ایں
فرض سنتاں واجباں نقل وتراں نال جائیزاں سچ نتارناں ایں
وارث شاہ جماعت دے تارکاں نوں تازیانیاں دریاں مارناں ایں

۴۱

باس حلویاں دی خبر مردیاں دی جیوے نال دعاواں دے ماردے ہو
اکھیاں کوڑھیاں لوہلیاں وانگ بیٹھے قرعہ مرن جہان دے دھاردے ہو
شرع چاء سرپوش بنایا جے روا دار وڈے گنہگار دے ہو
وارث شاہ مسافراں آئیاں نوں چلو چلی ہی پئے پکار دے ہو

۴۲

ملاں آکھیاں نامعقول جٹا فرض کج کے رات گزار جائیں

فجر ہندی توں اگے ہی اٹھ ایتھوں سر کج کے مسجدوں نکل جائیں
گھر رب دے نال نہ بنھ جھیڑے از غیب دیاں جتاں نہ اٹھائیں
وارث شاہ خدا دیاں خانیاں نوں ایہہ ملاں بھی چمبڑے ہین بلائیں

۴۳

چڑی چوکدی نال جاں ٹرے پاہندی پیاں دودھ دے وچ مدھانیاں نیں
اٹھ غسل دے واسطے جان دوڑے سیجاں رات نوں جنہاں نیں مانیاں نیں
رانجھے کوچ کیتا آیا ندی اتے ساتھ لدیا پار مہانیاں نیں
وارث شاہ میاں لڈن وڈی کپن کپا شہد دا لدیا بانیاں نیں

۴۴

رانجھے آکھیا پار لنگھا لا میکوں چاڑھ لے رب دے واسطے تے
اسیں رب کیہ جان دے بھن پاڑا بیڑا ٹھہلدے لب دے واسطے تے
اساں رزق کماوناں نال حیلے بیڑی کھچدے ڈھب دے واسطے تے
ہتھ جوڑ کے منتاں کرے رانجھا ترلا کراں میں جھب دے واسطے تے
رس آیا ہاں میں نال بھائیاں دے منت کراں سبب دے واسطے تے

۴۵

پیسہ کھول کے ہتھ جے دھریں میرے گودی چایئے پار اتارنے ہاں
اتے ڈھیکیا مفت جے کن کھائیں چاپیڑیوں زمیں تے مارنے ہاں
جیہڑا کپڑا دے تے نقد میں نوں سبھو اوس دے کم سوارنے ہاں
زور آوری جے بیڑی تے آن چڑھے ادھ واٹڑے ڈوب کے مارنے ہاں
ڈوماں اتے فقیراں تے مفت خوراں دوروں کتیاں وانگ درکارنے ہاں

وارث شاہ جیہاں پیر زادیاں نوں مُڈھوں بیڑی دے وچ نہ واڑنے ہاں

۴۶

رانجھاں منتاں کر کے تھک رہیا انت ہو کنڈھے پرہاں جا بیٹھا
چھڈ اگ ہیگانڑی ہو گوشے پریم ڈھانڈری وکھ جگا بیٹھا
گانویں سد فراق دے نال رووے اتے ونجھلی شبد وجا بیٹھا
جو کوئی آدمی ترسمتاں مرد ہسن پتن چھڈ سبھ اوستے جا بیٹھا
رناں لڈن جھبیل دیاں بھرن مُٹھیں پیر دونہاندی ہک ٹکا بیٹھا
غصہ کھایکے لیے جھبیل جھیاں اتے دونہاں نوں ہاک بلا بیٹھا
پنڈا باہوڑی جٹ لیجاگ رناں کیہا شغل ہے آن جگا بیٹھا
وارث شاہ ایس موہیاں مرد رناں مُہیئیں جان دا کون بلا بیٹھا

۴۷

لڈن کرے وسواس جیئوں آدمی نوں یارو وسوسہ آن شیطان کیتا
ویکھ شور فساد جھبیل سندا مئیں رانجھے نے جیو حیران کیتا
بنھ سرے تے واہل تیار ہویا ترت ٹھہلنیں داسمیان کیتا
رناں لڈن دیاں ویکھ رحم کیتا جو کجھ نبی نے نال مہمان کیتا
ایہو جہے جے آمدی ہتھ آون جان مال پروار قربان کیتا
آؤکراں ہیں ایس دی منت زاری وارث کاس تھوں دل پریشان کیتا

۴۸

سئیں ونجھیں جھناؤں دا انت ناہیں ڈب مریں گا ٹھلھ نہ سجناں اوئے
چاڑھ موڈھیاں تے تینوں اسیں ٹھلاں کوئی جان توں ڈھل نہ سجناں اوئے

ساڈیاں اکھیاں دے وچ وانگ دھیری ڈیرا گھت بہ ہل نہ سجناں اوئے
وارث شاہ میاں تیرے چوکھنے ہاں ساڈا کالجا سل نہ سجناں اوئے

۴۹

دونہاں بانہاں توں پکڑ رنجھیڑے نوں مڑ آن بیڑی وچ چاڑھیا نیں
تقصیر معاف کر آدمی دی مڑ آن بہشت وچ واڑیا نیں
گویا خواب دے وچ عزازیل ڈٹھا مینوں پھیر مڑ عرش تے چاڑھیا نیں
وارث شاہ نوں ترت نہائے کے تے بیوی ہیر دے پلنگ تے چاڑھیا نیں

۵۰

یارو پلنگ کیہا سنیں سیج ایتھے لوکاں آکھیا ہیر جٹیڑی دا
بادشاہ سیالاندے ترنجناں دی مہر چوچک خان دی بیٹڑی دا
شاہ پری پناہ نت لیے جستھوں ایں تھاؤں اوس مشک لپیٹڑی دا
اسیں سبھ جھبیل تے گھاٹ پتن سارا حکم ہے اوس سلیٹڑی دا

۵۱

بیڑی نہیں ایہہ جنج دی بنی بیٹھک جو کو آوندا سد بہاوں دا اے
نڈا وڈا امیر فقیر بیٹھے کون پچھدا کیہڑے تھاوں دا اے
جویں شرع تے ڈگن پتنگ دھڑ دھڑ لنگھ ٹمی مہائین آوں دا اے
خواجہ خضر دا بالکا آن لتھا جناں کھناں شیرینیاں لیاوں دا اے
لڈن ناہ لنگھایا پار اس نوں اوس ویلڑے نوں پچھوں تاوں دا اے
یارو جھوٹھ نہ کرے خدا سچا رناں میریاں ایہہ کھکاوں دا اے
اک سد دے نال ایہہ جند لیندا پنچھی ڈیگدا مرگ پھہاوں دا اے

ٹھگ سنیں تھنیسروں آوندے نیں ایہہ تاں ظاہرا ٹھگ جھناؤں دا اے
وارث شاہ میاں ولی ظاہرا اے ہنیں ویکھ جھبیل کٹاؤں دا اے

۵۲

جاماہیاں پنڈ وچ گل ٹوری اک سگھڑ بیڑی وچ گاؤندا اے
اوہدے بولیاں مکھ تھیں پھل کردے لکھ لکھ ذا سند اوہ لاوندا اے
سنے لڈن جھبیل دیاں دونویں رناں سیج ہیر دی تے اَنگ لاؤندا اے
وارث شاہ کواریاں آفتاں نیں ویکھ کہیا فتور ہن آوندا اے

۵۳

لوکاں پچھیا میاں توں کون ہوندا ان کیہں نیں آن کھوالیا ای
تیری صورت تے بہت ملوک دسے ایڈا جفاتوں کاستے جالیا ای
اَنگ ساک کیوں چھڈ کے نس آیوں بڈھی ماں تے باپ نوں گالیا ای
اوہلے اکھیاں دے تینوں کیویں کیتا کنہاں دوتیاں دا قول پالیا ای

۵۴

رات ہس کے کھیڈ گزاریا سو صبح اٹھ کے چیو اداس کیتا
راہ جانڈرے نوں ندی نظر آئی ڈیرا جا بلاحاں دے پاس کیتا
بیڑی وچ وجابیے وِنجھلی نوں چا پلنگ اتے عام خاص کیتا
وارث شاہ جاء ہیر نوں خبر ہوئی تیری سیج دا جٹ نے ناس کیتا

۵۵

لے کے سٹھ سہیلیاں نال آئی، ہیر مٹری روپ گمان دی جی

بک موتیاں دے کنیں جھمکدے بن کوئی حور تے پری دی شان دی جی
کڑتی سوہندی ہک دے نال پھبی ہوش رہی نہ زمین آسمان دی جی
جس دنے نک بلاک جیوں قطب تارا جوبن بھری قہر طوفان دی جی
آبدیاں والئے ٹلیں موئیے اگے کئی گئے تنبو تان دے جی
وارث شاہ میں جٹی لوڑھ لٹی بھری کبرہنکار تے مان دی جی

۵۶

کہی ہیر دی کرے تعریف شاعر متھے چمکدا حسن مہتاب دا جی
خونی چونڈیاں رات جیوں چن دوالے سرخ رنگ جیوں رنگ شہاب دا جی
نین نرگسی مرگ ممولڑے دے گلھاں ٹہکیاں پھل گلاب دا جی
بھواں وانگ کمان لاہور دسن کوئی حسن نہ انت حساب دا جی
سرمہ نیناں دی دھار وچ پھب رہیا چڑھیا ہند تے کٹک پنجاب دا جی
کھلی ترنجناں دے وچ لٹکدی ہے ہاتھی مست جیوں پھرے نواب دا جی
چہرے سوہنے تے خال خط من دے خوش خط جیوں حرف کتاب دا جی
جیہڑے ویکھنے دے ریجھ وان آہے وڈا واعدا تنہاں دے باب دا جی
چلو لیلۃ القدر دی کرو زیارت وارث شاہ ایہہ کم ثواب دا جی

۵۷

ہوٹھ سرخ یاقوت جیوں لعل چمکن ٹھوڈی سیب ولایتی ساروچوں
نک الف حسینی دا پپلا اے زلف ناگ خزانے دی باروچوں
دند چنبے دی لڑی کہ ہنس موتی دانے نکلے حسن انار وچوں
لکھی چین کشمیر تصویر جٹی قد سرو بہشت گلزار وچوں
گردن کونج دی انگلیاں روانہہ پھلیاں۔ ہتھ کولڑے برگ چنار وچوں
باہاں ویلنے ویلیاں گنھ مکھن چھاتی سنگ مر مر گنگ دھار وچوں

دھنی بہشت دے حوض دا مشک قبہ پیڈو مخملی خاص سرکار وچوں
کافور شمشاد سرین بانکے ساق حسن ستون مینار وچوں
سرخ ہوٹھاں دی لوہڑ وندا سڑے دا خوجے کھتری قتل بازار وچوں
شاہ پری دی بھین پنج پھول رانی گجھی رہے نہ ہیر ہزار وچوں
سیاں نال لٹکدی مان متی جیویں ہرنیاں ترٹھیاں بار وچوں
اپرا ہدتے اودھ ولٹ مصری چمک نکلے میان دی دھار وچوں
پھرے چھنک دی چاؤ دے نال جٹی چڑھیا غضب دا کٹک قندھار وچوں
لٹک باغ دی پری کہ اندرانی حور نکلی چنبے دی دھار وچوں
پتلی پیکنے دی نقش روم والے لدھا پری نے چند اجاڑ وچوں
اینویں سرکدی آوندی لوڑھ لٹی جیویں کونج تر نکلے ڈار وچوں
متھے آن لگن جیہڑے بھور عاشق نکل جان تلوار دی دھار وچوں
عشق بول دا نڈھی دے تھاؤں تھائیں راگ نکلے زیل دی تار وچوں
قتل قزلباش جلاد سوار خونی نکل دوڑیا اردو بازار وچوں
وارث شاہ جاں نیناں دا داؤ لگے کوئی بچے نہ جوئے دی ہار وچوں

۵۸

پکڑ لیے جھبیل تے بنھ مشکاں مار چھمکاں لہو لہان کیتے
آن پلنگ تے کون سوالیا جے میرے ویر دے تساں سامان کیتے
کڑیئے مار نہ اساں بے دوسیاں نوں کوئی اساں نہ ایہہ مہمان کیتے
چینچر ہاریئے رب توں ڈریں موئیے اگے کسے نہ ایڈ طوفان کیتے
ایس عشق دے نشے نے نڈھیے نی وارث شاہ ہوری پریشان کیتے

۵۹

جوانی کملی راج ہے چوچکے دا اوے کسے دی کیہ پرواہ مینوں

میں تاں دھروہ کے پلنگ توں چاسٹاں آیا کدھروں ایہہ بادشاہ مینوں
ناڈھو شاہ دا پت کہ شیر ہاتھی پاس ڈھکیاں لیسے گا ڈھاہ مینوں
ناہیں پلنگ تے ایس نوں ٹکن دیناں لا رہے گا لکھ جے واہ مینوں
ایہہ بودلا پیر بغداد گھگا میلے آن بیٹھا وارث شاہ مینوں

۶۰

اٹھیں ستیا سیج اساڈڑی توں لماں سسری وانگ کیہہ پیا ہیں وے
راتیں کتے انیندرا کٹیوئی ایڈی نیند والا لڑھ گیا ہیں وے
سنجیں ویکھ تھمڑی سیج میری کوئی آھلکی آن ڈھے پیا ہیں وے
کوئی تاپ کہ بھوت کہ جن لگوا کے ڈائن کسے بھکھ لیا ہیں وے
وارث شاہ توں جیوں دا گھوک ستوں اکے موت آئی مر گیا ہیں وے

۶۱

کوکے مار ہی مار تے پکڑ چھمک پری آدمی تے قہروان ہوئی
رانجھے اٹھ کے آکھیا واہ سجن ہیر ہس کے تے مہربان ہوئی
کچھے ونجھلی کناں دے وچ والے زلف مکھڑے تے پریشان ہوئی
بھنیں وال چوٹی بھواں چن رانجھا نین کجلے دی گھمسان ہوئی
صورت یوسف دی ویکھ طیموس بیٹی سنے مالکی بہت حیران ہوئی
نین مست کلیجڑے وچ دھانیں ہیر گھول گھتی قربان ہوئی
آ بغل وچ بیٹھ کے کرے گلاں جیویں وچ قربان کمان ہوئی
بھلا ہویا مین تینوں نہ مار بیٹھی کائی نہیں سی گل بے شان ہوئی
روپ جٹ دا ویکھ کے جاگ لدھی ہیر گھول گھتی قربان ہوئی
وارث شاہ نہ تھاؤں دم مارنے دی چار چشماں دی جدوں گھمسان ہوئی

۶۲

رانجھا آکھ دا ایہہ جہان سفنہ مرجاوناں ایں متوالیئے نی
تساں جیہاں پیاریاں ایہہ لازم آئے گئے مسافراں پالیئے نی
ایڈا حسن دا ناں گمان کریئے ایہہ لے پلنگ ہے سنیں نہالیئے نی
اساں رب دا آسرا رکھیائے اٹھ جاوناں ایں نیناں والیئے نی

۶۳

آ جی ہیر تے پلنگ سبھ تھاویں تیری گھول گھتیاں جیوڑا واریاں اے
ناہیں گال کڈھی ہتھ جوڑنی ہاں ہاتھ لا نہیں تینوں ماریا اے
اسیں منتاں کراں تے پیر پکڑاں تیتھوں گھولیاں کوڑماں ساریا اے
اساں ہس کے آن سلام کیتا آکھ کاسنوں مکر پساریا اے
سنجے پیئے سی ترنجنیں چین ناہیں اللہ والیاں نے سانوں تاریا اے
وارث شاہ شریک ہے کون اوس دا جس دا رب نے کم سواریا اے

۶۴

مان متیئے روپ گمان بھریئے اٹھکیلیئے رنگ رنگیلیئے نی
عاشق بھور فقیر تے ناگ کالے باجھ منتروں مول نہ کیلیئے نی
ایہہ جوبناں ٹھگ بازار دا اے ٹونیں ہاریئے چھیل چھبیلیئے نی
تیرے پلنگ دا رنگ نہ روپ گھٹیا ناکر شہدیاں نال نخیلیئے نی
وارث شاہ من کاردوں ذبح کریئے بول نال زبان رسیلیئے نی

۶۵

گھول گھول گھتی تیندی واٹ اتوں ہیلی دس ویکھاں کدوں آونا ایں
کسے ماں متی گھروں کڈھیوں توں جس واسطے پھیریاں پاونا ایں
کون چھڈ آیوں پچھے مہر والی جس واسطے توں پچھوں تاونا ایں
کون وطن تے نام کیہ سائیاں دے اتے ذات دا کون سداونا ایں
تیرے وارنے وارنے چوکھنی ہاں منگو بابلے چار لیاونا ایں
منگو بابلے دا تے توں چاک میرا ایہہ بھی پھند لگے جے توں لاونا ایں
وارث شاہ چوہیگ جے نویں چوپیں سبھے بھل جائیں جھیڑیاں گاونا ایں

۶۶

تساں جہے معشوق جے ہون راضی منگونیناں دی دھار وچ چاریئے نی
نیناں تیریاں دے اسیں چاک لگے جیویں جیو منے تیویں ساریئے نی
کتھوں گل کیجے نت نال تساں کوئی بیٹھ دچار وچاریئے نی
گل گھت جنجال کنگال ماریں جاترنجنیں وڑیں کواریئے نی

۶۷

ہتھ بدھڑی رہاں غلام تیری سنے ترنجناں نال سہیلیاں دے
ہوسن نت بہار تے رنگ گوڑھے وچ بیلڑے دے نال بیلیاں دے
ساتوں رب نے چاک ملا دتا بھل گئے پیار البیلیاں دے
دینہہ بیلیاں دے وچ کریں موجاں راتیں کھیڈساں وچ حویلیاں دے

۶۸

نال نڈھیاں گھن چرکھڑے نوں تساں بیٹھناں وچ بھنڈار ہیرے
اسیں رلاں گے آن کے وچ ویڑے ساڈی کوئی نہ لئے گا سار ہیرے
دھکے دے کے وہڑیوں کڈھ چھڈیں سانوں ٹھگ کے مول نے مار ہیرے
ساڈے نال جے توڑ نبھاونی اے سچ دے کھا توں قول قرار ہیرے

۶۹

مینوں بابلے دی سونہہ رانجھیاوے مرے مانوں جے تدھ تھیں مکھ موڑاں
تدھ باجھ طعام حرام مینوں تدھ باجھ نہ نین نہ انگ جوڑاں
خواجہ خضر تے بیٹھ کے قسم کھاہدی تھیواں سورجے پریت دی ریت توڑاں
کوڑھی ہوئے کے نین پران جاون تیرے باجھ جے کونت میں ہور لوڑاں

۷۰

جدوں معاملے پین تے بھج جائیں عشق جالناں کھرا دوہیلڑا اے
سچ آکھنا ایں ہنیں آکھ مینوں ایہو سچ تے جھوٹھ دا ویلڑا اے
تاب عشق دی جھلن کھری اوکھی عشق گورو تے جگ سبھ چیلڑا اے
ایتھوں چھڈ ایمان جے نس جاسیں انت روز قیامت دے میلڑا اے

۷۱

تیرے ناؤں توں جان قربان کیتی مال جیو تیرے اتوں واریا اے
پاسا جان دا سیس میں لابازی تساں جتیا تے اساں ہاریا اے
رانجھا جیو دے وچ یقین کر کے مہر چوچک دے پاس سدھاریا اے

اگے پہنچی ہو کے ہیر چلی کول رانجھے نوں چا کھلیاریا اے

۷۲

ہیر جایکے آکھدی بابلا وے تیرے ناؤں توں گھول گھمائیاں میں
جس اپنے حکم تے راج اندر وچ ساندل بار کھڈائیاں میں
لاساں پٹ دیاں پایکے باغ کالے پینگھاں شوق دے نال پنگھائیاں میں
میری جان بابل جویں ڈھول راجا ماہی مہیں دا ڈھونڈ لیائیاں میں

۷۳

باپ ہس کے پچھ دا کون ہوندا ایہ منڈڑا کت سرکار دا اے
ہتھ لایاں پنڈے تے داغ پوندا ایہ مہیں دے نہیں درکار دا اے
سگھڑ چتر تے عقل دا کوٹ نڈھا مجھیں بہت سنبھال کے چار دا اے
مال آپنا جان کے سانبھ لیاوے کوئی کم نہ کرے وگار دا اے
ہکے نال پیار دے ہوک دے کے سوٹا سنگ تے مول نہ مار دا اے
وسے نور اللہ دا مکھڑے تے مونہوں رب ہی رب چتار دا اے

۷۴

کیہڑے چودھری دا پت کون ذاتوں کیہا عقل شعور دا کوٹ ہے نی
کیکوں رزق نے آن اداس کیتا اس نوں کیہڑے پیر دی اوٹ ہے نی
فوجدار وانگوں کر کوچ دھاناں مارجیوں نقارے دی چوٹ ہے نی
کنہاں جٹاں دا پوترا کون کوئی وطن ایس دا کیہڑا کوٹ ہے نی

۵ ے

پتر تخت ہزارے دے چودھری دا رانجھا ذات دا جٹ اصیل ہے جی
ایہدا بھولڑا مکھ تے نین نمھے کوئی چھیل جیہی اوہدی ڈیل ہے جی
متھا ایس دا چمک دا نور بھریا سخی جیہو دا نہیں بخیل ہے جی
گل سوہنی پر ہے دے وچ کردا کھوج لائے تے نیاوں وکیل ہے جی

۶ ے

کہے ڈوگراں جٹاں دے نیاوں جانے پر ہے وچ دلاورے لائیاں دے
پاڑ چیر کر جان دا کڈھ دیسوں لڑیاں کیکر وچ بھر جائیاں دے
کس گل توں رس کے اٹھ آیا لڑکا کاس تھوں ہے نال بھائیاں دے
وارث شاہ نہ ایس توں نفع کوئی جیہڑا رس آیا نال بھائیاں دے

۷ ے

لائی ہوچکے معاملے دس دیندا متفق ہو وڈے بھائی پھیڑیاں دے
واہو ہمت کرکے کسی دے پار لائے ستھر اکٹھ دیندا کھوج جھیڑیاں دے
دھار دھار دی مہر دیواں دا اے ہنڑ پادلیا دا وچ بکھیڑیاں دے
سیہاری روہنی نوں سانبھ لیا وے اکھیں وچ رکھے دانگ بھیڑیاں دے
میاں جواناں دا بھلا ہے چاک رانجھا جتھے نت پوندے لکھ پھیڑیاں دے

۸ ے

تیرا آکھیا اساں منظور کیتا مہیں دیہہ سنبھال کے ساریاں نی
خبردار رہے مہیں وچ کھلا بیلے وچ مصیبتاں بھاریاں نی

رلا کرے ناہیں وچ کھنڈیاں دے ایس کدی نہیں مہیاں چاریاں نی
مت کھیڈ رجھے کھڑ جاہن مجھیں ہوون پنڈ دے وچ خواریاں نی

۷۹

پاس ماؤں دے نڈھی نے گل کیتی ماہی مہیں دا آن کے چھیڑیا میں
نت پنڈ دے وچ وچار پیندی ایہہ جھگڑا چا نبیڑیا میں
سنجاں نت رلے منگوں وچ بیلے ماہی سگھڑ ہی آن سہیڑیا میں
مائے کرم جاگے ساڈے منگواں دے ساوٗ اصل جٹیڑا گھیریا میں

۸۰

مکھن کھنڈ پراوٹھے کھاہ میاں مہیں چھیڑ دے رب دے آسرے تے
ہن گبھرو رانجھیا جال میاں گذر آوسی ددھ دے کاسڑے تے
ہیر آکھدی رب رزاق تیرا میاں جائیں نہ لوکاں دے ہاسڑے تے
مہیں چھیڑ دے جھل دے وچ بیبا آپ ہو بہیں اک پاسڑے تے

۸۱

بیلے رب دا ناؤں لے جا وڑیا ہویا دھپ دے نال ظہیر میاں
اوہدی نیک ساعت رجوع آن ہوئی ملے راہ جاندے پنج پیر میاں
چا کھا چوری چو مجھ بوری جیئو وچ نہ ہو دلگیر میاں
کائی نڈھڑی سوہنی کرو بخشش پورے رب دے ہو تسیں پیر میاں
بخشی ہیر درگاہ تھیں تدھ تائیں سانوں یاد کریں پوے بھیڑ میاں

۸۲

خواجہ خضر تے شکر گنج نور گوہری ملتان دا زکریا پیر نوری
ہور سید جلال بخاریا سی اتے لال شہباز بہشت نوری
طرہ خضر رومال شکر گنج بخشیا مندری لال شہباز نے نور نوری
خنجر سید جلال بخاریئے نے کھونڈی زکریئے پیر نے ہک بوری
تینوں بھیڑ پوے کریں یاد جٹا تاہیں جاننا اساں تھیں پلک دوری

۸۳

ہیر چا بھتا کھنڈ کھیر مکھن میں رانجھے تے ترت لیاوندی اے
تیرے واسطے جوہ میں بھال تھکی رو رو اپنا حال سناوندی اے
کیدو ڈھونڈ داکھوج نوں پھرے بھونداباس چوری دی بیلیوں آوندی اے
وارث شاہ میاں ویکھو ٹنگ لنگی شیطان دی کلا جگاوندی اے

۸۴

ہیر گئی جاں ندی ول لین پانی کیدو آن کے مکھ دکھاوندائے
اسیں بھکھ نے بہت حیران کیتے آن سوال خدائے دا پاوندائے
رانجھے رگ بھر کے دتی چا چوری لیکے ترت ہی پنڈ نوں دھاوندائے
رانجھا ہیر نوں پچھ دا ایہہ لنگاں ہیرے کون فقیر کس تھاوندائے
وارث شاہ میاں جیوں پچھ کے تے کوئی اپروں لون چالاوندائے

۸۵

ہیر آکھیا رانجھیا برا کیتو تیں تان پچھناں سی دہرایئے تے
میں تاں جان دا نہیں سا ایہہ سونہا خیر منگیا سو میتھوں آیئے تے
خیر لیندو ہی پچھاں نوں ترت بھناں اٹھ وگیا کن ولایئے تے
نیڑے جاندا ای جا مل نڈھڑے نی جا پچھ لے گل سمجھایئے تے
وارث شاہ میاں اس تھوں گل پچھیں دو تن اڈیاں ہک وچ لایئے تے

۸۶

ہیر آکھیا رانجھیا برا کیتو ساڈا کم ہے نال ویرائیاں دے
ساڈے کھوج نوں تک کے کرے چغلی دینہہ رات ہے وچ برائیاں دے
ملے سراں نوں ایہہ وچھوڑ دیندا بھنگ گھتدا وچ کڑمائیاں دے
بابل امڑی تے جا ٹھٹھ کرسی جا آکھسی پاس بھرجائیاں دے

۸۷

ملی راہ وچ دوڑ کے آ نڈھی پہلے نال فریب دے چٹیا سو
نیڑے آن کے شیہنی وانگ گجی اکھیں روہ دا نیر پلٹیا سو
سروں لاہ ٹوپی گلوں توڑ سہلی لکے چاہیے زمین تے سٹیا سو
پکڑ زمیں تے ماریا نال غصے دھولی پٹڑے تے کھیس چھٹیا سو
وارث شاہ فرشتیاں عرش اتوں شیطان نوں زمین تے سٹیا سو

۸۸

ہیر ڈھاپئے آکھیا میاں چاچا چوری دیہہ بجے جیویا لوڑناں ہیں
نہیں مار کے جند گوا دیساں مینوں کسے نہ ہٹکناں ہوڑناں ہیں
بنھ پیر تے ہتھ لٹکا دیساں لڑ لڑکیاں نال کیہ جوڑناں ہیں
چوری دیہہ کھاں نال حیا آپے کا ہے اساں دے نال اجوڑناں ہیں

۸۹

ادھی ڈلھ پئی ادھی کھوہ لئی چن میل کے پرہے وچ لیاوندا ای
کیہا من دے نہیں سومول میرا چوری پلیوں کھول وکھاندا ای
نہیں چوچکے نوں کوئی مت دیندا نڈھی مار کے نہیں سمجھاوندا ای
چاک نال اکلڑی جائے بیلے اج کل کوئی لیک لاوندا ای
جس ویلڑے مہر نے چاک رکھیا اوس ویلڑے نوں پچھوں تاوندا ای

۹۰

چوچک آکھیا کوڑیاں کریں گلاں ہیر کھیڈ دی نال سہیلیاں دے
پینگھاں پائیکے سیاں دے نال جھوٹے ترنجن جوڑ دی وچ حویلیاں دے
ایہہ چغل جہان دا مگر لگا فقر جاندے ہو نال سہیلیاں دے
کدی نال مداریاں بھنگ گھوٹے کدی جا نچے نال چیلیاں دے
نہیں چوہڑے دا پت ہو سید گھوڑے ہون نہیں پتر لیلیاں دے
وارث شاہ فقیر بھی نہیں ہوندے پتر جٹاں تے موچیاں تیلیاں دے

۹۱

ماؤں ہیر دی تے لوک کرن چغلی مہری ملکئے دھیو خراب ہے نی
اسیں ماسیاں پھوپھیاں لج موئیاں ساڈا اندروں جیو کباب ہے نی
شمس الدین قاضی نت کہے مسلے شوخ دھیو دا ویاہ ثواب ہے نی
چاک نال اکلیاں جان دھیان ہویا ماپیاں دھروں جواب ہے نی
تیری دھی دا مغز ہے بیگماں دا ویکھو چاک جیوں پھرے نواب ہے نی
وارث شاہ منہ انگلیاں لوک گھتن دھی ملکی دی بچ خراب ہے نی

۹۲

کیدو آکھدا دھیو ویاہ ملکی دھروئی رب دی من لے ڈائنیں نی
اکے مار کے وڈھ کے کرس بیرے منہ سر بھن چواں ہماڑ سائنیں نی
ویکھ دھیو دے لاڈ کیہ دند کڈھیں بہت جھورسیں رنیں قصائنیں نی
آ کے بنھ کے بھوہرے چا گھتو لنب وانگ بھڑ ولے دے آئنیں نی

۹۳

غصے نال ملکی تپ لال ہوئی جھب دوڑتوں مٹھیے نائنیں نی
سدلیاں ہیر نوں ڈھونڈ کے تے تینوں ماؤں سدیندی ہے ڈائنیں نی
کھڑنیئے موہنیئے پاہڑے نی مشٹنڈیئے یاردیئے واہنیں نی
وارث شاہ وانگوں کتے ڈب گئی گھر آسیاپے دیئے نائنیں نی

۹۴

ہیر آن کے آکھدی ہس کے تے انی جھات نی امڑیئے میریئے نی
تینوں ڈوہنگڑے کھوہ وچ چابوڑاں کل پٹیو بڑیئے میریئے نی
دھیو جوان جے کسے دی بری ہووے چپ کیتڑے چانیڑیئے نی
تینوں وڈا ادماو آ جاگیا اے تیرے واسطے منس سہیڑیئے نی
دھیو جوان نہ نکلے گھروں باہر لگن دست تاں کھوہ نہ گیڑیئے نی
وارث جیئوں دے ہون جے بھین بھائی چاک چوبر نا سہیڑیئے نی

۹۵

تیرے ویر سلطان نوں خبر ہووے کرے فکر اوہ تیرے مکاونے دا
چوچک باپ دے راج نوں لیک لائیاں کیہا فائدہ ماپیاں تاونے دا
نک وڈھ کے کوڑماں گالیوں ای ہویا فائدہ لاڈ لڈاونے دا
راتیں چاک نوں چا جواب دیساں نہیں شوق اوس مہیں چراونے دا
ارے آ مٹھے لاہ لے سبھ گہنیں کیہا فایدہ گہنیاں پاونے دا
وارث شاہ میاں ایس چھوہری دا جیئو ہویا اے لنگ کٹاونے دا

۹۶

مائی رب نیں چاک گھر گھلیا سی تیرے ہون نصیب جے دھروں چنگے
ایہو جیہے جے آدمی ہتھ آون سارا ملک ہی رب تھیں دعا منگے
چیہڑے رب کیتے کم ہو رہے سانوں ماؤں کیوں غیب دے دے پنگے
کل سیانیاں ملک نوں مت دتی تیغ مہریاں عشق نہ کرو ننگے
نہیں چھیڑیئے رب دیاں عاشقاں نوں جنہاں کپڑے خاک دے وچ رنگے

جنہاں عشق دے معاملے سریں چائے وارث شاہ اوہ کسے تھوں رہن سنگے

۹۷

ملکی آکھدی چوچکا بنی اوکھی سانوں ہیر دیاں مہنیاں خوار کیتا
طعنے دیہن شریک تے لوک سارے چوطرفیوں خوار سنسار کیتا
ویکھو لج سیالاں دی لاہ سٹی نڈھی ہیر نیں چاک نوں یار کیتا
جاں میں مت دتی اگوں لڑن لگی لج لاہ کے چشم نوں چار کیتا
کڈھ چاک نوں کھوہ لے مہیں سبھے اساں چاک تھوں جیو بیزار کیتا
اکے دھیو نوں چاگڑھے ڈوب کریئے رب جان کے ہے گنہگار کیتا
جھب ویاہ دھیو نوں کڈھ دیسوں سانوں ٹھٹھ ہے ایس مردار کیتا
وارث شاہ سانوں ہیر خوار کیتا نہیں رب صاحب سردار کیتا

۹۸

چوچک آکھدا ملکئے جمدی نوں گل گھٹ کے کاہ نہ ماریو ای
گھٹی اک دی گھول نہ دتیا ای اوہو اج صواب نتاریو ای
ایہ ڈونبھڑے دھیو نہ بوڑیا ای واہن روڑھ کے مول نہ ماریو ای
وارث شاہ خدائے دا خوف کیتو قاروں وانگ نہ زمیں نگھاریو ای

۹۹

راتیں رانجھے نیں مہیں جاں آن ڈھویاں چوچک سیال متھے وٹ پایا ای
بھائی چھڈ مہیں اٹھ جاہ گھریں تیرا طور برا نظر آیا ای
سیالو کھو بھائی ساڈے کم نہیں جائے اودھرے جدھروں آیا ای
اساں ساتھ نہ رکھیا نڈھیاں دا دھیاں چارنیاں نہیں بنایا ای

اتقو مواضع التھم وارث شاہ ایہہ دھروں فرمایا ای

۱۰۰

ولو بسط اللہ الرزق العبادہ رج کھایکے مستیں چایاں نیں
کلوا والشربو ولا تسرفو نہیں مستیاں کرنیاں آئیاں نیں
کتھوں پچن ایہناں مشٹنڈیاں نوں نت کھانیاں دودھ ملائیاں نیں
وما من دابۃ فی الارض الا علی اللہ رزقھا ایہ آیت دھروں فرمائیاں نیں
رزق رب دیسی اسیں اٹھ چلے ایہہ لے سانبھ مجھیں گھر آئیاں نیں

۱۰۱

رانجھا سٹ کھونڈی اتوں لاہ بھورا چھڈ چلیا سب منگواڑ میاں
جیہا چورنوں کھرے دا کھڑک پہنچے چھڈ چلدا سنھ دا پاڑ میاں
دل چایا دیس تے ملک اتوں اسدے بھاوٗ دا بولیا ہاڑ میاں
تیریاں کھولیاں تھوں نہیں نفع کوئی کھڑے کٹیاں نوں کائی دھاڑ میاں
مینوں مجھیں دی کجھ پرواہ نہیں نڈھی پئی سی ایس رہاڑ میاں
تیری دھیو نوں اسیں کیہ جاننے ہاں تینوں آئوندی نظر پہاڑ میاں
تیریاں مجھیں دے کارن رات ادھی بھرا بھن دا قہر دے جھاڑ میاں
منگوں مگر میرے سھو آوندا ای مجھیں آپنیاں مہر جی تاڑ میاں
گھٹ بہویں چرائیاں ماہیاں دیاں سہی کیتا ای کوئی کراڑ میاں
مہیں چار دیاں نوں گزرے برس باراں اج اٹھیا اندروں ساڑ میاں
دھیو کھتری دی رہی کھتری تے لیکھا گیا ہے ہو پہاڑ میاں
تیری دھیو تیرے گھر رہی بیٹھی جھاڑ مفت دا لیا ہی جھاڑ میاں
ہٹ بھری بھکنی نوں سانبھ لیو کڈھ چھڈیو ننگ کراڑ میاں
وارث شاہ اگوں پوری ناہ پیا پچھوں آیا ساں پڑتنیں پاڑ میاں

۱۰۲

مجھیں چرن نہ باجھ رنجھیڑے دے ماہی ہور سبھے جھکھ مار رہے
کائی گھس جائے کائی ڈب جائے کائی شینہ پاڑے کائی پار رہے
سیال پکڑ ہتھیار تے ہور کماں مگر لگ کے کھولیاں چار رہے
وارث شاہ چوچک پچھوں تاوندا ای منگوناہ چرے اسیں ہار رہے

۱۰۳

مائی چاک تراہیا بابلے نے ایس گل اتے بہت خوشی ہونی
رب اوس نوں رزق ہے دین ہارا کوئی اوس دے رب نہ تسی ہونی
مہیں پھرن خراب وچ نیایاں دے اندر کھوبیاں دے پھسو پھسی ہونی
وارث شاہ اولاد نہ مال رہسی جسدا حق کھتا اوہ تاں دکھی ہونی

۱۰۴

ملکی گل سناؤں دی چوچکے نوں لوک بہت دیندے بددعا میاں
باراں برس مہیں اوس چاریاں نیں نہیں کیتی سوچوں چرا میاں
حق کھوہ کے چا جواب دتا مہیں چھڈ کے گھراں نوں جا میاں
پیریں لگ کے جا منا اوسنوں آہ فقر دی بری پے جا میاں

۱۰۵

چوچک آکھیا جا منا اوسنوں ویاہ تیک تاں مہیں چرا لیئے
جدوں ہیر ڈولی پا ٹور دیئے رس۔ پوے جواب تاں چا دیئے
ساڈی دھی دا کجھ نہ لاہ لیندا سبھا ٹہل ٹکور کرا لیئے

وارث شاہ اسیں جٹ سدا کھوٹے جھگا پھندا اتھے ہک لا لیئے

۱۰۶

ملکی جا ویہڑے وچ پچھدی اے جیہڑا ویہڑا سی بھائیاں سانویاں دا
ساڈے ماہی دی خبر ہے کتے اڑیو کدھر ماریا گیا پچھوں تاویاں دا
ذرا ہیر کڑی اونہوں سددی اے رنگ دھو دیوے پلنگ دے پاویاں دا
رانجھا بولیا ستھروں بھن آ کر ایہہ پیا سردار نتھاویاں دا
سر پٹے صفا کر ہو رہیا جیہا بالکا منیا باویاں دا
وارث شاہ جیویں چورنوں ملے واہر ایہے ساہ بھرے ماریا ہاویاں دا

۱۰۷

ملکی آکھدی لڑیوں جے نال چوچک کوئی سخن نہ جیو تے لیاوناں ایں
کیہا ماپیاں پتراں لڑن ہوندا تساں کھٹناں تے اساں کھاوناں ایں
چھڑ مال دے نال میں گھول گھتی شام شام راتیں گھر آوناں ایں
توئیں چوئیے ددھ جماوناں ای توئیں ہیر دا پلنگ وچھاوناں ایں
کڑی کل دی تیرے توں رس پئی اے توئیں اوس آنوں مناوناں ایں
منگو مال سیال تے ہیر تیری نالے گھورناں تے نالے کھاوناں ایں
تیرے ناؤں توں ہیر قربان کیتی منگو سانبھ کے چار لیاوناں ایں
منگو چھیڑ کے جھل وچ میاں وارث سال تخت ہزارے نوں جاوناں ایں

۱۰۸

رانجھا آکھدا ہیر نوں ماؤں تیری سانوں پھیر مڑ رات دی چھڑی ہے
میاں من لے اوسدے آکھنے نوں تیری ہیر پیاری دی امڑی ہے

کیہ جانیئے اوٹھ کس کڑی بہسی اجے ویاہ دی وتھ بھی لمڑی ہے
وارث شاہ ایس عشق دے ونج وچوں کسے پلے نہ بدھڑی دمڑی ہے

۱۰۹

رانجھا ہیر دی ماؤں دے لگ آکھے چھیڑ مجھیاں جھل توں آوندا ہے
منگو واڑ دتا وچ جھانگڑے دے آپ نھائیکے رب دھیاوندا ہے
ہیر ستواں دا مگر گھول چھناں ویکھو رزق رنجھیٹے دا آوندا ہے
پنجاں پیراں دی آمدن ترت ہوئی رانجھا ویکھ کے خوشی کراوندا ہے
رانجھا ہیر دونویں ہتھ بنھ کھڑے حکم صاحباں دا فرماوندا ہے

۱۱۰

چہ دونہاں نے رب نوں یاد کرناں نہیں عشق نوں مہناں لاونا ایں
اٹھے پہر خدائیدی یاد اندر تساں ذکر تے خیر کماونا ایں
تہانوں میہنا جگ نے لاونا ایں ایس عشق تھیں نس نہ جاونا ایں
وارث شاہ پنجاں پیراں حکم کیتا چہ عشق نوں نہیں ڈلاونا ایں

۱۱۱

ہیروت کے بیلیوں گھریں آئی ماں باپ قاضی سدلیاوں دے نیں
دونویں آپ بیٹھے اتے وچ قاضی اتے سامنے ہیر بہاوں دے نیں
چہ ہیر تینوں اسیں مت دیندے مٹھی زبان دے نال سمجھاوں دے نیں
چاک چوبراں نال نہ گل کیجے ایہہ مختی کیہڑے تھاوں دے نیں
چرخہ ڈاہ کے اپنے گھریں بہئے سگھڑ گاوں کے جی پر چاوں دے نیں
لال چرکھڑا ڈاہ کے چھوپ پائیے کیہے سوہنے گیت جھناوں دے نیں

نیویں نظر حیا دے نال رہیے تینوں سبھ سیانے فرماؤں دے نیں
چوچک سیال ہوری ہیرے جانی ایں سردار تے پینچ گراؤں دے نیں
شرم ماپیاں دی ول دھیان کریئے شاندار ایہہ جٹ سداؤں دے نیں
باہر پھرن نہ سوہندا جٹیاں نوں اج کل لاگی گھر آؤں دے نیں
ایتھے ویاہ دے وڈے سامان ہوئے کھیڑے پئے بنا بناؤں دے نیں
وارث شاہ میاں چند روز اندر کھیڑے جوڑ کے جنج لے آؤں دے نیں

۱۱۲

ہیر آکھدی بابلا عملیاں توں نہیں عمل ہٹایا جامیاں
چھیڑیاں وادیاں عادتاں جاہن نہیں رانجھے چاک توں رہیا نہ جامیاں
شینھ چترے رہن نہ ماس باجھوں جھٹ نال اوہ رزق کما میاں
ایہ رضا تقدیر ہو رہی وارد کون ہوونی دے ہٹا میاں
داغ انب دی رسا دا لہے نہیں داغ عشق دا بھی نہیں جامیاں
ہور سبھ گلاں منظور ہوئیاں بناں چاک توں رہیا نہ جامیاں

۱۱۳

ایہدے وڈھ لڑکے کھوہ چونڈیاں نوں گل گھٹ کے ڈوہنگڑے بوڑ رنیں
سر بھن سونال مدھانیاں دے ڈھوئی کھڑے لتاں نال توڑ رنیں
ایہدھا داتری نال چا ڈھڈ پاڑو سوا اکھیاں دے وچ پوڑ رنیں
وارث چاک تھوں ایہہ نہ مڑے موڑے اسیں رہے بہتیرڑا ہوڑ رنیں

۱۱۴

سر بیٹیاں دے چا جدا کردے جدوں غصیاں تے باپ آؤں دے نیں

سر وڈھ کے نیں وچ روڑھ دیندے ماس کاؤں کتے بلی کھاؤں دے نیں
سسی جام جلالی نے روڑھ دتی کئی ڈوم ڈھاڈی پچے گاؤں دے نیں
اولاد جیہڑی کہے نہ لگے باپ اوس نوں ترت مکاؤں دے نیں
جدوں قہر تے آؤں دے باپ ظالم بنھ بیٹیاں بھوہرے پاؤں دے نیں
وارث شاہ جے ماریئے بداں تائیں دینے خون نہ تنہاں دے آؤں دے نیں

۱۱۵

جنہاں بیٹیاں ماریاں روز قیامت سر تنہاں دے وڈا گناہ میاں
ملن کھانیاں تنہاں پھاڑ کر کے جیکوں ماریاں جے تویں کھاہ میاں
کہے ماں تے باپ دے اساں مئیں گل پلڑاتے منہ گھاہ میاں
اک چاک دی گل نہ کرو مولے اس دا ہیر دے نال نباہ میاں

۱۱۶

سلطاں بھائی آیا ہیر سندا آکھے ماؤں نوں دھیو نوں تاڑ اماں
اساں پھیر جے باہر ایہہ ڈٹھیا ای ستاں ایس نوں جان تھیں مار اماں
تیرے آکھیاں ستر جے بہے نہیں پھیراں ایس دی دھون تلوار اماں
چاک وڑے ناہیں ساڈے وچ ویہڑے نہیں ڈکرے کراں گا چار اماں
جے دھیو نہ حکم وچ رکھیا ای سبھ ساڑ ستاں گھر بار اماں
وارث شاہ جیہڑی دھیو بری ہووے روڑھ دیئے سمندروں پار اماں

۱۱۷

اکھیں لکیاں مڑن نہ دیر میرے پیا وار گھتی بلہاریاں وے
ویہن پئے دریا نہ کدی مڑ دے وڈے لارہے زور زاریاں وے

لہو کیکروں نکلے نہیں بھائی جتھے لگیاں تیز کٹاریاں وے
لگے دست اک وار نہ بند کیجن وید لکھدے ویدگیاں ساریاں وے
سردتیاں باجھ نہ عشق پکے ایہہ نہیں سکھالیاں یاریاں وے
وارث شاہ میاں بھائی ورجدے نیں ویکھو عشق بنائیاں خواریاں وے

۱۱۸

قاضی آکھیا خوف خدائیدا کر ماپے ضد چڑھے چا مارنی گے
تیری کیاڑیوں جیبھ کڈھا سٹن مارے شرم دے خون گذرانی گے
جس وقت دتا اساں چا فتویٰ اوس وقت ہی مار اتارنی گے
ماؤں آکھدی لوڑھ خدائیدا جی ایتھے شوخ دیدے ویکھو پاڑنی گے

۱۱۹

پنجاں پیراں نوں رانجھے نے یاد کیتا جدوں ہیر سیہرا گھلیا ای
ماں باپ قاضی سبھ گرد ہوئے گلہ سہناں دا اساں جھلیا ای
پنجاں پیراں اگے ہتھ جوڑ کھڑا نیر روندیاں مول نہ ٹھلیا ای
چہ کون مصیبتاں پیش آئیاں وچوں جیو ساڈا تھر تھلیا ای
میری ہیر نوں ویر حیران کیتا قاضی باپ تے ماؤں پتھلیا ای
مدد کرو خدائیدے واسطے تے میرا عشق خراب ہو چلیا ای
بہت پیار دلاسڑے نال پیراں مییں رانجھے دا جیو تسلیا ای
تیری ہیر دی مدد میاں رانجھا مخدوم جہانیاں گھلیا ای
دو تن سد سناکھاں ونجھلی دے ساڈے گاونے تے جیو چلیا ای
وارث شاہ اگے جٹ گاوندا اے ویکھو راگ سن کے جیو ہلیا ای

۱۲۰

شوق نال وجایکے ونجھلی نوں پنجاں پیراں اگے کھڑا گاوں دا اے
کدی اودھوتے کاہن دے بشن پتے کدی ماجھ پہاڑی دی لاوں دا اے
کدی ڈھول تے ماروں چھوہ دیندا کدی بوہناں چا سناوں دا اے
ملکی نال جلالیاں خوب گاوے وچ چھوری دی کلی وی لاوں دا ائے
کدی سوہنی تے مہینوال والے نال شوق دے سد سناوں دا اے
کدی دھرتیاں نال کبت چھوہے کدی سوہلے نال رلاوں دا اے
سارنگ نال تلنگ شہانیاندے راگ سوہے دا بھوگ چا پاوں دا اے
سورٹھ گوجریاں پورمی للت بھیروں دیپک راگ دی زیل وجاوں دا اے
ٹوڈی میگھ ملھار تے کوندھنا سری چیت سرے نال لاوں دا اے
مال سری تے پرج من راگ بولے نال مالوا وچ وجاوں وائے
کداراتی بھاگڑا راگ مارو نالے کاہنڑے دے سرلاوں دا اے
کلیان دے نال مالکنس بولے اتے منگلاچا سناوں دا اے
بھیرو نال پلاسیاں بھیم بولے نت راگ دی زیل وجاوں دا اے
برواناں پہاڑ جھنجھوٹیاں دے ہور نال آسا کھڑا گانوں دا اے
بولے راگ بسنت ہندول گوپی مداروئیں دیاں سراں لاوں دا اے
پلاسی نال تلاسیاں تھانس کے تے وارث شاہ نوں کھڑا سناوں دا اے

۱۲۱

راضی ہو پنجاں پیراں حکم کیتا چہ منگ لے دعا جو منگنی ایں
اجے ہیر جٹی مینوں بخش اٹھو رنگن شوق دے مال اوہ رنگنی ایں
مینوں کرو ملنگ بھبوت لاؤ چہ اوہ بھی تیری ملنگنی ایں
ناں سویں ناں جہداد ھال جاویں گھر ماپیاں دے۔ نہیں سنگنی ایں

جیہے نال رلئے تیہے ہو جایئے ننگاں نال رلیئے سو بھی ننگنی ایں
وارث شاہ نہ سہویں نہ چھڈ جائیں گھر ماپیاں دے نہیں لنگنی ایں

۱۲۲

رانجھے پیراں نوں بہت خوشحال کیتا دعا دتیا نے جاہ ہیر تیری
تیرے سبھ مقصود ہو رہنے حاصل مدد گار ہوئے پنجے پیر تیری
جاہ گونج توں وچ منگواڑ بیٹھا بخش لئی ہے سبھ تقصیر تیری
وارث شاہ میاں پیراں کاملاں نے کر چھڈی ہے نیک تدبیر تیری

۱۲۳

رانجھے آکھیا آؤ کھاں بیٹھ ہیرے کوئی خوب تدبیر بنایئے نی
تیرے ماں تے باپ دلگیر ہندے کویں انہاں تھوں بات چھپایئے نی
مٹھی نائن سد کے بات کیتی جے توں کہیں تیرے گھر آیئے نی
میں سیالاں دے ویہڑے وڑاں ناہیں ساتھے ہیر نوں نت پہنچایئے نی
دینہہ رات تیرے گھر میل ساڈا ساڈے سریں احسان چڑھایئے نی
ہیر پنج مہراں ہتھ دتیاں نیں جویں مٹھیے ڈول پکایئے نی
کڑیاں نال نہ کھولناں بھیت تساں سبھا جیو دے وچ لگایئے نی
وارث شاہ چھپایئے خلق کولوں بھاویں اپنا ہی گڑ کھایئے نی

۱۲۴

پھلے کول جتھے منگو بیٹھ دا سی اوتھے کول ہسی گھر نائیاں دا
مٹھی نائن گھراں دی خصمنی سی نائی کم کر دے پھرن سائیاں دا
گھر نائیاں دے حکم رانجھنے دا جویں ساہورے حکم جوائیاں دا

چان بھان مٹھی پھرن والیاں دی بارا کھلدا لیف تلائیاں دا
مٹھی سیج وچھائیکے پھل پورے اتے آوں دا قدم خدائیاں دا
دونویں ہیر رانجھا راتین کرن موجاں کھڑیاں کھا مجھیں سر سائیاں دا
گھڑی رات رہندی گھریں ہیر جائے رانجھا بھا مجھدا پھرے دھائیاں دا
آپو آپنے کار وچ جا رجھن بوہا پھیر نہ ویکھ دے نائیاں دا

۱۲۵

دینہہ ہووے دوپہر تاں آوے رانجھا اتے اودھروں ہیر بھی آوں دی اے
ایہہ مہیں لیا بہاوں دا اے اوہ نال سہیلیاں لیاوں دی اے
اوہ ونجھلی نال سرود کردا ایہہ نال سہیلیاں گاوں دی اے
کائی زلف نچوڑ دی رانجھنے تے کائی آن گلے نال لاوں دی اے
کائی چمڑی لک نوں مشک بوری کائی مکھ نوں مکھ چھوہاوں دی ہے
کائی میریاں آکھ کے بھج جاندی مگر پوے تاں ٹبیاں لاوں دی اے
کائی آکھ دی ماہیا ماہیا وے تیری مجھ کٹی کٹا جاوں دی اے
کائی مامے دیاں خربوزیاں نوں کوڑے ہیجے چا بناوں دی اے
کائی آکھدی ایڈی آ رانجھیاوے' مار باہلی یارنوں دھاوں دی اے
مردے تاریاں ترن جھال پے کے کوئی نوں نسل روڑھی آوں دی اے
کتے تاریاں ترن چوا کر کے اک چھال گڑم دی لاوں دی اے
اک شرط بدھی ٹبی مار جائے تے پتال دی مٹڑی لیاوں دی اے
اک چین تے قاز چترانگ ہو کے سرخاب تے کونج بن آوں دی اے
اک ڈھینگ بنیں اک چین بگلا اک کلکلا ہو وکھاوں دی اے
اک ونگ گکوہیاں سنگھ ٹڈے اک آوت ونگ بلاوں دی اے
اک اوکت بولدی ٹیٹہری ہو اک سنکھ جلکاولی آوں دی اے
اک لدھر ہوئیکے کڑ کڑاوے اک ہو سنسار شوکاوں دی اے

اک دیہہ پسلیٹیاں ہو بلھن مشک وانگروں اور پھوکاوں دی اے
ہیر ترے چو طرف ہی رانجھنے دے موری مچھلی بن بن آوں دی اے
آپ بنیں مچھلی نال چاوڑاں دے نیں رانجھے نوں کرل بناوں دی اے
ایس تخت ہزارے دے ڈنبھرے نوں رنگ رنگ دیاں جالیاں پاوں دی اے
وارث شاہ جٹی ناز نیاز کر کے نت یار دا جیو پر چاوں دی اے

۱۲۶

کیدو آکھدا ملیے بھیڑیئے نی تیری دھیو وڈا چھر چایا ای
جائیں تے چاک دے نال گھلدی ایس ملک دا ارتھ گوایا ای
ماوں باپ قاضی سبھے ہار تھکے ایس اک نہ جیو تے لایا ای
منہ گھٹ رہے وال پٹ رہے لنگ کٹ رہے مینوں تایا ای
جتھ گھٹ رہے جھاٹا پٹ رہے انت ہٹ رہے غیب چایا ای
لٹ پٹ رہے انٹ ہٹ رہے تسیں جٹ رہے لٹکایا ای
متیں دے رہے پیر سیوں رہے پیریں پے رہے لوڑھا آیا ای
وارث شاہ میاں ستے معاملے نوں لنگے رچھ نیں موڑ جگایا ای

۱۲۷

ملکی آکھدی سدتوں ہیر تائیں جھب ہو توں اولیا نائیا وے
کھیڈن گئی منہ سوچلے گھروں نکل نماں شام ہوئی نہیں آئیا وے
الفو موچیا موجماں داگیا دے دھدھی ماچھیا بھج توں بھائیا وے
وارث شاہ ماہی ہیر نہیں آئی موہر منگواندی گھریں آئیا وے

۱۲۸

جھنگڑ ڈوم تے فتو کلال دوڑے بیلا چوہڑا تے جھنڈے چاک میاں
جا ہیر اگے دھم گھتیاں نیں چِہ کیہی اڈائی آ خاک میاں
تیری ماؤں تیرے اتے بہت غصے جانوں مارسی چوچک باپ میاں
رانجھا جاہ تیری سر آن بنیاں نالے آکھدے ماریئے چاک میاں
سیال گھیر نگر پون کد تینوں گنیں آپ نوں بہت چالاک میاں
طوطا انب دی ڈال تے کرے موجاں تے گلیلڑا پوس ٹپاک میاں
اج سیالاں نے چھلے نہ اگ گھتی سارو کوڑماں بہت غمناک میاں
وارث شاہ یتیم دے مارنے نوں سبھا چڑی جھناں دی دھاک میاں

۱۲۹

ہیر ماؤں نوں آن سلام کیتا ماؤں آکھدی آنی نہریئے نی
پر دلئے گولیے بے حیائے کنڈ وٹیے تے گل پھریئے نی
ادھلا گئے، ٹوٹنیں، تت کرمے، چھیل چھدریئے چھاپے چہریئے نی
غولہ رنگنئے تے مال زادیئے نی غصے ماریئے زہر دیئے زہریئے نی
توں اکاپیے ساڑ کے لوڑھ دتا لنگ گھڑوں گی نال مطھریئے نی
ساہناں نال رہیں دہیہ رات کھیہدی آٹلیں نی کتھے وہڑیئے نی
اج رات تینوں مجھو واہ ڈوباں تیری ساعت آوندی قہریئے نی
وارث شاہ تینوں کپڑ دھڑی ہوسی ویکھیں نیل ڈانثاں اتے لہریئے نی

۱۳۰

اماں چاک بیلے اسیں پینکھ پینکھاں کیہے غیب دے طوطیئے بولنی ایں
گندا بہت ملوک منہ جھوٹڑی دا ایڈا جھوٹھ پہاڑ کیوں تولنی ایں
شعلہ نال گلاب تیار کیتا وچ پیاز کیوں جھوٹھدا گھولنی ایں
گداں کسے دی نہیں چرا آندی دائی ہوییئے غیب کیوں بولنی ایں
ان سنیاں نوں چا سنایا ای موئے ناگ وانگوں وس گھولنی ایں
وارث شاہ گناہ کیہ اساں کیتا ایڈے غیب دے تولنے تولنی ایں

۱۳۱

سڑے لیکھ ساڈے لُج پئی تینوں وڈھی سوہنی دھی نوں لیک لگی
نت کریں توبہ نت کریں یاری نت کیں پھنڈتے وڈی ٹھگی
اسیں منع کر رہے ہاں مڑیں ناہیں تینوں کسے فقیر دی کیہی وگی
وارث شاہ ایہہ کھنڈتے ددھ کھاندی ماری پھٹک دی گئی جے ہو تکی

۱۳۲

اماں بس کر گالیاں دیہہ ناہیں گالاں دتیاں وڈڑا پاپ آوے
بنی دھ دی پٹنی بہت بری دھیاں ماریاں وڈا سراپ آوے
لے جائیں بھیا پٹنی نوں کوئی غیب دا سول کہ تاپ آوے
وارث شاہ نہ مڑاں رنجھیٹڑے توں بھاویں باپ دے باپ دا باپ آوے

۱۳۳

کیدو آیکھے آکھدا سوہریو اوئیتھوں کون چنگا مت دیسیا او
مہیں موہیاں تے نال سیال مٹھے اج کل وگاڑ کریسیا او
ایہہ نت دا پیار نہ جائے خالی پنج گڈوا پاس نہ دیسیا او
ستھوں مار سیالاں نیں گل ٹالی پر ہاں چھڈ جھیڑا ایہہ بھیسیا او
رگ اک ودھیک ہے لنگیاں دی کرت گھن فرنج ملکھیسیا او

۱۳۴

کوئی روزنوں ملک مشہور ہوسی چوری یاری ہے عیب کواریاں نوں
جنہاں پان ہے نچنے کدنے دی رکھے کون رناں ہرہاریاں نوں
ایس پا بھلاوڑا ٹھگ لیتے کم پہنچسی بہت خواریاں نوں
جدوں چاک اودھال لیجاگ نڈھی تدوں جھورسو بازیاں ہاریاں نوں
وارث شاہ میاں جنہاں لائیاں نیں سوئی جان دے واریاں یاریاں نوں

۱۳۵

قصہ ہیر نوں ترت سہیلیاں نے جاکن دے وچ سنایا ای
تینوں مہناں چاک دا دے کیدو اوس پڑھے وچ شور مچایا ای
وانگ ڈھول حرام شیطان دے جیوں ڈگا وچ بازار دے لایا ای
اہ گل بے جایسی اج خالی تیں ہیر کیوں ناؤں سدلایا ای
کر چھڈنی ایس دے نال ایسی سنے دلیس جو کیتڑا پایا ای
وارث شاہ اپرادھناں رہن جڑیاں لنگے رچھ نے معاملہ چایا ای

۱۳۶

ہیر آکھیا واڑ کے پھلھے اندر گل پا رسا منہ گھٹ گھتو
لے کے سٹے تے کڈھن ماچھیاں دے دھڑا دھڑ ہی مار کے کٹ گھتو
ٹنگوں پکڑ کے لک وچ پا چھی کسے ٹوٹڑے دے وچ سٹ گھتو
مار ایس نوں لایئے اگ جھگی ساڑ بال کے چیز سبھ لٹ گھتو
وارث شاہ میاں داڑھی بھنڑی دا جوکو وال دسے سبھو پٹ گھتو

۱۳۷

سیاں نال رل کے ہیر متا کیتا کھنڈ پھٹ کے گلیاں ملیاں نیں
کیدو آن وڑیا جدوں پھلھے اندر خبراں ترت ہی ہیر تے گھلیاں نیں
ہتھیں پکڑ کاتیاں وانگ شاہ پریاں غصہ کھایئے ساریاں چلیاں نیں
کیدو گھیر جیوں گدھا گھمیار پکڑے لاہ سہلیاں پکڑ پتھلیاں نیں
گھاڑ گھڑن ٹھٹھیار جیوں پون دھمکاں دھائیں چھڑ دیاں موہلیاں چلیاں نیں

۱۳۸

گل پایئے سہلیاں لاہ ٹوپی پاڑ جلیاں سنگھ نوں گھٹیو نیں
بھن دور تے سٹے چھڑن لتیں روڑھ وچ کھڑل دے سٹیو نیں
جھنجھوڑ سر توڑ کے گھت مہدا لانگڑ پاڑ کے دھڑا دھڑ کٹیو نیں
وارث شاہ داڑھی پٹی پاڑ لانگڑ ایہہ اکھڑا ہی چا گھتیو نیں

۱۳۹

اک مار لتاں دوئی لا چھمکاں ترجی نال چٹاکیاں مار دی اے
کوئی اٹ وٹا جتی ڈھیم پتھر کوئی پکڑ کے دھون بھوئیں مار دی اے
کوئی پٹ داڑھی دبر وچ دیندی کوئی ڈنڈکا وچ گزار دی اے
چور ماری دا ویکھئے چلو سادھو وارث شاہ ایہہ ضبط سرکار دی اے

۱۴۰

پاڑ چنیاں ستھناں کڑتیاں نوں چک وڈھ کے چھیندا چور وانگوں
وتے پھرن پرواز جیہوں چن دوالے گرد پائیلاں پاؤندیاں مور وانگوں
شاہوکار دا مال جیہوں وچ کوٹاں دوالے چوبکیاں پھرن لاہور وانگوں
وارث شاہ انگیاریاں بھکھدیاں نی اوہدی پریت ہے چند چکور وانگوں

۱۴۱

اوہ پھاٹ کے کٹ چک چور کیتا سیالیں لاکیے پائیاں دھائیاں نیں
ہتھیں بال مواتڑے کاہ کانے وڈے بھانبڑ بال لے آئیاں نیں
جھگی ساڑ کے بھانڈڑے بھن سارے ککڑ کتیاں چا بھجائیاں نیں
جل پاڑ کے ساڑ کے فتح پائی لکیاں ہیر نوں ملن ودھائیاں نیں
فوجاں شاہ دیاں وارثا مار متھرا مڑ پھیر لاہور نوں آئیاں نیں

۱۴۲

کیدو لتھڑے پتھڑے خون ویہندے کو کے باہوڑی تے فریاد میاں
مینوں مار کے ہیر نے چور کیتا پنچو پنڈ دیو دیو کھاب داد میاں

کفنی پاڑ بادشاہ تے جا کوکاں میں تاں پٹ سٹاں بنیاد میاں
میں تاں بولنوں ماریا سچ پچھے شیریں ماریا جیویں فرہاد میاں
چلو جھگڑیئے بیٹھ کے پاس قاضی ایہہ گل نہ جائے برباد میاں
وارث احمقاں نوں بناں پھاٹ کھادے نہیں آوں دا عشق دا سواد میاں

۱۴۳

چوچک آکھیاں لنجھیا جاہ ساتھوں تینوں ول ہے جھگڑیاں جھیڑیاں دا
سردار ہیں چوراں اچکیاں دا سوہاں بیٹھا ہیں ساہواں پیڑیاں دا
تینوں ویر ہے ناں ایانیاں دے اتے ول ہے دب وریڑیاں دا
آپ چھیڑ کے پچھوں دی پھریں اوندا ایہو چج ہے ماہنواں بھیڑیاں دا
وارث شاہ ابلیس دی شکل کیدو ایہو مول ہے سب بکھیڑیاں دا

۱۴۴

مینوں مار کے اودھلاں منج کیتا جھگی لا مواتڑے ساڑیا نیں
دور بھجے تجے ساڑ میرے پیوند جلیاں پھول کے پاڑیا نیں
ککڑ کتیاں بھنگ افیم لٹی میری بانونی چا اجاڑیا نیں
دھڑ ویل دھاڑے مار ملک لٹن میرا دیس لٹیا اینہاں لاڑھیا نیں

۱۴۵

جھوٹھی سچیاں چغلیاں میل کے تے گھرو گھری توں لوتیاں لانوناں ہیں
پیو پتراں توں یار یار کولوں ماںواں دھیاں نوں پاڑ وکھاوناں ہیں
تینوں بان ہے برا کماونے دی اینویں ٹکراں پیا لڑاوناں ہیں
پرہاں جا جٹا پچھا چھڈ ساڈا اینویں کاسنوں پیا کھپاوناں ہیں

۱۴۶

دھروئی رب دی نیاوں کماؤ پنچو بھرے دیس وچ پھاٹیا کٹیا ہاں
مرشد بخشیا سی ٹھوٹھا بھنیا نیں دھروں جڑاں تھیں لاپکے پٹیا ہاں
میں ماریا ویکھدے ملک سارے دھرو کرنگ موئے وانگ سٹیا ہاں
ہڈ گوڈڑے بھن کے چور کیتے اڑی دار گدوں وانگ کٹیا ہاں
وارث شاہ میاں وڈا غضب ہویا رو رویکے بہت نکھٹیا ہاں

۱۴۷

کڑیاں سد کے پینچاں نے پچھ کیتی لنگاں کاس تھوں ڈھاہ کے ماریا جے
اینوں باجھ تقصیر ماریا جے اکے کوئی گناہ نتاریا جے
حال حال کرے پڑھے وچ بیٹھا اڈا قہر تے خون گزاریا جے
کہو کون تقصیر فقیر اندر پھڑے چور وانگوں گھٹ ماریا جے
جھگی ساڑ کے مار کے بھن بھانڈے ایس فقر نوں مار اتاریا جے
وارث شاہ میاں پچھو لڑکیاں نوں اگ لا فقیر کیوں ساڑیا جے

۱۴۸

منہ انگلیاں گھت کے کہن سبھے کارے کرن تھیں ایہہ ناں سنگدائے
ساڈیاں ممیاں ٹوہندا توڑ گلھاں پچھوں ہویکے ستھناں سنگدائے
سانوں کڈیاں کرے تے آپ پچھوں ساہن ہویکے ٹپ دا رنگدائے
نالے بنھ کے جوگ نوں جو دیندا گتاں بنھ کے کچھ دا سنگدائے
تیڑوں لاہ گھائی دوالے پھرے بھوندا بھوں بھوں موتدا تے نالے ڑنگدائے
وارث شاہ اجاڑ وچ جایکے تے. پھل کناں اساڈیاں سنگھدائے

۱۴۹

اوہ آکھدا مار گوا دتا ہڈ گوڈڑے بھن کے چور کیتے
جھگی ساڑ بھانڈے بھن کھوہ داڑھی لاہ بھاگ پٹے پٹ دور کیتے
ٹنگوں پکڑ گھسیٹ کے وچ کھائی لتاں مار کے خلق حضور کیتے
وارث شاہ گناہ تھوں پکڑ کافر ہڈ پیر ملائکاں چور کیتے

۱۵۰

وار گھتیاں کون بلا کتا درکار کے پرہاں نہ مار دے ہو
اساں بھیڑے پٹیاں ہتھ لایا تسیں اپنی گل نہ سار دے ہو
پھر پھبیاں مکریاں ٹھکریاں نوں منہ لایکے چا وگاڑ دے ہو
مٹھی مٹھی ہاں ایڈا پرادھ پوندا دھیاں سد کے پرہے وچ مار دے ہو
ایہہ لچ مشٹنڈڑا اسیں کڑیاں اجے سچ تے جھوٹھ نتار دے ہو
پرش ہوئیکے نڈھیاں نال گھلدا تسیں گل کیہ چانکھار دے ہو
وارث شاہ میاں مرد سدا جھوٹھے رناں سچیاں سچ کیہ تار دے ہو

۱۵۱

کیدو باہوڑی تے فریاد کوکے دھیاں والیو کرونیاؤں میاں
میرا ہٹ پیاری دا لٹیا اے کول ویکھدا پنڈ گراؤں میاں
میرا بھنگ افیم تے پوست سڑیا ہور نعمتاں دا کیہا ناؤں میاں
میری تساں دے نال نہ سانجھ کوئی پن ٹکڑے پنڈ دے کھاؤں میاں
طوطے باغ اجاڑ دے میویاں دے اتے پھاہ لیاؤں دے کاؤں میاں
وارث شاہ میاں وڈے مال لٹے کیہڑے کیہڑے دالیا میں ناؤں میاں

۱۵۲

پینچاں کیدو نوں آکھیاں صبر کر توں تینوں ماریا نیں جھکھ ماریّا نیں
ہائے ہائے فقیر تے قہر ہویا کوئی وڈا ہی خون گزاریا نیں
بہت دے دلا سڑا پونجھ اکھیں کیدو لنگے نوں ٹھگ کے ٹھاریا نیں
کیدو آکھیا دھیاں دے ول ہو کے ویکھو دین ایمان نگھاریا نیں
وارث اندھ راجا تے بیداد نگری جھوٹھا دے دلا سڑا ماریا نیں

۱۵۳

چوچک آکھیا اکھیں ویکھال مینوں منڈی لاہ سٹاں منڈے منڈیاں دی
اگے دیاں تراہ میں ترت ماہی ساڈے دیس نہ تھاؤں ہے گنڈیاں دی
سرواہیاں چھک کے الکھ لاہاں اسیں سبھ نہ پرہے ہاں ٹنڈیاں دی
کیدو آکھیا ویکھ پھڑاوناں ہاں بھلا ماؤں کیہڑی اینہاں لنڈیاں دی
ایس ہیر دے برچھے دی بھنگ لیساں سہلی وٹساں چاک دے جنڈیاں دی
وارث شاہ میاں ایتھے کھیڈ پوندی ویکھو بڈھیاں دی اتے منڈیاں دی

۱۵۴

کیدو آکھیا جیو تدبیر کر کے ایہہ جوہ وچ جاپے کھیڈ دے نی
میرے آکھیاں دھیاں نوں ناہ مارن پنڈ کون مارے خون بھیڈ دے نی
چھن تک کے جنگلے وچ آیا ایہہ ویکھ کارے ایس ڈھیڈ دے نی
وارث شاہ پرائیاں جھگیاں نوں اگ لانگے ہوری سینڈ دے نی

۱۵۵

وڈی ہوئی اچیہڑ تاں جا چھپیا پوہ ماگھ کتا وچ کنواں دے
ہویا چھاہ ویلا تدوں وچ بیلے پھر آن پئی سسی پنواں دے
بوٹا بھن کے رانجھے دے ہتھ ملیا ڈھیر آ لگے اتے چنواں دے
بیلا لال ہی لال پکار داسی کیدو پے رہیا وانگ کنواں دے

۱۵۶

جدوں لال کچوری نوں کھیڈ سیاں سبھے گھرو گھری اٹھ چلیاں نیں
رانجھا ہیر نیارڑے ہو ستے کندھاں ندی دیاں مہیں نے ملیاں نیں
پئے ویکھ کے دوہاں اکھیاں نوں ٹنگاں لنگے دیاں تیز ہو چلیاں نیں
پرے وچ کیدو جا پگ ماری چلو ویکھ لو گلاں اولیاں نیں

۱۵۷

پرھے وچ بے عزتی گل ہوئی چوبھ وچ کلیجے دے چسکدی اے
بے شرم ہے ٹپ کے سرے چڑھدا بھلے آدمی دی جان دھسکدی اے
چوچک گھوڑے تے ترت اسوار ہویا ہتھ سانگ جیوں بجلی لشکدی اے
مثب گھوڑے دے کاڑہی کاڑو جن ہیر سن دیاں رانجھے تھوں کھسکدی اے
اٹھ رانجھیا بابل آوندا ای نالے گل کر دی نالے ڈسکدی اے
مینوں چھڈ سہیلیاں نس گیاں مکر نال ہولی ہولی پھسکدی اے
وارث شاہ جیوں مورچے بیٹھ بلی ساہ گھٹ جاندی نہیں کسکدی اے

۱۵۸

مہر ویکھ کے دونہاں اکلیاں نوں غصہ کھائیکے ہویا رت وناں
ایہہ ویکھ نگھار خدائے دا جی بیلے وچ اکلیاں پھرن رناں
اکھیں نیویاں رکھ کے ٹھک چلی ہیر پچھ وچ مار کے تھال چھناں
چوچک آکھیا رکھ توں جمع خاطر تیرے سوٹیاں نال میں لنگ بھناں

۱۵۹

مہیں چھڈ ماہی اٹھ جا بھکھا اوسدے کھان دی خبر نہ کسے لیتی
بھتا پھیر نہ کسے لیاؤناں ای ایدون پچھلی بابلا ہوئی بیتی
مست ہو بے حال نتے مہر کھلا جیویں کسے ابدال نے بھنگ پیتی
کتے نڈھی دا چا وواہ کیجئے ایہہ مہر نے جیو دے وچ سیتی

۱۶۰

جدوں رانجھناں جائیکے چاک لگا مہیں سانبھیاں چوچک سیال دیاں نی
لوکاں تخت ہزارے وچ جا کہیا کوماں لوس اگے وڈے مال دیاں نی
بھائیاں رانجھے دیاں سیالاں نوں خط لکھیا ذاتاں محرم ذات دے حال دیاں نی
موجو چودھری دا پت چاک لایو ایہہ قدرتاں جل جلال دیاں نی
ساتھوں رس آیا تسیں موڑ گھلو ایہوں واہراں رات دن بھال دیاں نی
جناں بھوئیں توں رس کے اٹھ آیا کیاریاں بنیاں پیاں اوس لال دیاں نی
ساتھوں واہیاں بنجیاں لے دانے اتے مانیاں پچھلے سال دیاں نی
ساتھوں گھڑی نہ وسرے ویر پیارا روون بھابیاں ایس دیاں جال دیاں نی
مہیں چار دا وڈھیوس نک ساڈا ساتھی کھونیاں ایس دے مال دیاں نی

مجھیں کٹک نوں دے کے کھسک جاسی ساڈا نہیں ذمہ پھرو بھال دیاں نی
ایہہ صورتاں ٹھگ جو ویکھدے ہو وارث شاہ فقیر دے نال دیاں نی

۱۶۱

تسیں گھل دیہو تاں احسان ہووے نہیں چل میلا اسین آنو نے ہاں
گل پلڑا پائیکے ویر سبھے اسیں رٹھڑا ویر مناونے ہاں
اساں آیاں توں تسیں جے ناہ موڑو تدے چپے پکا پکاونے ہاں
نالے بھائیاں پنڈ دے پنچ سارے وارث شاہ نوں نال لے آونے ہاں

۱۶۲

چوچک سیال نے لکھیا رانجھیاں نوں نڈھی ہیر دا چاک اوہ ہنڈڑا جے
سارا پنڈڈرے اوس چاک کولوں سرماہیاں دے اوہدا کنڈڑا جے
اساں جٹ ہے جان کے چاک لایا دیاں تراہ جے جاپے گنڈڑا جے
ایہہ گھبرو گھروں کیوں کڈھیو جے لنگاں نہیں کم چورناں ٹنڈڑا جے
سر سوہندیاں بودیاں نڈھڑے دے کنیں لاڈلے دے منیں بندڑا جے
وارث شاہ نا کسے نوں جان دا اے پاس ہیر دے رات دینہہ ہنڈڑا جے

۱۶۳

گھر آئیاں دولتاں کون دیندا کوئی بنھ پنڈوں کسے توریا ای
اساں جیوندیاں نہیں جواب دیناں ساڈا رب نے جوڑناں جوڑیا ای
کسے چٹھیاں سیہیاں تے مال لٹیا ناہیوں موڑیا ای
جائے بھائیاں بھابیاں پاس جم جم کسے ناہیوں ہٹکیا ہوڑیا ای
وارث شاہ سیالاں دے باغ وچوں ایس پھل گلاب دا توڑیا ای

۱۶۴

پھر جائیاں رانجھے دیاں تنگ ہو کے خط ہیر سیال نوں لکھیا ای
ساتھوں چھیل سوادھ ونڈائے ستی لوک یاریاں کدھروں سکھیا ای
دیور چن ساڈا ساتھوں رس آیا بول بول کے کھرا ترکھیا ای
ساڈا لال موڑو سانوں خیر گھتو جانوں کملیاں نوں پائی بھکھیا ای
کڑیئے سانبھ ناہیں مال رانجھیاں دا کر سار دا دیدڑا ترکھیا ای
جھٹ کیتیاں لال نہ ہتھ آون سوئی ملے جو توڑ دا لکھیا ای
کوئی ڈھونڈ لو ڈھیرڑا کم جوگا اجے ایہہ نہ یاریاں سکھیا ای
وارث شاہ لے چٹھیاں دوڑیائی کم قاصداں دا میاں سکھیا ای

۱۶۵

جدوں خط دتا لیا قاصداں نے نڈھی ہیر نے ترت پڑھایا ای
سارے معاملے اتے وجھاپ سارے گلہ لکھیا وچ سنایا ای
گھلو موڑ کے دیور اساڈڑے نوں منڈا رس ہزاریوں آیا ای
ہیر سد کے رانجھنے یار تائیں سارا معاملہ کھول سنایا ای

۱۶۶

بھائیاں بھابیاں چائے جواب دتا سانوں وطن تھیں چا تراہیو جے
بھوئیں کھوہ کے باپ دا لیا ورثہ مینوں اپنے گلوں چا لاہیو جے
مینوں مار کے بولیاں بھابیاں نے کوئی سچ نہ قول نبا ہیو جے
مینوں دے جواب تے کڈھیو جے ہل جو کیارڑا واہیو جے
رل رن خصماں مینوں ٹھٹھ کیتا میرا عرش دا کنگرا ڈھائیو جے

نت بولیاں ماردیاں جا سیالیں میرا کڈھناں دیس تھیں چاہیو جے
اسیں ہیر سیال دے چاک لگے جٹی مہر دے نال دل پھاہیو جے
ہن چٹھیاں لکھ کے گھلیاں جے راکھ کیتھڑے نوں جدوں چاہو جے
وارث شاہ سمجھا جٹیٹیاں نوں ساڈے نال متھا کیہا ڈاہیو جے

۱۶۷

ہیر پچھ کے ماہیڑے اپنے توں لکھوا جواب چا توریا ای
تساں لکھیا سو اساں واچیا ای ساتوں واچدیاں ہی لگا جھوریا ای
اساں دھیدو نوں چا مینوال کیتا کدی تورناں تے نا ایں توریا ای
کدی پان نہ دل تھیں پھیر پہنچے شیشہ چور ہویا کسے جوڑیا ای
گنگا ہڈیاں مڑدیاں نہیں گئیاں وقت گئے نوں پھیر کس موڑیا ای
ہتھوں چھٹڑے واہرے نہیں مل دے وارث چھڈناں تے نہیں چھوڑیا ای

۱۶۸

جے توں سوہنی ہو بیٹھے پویں سوکن اسیں اک تھیں اک چڑھندیاں ہاں
رب جان داہے سبھا عمر ساری اسیں ایس محبوب دیاں بندیاں ہاں
اسیں ایس دے مگر دیوانیاں ہاں بھانویں چنگیاں تے بھانویں مندیاں ہاں
اوہ اساں دے نال ہے چند بن دا اسیں کھتیاں نال بجیدیاں ہاں
لاہ مار دا گالیاں دے سہانوں اسیں مڑ کے چوکھنے ہندیاں ہاں
جس ویلڑئے دا ساتھوں رس آیا اسیں ہنجواں رت دیاں روندیاں ہاں
ایہدھے تھانوں غلام ہور لہو ساتھوں ممنوں احسان دیاں ہندیاں ہاں
رانجھے لعل باجھوں اسیں خوار ہوئیاں کونجاں ڈار تھیں اسیں وچھیاں ہاں
جوگی لوکاں نوں من کے کرن چلے اسیں ایس دے عشق دیا منیاں ہاں
وارث شاہ رانجھے اگے ہتھ جوڑیں تیرے پریم دی اگ نے بھنیاں ہاں

۱۶۹

چوچک سیال تھوں لکھ کے نال چوری ہیر سیال نے کہی تبیت ہے نی
ساڈی خیر تساڈڑی خیر چاہاں جیہی خط دے لکھن دی ریت ہے نی
ہور رانجھے دی گل جو لکھیا جے ایہہ بات میری انانیت ہے نی
رکھیا چاہیئے مصحف قرآن اسنوں قسم کھایئے وچ مسیت ہے نی
تسیں مگر کیوں ایس دے اٹھ پیاں ایہدی اساں دے نال پریت ہے نی
اسیں ترنجناں وچ جابہنیاں ہاں سانوں گانوناں اوسدا گیت ہے نی
دینہہ چھیڑ مہیں وڑے جھل بیلے ایس منڈڑے دی ایہا ریت ہے نی
راتیں آن اللہ نوں یاد کردا وارث شاہ دے نال مسیت ہے نی

۱۷۰

نی میں گھول گھتی ایہدے مکھڑے توں پاؤ ددھ چاول ایہہ دا قوت ہے نی
الہ اللہ دیاں جلیاں پانوں دا ای ذکر حق تے لایموت ہے نی
نہیں بھابیاں تے کرتوت کائی سبھے لڑن نوں بنی مضبوط ہے نی
ماریا تساں دے مہنیں گالیاں دا ایہہ تاں سک کے ہویا تابوت ہے نی
سونپ پیراں نوں جھل وچ چھیڑ نیں ہاں ایہدی مدت خضر تے لوط ہے نی
وارث شاہ پھرے اوہدے مگر لگا اج تیک اوہ رہیا اچھوت ہے نی

۱۷۱

ساڈا مال سی سوتیرا ہو گیا ذرا دیکھنا برا خدائیاں دا
توہیں جنیاں تے توہیں پالیا سی نہ ایہہ بھابیاں دا تے نہ بھائیاں دا
شاہو کار ہو بیٹھی ایں مار تھیلی کھوہ بیٹھی ہیں مال توں سائیاں دا

اگ لین آئی ایں گھر سانبھیوئی ایہہ تیرا ہے باپ نہ مائیاں دا
گنڈا ہتھ آیا تساں گنڈیاں نوں انہاں چوہاتے ٹھوتھیاں دھائیاں دا
وارث شاہ دی مارہی وگے ہیرے جہیا کھویو ای ویر توں بھائیاں دا

۱۷۲

تسیں ایس دے خیال نہ پو اڑیو نہیں گھٹ کجھ ایس پیار اتوں
نی میں جیوندی ایس بن رہاں کیکوں گھول گھول گھتی رانجھے یار اتوں
جھلاں بیلیاں وچ ایہہ پھرے بھوندا سروپچ دا میں گنہگار اتوں
میرے واسطے کار کماوندا ای میری جند گھولی ایہدھی کار اتوں
تدوں بھابیاں ساک نہ بن دیاں سن جدوں سٹیا پکڑ پہاڑ اتوں
گھروں بھابیاں چا جواب دتا انہاں بھوئیں دیاں پٹیاں چار اتوں
ناامید ہو وطن نوں چھڈ ٹریا موتی ترے جیوں پٹ دی تار اتوں
بناں محنتاں مصقلے لکھ پھیرو نہیں مورچہ جائے تلوار اتوں
ایہہ میہنا لہے گا کدی ناہیں ایس سیالاں دے سبھ سردار اتوں
نڈھی آکھسن جھگڑ دی نال لوکاں ایس سوہنے بھنڑے یار اتوں
وارث شاہ سمجھا توں بھابیاں نوں ہن مڑے نہ لکھ ہزار اتوں

۱۷۳

چوچک سد بھائی پرھے لا بیٹھا کتے ہیر نوں چاپر نایئے جی
آکھو رانجھے دے نال ووواہ دیواں اکے بنڑے چا منگایئے جی
ہتیں آ منیں کتے ساماں کیجئے جان مجھ کے لیک نہ لایئے جی
بھائیاں آکھیا چوچکا ایہہ مصلحت اسیں کھول کے چا سنایئے جی
وارث شاہ فقیر پریم شاہی ہیر اوس تھوں پچھ منگایئے جی

۱۷۴

نال رانجھیاں کدی نہ ساک کیتا نہیں دتیاں اساں کڑمائیاں اوئے
کتھوں رلدیاں گولیاں آیاں نوں وجن ایہ سیالاں دیاں جائیاں اوئے
نال کھیڑیاں دے ایہہ ساک کیجئے دتی مصلحت سبھناں بھائیاں اوئے
بھلیاں ساکاں دے نال چا ساک کیجئے دھروں ایہہ جے ہندیاں آئیاں اوئے
وارث شاہ میاں انگیاریاں وی کسے وچ بارود چھپائیاں اوئے

۱۷۵

سدا کھیڑیاں بھیجیا ہتھ اک نائی کرن منتاں چا احسان کیجئے
بھلے جٹ بوہے اتے آ بیٹھے ایہہ چھوکری انہاں نوں دان کیجئے
اساں بھائیاں ایہہ صلاح دتی کیہا اساں سو سبھ پروان کیجئے
انہاں دماں دا کجھ وساہ نہیں اتے باہاں داتاں گمان کیجئے
جتھے رب دے نام دا ذکر آیا لکھ بیٹیاں چائے قربان کیجئے
وارث شاہ میاں نہیں کرو آکڑ فرعون جیہاں ول دھیان کیجئے

۱۷۶

چوچک پھیر کے گنڈھ سدا گھلے آون چودھری ساریاں چکراں دے
ہتھ دے روپیہ پلے پا شکر سوال پانوں دے چھوہراں بکراں دے
لوکاں آکھیا سن نوں سن ملیا تیرا ساک ہویا نال ٹھکراں دے
دھریا ڈھول جٹیٹیاں دہن ویلاں چھنے لیاؤندیاں دانیاں شکراں دے
رانجھے ہیر سنیاں دلگیر ہوئے دونویں دین گالھاں نال اکراں دے

۱۷۷

ملی جا ودھائی جاں کھیڑیاں نوں لڈی مار کے جھمبراں گھتدے نی
چھالاں لان اپٹھیاں خوشی ہوئے لا مجلساں کھیڈدے وتدے نی
بھلے کڑم ملے سانوں شرم والے رجے جٹ وڈے اہل پتدے نی
وارث شاہ دی شیرنی ونڈیا نیں وڈے دیگچے ددھ تے بھتدے نی

۱۷۸

ہیر ماؤں دے نال آلڑن لگی تساں ساک کیتا نال زوریاں دے
کدوں منگیاں منس میں آکھ ستھوں ویر کڈھیو ای کنہاں کھوریاں دے
ہن کریں ولاکیوں اساں کولوں ایہہ کم نہ ہندے نی چوریاں دے
جیہڑے ہون بے عقل چالاوندے نیں اتاں ماڑیاں دیاں وچ موریاں دے
چا چغدنوں کونج دا ساک دتو پری بدھیا ای گل ڈھوریاں دے
وارث شاہ میاں گنا چکھ سارا مزے وکھ نیں پوریاں پوریاں دے

۱۷۹

ہیر آکھدی رانجھیا قہر ہویا ایتھوں اٹھ کے چل جے چلنا ایں
دونویں اٹھ کے لمڑے راہ پوئیے کوئی اساں نیں ویس نہ ملنا ایں
جدوں جھگڑے وڑی میں کھیڑیاں دے کسے اساں نوں موڑ نہ گھلناں ایں
ماؤں باپ نے جدوں ویاہ ٹوری کوئی اساں داوس نہ چلنا ایں
اسیں عشق دے آن میدان ردھے برا سورمے نوں رنوں ہلنا ایں
وارث شاہ جے عشق فراق دوڑے ایہہ کٹک پھیر آکھ کس جھلنا ایں

۱۸۰

ہیرے عشق نہ مول سواد دیندا نال چوریاں اتے ادھالیاں دے
کڑاں پوندیاں ٹھے ہاں دیس وچوں قصے سنیں سن کھونیاں گالیاں دے
ٹھگی نال توں مہیں چرائیو ای ایہو راہ نیں رناں دیاں چالیاں دے
وارث شاہ صراف سبھ جان دے نیں عیب کھوٹیاں ٹھپیاں والیاں دے

۱۸۱

چوچک سیال نے قول وسار کے تے جدوں ہیر نوں پایا مائیاں نیں
کڑیاں جھنگ سیالاں دیاں دھملا ہو سبھے پاس رنجھیٹے دے آئیاں نیں
اوہدے ویاہ دے سبھ سامان ہوئے گنڈھیں پھیریاں دیس تے نائیاں نیں
ہن تیری وے رانجھیا گل کیکوں توں بھی رات دن مہیں چرائیاں نیں
آوے مورکھا پچھ توں نڈھڑی نوں میرے نال توں کیہاں چائیاں نیں
ہیر قہر کیتو رل نال بھائیاں سبھا کلوکل چا گوائیاں نیں
جے توں انت مینوں پچھا دیوناں سی ایڈیاں محنتاں کاہ کراہیاں نیں
ایہا حد ہیرے تیرے نال ساڈی محل چاڑھ کے پوڑیاں چائیاں نیں
تینوں ویاہ دے ہار سنگار ہوئے اتے کھیڑیاں گھریں ودھائیاں نیں
کھا قسم سوگندتوں گھول پیتی ڈوب سٹیوں پوریاں پائیاں نیں
باہوں پکڑ کے ٹور دے کڈھ دیسوں اونویں توڑ نیناں جیویں لائیاں نیں
یار یار تھوں جدا کر دور ہوئے میرے باب تقدیر لکھائیاں نیں
وارث شاہ نوں ٹھگیا ای دغا دے کے جھیاں کیتیاں سواساں پائیاں نیں

۱۸۲

رانجھے آکھیا مونہوں کی بولناں میں گھٹ وٹ کے دکھڑا پیوناں ایں
میرے صبر دی داد جے رب دتی کھیڑا ہیر سیال نہ جیوناں ایں
یوم تشقق السماء بالغمام سارے دیس وچ ایہہ غم تھیوناں ایں
یوم تبدل الارض غیر الارض فے السماء انبر پاٹڑے نوں کس سیوناں ایں
صبر دلاں دے مار جہان پٹن اجے کاہ نوں اساں بجھیوناں ایں
تسیں کملیاں عشق تھیں نہیں واقف نیوں لاوناں نم دا پیوناں ایں
وارث شاہ چپ کیتیاں کم پایئے اجا بولیاں نہیں وہیوناں ایں .

۱۸۳

رل ہیر تے آئیاں پھیر سبھے رانجھے یار تیرے سانوں گھلیائے
سوٹا وتھلی کملی سٹ کے تے اٹھ دیس پردیس ول چلیائے
جے توں انت اوہنوں پچھا دیوناں سی اس دا کالجا کاسنوں سلیائے
اساں اینی گل معلوم کیتی تیرا نکل ایمان ہن چلیائے
تیری لبھ لئی اساں گل ساری آکھا ماپیاں دا ہن جھلیائے
بے صدق ہوئیں صدق ہاریوئی تیرا صدق ایمان ہن ہلیائے
اوہدا ویکھ کے حال احوال سارا ساڈا روندیاں نیر نہ ٹھلیائے
ہائے ہائے مٹھی بھیڑی ننگ نھاتی اوہنوں سکھناں کاسنوں گھلیائے
نزاس دی راس لے عشق کولوں سقلات دے بیان نوں چلیائے
وارث حق دے تھوں جدوں کھتھا عرش رب دا تدوں تھر تھلیائے

۱۸۴

ہیر آکھیا اوس نوں کڑی کر کے بگل وچ لکا لیایا جے
میری ماؤں تے باپ تھوں کرو پردہ گل کسے نہ مول سنایا جے
آہموں ساہمناں بیٹھ کے کرے گلاں تسیں منصف ہو مکایا جے
جھیڑے ہون سچے سبئ چھٹ جاسن ڈن جھوٹیاں نوں چا لایا جے
میں آکھ تھکی اوس کملڑے نوں لے کے اٹھ چل وقت گھسایا جے
میرا آکھناں اوس نہ کن کیتا ہن کاسنوں وکسناں لایا جے
وارث شاہ میاں ایہہ وقت کھتا کسے پیر نوں ہتھ نہ آیا جے

۱۸۵

راتیں وچ رلائیکے ماہیڑے نوں کڑیاں ہیر دے پاس لے آئیاں نی
ہیر آکھیا آونڈیاں بسم اللہ اج دولتاں میں گھر پائیاں نی
لوکاں آکھیا ہیر دا دیاہ ہندا اسیں ویکھن آیاں ہاں مائیاں نی
سورج چڑھے گا مغربوں جوین قیامت توبہ ترک کر کل برائیاں نی
جنہاں مجھیں دا چاک ساں سنیں نڈھی سوئی کھیڑیاں دے ہتھ آئیاں نی
اوسے وقت جواب ہے مالکاں نوں بک دھاڑویاں جاں اگے لائیاں نی
ایہہ سہیلیاں ساک تے سین تیرے سبھے ماسیاں پھپھیاں تائیاں نی
تساں دوہٹیاں بتن دی نیت بدھی لیکاں حد تے تیج کے لائیاں نی
اساں کی ہن آس ہے نڈھیئے نی جتھے کھیڑیاں زراں دکھائیاں نی
وارث شاہ اللہ نوں سونپی ایں توں سانوں چھڈ کے ہور دھر لائیاں نی

۱۸۶

کھیڑیاں ساہا کڈھایا باہمناں تھوں بھلا متھ مہورت وار میاں
ناویں ساونوں رات سی ویر واری لکھ گھلیا ایہہ نروار میاں
پھر رات نوں آن نکاح لیناں دس چھڈیا ایہہ اقرار میاں
اوتھے کھیڑیاں بج سامان کیتے ایتھے سیال بھی ہوئے تیار میاں
رانجھے دعا کیتی جنج آوندی نوں کائی غیب دے کٹک کے دھاڑ میاں
وارث شاہ سبالڑا نال ہویا ہتھ تیر کانی تلوار میاں

۱۸۷

لگے نگدیاں تے شکر پارے تلین ڈیرے لاتے وڈے گھیوڑاں دے
تلے خوب حبیب گل بہشت بوندی لڈو ٹکیاں بھنڑے میوراں دے
میدا کھنڈ تے گھیو پار ہے چھی بھابھی لاڈلی نال جیوں دیواراں دے
کلے قند مکھانیاں سہال مٹھے پکوان گھنیں نال تیوراں دے
ٹکا والیاں نتھ حمیل جھانجر بازو بند مالاں نال نیوراں دے

۱۸۸

مٹھے ہور کھجور پراکڑی دے بھرے خوانچے نال سموسیاں دے
اندرسے کچوریاں لچی وڑے اتے کھنڈری بھرنیاں کھوسیاں دے
پیڑے نال خطائیاں ہور گپ چپ بیدانیاں نال پلوسیاں دے
رانجھا جوڑ کے پرھے فریاد کردا دیکھو تھس دے ساک بیدوسیاں دے
وارث شاہ نصیب ہی پون جھولی کرم ڈھین نہیں نال جھوسیاں دے

۱۸۹

منڈے ماس چاول دال دہئیں دھکر ایہہ ماہیاں پالیاں راہیاں نوں
سبھ چوہڑے چپڑے رج تھکے راکھے جھیڑے سانبھ دے واہیاں نوں
کامے چاک چوبر سیری ڈنگراں نوں دہئیں مکھ جیون دین بھلایاں نوں
دال شوربا رسا تے مٹھا منڈے ڈوماں راولاں کنجراں نائیاں نوں

۱۹۰

ساک ماڑیاں دے کھوہ لین ڈاہڈے ان پچ دے اوہ نہ بولدے نی
نہیں چلد اوس لاچار ہو کے موئے سپ وانگوں وس گھولدے نی
کد آکھدے ماریئے آپ مریئے پیئے اندروں باہروں ڈولدے نی
گن ماڑیاں دے سبھے رہین وچ ماڑے ماڑیاں تے دکھ پھولدے نی
شاندار نوں کرے نہ کوئی جھوٹھا کنگال جھوٹھا کر ٹولدے نی
وارث شاہ لٹاؤندے گھریں ماڑے مارے خوف دے مونہوں نہ بولدے نی

۱۹۱

مشکی چاولاں دے بھرے آن کوٹھے سوین پتی تے جھونڑے چھڑی دے نی
باس متی مسافری بیگمی سن ہر چند تے زردیئے دھری دے نی
سٹھی کر چکا سیولا کرت کنٹل انو لکھلا تیہرا سری دے نی
باریک سفید کشمیر کابل خورش جیہڑے حور تے پری دے نی
گلیاں سیچیاں نال ہتھوڑیاں دے موتی چون لنبوہیاں جڑی دے نی
وارث شاہ زیور آں گھڑن تائیں پنڈ پنڈ سنیارڑے پھڑی دے نی

۱۹۲

کنگن نال زنجیریاں پنج منیاں ہار نال لونگیر پورواہیو نیں
ترگا نال کپوراں دے جٹ سچے توڑے پانوٹے گجریاں چھائیو نیں
پہونچی چوہیاں نال حمیل مالا مہر چھوے نال گھڑائیو نیں
سوہنیاں الیاں نال پازیب پچھے گھنگھراں دے گھنگھرو لائیو نیں
جوی مال نوگری تے چونپ کلیاں کان پھول تے سیس بنائیو نیں
وارث شاہ گہناں ٹھیک چاک آہا سوئی کھڑے چائے پوائیو نیں

۱۹۳

سکندری نیوری بیر بلیاں پپل وترے جھمکے ساریا نیں
ہس جڑے چھڑ گنگناں نال بودا بدھی ڈول میانڑا دھاریا نیں
چنن ہار لوہلاں ٹکا نال بیڑا اتے جگنی چا سواریا نیں
بانکاں چوڑیاں مشک بلایاں بھی نال مچھلیاں والڑے ساریا نیں
بندے آرسی نال انگوٹھیاں دے عطر دان لدن ہریاریا نیں
داج گھت کے تونک صندوق بدھے سنو کیہہ کیہ داج رنگایا نیں
وارث شاہ میاں اصل داج رانجھا اک اوہ بد ونگ کرایا نیں

۱۹۴

لال پیچھیاں اتے متاع لاچے کھن ریشمی کھیس سالاریاں نیں
مانگ چونک پٹا گلاں جوڑیئے سن پونداں ادھ منجدا تیاں ساریاں نیں
چوپ چھائیلاں تے نال چار سوہے چنداں موراں دے بانہوں جھاریاں نیں
سالو پتھرے چادراں بافتے دیاں نال بھوچناں دے پھلکاریاں نیں

وارث شاہ چنگے سروپا خاصے پوشاکیاں مل دیاں بھاریاں نیں

۱۹۵

لال گھگرے کا ڈھویں نال مشر و مشکی پگاں دے نال تسیلڑے نیں
دریائی دیاں چولیاں نال مہتی کمخواب تے چنیاں پیلڑے نیں
لوک ہند تے عنبری بادلاسی زری خاص چو تار رسیلڑے نیں
چار خانیئے ڈوریئے ململاں سن چھولی جالیاں سبھ سکھیلڑے نیں
الاہ تے جالیاں جھمیاں سن شیر شکر گلبدن رسیلڑے نیں
وارث شاہ دو اوڑھنیاں ہیر رانجھا سکے تیلڑی تے بڑے حیلڑے نیں

۱۹۶

سرے دانیاں تھالیاں تھال چھنے لوہ کڑچھ تے نال کڑاہیاں دے
کول بہول گنیں نال سن طبل بازاں قاب اتے پرات پرواہیاں دے
چمچے ہیلوے دوہنے دیگچے بھی نال خونچے طاس بادشاہیاں دے
پٹ اتے پٹیہراں داج دتے جگر پاٹ گئے ویکھ راہیاں دے
گھمیاراں نیں مٹاں دے ڈھیر لائے ڈھکے بہت بالن نال کاہیاں دے
دیگاں کھچ دے گھت زنجیر رسے توپاں کھچدے کٹک بادشاہیاں دے
وارث شاہ میاں چائے دیاہ داسی سنجیں پھرن کھنڈے منگوں ماہیاں دے

۱۹۷

ڈاراں خوباں دیاں سیالاں دے میل آئیاں حور پری دے ہوش گواندیاں نیں
لکھ جٹیاں مشک پلیٹیاں نیں اتن پدمنی وانگ سہاندیاں نیں
باراں ذات تے ست سنات ڈھکی رنگ رنگدیاں صورتاں آوندیاں نیں

اتے بھوچن سن پنج تو لیے دے اتے لنگیاں تیڑ جھاوئں دیاں نیں
لکھ سٹھنی دیہن تے لین گالیں واہ واہ کیہ سہرا گانوں دیاں نیں
پری ذات جٹیٹیاں نین خونی نال ہیک مہین دے گانوں دیاں نیں
نال آرسی مکھڑا ویکھ سندر کول عاشقاں نوں ترساندیاں نیں
اک کھوہل کے چادراں ٹدھ چھاتی اپر واڑیوں جھاتیاں پانوں دیاں نیں
اک وانگ بساطیاں کڈھ لاٹو ویرا رادھ دی ناف ویکھانوں دیاں نیں
اک تاوڑیاں ماردیاں نچدیاں نی ایک ہسدیاں گھوڑیاں گانوں دیاں نیں
اک گانوں کے کوئلاں کانگ ہویاں اک راہ وچ دوہڑے لانوں دیاں نیں
اک آکھدیاں مور نہ مار میرا اک وچ مولڑا گانوں دیاں نیں
وارث شاہ جیوں شیر گڈھ پٹن مکے لکھ سنکتاں زیارتیں آنوں دیاں نیں

۱۹۸

جویں لوک نگاہے تے رتن تھمن ڈھول مار دے تے رنگ لانوں دے نیں
بھڑ تھومار کے پھمیاں گھت دے نی اک آنوں دے تے اک جانوں دے نیں
جیہڑے صدق دے نال چل آنوں دے نیں قدم چم مراد سبھ پانوں دے نیں
وارث شاہ دا چورماں کٹ کے تے دے فاتحہ ونڈونڈانوں دے نیں

۱۹۹

ڈھاڈی بھگتیئے کنجریاں نقلیئے سن ڈوم اتے سرود وجاییے جی
کشمیریاں دکھنی نال واجے بھیراں طوطیاں چھناں چھناییے جی
چڑھ گھوڑیاں کھیڑیاں گنڈھ پھیری چڑھے گبھرو جنج پھباییے جی
کیسر بھڑے پگاں دے پیچ دونوین گھوڑے لوہل حمیل چھنکاییے جی
کاٹھیاں سرخ بنات دیاں ہتھ نیزے داروپی کے دھرگ وجاییے جی
پھلاں سہرے طریاں نال لٹکن ٹکے دتے نیں لکھ لوٹاییے جی

وارث شاہ دے مکھ تے بنھ مکٹاں سوئین سہرے بناں بنائیے جی

۲۰۰

آتش بازیاں چھٹ دیاں پھل جھڑیاں پھوئین چھٹے تے باغ ہوا میاں
ہاتھی مور تے چرخیاں جھاڑ چھٹن تاڑ تاڑ پٹاکیاں پا میاں
سانون بھادروں کجیاں نال چھٹے ٹنڈ چوہیاں دی کرے تا میاں
مہتابیاں ٹوٹکے چادراں سن دیون چسکیاں وڈے رسا میاں

۲۰۱

مل میل سیالاں نے جنج آندی لگیاں سکن سبب کرانونے نوں
گھت نرم سلائیاں دین گاہلاں اتے کھڈ کنیں نال کھدانونے نوں
آ بیٹھ کھڈ کنیں کھیڈ ملا سوز فیل فنوس جگانونے نوں
بنھ تیلیاں پرھے وچ بال دیوے آئیاں نوشہ دی نظر ٹکانونے نوں
کائی آکھدی اماں پھڈاویا وے نکی آندی او نال نچاونے نوں
تیرے نکے سالہے دی جھی کیتی سدا وسنوں کول بہاونے نوں
کائی دے گلھتھ تے دے چھبی اک جھڑکدی دوئی ہٹاونے نوں
اک ہسدیاں وسکدیاں دین موساں پاسے کھیندیاں لاڈ لڈاونے نوں
چھنا تھال دے وچ چا گڈیو نیں پکڑے زور دے نال ہلاونے نوں
دیویں ددھ حساب شتاب سانوں کڈھ بھوناں ڈھل نہ لانونے نوں
مولی نال چا کچھیا گھبرو نوں روڑی لگیاں آن کھوانے نوں
بھری گھڑو گھڑولی تے کڑی نھاتی آئیاں پھیر نکاح پڑھانونے نوں

۲۰۲

بھیتک مکندیاں سالیاں چیچ چھلا ددھ دیہہ ان یدھڑی چڑی دا وے
ددھ دے گھوڑی دا چو جتا نالے دکھناں کھنڈ دی پڑی دا وے
لونگاں منجراں دیوچ کوٹ کر دے گھت گھت چھلا کڑی چڑی دا وے
بناں بلداں دے کھوہ دیہہ گیڑ سانوں ویکھاں ککروں اوہ بھی گڑی دا وے
ٹیپو ٹایر دیہہ کھاں کھڑک ترگا پہنچا دیہہ کھاں سوئین چڑی دا وے
اک منس کسیرے دا کھڑی منگے ہاتھی پائے کجے وچ پھڑی دا وے
ساڈے پنڈ دے چاک نوں دیہہ اماں لیکھا نال تیرے اینویں وری دا وے
وارث شاہ جیجا کھڑیا وانگ پھلاں جویں پھل گلاب دا کھڑی دا وے

۲۰۳

انی سوہنیں چھیل ملوک کڑیئے ساتھوں ایتاں جھیڑا نہ جھڑی دانی
سوسٹھ دے وچ بلقیس رانی ایہہ لے چیچ چھلا اوس پری دانی
چڑھیاں ساون باغ بہار ہوئی دھ کاہ سرکڑا کھڑی دانی
شنگیں پاڈھنگا دوہنی پور کڈھی ایہہ لے ددھ ان یدھڑی چڑی دانی
سوہیاں ساویاں نال بہار تیری مشک آوندا لونگاں دی دھڑی دانی
کھنڈ پوڑی دی وچھناں دیاں تینوں ٹکا لالے وچ توں دھڑی دانی
چال چلیں مرغائیاں تے تریں تاریں بولیاں پھل گلاب دا جھڑی دانی
کوٹ ندی وچ لے سنیں لونگ منجا تیرے سون نوں کون لے وری دانی
اک گل بھلی میرے یاد آئی روٹ سکھیا پیر دا دھڑی دانی
باجھ بلداں دے کھوہ بھجا دتا ادھا کھڑک دا کاٹھ دی کڑی دانی
جھب نہالے بک بھر چھیل کڑیئے چاؤ کھوہ دا نال لے کھڑی دانی
ہور کون ہے نی جیہڑی منس منگے اساں منس لدھا جوڑ جڑی دانی

اساں بھال کے سرے دا منس لدھا ٹپ ٹیرے اتے چڑھی دانی
نچا بوہ تے ہندوستان اندر ایسے حکمت پیر دی جڑی دانی
آ رہیں گورائیے کنج کڑیئے جیہا پاوناں کنجی دی جھری دانی
ٹیپو ٹائیر لئیں نی ساؤ سبھے میلہ ویکھ لے دھر ونگل دے گھڑی دانی
سرمہ سرخی تے لئیں ڈنڈا سڑا بھی شیشہ صاف ہی آر سی جڑی دانی
چولی مشک تے لئیں کھڑک ترگا مشک سبھ سریر وچ وڑی دانی
اک منگیو ایہہ ان ہوند کڑیئے پوہنچا سونے دا کتے نہ گھڑی دانی
اساں بھال کے سارا جہان آندا جیہڑا ساڑیاں مول نہ سڑی دانی
اک چاک دی بھین تے تسیں سبھے چلو نال میرے جوڑ جڑی دانی
وارث شاہ گھیرا کاہنوں گھتیو جے جیہا چن پروار وچ وڑی دانی

۲۰۴

قاضی سدیا پڑھن نکاح نوں جی نڈھی وہر بیٹھی نہیں بول دی اے
میں تاں منگ رنجھیٹے دی ہو چکی ماؤں کفر تے غیب کیوں تول دی اے
نزع وقت شیطاں جیوں دے پانی پئی جان غریب دی ڈول دی اے
اساں منگ درگاہ تھیں لیا رانجھا صدق سچ زباں سبھ بول دی اے
اساں جان رانجھیٹے دے پیش کیتی لکھ کھیڑیاں نوں چا گھول دی اے
مکھن نذر رانجھیٹے دے اساں کیتا تنجیں ماؤں کیوں چھاہ نوں رول دی اے
وارث شاہ میاں اٹھے میوں وانگوں پئی موت وچ مچھلیاں ٹول دی اے

۲۰۵

قاضی محکمے وچ ارشاد کیتا من شرع دا حکم جے جیوناں ایں
بعد موت دے نال ایمان ہیرے داخل وچ بہشت دے تھیوناں ایں
نال ذوق دے شوق دا نور شربت وچ جنت عدن دے پیوناں ایں

چادر نال حیا دے ستر کیجئے کاہ درز حرام دی سیوناں ایں

۲۰۶

ہیر آکھدی جیوناں بھلا سوئی جیہڑا ہووے بھی نال ایمان میاں
سبھو جگ فانی ہکو رب باقی حکم کیتا ہے رب رحمان میاں
کل شيي خلقنا زوجین حکم آیا ہے وچ قرآن میاں
میرے عشق نوں جان داڈھول باشک لوح قلم تے زمیں آسمان میاں

۲۰۷

جوبن روپ دا کجھ وساہ ناہیں مان تئے مشک پلیٹیے نی
نبی حکم نکاح فرما دتا رب فانکحو من لے جٹیئے نی
کدی دین اسلام دے راہ ٹریئے جڑھ کفر دی جیو تھوں پٹیئے نی
جیہڑے چھڈ حلال حرام تکن وچ ہاویہ دوزخ سٹیئے نی
کھیڑا حق حلال قبول کر توں وارث شاہ ﷺ بیٹھی ہیں ڈھٹیئے نی

۲۰۸

قلوب المومنیں عرش اللہ تعالیٰ عرضی قاضی عرش خدائے داڈھاہ ناہیں
جتھے رانجھے دے عشق مقام کیتا اوتھے کھیڑیاں دی کوئی واہ ناہیں
ایہہ چڑھی گولیر میں عشق والی جتھے نہ کوئی چارہ لاہ ناہیں
جس جیونے کاج ایمان وچیاں ایہاں کون جو انت فناہ ناہیں
جیہا رنگڑاں وچ نہ پیر کوئی اتے لدھراں وچ بادشاہ ناہیں
وارث شاہ میاں قاضی شرع دے نوں نال اہل طریقتاں واہ ناہین

۲۰۹

درے شرع دے مار ادھیڑ دیساں کراں عمر خطاب دانیاؤں ہیرے
گھت سکھاں دے وچ میں ساڑ ستاں تینوں ویکھسی پنڈ گراؤں ہیرے
کھیڑا کریں قبول تاں خیر تیری چھڈ چاک رانجھیٹے دانا نوں ہیرے
اکھیں میٹ کے وقت لنگھا موئیے ایہہ جہاں ہے بدلاں چھاؤں ہیرے
وارث شاہ ہن آسرا رب دا ہے جدوں وٹرے باپ تے ماؤں ہیرے

۲۱۰

رلے دلاں نوں پکڑ وچھوڑ دیندے بری بان ہے تنہاں ہتھیاریاں نوں
نت شہر دے فکر غلطان ریہندے ایہو شامتاں رب دیاں ماریاں نوں
کھادن وڈھیاں نت ایمان وچن ایہو مار ہے قاضیاں ساریاں نوں
رب دوزخاں نوں بھرے پا بالن کیہا دوس ہے انہاں وچاریاں نوں
وارث شاہ میاں بنی بہت اوکھی نہیں جان دے ساں اہناں کاریاں نوں

۲۱۱

جیہڑے چھڈ کے راہ حلال دے نوں تکن نظر حرام دی مارئیں گے
فیر وچ بہاییے نال گرزاں اوتھے باپ تے پن نتارئیں گے
روز حشر دے دوزخی پکڑ کے تے گھت اگ دے وچ نگھارئیں گے
کوچ وقت نہ کسے ہے ساتھ رلناں خالی دست تے جیبھ بھی جھاڑئیں گے
وارث شاہ ایہہ عمر دے لال مہرے اک روز نوں عاقبت ہارئیں گے

۲۱۲

قالو بلیٰ دے دن نکاح پڑھیا روح نبی دی آپ پڑھایا اے
قطب ہو وکیل وچ آ بیٹھا حکم رب نے آن کرایا اے
جبرائیل میکائیل گواہ چارے عزرائیل اسرافیل بھی آیا اے
اگلا توڑ کے ہور نکاح پڑھناں آکھ رب نے کدوں فرمایا اے

۲۱۳

جیہڑے عشق دی اگ دے تاؤ تتے تنہاں دوزخاں نال کیہ واسطاً اے
جنہاں اک دے ناؤں تے صدق بدھا انہاں فکر اندیشڑا کاسدا اے
آخر صدق یقین تے کم پوسی موت چرغ ایہہ پتلا ماسدا اے
دوزخ موریاں ملن بے صدق جھوٹھے جنہاں بان تکن آس پاسدا اے

۲۱۴

لکھیا وچ قرآن کتاب دے ہے گنہگار خدائے دا چور ہے نی
حکم ماؤں تے باپ دامن لیاں ایہو راہ طریق دا زور ہے نی
جنہاں نہ منیاں پچھوں تا روسن پیر ویکھ کے جھور دا مور ہے نی
جوکجھ ماؤں تے باپ تے اسیں کریئے اوتھے تدھ داکجھ نہ زور ہے نی

۲۱۵

قاضی ماؤں تے باپ قرار کیتا ہیر رانجھا دے نال وواہنی اے
اساں اوس دے نال چا قول کیتا لب گور دے تیک نباہنی اے
انت رانجھے نوں ہیر پرناہ دینی کوئی روز دی ایہہ پراہنی اے

وارث شاہ نہ جان دے مجھ کملی خورش شیر دی گدھے نوں ڈاہنی اے

۲۱۶

قرب وچ درگاہ دے تنہاں نوں ہے جیہڑئ حق دے نال نکاحنیں گے
سانوں باپ دے حکم دے وچ چلے بہت ذوق دے نال ووا ہنیں گے
جیہڑے شرع تھوں جان بے حکم ہوئے وچ بادیے دوزخاں لاہنیں گے
جیہڑے حق دے نال پیار ونڈن اٹھ بہشت بھی انہاں نوں چاہنیں گے
جیہڑے نال تکبر دے آکڑن گے وانگ عید دے بکرے ڈھاہنیں گے
تن پالکے جنہاں خود روی کیتی اگے اگ دے عاقبت ڈاہنیں گے
وارث شاہ میاں جیہڑے بہت سیانے کاؤں وانگراں پلک وچ پھاہنیں گے

۲۱۷

جیہڑے اک دے ناؤں تے محو ہوئے منظور خدائے دے راہ دے نی
جنہاں صدق یقین تحقیق کیتا مقبول درگاہ الہ دے نی
جنہاں اک دا راہ درست کیتا تنہاں فکر اندیشڑے کاہ دے نی
جنہاں نام محبوب دا ورد کیتا اوہ صاحب مرتبے جاہ دے نی
جیہڑے رشوتاں کھایکے حق روڑھن اوہ چور اچکڑے راہ دے نی
ایہہ قرآن مجید دے معنی نیں جیہڑے شعر میاں وارث شاہ دے نی

۲۱۸

قاضی آکھیا ایہہ جے روڑ پکا ہیر جھگڑیاں نال نانہہ ہار دی اے
لیاؤ پڑھو نکاح منہ بنھ اسدا قصہ کوئی فساد گزار دی اے
چھڈ مسجداں دائیریاں وچ وڑدی چھڈ بکریاں سوریاں چاردی اے

وارث شاہ مدھانی ہے ہیر جٹی عشق دہنیں دا گھیو نتار دی اے

۲۱۹

قاضی بنھ نکاح تے گھت ڈولی نال کھیڑیاں دے دتی ٹور میاں
تیور بیوراں نال جڑاؤ گہنیں دم دولتاں نعمتاں ہور میاں
شمک مہیں تے گھوڑے اوٹھ دتے گہناں پترا ڈھگڑا ڈھور میاں
کھیڑے ہیر نوں گھن کے رواں ہوئے جویں مال نوں لے وگے چور میاں

۲۲۰

مہیں ترن نہ باجھ رانجھیٹڑے دے بھوئے ہویکے پنڈ بھجائیو نیں
پٹ جھگیاں لوکاں نوں ڈھڈھ مارن بھانڈے بھن کے شور گھتائیو نیں
پوچھل چایکے بوتھیاں اتانہہ کر کے شوکاٹ تے دھندلا لائیو نیں
لوکاں آکھیا رانجھے دی کرو منت پیر چم کے آن جگائیو نیں
چشماں پیر دی خاک والا متھے وانگ سیوکاں سخی منائیو نیں
بھڑ تھو ماریو نیں دوالے رانجھنیں دے لال بیگ دا تھڑا پچائیو نیں
پکوان تے پنیاں رکھ اگے بھولو رام نوں خوشی کرائیو نیں
مگر مہیں دے چھیڑ کے نال شفقت سر شمک چا چوائیو نیں
واہو واہ چلے راتو رات کھیڑے دیہنہ جایکے پنڈ چڑھائیو نیں
اگوں لین آئیاں سیاں وہٹڑی نوں "جے توں آنڈری وے ویرا" گائیو نیں
دیہہ چوری تے کھچڑی دیاں ست برکیاں نڈھا دیور گود بہائیو نیں
سروں لاہ شمک بھورا کھس لیتا آدم بہشت تھیں ویکھ تراہیو نیں
وارث شاہ میاں ویکھ قدرتاں نی بھکھا جنتوں روح کڈھائیو نیں

۲۲۱

لے وے رانجھیا واہ میں لاتھکی ساڈے وس تھیں گل بے وس ہوئی
قاضی ماپیاں ظالماں بنھ توری ساڈی تاہنڈڑی دوستی بس ہوئی
گھر کھیڑیاں دے نہیں وساں میں ساڈی انہاں دے نال خر خس ہوئی
جاہ جیواں گی ملاں نی رب میلے حال سال تاں دوستی بس ہوئی

۲۲۲

جو کچھ وچ رضائے دے لکھ چھٹا مونہوں بس نہ آکھیئے بھیڑیئے نی
سنجاں سکھناں چاک نوں رکھیو ای متھے بھوریئے چندریئے بھیڑیئے نی
جیتاں منتر کیل دا ناہ ہووے اینویں سڑے ناگ نہ چھیڑیئے نی
اکے یار دے ناؤں توں فدا ہویئے موہرا دے کے اکے نبیڑیئے نی
دغا دیوناں ہووے ہی جیہڑے نوں پہلے روز ہی چاکھدیڑیئے نی
جے ناں اتریئے یار دے نال پورے اڈے پٹنے ناہ سیہڑیئے نی
وارث شاہ جے پیاس نہ ہووے اندر شیشے شربتاں دے نہیں چھیڑیئے نی

۲۲۳

تینوں حال دی گل میں لکھ گھلاں ترت ہو فقیر تیں آو ناں ایں
کسے جوگی تھے جائیکے بنیں چیلا سواہ لائیکے کن پڑاوناں ایں
سبھا ذات صفات برباد کر کے اتے ٹھیک تیں سیس مناوناں ایں
توہیں جیوندا دید ناں دئیں بہانوں اساں وت نہ جیوندیاں آوناں ایں

۲۲۴

رانجھے آکھیا سیال گل گئے سارے اتے ہیر بھی چھڈ ایمان چلی
سر ہیٹھا کر گیا مہر چوچک جدوں ستھ وچ آن کے گل ہلی
دھیان وچیدی قول زبان ہارن محراب متھے اتے دھون چلی
یارو سیالاں دیاں داڑھیاں ویکھ دبے ہو جیہا منڈ منگواڑ دی مسر پلی
وارث شاہ میاں دھی سوہنی نوں گل وچ چائے پاؤں دے ہین ٹلی

۲۲۵

یارو جٹ دا قول منظور نہیں گوزشتر ہے قول روستائیاں دا
پتاں ہون اکی جس جٹ تائیں سوئی اصل بھرا ہے بھائیاں دا
جدوں بہن اروڑی تے عقل آوے جویں کترا پھرے قصائیاں دا
سروں لاہ کے چتراں ہیٹھ دیندے مزہ آوندا تدوں صفائیاں دا
جٹی جٹ دے سانگ تے ہون راضی پھڑے مغل تے وس کیہ لائیاں دا
دھیاں دینیاں کرن مسافراں نوں ویچن ہور دھر مال جوائیاں دا
وارث شاہ نہ معتبر جانیئے جی قول جٹ سنیار قصائیاں دا

۲۲۶

پینچاں پنڈ دیاں سچ تھیں ترک کیتی قاضی رشوتاں مار کے کور کیتے
پہلے ہورناں نال قرار کر کے طمع ویکھ داماد پھر ہور کیتے
گل کریئے ایمان دی کڈھ چھڈن پینچ پنڈ دے ٹھگ تے چور کیتے
اشراف دی بات منظور ناہیں چور چودھری اتے لنڈور کیتے
کاؤں باغ دے وچ کلول کر دے کوڑا پھولنے دے اتے مور کیتے

زور و زور ویاہ لے گئے کھیڑے اساں روبتیڑے شور کیتے
وارث شاہ جو اہل ایمان آہے تنہاں جا ڈیرے وچ گور کیتے

۲۲۷

یارو ٹھگ سیال تحقیق جانوں دھیاں ٹھگنیاں سبھ سکھاوں دے نیں
پتر ٹھگ سرداراں دے مٹھیاں ہواوہنوں مہیں دا چاک بناوں دے نیں
قول ہار زبان دا ساک کھوہن چاء پیوند ہور دھر لاوں دے نیں
داڑھی شیخاں دی چھرا قصائیاں دا بٹھ پر ہے وچ پنچ سداوں دے نیں
جٹ چور تے یار تے راہ مارن ڈنڈی موہندے تے سنھاں لاوں دے نیں
وارث شاہ ایہہ جٹ نیں ٹھگ سبھے نرے ٹھگ ایہہ جٹ جھناوں دے نیں

۲۲۸

ڈوگر جٹ ایمان نوں ویچ کھاندے دھیاں مار دے تے پاڑ لاوں دے نیں
ترک قول حدیث دے نت کر دے چوری یاریاں بیاج کماوں دے نیں
جیہے آپ تھیون تہیاں عورتاں نیں بیٹے بیٹیاں چوریاں لاوں دے نیں
جیہڑا چور تے راہزن ہووے کوئی اوسدی وڈی تعریف سناوں دے نیں
جیہڑا پڑھے نماز حلال کھائے اوہنوں مہناں متقی لاوں دے نیں
مونہوں آکھ کڑمائیاں کھوہ لیندے ویکھو رب تے موت بھلاوں دے نیں
وارث شاہ میاں دو دو خصم دیندے نال بیٹیاں ویر کماوں دے نیں

۲۲۹

جدوں گانڑے دے دن پنج پئے لسی مندری کھیڈن آئیاں نیں
پئی دھم کہا آج گانڑے دی پھرن خوشی دے نال سوائیاں نیں

سدا لال پسھڑے اتے آ بیٹھا کڑیاں وہٹڑی پاس بہائیاں نیں
پکڑ ہیر دے ہتھ پرات پائے باہاں مردیاں وانگ پلمائیاں نیں
وارث شاہ میاں نیناں ہیر دیاں نے وانگ بدلاں جھانبراں لائیاں نیں

۲۳۰

گھر کھیڑیاں دے جدوں ہیر آئی چک پئے تگادڑے اتے جھیڑے
وچ سیالاں دے چپ چنگ ہوئی اتے خوشی ہو پھرے نیں سبھ کھیڑے
فوجدار تغیر ہو آن بیٹھا کوئی رانجھے دے پاس نہ پائے پھیرے
وچ تخت ہزارے دے ہون گلاں اتے رانجھے دیاں بھابیاں کرن جھیڑے
چٹھی لکھ کے ہیر دی عذرخواہی جویں مویاں نوں پچھے ہونیڑے
ہوئی لکھی رضا دی رانجھناں وے ساڈے الڑے گھاس توں اچیڑے
مڑ آ نہ وگڑیا کم تیرا ٹھنڈڑا گھریں توں پا پھیرے
جیہڑے پھل دانت توں ہیں راکھا اوس پھل نوں توڑ لے گئے کھیڑے
جیندے واسطے پھریں توں وچ جھلاں جتھے باگھ بگھیلے تے شینہ پیڑے
کوئی نہیں وساہ کواریاں دا انیویں لوک ہمڑے کرن جھیڑے
توں تاں محنتاں سیں دن رات کردا ویکھ قدرتاں رب دیاں کون پھیرے
اوس جوہ وچ پھیر نہ پین پانی کھس جان جاں کھیڑیاں منہ پھیرے
کلس زری دا چاڑھیئے جا روضے جس ویلڑے آن کے وڑیں ویہڑے
وارث شاہ ایہہ نذر سی لہاں منی خواجہ خضر چراغ دے لیے پیڑے

۲۳۱

بھابھی خزاں دی رت جاں آن پہنچی بھور آسرے تے پئے جال دے نیں
سیون بلبلاں بوٹیاں سکیاں نوں پھیر پھل لگن نال ڈال دے نیں
اساں جدوں کدوں انہاں پاس جاناں جیہڑے محرم اساڈڑے حال دے نیں

جنہاں سولیاں تے جا لیے جھوٹے منصور ہوری ساڈے نال دے نی
وارث شاہ جو گئے سو نہیں مڑ دے لوک اساں تھوں آوناں بھال دے نی

۲۳۲

موجو چودھری دا پت چاک لگا ایہہ پیکھنے جل جلال دے نی
ایس عشق پچھے لڑن مرن سودے صفاں ڈوب دے کھونیاں گال دے نی
بھابھی عشق تھوں نس کے اوہ جاندے پتر ہون جے کسے کنگال دے نی
مارے بولیاں دے گھریں نہیں وڑدے وارث شاہ ہوری پھرن بھال دے نی

۲۳۳

گئے عمر تے وقت پھر نہیں مڑدے گئے کرم تے بھاگ نہ آوں دے نی
گئی گل زبان تھیں تیر چھٹا گئے روح قلبوت نہ آوں دے نی
گئی جان جہان تھیں چھڈ جسہ گئے ہور سیانے فرماوں دے نی
مڑ اینے پھیر جے آوں دے نی رانجھے یار ہوری مڑ آوں دے نی
وارث شاہ میاں سانوں کون سدے بھائی بھابیاں بولیاں لاوں دے نی

۲۳۴

اگے واہیوں چا گوائیو نیں ہن عشق تھیں چا گواوں دے نیں
رانجھے یار ہوراں ایہاں تھاپ چھڈی کتے جایکے کن پڑاوں دے نیں
اکے آپنی جند گواوں دے نیں اکے ہیر جٹی پھند لیاوں دے نیں
ویکھ جٹ ہن پھند چلاوں دے نیں ہن چیلڑے گھون ہو آوں دے نیں

۲۳۵

مصلحت سوہریاں ہیر دیاں ایہہ کیتی مڑ ہیر نہ پیکڑے گھلنی جے
مت چاک مڑ چنبڑے وچ بھائیاں ایہ گل کساک دی چلنی جے
آخر رن دی ذات بیوفا ہندی جا پیڑے گھریں ایہہ ملنی جے
وارث شاہ دے نال نہ ملن دیجے ایہہ گل نہ کسے اتھلنی جے

۲۳۶

ایک وہٹڑی ساہورے چلی سیالیں آئی ہیر تے لین سیہیاں نوں
تیرے پیکڑے چلی ہاں دیہہ گلاں کھوہل قصیاں جھیاں کھیدں نوں
تیرے ساہوریاں تدھ تے پیار کیہا کر گرم سیہیاں بہیاں نوں
تیری گھبرو نال ہے بنی کیہی وہٹیاں دس دیاں اساں جیہیاں نوں
ہیر آکھیا اوس دی گل اینویں دیر ریشماں نال لیہیاں نوں
وارث کاف تے لام تے الف بولے کیہ آکھناں جیہیاں تیہیاں نوں

۲۳۷

ہتھ بنھ کے گل وچ پا پلا کہیں دیس نوں دعا سلام میرا
گھت ویریاں دے وس پائیونیں سیاں چا وساریا نام میرا
مجھو واہ وچ ڈوبیا ماپیاں نیں انہاں نال نہیں کوئی کام میرا
ہتھ جوڑ کے رانجھے دے پیر پکڑیں اک ایتاں کہیں پیغام میرا
وارث نال بے وارثاں رحم کیجئے مہربان ہو کے کرو وڈا جیرا

۲۳۸

ترٹی قہر کلور سر سڑی دے تیرے برہوں فراق نے کٹھیاں میں
سخن تراٹ کلیجڑے وچ دھانی نہیں جیوناں مرن توں رٹھیاں میں
چور پون راتیں گھر ستیاں دے ویکھو دھہیہ بازار وچ مٹھیاں میں
جوگی ہوئیے آ جو ملیں مینوں کسے انبروں قہر دیوں ترٹیاں میں
نہیں چھڈ گھر بار اجاڑ دیساں نہیں ونناں تے نہیں اٹھیاں میں
وارث شاہ میاں پریم چھٹیاں نیں مار بھٹیاں جٹیاں کٹھیاں میں

۲۳۹

دوہٹی آن کے ساہورے وڑی جس دن پچھے چاک سیالاں دا کیہڑا نی
منگو چار داسی جیہڑا چوچکے دا منڈا تخت ہزارے دا جیہڑا نی
جیہڑا عاشقاں وچ مشہور رانجھا سر اوس دے عشق دا سہرا نی
کتے دائرے کتے مسیت ہندا کوئی اوس دا کتے ہے ڈیرا نی
عشق پٹ کے ترٹیاں گالیاں نیں اجڑ گیاں دا ویڑا کیہڑا نی

۲۴۰

کڑیاں آکھیا چھیل ہے مس بھناں چھڈ بیٹھا ہے جگ دے سب جھیڑے
ست ونجھلی اہل فقیر ہو یا جس روز دے ہیر لے گئے کھیڑے
وچ بیلیاں کو کدا پھرے کملا جتھے باگھ بگھیلے تے شینھ پیڑے
کوئی اوس دے نال نہ گل کردا باجھ منتروں ناگ نوں کون چھیڑے
کڑی آکھیا جاہ ولاؤں اوس نوں کویں گھیر کے ماندری کرونیڑے

۲۴۱

کڑیاں جا ولایا رانجھے نوں پھرے دکھ تے درد دا لدیا ای
آ گھن سیہڑا سجناں دا تینوں ہیر سیال نیں سدیا ای
تیرے واسطے ماپیاں گھروں کڈھی اساں ساہورا پیکڑا تجیا ای
تدھ باجھ نہ جیوناں ہو میرا وچ سیالاں دے جیو کیوں گڈیا ای
جھب ہو فقیر تے پہنچ میتھے اوتھے جھنڈڑا کاہ نوں اڈیا ای
وارث شاہ اس عشق دی نوکری نے دماں باجھ غلام کر چھڈیا ای

۲۴۲

میں رانجھے نے ملاں نوں جا کیہا چٹھی لکھو جی سجناں پیاریاں نوں
تساں ساہورے جا آرام کیتا اسیں ڈھوئے ہاں سول انگیاریاں نوں
اگ لگ کے زمین آسمان ساڑے جا لکھاں جے دکھڑیاں ساریاں نوں
میتھوں ٹھگ کے مہیں چرالیوں رناں سچ نیں توڑ دیاں تاریاں نوں
چاک ہو کے وت فقیر ہوواں کیہا ماریو اساں وچاریاں نوں
گلہ لکھو جو یار نے لکھیا اے سجن لکھدے جویں پیاریاں نوں
وارث شاہ نہ رب بن تانگھ کائی کیویں جتئے معاملیاں ہاریاں نوں

۲۴۳

تینوں چا سی وڈا دواہ والا بھلا ہویاں توں جھب وجھیئے نی
ایتھوں نکل گئی اس برے دناں وانگوں انت ساہورے جا تجھیئے نی
رنگ رتیئے وہٹیئے کھیڑیاں دیئے کیدو لنگے دی گنڈ تجھیئے نی
چلیں پا پانی دکھاں نال پالی کرم سیدے دے ماپیاں تجیئے نی

قاصد جائیکے ہیر نوں خط دتا ایہہ لے چاک دا لکھیا لیجیئے نی

۲۴۴

تیرے واسطے بہت اودس ہاں میں رہا میل توں چریں وچھیاں نوں
ہتھیں ماپیاں دتی ساں ظالماں نوں لگا لون کلیجیاں بھنیاں نوں
موت اتے سنجوگ نہ ٹلے مولے کون موڑ دا ساہیاں پنیاں نوں
جوگی ہوئیکے آ توں سجناں او کون جان دا جوگیاں منیاں نوں

۲۴۵

قید آنخور دی کھچی واگ قسمت کوئل لنک دے باغ دی گئی ولی
میناں لئی بنگالیوں چاک کملے کھیڑا پیار از غیب دی آن ملی
چستی اپنی پکڑ نہ ہار ہمت ہیر ناہیوں عشق دے وچ ڈھلی
کوئی جائیکے پکڑ فقیر کامل فقر مار دے وچ رضا کلی
وارث شاہ مستانڑا ہو، للی سہلی گودڑی پہن ہو شیخ چلی

۲۴۶

دتی ہیر لکھائیکے ہور چٹھی رانجھے یار دے ہتھ لے جا دینی
کتے بیٹھ نویکلا سد ملاں ساری کھوہل کے بات سنا دینی
ہتھ بنھ کے میریاں سجناں نوں رو رو سلام دعا دینی
مر چکیاں جان ہے نک اتے اک وار جے دیدناں آ دینی
کھیڑے ہتھ نہ لاؤں دے منجڑی نوں ہتھ لائیکے گور وچ پا دینی
لکھ ہوریاں غماں نال رانجھا ایہا جنگ لے جائیکے لا دینی
میرا یار ہیں تاں میتھے پہنچ میاں کن رانجھے دے اینی پا دینی

میری لئیں نشانڑی بانک چھلا ہتھ رانجھے دے اپنی پا دینی
وارث شاہ میاں اوس کملڑے نوں دھنک زلف زنجیر دی پا دینی

۲۴۷

اگے چونڈیاں انل ہنڈایا ای زلف کنڈلاں دار ہن ویکھ میاں
گھت کنڈل ناگ سیاہ پلے ویکھے اوہ بھلا جس لیکھ میاں
ملے وٹناں لوڑھ دندا سڑے دانین خونیاں دے بھرن بھیکھ میاں
آ حسن دی دید کر ویکھ زلفاں خونیں نیناں دے بھیکھ نوں دیکھ میاں

۲۴۸

قاصد آن رنجھیٹے نوں خط دتا نڈھی مری ہے نک تے جان میاں
کوئی پا بھلاوڑا ٹھکیو ای سر گھتیو چا مسان میاں
تیرے واسطے رات نوں گنیں تارے کشتی نوح دی وچ طوفان میاں
اک گھڑی آرام نہ آوں دا ای کیہا ٹھوکیو پریم دا بان میاں
تیرا ناؤں لے کے نڈھی جیوندی ہے بھانویں جان تے بھانویں نہ جان میاں
مونہوں رانجھے دا نام جاں کڈھ بہندی اوتھے نت پوندی گھمسان میاں
راتیں گھڑی نہ سیج تے مول سوندی رہے لوگ بہتیرڑا ران میاں
جوگی ہوئیکے نگر وچ پا پھیرا موجاں نال توں نڈھڑی مان میاں
وارث شاہ میاں سبھو کم ہندے جدوں رب ہندا مہربان میاں

۲۴۹

چٹھی ناؤں تیرے لکھی نڈھڑی نے وچ لکھے سو درد فراق سارے
رانجھا ترت پڑھائیکے فرش ہو یا دلوں آہ دے ٹھنڈڑے ساہ مارے

میاں لکھ توں درد فراق میرا جیہڑا انبروں سٹ دا توڑ تارے
ایویں لکھ جو دلاں دے دکھڑے نوں لکھن پیاریاں نوں جویں یار پیارے

۲۵۰

لکھیا ایہہ جواب رنجھیڑے نے جدوں جیو وچ اوس دے شور پئے
اوسے روز دے اسیں فقیر ہوئے جس روز دے حسن دے چور پئے
پہلے دعا سلام پیاریاں نوں مجھو واہ فراق دے بوڑ گئے
اساں جان تے مال در پیش کیتا اوہ لگڑی پریت نوں توڑ گئے
ساڈی ذات صفات برباد کر کے لڑکھیڑیاں دے نال جوڑ گئے
آپ ہس کے ساہورے ملیو نیں ساڈے نیناں دا نیر نکھوڑ گئے
وارث شاہ میاں ملیاں واہراں توں دھڑویل ویکھو زور و زور گئے

۲۵۱

ساڈی خیر ہے چاہندے خیر تینڈے پھیر لکھو حقیقتاں ساریاں جی
پاک رب تے پیر دی مہرباجھوں کٹے کون مصیبتاں بھاریاں جی
موجو چودھری دا پت چاک ہو کے چوچک سیال دیاں کھولیاں چاریاں جی
دغا دے کے آپ چڑھ جان ڈولی چھنچھر ہاریاں ایہہ کواریاں جی
سپ رسیاں دے کرن مار منتر تارے دیندیاں نیں ہتھ کھاریاں جی
پیسے جٹاں نوں مار فقیر کر کے لین ساہورے جا گھمکاریاں جی
آپ نال سہاگ دے جا رہن پچھے لا جاون پچکاریاں جی
سرداراں دے پتر چاک کر کے آپ مل دیاں جا سرداریاں جی
وارث شاہ نہ ہاردیاں اساں کولوں راجے بھوج تھیں جو نہ ہاریاں جی

۲۵۲

رانجھے آکھیا لٹی دی ہیر دولت جرم گالیے تاں اوتھے جا لیئے
اوہ رب دے نور دا خوان یغما شہدے ہوئیے جرم وٹا لیئے
اک ہووناں رہیا فقیر میتھوں رہیا ایتناں وس سولا لیئے
مکھن پا لیا چیکناں نرم پنڈا ذرہ خاک دے وچ رلا لیئے
کسے جوگی تھیں سکھیئے سحر کوئی چیلے ہوئیے کن پڑوا لیئے
اگے لوکاں دے جھگڑے بال بیچے چنگ اپنے آپ نوں لا لیئے
اوتھے خودی گمان منظور ناہیں سر وچیئے تاں بھیت چا لیئے
وارث شاہ محبوب نوں تدوں پایئے جدوں اپنا آپ گوا لیئے

۲۵۳

بجھی عشق دی اگ نوں وا لگی سماں آیا ہے شوق جگاونے دا
بالناتھ دے ٹلے دا راہ پھڑیا متا جاگیا کن پڑاونے دا
پٹے پال ملائیں نال رکھے وقت آیا ہے رگڑ مناونے دا
جرم کرم تیاگ کے تھاپ بیٹھا کسے جوگی دے ہتھ وکاونے دا
ہندے سونے دے لاہ کے چا چڑھیا کن پاڑ کے مندراں پاونے دا
کسے ایسے گردیودی ٹہل کریئے سحر دس دے رن کھسکاونے دا
وارث شاہ میاں ایہناں عاشقاں نوں فکر ذرہ نہ جند گواونے دا

۲۵۴

ہوکا پھرے دیندا پنڈاں وچ سارے آؤ کسے فقیر جے ہوونا جے
منگ کھاونا کم نہ کاج کرنا نہ کجھ چارنا تے نہیں چوونا جے

ذرہ کن پڑائیے سواہ ملنی گرد سارے ہی جگ دا ہوونا جے
نہ دیہاڑی نہ کسب روزگار کرنا بادشاہ پھر مفت دا ہوونا جے
نہیں دینی ودھائی پھر جمنے دی کسے موئے نوں مول نہ رووونا جے
منگ کھاوناں اتے مست سونا نہ کجھ دیونا تے نہیں کجھ لیونا جے
نالے منگنا تے نالے گھورنا ایں دین دار نہ کسے دا ہوونا جے
خوشی آپنی اٹھنا میاں وارث اتے اپنی نیند ہی سوونا جے

۲۵۵

ٹلے جائیکے جوگی نے ہتھ جوڑے سانوں آپناں کرو فقیر میاں
تیرے درس دیدار دے ویکھنے نوں آیا دیس پردیس نوں چیر میاں
صدق دھار کے نال یقین آیا اسیں چیلڑے تے تسیں پیر میاں
بادشاہ سچا رب عالماں دا فقر اوس دے ہین وزیر میاں
بناں مرشداں راہ نہ ہتھ آوے دودھ باجھ نہ رجھدی کھیر میاں
فقر کل جہان دا آسرا ہے تابع فقر دے پیر تے میر میاں
میرا ماؤں تے باپ نہ ساک کوئی چاچا تایا نہ بھین نہ ویر میاں
دنیا وچ ہاں بہت حیران ہویا پیروں ساڈیوں لاہ زنجیر میاں
تینوں چھڈ کے جاں میں ہور کس تے نظر آؤنا ایں ظاہرا پیر میاں

۲۵۶

ناتھ ویکھ کے بہت ملوک چنچل اہل طبع تے سوہناں چھیل منڈا
کوئی حسن دی کھان شناک سندرا تے لاڈلا ماؤں تے باپ سندا
کسے دکھ توں رسن کے اٹھ آیا اکے کسے دے نال پے گیا دھندا
ناتھ آکھدا دس کھاں سچ مینتھے توں ہیں کیہڑے دکھ فقیر ہندا

۲۵۷

ایہہ جگ مقام فنا دا اے سبھاریت دی کندھ ایہہ جیوناں ایں
چھاؤں بدلاں دی عمر بندیاں دی عزرائیل نے پاڑناں سیوناں ایں
اج کل جہان ہے سہج میلا کسے نت نہ حکم تے تھیوناں ایں
وارث شاہ میاں انت خاک ہوناں لکھ آب حیات جے پیوناں ایں

۲۵۸

ہتھ کنگناں پہنچیاں پھب رہیاں کنیں چھنکدے سوہنے بندڑے نیں
مجھ پٹ دیاں لنگیاں گھن اتے سر بھنیں پھلیل دے جنڈڑے نیں
سر کوچ کے باریاں دار چھلے کجل بھنوے نیں لُنڈڑے نیں
کھا پہن بھرن سروں ماپیاں دیوں تساں جہے فقیر کیوں ہنڈڑے نیں

۲۵۹

خواب رات دی جگ دیاں سبھ گلاں دھن مال نوں مول نہ جھوریئے جی
پنج بھوت بکارتے اور بانی نال صبر سنتوکھ دے پوریئے جی
آسن سٹ دکھ سکھ سہاں جاپے جہے شال مشردتھے بھوریئے جی
بھو آتما وس رس کس تیاگے اینویں گورنوں کاہ وڈوریئے جی

۲۶۰

بھوگ بھوگناں ددھ تے دہیں پیون پنڈاپال کے رات دیہنہ دھووناں ایں
کھڑی کٹھن ہے فقر دی واٹ جھاکن مونہوں آکھ کے کاہ وگووناں ایں
واہیں وٹھلی ترسمتاں نت گھوریں گائیں مہیں ولایکے چووناں ایں

سچ آکھ جٹا کہی بنی تینوں سواد چھڈ کے کھیہ کیوں ہوناں ایں

۲۶۱

جوگی چھڈ جہان فقیر ہوئے ایس جگ وچ بہت کواریاں نیں
لین دین تے دغا انیاؤں کرناں لٹ گھٹ تے چوریاں یاریاں نیں
اوہ پرکھ زبان پڑ جا پہنچے جنہاں پنجے ہی اندریاں ماریاں نیں
جوگ دیہہ تے کرو نہال مینوں کیہاں جیوتے گھنڈیاں چاڑھیاں نیں
ایس جٹ غریب نوں تار اونویں جیویں اگلیاں سنگتاں تاریاں نیں
وارث شاہ میاں رب شرم رکھے جوگ وچ مصیبتاں بھاریاں نیں

۲۶۲

مہاں دیوتھوں جوگ دا پنتھ بنیاں کھڑا کٹھن ہے جوگ مہم میاں
کوڑا ہک بکا سواد ہے جوگ سندا جیہی گھوٹ کے پیونی نم میاں
جہاں سن سمادھ کی منڈلی ہے اتے جوتناں ہے رم جھم میاں
تساں بھسم لگاپیئے بھسم ہونا پیش جا ناہیں گرب دھم میاں

۲۶۳

تسیں جوگ دا پنتھ بتاؤ سانوں شوق جاگیا حرف نگینیاں دے
ایس جوگ دے پنتھ وچ آوڑیاں چھین عیب صواب کمینیاں دے
حرص اگ تے فقر دا پوے پانی جوگ ٹھنڈ گھتے وچ سینیاں دے
اک فقر ہی رب دے رہن ثابت ہو رتھڑ کدے اہل خزینیاں دے
تیرے دوار تے آن محتاج ہوئے اسیں نوکر باجھ مہینیاں دے
تیرا ہو فقیر میں نگر منگاں چھڈاں واعدے انہاں روزینیاں دے

۲۶۴

ایس جوگ دے واعدے بہت اوکھے ناد الکھ تے سنکھ وجاونا اوئے
جوگی جنگم گودڑی جٹا دھاری منڈی نرملا بھیکھ وٹاونا اوئے
تاڑی لائیکے ناتھ داودھیان دھرنا دسویں دوار ہی ساس چڑھاونا اوئے
جے آئے داہرکھ تے سوگ چھڈے نہیں مویاں گیاں پچھوں تاونا اوئے
ناؤں فقر دا بہت آسان لینا کھڑا کٹھن ہے جوگ کماونا اوئے
دھو دھاکے جٹاں نوں دھوپ دیناں سدا انگ بھبوت رماونا اوئے
ادبان باشی جتی ستی جوگی جھات استری تے نہیں پاونا اوئے
لکھ خوب صورت پری حور ہووے ذرہ جیو نہیں بھرماونا اوئے
کند مول تے پوست افیم چچہ نشہ کھائیکے مست ہو جاونا اوئے
جگ خواب خیال دی بات جانیں ہو کملیاں ہوش بھلاونا اوئے
گھت منڈراں جنگلاں وچ رہناں بین کنگ تے سنکھ وجاونا اوئے
جگن ناتھ گوداوری گنگ جمناں سدا تیرتھاں تے جانہاونا اوئے
میلے سدھاں دے کھیلناں دیس پچھم نواں ناتھاں دا درسن پاونا اوئے
کام کرودھ تے لوبھ ہنکار مارنا جوگی خاک در خاک ہو جاونا اوئے
رناں گھور دا گاؤں دا پھریں وحشی تینوں اوکھڑا جوگ کماونا اوئے
ایہہ جوگ ہے کم نراسیاں دا تساں جٹاں کی جوگ تھوں پاونا اوئے

۲۶۵

تساں بخشناں جوگ تاں کرو کرپا دان کر دیاں ڈھل نہ لوڑیئے جی
جیہڑا آس کر کے ڈگے آن دوارے جیو اوسدا چا نہ توڑیئے جی
صدق بنھ کے جیہڑا چرن لگے پار لائیے وچ نہ بوڑیئے جی
وارث شاہ میاں جیہدا کوئی نہیں مہر اوس تھوں ناہ وچھوڑیئے جی

۲۶۶

گھوڑا صبر دا ذکر دی واگ دے کے نفس مارناں کم بہوں چنگیاں دا
چھڈ زراں تے حکم فقیر ہوون ایہہ کم ہے ماہنواں چنگیاں دا
عشق کرنے تے تیغ دی دھار کپن نہیں کم ایہہ بھکھیاں ننگیاں دا
جہڑے مرن سو فقر تھیں ہون واقف نہیں کم ایہہ مرن تھیں سنگیاں دا
ایتھے تھاؤں نہیں اڑبنگیاں دا فقر کم ہے سراں تھوں لنگھیاں دا
وارث شاہ جو عشق دے رنگ رتے کندی آپ ہے رنگدیاں رنگیاں دا

۲۶۷

جوگ کرے سو مرن تھیں ہوئے اتھر جوگ سکھے سکھناں آیا ای
تیہچا دھار کے گورو دی سیوا کریئے ایہہ ہی جوگیاں دا فرمایا ای
نال صدق یقین دے بنھ تقویٰ دھنے پتھروں رب نوں پایا ای
میل دلے دی دھوکے صاف کیتی ترتی گورو نے رب کھایا ای
چھ سینیوں جس قلبوت اندر سچے رب نے تھاؤں بنایا ای
وارث شاہ میاں ہمہ اوست جاپے سرب مئی بھگوان نے پایا ای

۲۶۸

مالا منکیاں وچ جیوں اک دھاگا تویں سرب کے بیچ سماء رہیا
سبھناں جیوندیاں وچ ہے جان وانگوں نشہ بھنگ افیم وچ آ رہیا
جویں پترے مہندیوں رنگ رچیا تویں جان جہان وچ آ رہیا
جویں رکت سریر وچ ساس اندر تویں جوت میں جوت سما رہیا
رانجھا بنھ کے خرچ ہے مگر لگا جوگی آپناں زور سبھ لا رہیا

تیرے دوار جوگا ہورہیا ہاں میں جٹ جوگی نوں گھناں سمجھا رہیا
وارث شاہ میاں جینوں عشق لگا دین دنی دے کم تھیں جا رہیا

۲۶۹

جوگی ہو لاچار جاں مہر کیتی تدوں چیلیاں بولیاں ماریاں نیں
جیبھاں سان چڑھایئے گرو ہوئے جویں تکھیاں تیز کٹاریاں نیں
ویکھ سوہناں رنگ جھیڑے دا جوگ دین دیاں کریں تیاریاں نیں
جوگ دئیں نہ مول نمانیاں نوں جنہاں کیتیاں محنتاں بھاریاں نیں
ٹھرک منڈیاں دے لگے جوگیاں نوں متاں جنہاں دیاں رب نے ماریاں نیں
وارث شاہ خوشامداں سوہنیاں دیاں گلاں حق دیاں نہیں نرواریاں نیں

۲۷۰

غیبت کرن بگانڑی طاعت اوگن ستے آدمی ایہہ گنہگار ہندے
چور کرت گھن چغل تے جھوٹھ بولے لوتی لاوڑا ستواں یار ہندے
اساں جوگ نوں نہیں گل بنھ بہنا تسیں کاسنوں ایڈ بیزار ہندے
وارث جنہاں امید نہ تاہنگھ کائی بیڑے تنہاں دے عاقبت پار ہندے

۲۷۱

رل چیلیاں تاؤ کساؤ کیتا بالناتھ نوں پکڑ پتھلیو نیں
چھڈ دوار اکھاڑ بھنڈار چلے جا رندتے واٹ سبھ ملیو نیں
سہلیاں ٹوپیاں مندراں سٹ بیٹھے موڑ گودڑی ناتھ نے گھلیو نیں
وارث شاہ نہ رب بخیل ہووے چار راہ نصیب دے ملیو نیں

۲۷۲

سنجاں لوک مخیل ہے باپ ماندے میرا رب مخیل نہ لوڑیئے جی
کیجئے غور تے کم بنا دیجے ملے دلاں نوں ناں وچھوڑیئے جی
ایہہ حکم تے حسن نہ نت ہوندے نال عاجزاں کرو نہ زوریئے جی
کوئی کم غریب دا کرے ضائع سگوں اوسنوں ہتھئے ہوڑیئے جی
بیڑا لدیا ہویا مسافراں دا پار لایئے وچ نہ بوڑیئے جی
زمین نال نہ ماریئے پھیر آپے ہتھیں جنہاں نوں چاڑھیئے گھوڑیئے جی
بھلا کردیاں ڈھل نہ مول کیجئے قصہ طول دراز نہ توریئے جی
وارث شاہ یتیم دی غور کریئے ہتھ عاجزاں دے نال جوڑیئے جی

۲۷۳

دھروں ہنڈرے کانوں ساں ویر آئے بریاں چغلیاں دھروں مخیلیاں اوئے
مینوں ترس آیا ویکھ زہد تیرا گلاں مٹھیاں بہت رسیلیاں اوئے
پانی دُدھ وچوں کڈھ لین چاتر کدوں چھلکے پاوں دے تیلیاں اوئے
گرو دبجیا مندراں جھب لیاؤ چھڈ دیہو گلاں اٹھکیلیاں اوئے
نہیں ڈرن ہن مرن تھیں بھور عاشق جنھاں سولیاں سراں تے جھیلیاں اوئے
وارث شاہ پھر ناتھ نے حکم کیتا کڈھ اکھیاں نیلیاں پیلیاں اوئے

۲۷۴

چیلیاں گورو دا بچن پروار کیتا جا سرگ دیاں مٹیاں میلیاں نیں
سبھا تن سوسٹھ جابھویں تیرتھ واچ گوراں دے منتراں کیلیاں نیں
نویں ناتھ بونجڑا بیر آئے چوسٹھ جوگناں نال رسیلیاں نیں

چھے جتی تے دس اوتار آئے وچ آب حیات دے جھیلیاں نیں

۲۷۵

دن چار بنا سکا مندراں بالناتھ دی نظر گزاریا نیں
غصے نال وگاڑ کے گل ساری ڈر دے گورو تھیں چا سواریا نیں
گلے غضب کرودھ دی گل آہی سبھا جیو دے اندر ماریا نیں
زور آوراں دی گل ہے بہت مشکل جان جھ کے بدی وساریا نیں
گورو کیہا سوانہاں پروان کیتا نرداں پٹھیاں تے بازی ہاریا نیں
گھٹ وٹ کے صم بکم ہوئے کائی موڑ کے گل نہ ساریا نیں
گہناں کپڑا کل تاراج کیتا حسن بانونی چا اجاڑیا نیں
لیا استرا گرو دے ہتھ دتا جوگی کرن دی نیت چا دھاریا نیں
وارث شاہ بن حکم دے پئے بیٹھے لکھ ویریاں دھک کے ماریا نیں

۲۷۶

بالناتھ نے سامنے سد دھیدو جوگ دین نوں پاس بہا لیا سو
روڈ بھوڈ ہویا سواہ ملی منہ تے سبھو کوڑ مے دا نام گالیا سو
کن پاڑ کے جھاڑ کے حرص حسرت اک پلک وچ من ویکھا لیا سو
جیہا پتراں تے باپ مہر کر دے جاپے ددھ پولیچے پا لیا سو
سواہ انگ رما سر من اکھیں پا مندراں چا نوالیا سو
خبراں کل جہان وچ کھنڈ گیاں رانجھا جوگیڑا سار ویکھا لیا سو
وارث شاہ میاں سنیار وانگوں جٹ پھیر مڑ بھن کے گالیا سو

۲۷۷

دتی دکھناں رب دی یاد وسے گورو جوگ دے بھیت نوں پایئے جی
نہا دھو کے خوب بھبوت ملئے چاکسوت انگ وٹایئے جی
سنگیں پھاہوڑی کھپری ہتھ لے کے پہلے رب دا نانوں دھیایئے جی
نگر الکھ وجایئے جاوڑیئے پاپ جان جے ناد وجایئے جی
سکھی دوار وسے جوگی بھیکھ منگے دے دعا اسیس سنایئے جی
ایسی بھانت سوں نگر دی بھیکھ لے کے مست لٹکدے دوار کو آیئے جی
وڈی ماؤں ہی جان کے کرو نیچا چھوٹی بھین مثال کر پایئے جی
وارث شاہ یقین دی گل پھب دی سبھو حق ہی حق ٹھرایئے جی

۲۷۸

رانجھا آکھدا مگر نہ پوؤ میرے کدی قہر دی واگ ہٹایئے جی
گورو مت تیری سانوں نہیں پھب دی گل گھٹ کے چا لنگھایئے جی
پہلے چیلیاں نوں چا ہنیر کریئے پچھوں جوگ دی ریت بتایئے جی
اک وار جو دساں دس چھڈو گھڑی گھڑی نہ گورو اکایئے جی
کرتوت جے ایہاسی سبھ تیری منڈے ٹھگ کے لیک نہ لایئے جی
وارث شاہ شاگرد تے چیلڑے نوں کوئی بھلی ہی مت سکھایئے جی

۲۷۹

کہے ناتھ رنجھیٹیا سمجھ بھائی سر چایو جوگ بھروٹڑی نوں
الکھ ناد وجایئے کرو نیچا میل لیاوناں ٹکڑے روٹڑی نوں
اسیں مکھ آلود نہ جوٹھ کریئے چار لیایئے جی اپنی کھوتڑی نوں

وڈی ماؤں برابر جاننی ہے اتے بھین برابر چھوٹڑی نوں
جتی ستی نمانیاں ہو رہیئے رکھیں ثابت ایس لنگوٹڑی نوں
وارث شاہ میاں لے کے چھری کائی وڈھ دور کریں ایس بوٹڑی نوں

۲۸۰

ثابت ہو لنگوٹڑی سنی ناتھا کا ہے جھگڑا چا اجاڑ دا میں
چپ عشق توں رہے جے جیبھ میری کاہے ایڈڑے پاڑ نے پاڑ دا میں
جیو مار کے رہن جے ہوئے میرا ایڈے معاملے کاسنون ہار دا میں
جیتاں مست اجاڑ وچ جا بہندا مہیں سیالاں دیاں کاہنوں چار دا میں
سر روڈ کرائے کیوں کن پاٹن جیتاں کبر ہنکارنوں مار دا میں
جے میں جان دا کن توں پاڑ ماریں ایہہ مندراں مول نہ سار دا میں
جے میں جان دا ہسوں منع کر سیں تیرے ٹلے تے دھار نہ مار دا میں
اکے کن سوار دیہہ پھیرے میرے نہیں گھتوں ڈھلیت سرکار دا میں

۲۸۱

کھاہ رزق حلال تے سچ بولیں چھڈ دیہہ توں یاریاں چوریاں اوئے
توبہ کریں تقصیر معاف تیری جھڑیاں پچھلیاں صفاں نگھوریاں اوئے
اوہ چھڈ چالے گوار پنے والے چن پاڑ کے گھتیوں موریاں اوئے
پچھا چھڈ جٹالیاں سانبھ خصماں جیھڑیاں پاڑیوں کھنڈ دیاں بوریاں اوئے
جوئے راہکاں جوترے لاد تے جیھڑیاں ارلیاں بھنیاں ڈھوریاں اوئے
دھو دھائیے مالکاں ورت لیاں جیھڑیاں چاٹیاں کیتیوں کھوریاں اوئے
رلے وچ تیں ریڑھیا کم چوری کوئی خرچیاں ناہیئوں بوریاں اوئے
چھڈ سبھ برائیاں خاک ہو جا نہ کر نال جگت دے زوریاں اوئے
تیری عاجزی عجز منظور کیتا تاں میں مندراں کن وچ سوریاں اوئے

وارث شاہ نہ عادتاں جاندیاں' نے بھاویں کٹیے پوریاں پوریاں اوئے

۲۸۲

ناتھا جیوندیاں مرن ہے کھرا اوکھا ساتھوں ایہہ نہ واعدے ہوونے نی
اسیں جٹ ہاں ناڑیاں کرن والے اساں کچھرے نہیں پروونے نی
اینویں کن پڑا کے خوار ہوئے ساتھوں نہیں ہندے ایڈے رووونے نی
ساتھوں کھپری ناد نہ جائے سانبھی اساں ڈھگے ہی انت نوں جوونے نی
رناں نال بے ورجدے چیلیاں نوں ایہہ گرو نہ بنھ کے چوونے نی
رناں دین گاہلاں اسیں چپ رہیئے ایڈے صبر دے پیر کس دھوونے نی
تساں ہسنا کھیڈنا جا منع کیتا اساں دھوئیں گو ہے کہے ڈھوونے نی
وارث شاہ کیہ جانئے انت آخر کھٹے چوونے کہ مٹھے چوونے نی

۲۸۳

چھڈ یاریاں چوریاں دغا جٹا بہت اوکھیاں ایہہ فقیریاں نی
جوگ جالناں سار دا نگلنائیں ایس جوگ وچ بہت ظہیریاں نی
جوگ نال نصیحتاں ہوئے جاندا جویں اٹھ دے نک نکیریاں نی
تونبا سمرنا کھپری نادسنگی چمٹا بھنگ نل پیر زنجیریاں نی
چھڈ تہمتاں دی جھاک ہوئے جوگی فقر نال جہان کی سیریاں نی
وارث شاہ ایہہ جٹ فقیر ہویا نہیں ہندیاں گدھے تھوں پیریاں نی

۲۸۴

سانوں جوگ دی ریجھ تدوکنی سی جدوں ہیر سیال محبوب کیتے
چھڈ دیس شریک قبیلڑے نوں اساں شرم دے طور مجوب کیتے

رل ہیر دے نال سی عمر جالی اساں مزے جوانی دے خوب کیتے
ہیر چھتیاں نال میں مس بھناں اساں دونہاں نے نشے مرغوب کیتے
ہویا رزق اداس تے گل ہلی ماپیاں ویاہ دے چا اسلوب کیتے
دیہاں کنڈ دتی بھویں میری ساعت نال کھیڑیاں دے منسوب کیتے
پیا وقت تاں جوگ وچ آن پھاتھے ایہہ واعدے آن مطلوب کیتے
ایہہ عشق نہ ٹلے پیغمبراں تھوں تھوتھے عشق تھیں ہڈ ایوبؑ کیتے
عشق نال فرزند عزیز یوسفؑ نعرے درد دے بہت یعقوبؑ کیتے
ایس زلف زنجیر محبوب دی نے وارث شاہ جیہے مجذوب کیتے

۲۸۵

ناتھ میٹ اکھیں درگاہ اندر نالے عرض کردا نالے سنگ دا جی
درگاہ لاابالی ہے حق والی اوتھے آدمی بول دا سنگ دا جی
آسمان تے زمین دا وارثی توں تیرا وڈا پسارڑا رنگ دا جی
رانجھا جٹ فقیر ہو آن بیٹھا لاہ آسرا نام تے ننگ دا جی
سبھ چھڈ برائیاں بنھ تقویٰ لاہ آسرا ساک تے انگ دا جی
مار ہیر دے نیناں نے خوار کیتا لگا جگر وچ تیر خدنگ دا جی
ایس عشق نے مار حیران کیتا سڑ گیا جیوں رنگ پتنگ دا جی
کن پاڑ مناکے سیس داڑھی پی لیا بھی پیالڑا بھنگ دا جی
جوگی ہوکے دیس تیاگ آیا رزق دور ہے کونج کلنگ دا جی
توں رب غریب نواز صاحب سوال منناں اوس ملنگ دا جی
کیکوں حکم ہے کھوہل کے کہو اصلی رانجھا ہوئے جوگی ہیر منگ دا جی
پنجاں پیراں درگاہ وچ عرض کیتی دیہو فقرنوں چرم پلنگ دا جی
ہویا کم درگاہ تھیں ہیر بخشی بیڑا لا دتا اساں ڈھنگ دا جی
وارث شاہ ہن جنہاں نوں رب بخشے تنہاں نال کی محکمہ جنگ دا جی

۲۸۶

ناتھ کھول اکھیں کیہا رانجھنے نوں چہ جاہ تیرا کم ہویا ای
پھل آن لگا اوس بوٹڑے نوں جیہڑا وچ درگاہ دے بویا ای
ہیر بخش دتی سچے رب تینوں موتی لعل دے نال پرویا ای
چڑھ دوڑ کے جت لے کھیڑیاں نوں چہ سون تینوں بھلا ہویا ای
کمر کس اوداسیاں بنھ لیاں جوگی ترت تیار بھی ہویا ای
خوشی ہو کے کرو وداع مینوں ہتھ بنھ کے آن کھلویا ای
وارث شاہ جاں ناتھ نے وداع کیتا ٹلیوں اتر دا پترا ہویا ای

۲۸۷

جوگی ناتھ تھوں لے وداع ہویا چھٹا باز جیوں تیز تراریاں نوں
پلک وچ جاں کم ہو گیا اوسدا لگی اگ جوگیلیاں ساریاں نوں
مڑ کے دھیدو نے اک جواب دتا اونہاں چیلیاں ہانسیاریاں نوں
بھلے کرم جے ہون تاں جوگ پایئے ملے جوگ نہ کرماں ماریاں نوں
اسیں جٹ انجان ساں پھاس گئے کرم کیتا سواساں وچاریاں نوں
وارث شاہ اللہ جاں کرم کردا حکم ہندا ہے نیک ستاریاں نوں

۲۸۸

جدوں کرم اللہ دا کرے مدد بیڑا پار ہو جائے نمانیاں دا
لہناں قرض نہیں بوہے جا بہیے کیہا تان ہے اساں نتانیاں دا
میرے کرم سولڑے آن پہنچے کھیت جمیاں بھجیاں دانیاں دا
وارث شاہ میاں وڈا وید آیا سردار جے سبھ سیانیاں دا

۲۸۹

جھیڑے پنڈ وچ آوے تاں لوک پچھن ایہہ جوگیڑا بالڑا چھوٹڑانی
کنیں مندراں ایس نوں نہیں پھبن ایہدھے تیڑ نہ منیں لنگوٹڑانی
ست جرم کے ہمیں ہاں ناتھ پورے کدی واہیا ناہیں جوترانی
دکھ بھنجن ناتھ ہے نام میرا میں دھنتر وید دا پوترا نی
جو کواساں دے نال دم مار دا اے ایس جگ توں جائیگا اوترانی
ہیرا ناتھ ہے وڈا گودیو لیتا چلے اوس کا پوچھنے چونترانی
وارث شاہ جو کوئی لے خوشی ساڈی ددھ پتراں دے نال سوترانی

۲۹۰

دھائے ٹیلیوں رندلی کھیڑیاں دا چلیا مینہ جو آوندا اٹھ اتے
کعبہ رکھ متھے رب یاد کر کے چڑھیا کھیڑیاں دی بجی گھٹ اتے
نشے نال جھلار دا مست جوگی جویں سندر جھولدے اٹھ اتے
چپی کھپری پھاہوڑی ڈنڈا کونڈا بھنگ پوست بدھے چاپٹھ اتے
بیراگ سنیاس جولڑن چلے رکھ ہتھ تلوار دی مٹھ اتے
اینویں سر کدا آوندا داکھیڑیاں نوں جویں فوج چڑھ دوڑ دی لٹ اتے

۲۹۱

رانجھے ویس سی کر لیا جوگیاں دا اٹھ ہیر دے شہر نوں دھاوندا اے
بھکھا شیر جیوں آوندا مار اتے چور ڈٹھ اتے جیویں آوندا اے
چا نال رانجھا اوتھوں سرک تریا جیوں مینہ انھیری دا آوندا اے
جوہ رنگپور کھیڑیاں جاوڑیا وارث شاہ عیال بلاوندا اے

۲۹۲

جدوں رنگپور دی جوہ جا وڑیا بھیڈاں چار دا چاک وچ بار دے جی
نیڑے آ کے جوگی نوں ویکھدا اے جویں یار ویکھن نین یار دے جی
چھپن چور دا چغل دی جیبھ وانگوں گجھے رہن نہ دیدڑے یار دے جی
چور یار تے ٹھگ نہ رہن گجھے کتھے چھپن ہندے ایس کار دے جی
تسیں کیہڑے دیس دے فقر سائیں سخی دس کھاں کھوہل نروار دے جی
ہمیں لنک باشی چیلے کنبھ میلے ہمیں پنچھی سمندروں پار دے جی
باراں برس بیٹھے باراں برس پھر دے ملن والیاں دے کل تار دے جی
وارث شاہ میاں چارے چک بھوندے ہمیں قدرتاں کوں دید مار دے جی

۲۹۳

توں تاں چاک سیالاں دا ناؤں دھیدو چھڈ نخریوں گل ہنجار دے جی
مجھیں چوچکے دیاں جدوں چار داسیں جٹی مان داسیں وچ بار دے جی
تیرا مہناں سی ہیر سیال تائیں خبر عام سی وچ سنسار دے جی
نس جاہ ایتھوں مار سٹی گے کھیڑے ات چڑے بھکھے بہار دے جی
دلیں کھیڑیاں دے ذرہ خبر ہووے جان تخت ہزارے نوں مار دے جی
بھج جاہ متاں کھیڑے لادھ کرنیں پیادے بنھ لے جان سرکار دے جی
مار چور کر سٹی ہڈ گوڈے ملک گور عذاب قہار دے جی
وارث جیویں گور وچ ہڈ کڑکن گرزاں نال عاصی گنہگار دے جی

۲۹۴

اجڑ چارناں کم پیغمبراں دا کیہا عمل شیطان دا تولیو ای
بھیڈاں چار کے تہمتاں جوڑنا کیہا غضب فقیر تے بولیو ای
اسیں فقر اللہ دے ناتگ کالے اساں نال کیہ کوئیلا گھولیو ای
واہی چھڈ کے کھولیاں چاریاں نی ہویوں جوگیڑا جیئو جاں ڈولیو ای
سچ من کے پچھاں مڑ جاہ جٹا کیہا کوڑ دا گھولناں گھولیو ای
وارث شاہ ایہہ عمر نت کریں ضائع شکر وچ پیاز کیوں گھولیو ای

۲۹۵

آ سنی چاکا سواہ لامنہ تے جوگی ہوئیکے نظر بھوا بیٹھوں
ہیر سیال دا یار مشہور رانجھا موجاں مان کے کن پڑوا بیٹھوں
کھیڑے ویاہ لیائے منہ مار تیرے ساری عمر دی لیک لوا بیٹھوں
تیرے بیٹھیاں ویاہ لے گئے کھیڑے داڑھی پر ہے دے وچ منا بیٹھوں
منگ چھڈیئے نانہہ جے جان ہووے ونی دتیاں چھڈ حیا بیٹھوں
جدوں ڈھوئی داؤ نہ لگے کوئی لوہے ناتھ دے انت نوں جا بیٹھوں
ہن وار کیہ پچھنا ایں مورکھا اوئے جدوں رڑی تے مونڈ منا بیٹھوں
اک عمل نہ کیتوئی غافلا اوئے اینویں کیمیا عمر گوا بیٹھوں
سر وڈھ کرن تیرے چا ہیرے جس ویلڑے کھیڑیں توں جا بیٹھوں
وارث شاہ تریاق دی تھاؤں نہیں ہتھیں اپنے زہر توں کھا بیٹھوں

۲۹۶

ست جرم کے ہمیں فقیر جوگی نہیں نال جہان دے سیر میاں
اساں سہلیاں کھپراں نال ورتن بھیکھ کھائیے ہووناں ڈھیر میاں
پرھاں جا جٹا کہیں چاک سانوں اسیں فقر ہوں ظاہرا پیر میاں
ناؤں مہریاں دے لیاں ڈرن آوے رانجھا کون تے کیہڑی ہیر میاں
جتی ستی ہاں جوگ دے ناتھ پورے ست پیڑھیاں جرم فقیر میاں
جٹ چاک بناوناں جوگیاں نوں ایہی جیئو آوے سٹوں چیر میاں
تھرتھرا کنبے غصے نال جوگی اکھیں روہ پلٹیا نیر میاں
ہتھ جوڑ ایاں نے پیر پکڑے جوگی بخش لے ایہہ تقصیر میاں
تسیں پار سمندروں رہن والے بھل گیا چیلا بخش پیر میاں
وارث شاہ دی عرض جناب اندر سن ہوئے نہیں دلگیر میاں

۲۹۷

بھتے بیلیاں وچ لے جائے جٹی پینگھاں پینگھدے نال پیاریاں دے
ایہا پریم پیالڑا جھوکیا ای نین مست سن وچ خماریاں دے
واہیں ونجھلی تے پھرے مگر لگی ہانجھ گھن کے نال کواریاں دے
جدوں دیاہ ہویا تدوں ویہر بیٹھی ڈولی چاڑھیا نیں نال خواریاں دے
دھاراں کھانگڑاں دیاں جھوکاں ہانیاں دیاں مزے خوبیاں گھول کواریاں دے
موساں لونگراں دیاں لاڈ نڈھیاں دے عشق کواریاں دے مزے یاریاں دے
جٹی دیاہ دتی رہیوں نڈھڑا توں سنجیں سکھنیں تونگ پٹاریاں دے
کھیڈن والیاں ساہورے بنھ کھڑیاں رلن چھمکاں ہٹھ خاریاں دے
بڈھا ہوئیے چور مسیت وڑدا رل پھریں ہیں نال مداریاں دے
گنڈی رن بڈھی ہو بنیں حاجن پھیرے مورچھر گرد پٹاریاں دے

پڑھاں جاہ جٹا مار سٹی گے نہیں چھیڑے یار کواریاں وے
کاریگری موقوف کر میاں وارث تیتھے ول ہے پاونے چھاریاں وے

۲۹۸

تسیں عقل دے کوٹ ایال ہندے لقمان حکیم دستور ہے جی
باز بھور بگلا لوہا لونگ کالو شاہی شیہنی نال کستور ہے جی
لوہا پشم پستہ دبا موت صورت کالو عزرائیل منظور ہے جی
پنجے باز جیہے لک وانگ چیتے پونچا وجیاں مرگ سب دور ہے جی
چک شینہ وانگوں گج مینہ وانگوں جس نوں دند مارن ہڈ چور ہے جی
کسے پاس نہ کھولناں بھیت بھائی جو کجھ آکھیو سبھ منظور ہے جی
پردیس وچ کم آ پیا میرا لئی ہیر اکے سر دور ہے جی
وارث شاہ ہن بنی ہے بہت اوکھی اگے سجھ دا قہر کلور ہے جی

۲۹۹

بھیت دساں مرد دا کم ناہیں مرد سوئی جو ویکھ دم گھٹ جائے
گل جی دے وچ ہی رہے خفیہ کاؤں وانگ پیخال نہ سٹ جائے
بھیت کسے دا دساں بھلا نہیں بھادیں پچھ کے لوک نکھٹ جائے
وارث شاہ نہ بھیت صندوق کھلے بھادیں جان دا جندرا ٹٹ جائے

۳۰۰

مار عاشقاں دی لج لاہیا ای یاری لائے کے گھن لے جاونی سی
انت کھیڑیاں ویاہ لے جاونی سی یاری اوسدے نال کیہ لاونی سی
لے گئے سن ویاہ کے جیوندیاتوں مر جاوناں لیک نہ لاونی سی

نہیں یاری جے توڑ نبھاونی سی ایڈی دھم کیوں مور کھا پاونی سی
وارث شاہ جے منگ لے گئے کھیڑے داڑھی پرھے دے وچ مناونی سی

۳۰۱

اکھیں ویکھ کے مرد ہن چپ کر دے بھاویں چور ہی جھگڑا لٹ جائے
دیناں نہیں جے بھیت وچ کھیڑیاں دے گل خوار ہووے کھنڈ پھٹ جائے
تورن کھیڑیاں دے بوہے چاک ہیرے متاں چاک نشانے نوں چٹ جائے
چور ہاتھ گولیر تھیں چھٹ جاندے ایہا کون جو عشق تھیں چھٹ جائے

۳۰۲

اساں رانجھیا ہس کے گل کیتی جاہ لالے داؤ جو لگ دا ای
لاٹ رہے نہ جیو دے وچ لگی ایہہ عشق النبڑا اگ دا ای
جاہ ویکھ معشوق دے نین خونی تینوں نت الاہنبڑا جگ دا ای
سماں یار دا تے گھسا باز والا جھٹ چور دا تے داؤ ٹھگ دا ای
لے کے نڈھڑی نوں جھنگ جاہ چاکا سیدا ساک نہ ساڈ ڑا لگ دا ای
وارث کن پاٹے مہیں چار مڑیا اجے مگر الاہنبڑا جگ دا ای

۳۰۳

مرد باجھ مہری پانی باجھ دھرتی عاشق ڈھڑے باجھ نہ رج دے نیں
لکھ سریں اول سول آون یار یاراں تھوں مول نہ بھج دے نیں
بھیڑاں پونڈیاں رنگ وٹائے دیندے پردے عاشقاں دے مرد کج دے نیں
دا چور تے یار دا اک ساعت نہیں وس دے بدل جو گج دے نیں

۳۰۴

رانجھے اگے ریال نے قسم کھادی نگر کھیڑیاں دے جا دھسیا ای
یارو کون گراؤں سردار کیہڑا کون لوک کدو کناں وسیا ای
اگے پنڈ دے کھوہ تے بھرن پانی کڑیاں گھتیا ہس کھر کھسیا ای
یار ہیر دا بھانویں تے ایہہ جوگی کسے لبھیا تے نہیں دسیا ای
پانی پی ٹھنڈا چھانویں گھوٹ بوٹی سن پنڈ داناؤں کھڑ ہسیا ای
ایہدا ناؤں ہے رنگپور کھیڑیاں دا کسے بھاگ بھری چا دسیا ای
ارے کون سردار ہے بھات کھانی سخی شوم کیہا لیا جسیا ای
اجو نام سردار تے پت سیدا جس نے حق رانجھیٹے دا کھسیا ای
باغ باغ رانجھیڑا ہو گیا جدوں ناؤں جٹیٹیاں دسیا ای
سنگی کھپری بنھ کے تیار ہویا لک چا فقیر نے کسیا ای
کدی لیے ہولاں کدی جھولدا اے کدی روپیا کدی ہسیا ای
وارث شاہ کرساں جیوں ہون راضی مینہ اوڑ دے تھاؤں وچ وسیا ای

۳۰۵

آ جو گیا کیہا ایہہ دیس ڈٹھو چھچھن گبھرو بیٹھ وچ داریاں دے
اوتھے جھول مستانیاں کرے گلاں سخن سنوں کن پاڑیاں پیاریاں دے
کراں کون صلاح میں کھیڑیاں دی ڈار پھرن چو طرف کواریاں دے
مار عاشقاں نوں کرن چاپیرے نین تکھڑے نوک کٹاریاں دے
ویہن عاشقاں نوں توڑے نال نیناں نیں رہن نہیں ہر یاریاں دے
ایس جوبنے دیاں ونجاریاں نوں ملے آن سوداگر یاریاں دے
سرمہ پھل دنداسڑا سرخ مہندی لٹ لیے نے ہٹ پساریاں دے
نیناں نال کلیجڑا چھک کڈھن دسن بھولڑے مکھ وچاریاں دے

جوگی ویکھ کے آن چوگرد ہوئیاں چھٹے پرھے وچ ناگ پٹاریاں دے
اوتھے کھوہل کے اکھیاں ہس پوندا ڈٹھے خواب وچ میل کواریاں دے
آن گرد ہوئیاں بیٹھا وچ جھولے بادشاہ جیئوں وچ عماریاں دے
وارث شاہ نہ رہین نچلڑے بھی جنہاں نراں نوں شوق نظاریاں دے

۳۰۶

ماہی منڈیو گھریں نہ جا کہناں جوگی مست کملا اک آوڑیا
کنیں مندراں سہلیاں سندراں نیں داڑھی پٹے سر بھواں مناوڑیا
جہاں ناؤں میرا کوئی جا لیندا مہاں دیولے دولتاں آ وڑیا
کسے نال قدرت پھل جنگلے تھیں کویں بھل ہلاوڑے آوڑیا

۳۰۷

کڑیاں ویکھ کے جوگی دی طرح ساری گھریں ہسدیاں ہسدیاں آئیاں نیں
مائے اک جوگی ساڈے نگر آیا کنیں مندراں اوس نے پائیاں نیں
نہیں بولدا برا زبان وچوں بھانویں بھچھیا ناہیئوں پائیاں نیں
ہتھ کھپری پھاوڑی موہڈیاں تے گل سہلیاں عجب بنائیاں نیں
ارڑاوندا نال جلالیاں دے جٹاں وانگ مداریاں چھائیاں نیں
نا اوہ منڈیا گودڑی ناجنگم نا اوداسیاں وچ ٹھرائیاں نیں
پریم متیاں اکھیاں رنگ بھریاں سدا گوہڑیاں لال سوائیاں نیں
خونی بانکیاں نشے دے نال بھریاں نیناں کھویاں سان چڑھائیاں نیں
کدی سنگلی سٹ کے شگن واچے کدی اوسیاں سواہ تے پائیاں نیں
کدی کنگ وجایجے کھڑا رووے کدی سنکھ تے ناد گھوکائیاں نیں
اٹھے پہر اللہ نوں یاد کردا خیر لوس نوں پاؤندیاں مائیاں نیں
نشے بانجھ بھواں اوسدیاں متیاں نیں مرگانیاں گلے بنائیاں نیں

جٹاں سوہنیاں چھل اوس جوگیڑے نوں جیویں چند دوالے گھٹاں آئیاں نیں
کوئی گورو پورا اوس نوں آن ملیا کن چھید کے منداں پائیاں نیں
وارث شاہ چیلا بالناتھ دا اے جھوکاں پریم دیاں کسے نے لائیاں نیں

۳۰۸

گھر آ نناں نے گل کیتی ہیرے اک جوگی نواں آیا ای
کنیں اوس دے درشنی منداں نیں گل مہنگا عجب بنایا ای
پھرے ڈھونڈ دا وچ حویلیاں دے کوئی اوس نے لعل گوایا ای
نالے گاؤندا تے نالے روندا ای وڈا اوس نے رنگ مچایا ای
ہیرے کسے رجونیس دا ایہہ پتر روپ تدھ تھیں دون سوایا ای
وچ ترنجناں گاؤندا پھرے بھوندا انت اوس دا کسے نہ پایا ای
پھرے ویکھ دا وہوٹیاں چھیل کڑیاں من کسے تھے نہیں بھرمایا ای
کائی آکھ دی پریم دی چاٹ لگی تاہیں اوس تے سیس منایا ای
کائی آکھدی کسے دے عشق پچھے بندے لاہ کے کن پڑایا ای
کہن تخت ہزارے دا ایہہ رانجھا بالناتھ تھوں جوگ لیایا ای
وارث شاہ ایہہ فقر تاں نہیں خالی کسے کارنے دے اتے آیا ای

۳۰۹

مٹھی مٹھی ایہہ گل نہ کرو بھیناں میں تاں سن دیاں ایں مر گئی جے نی
تساں ایہہ جدوکنی گل توری کھلی تلی ہی میں لہہ گئی جے نی
گئے ٹٹ سدھر اتے عقل ڈلی میری دھوکھ کلیجڑے پئی جے نی
کیکوں کن پڑائیکے جیوندائے گلاں سن دیاں ایں جند گئی جے نی
روواں جدوں سنیاں اوسدے دکھڑے نوں مٹھیں میٹ کے میں بہہ گئی جے نی
مسو بھیو دا ناؤں جاں لیندیاں ہو جند سن دیاں ہی لڑھ گئی جے نی

کویں دیکھئے اوس مستانڑے نوں جس دی دھم ترنجنیں پئی جے نی
ویکھاں کیہڑے دیس دا ایہہ جوگی اس تھوں کون پیاری رس گئی جے نی
اکے پوست دھتورا تے بھنگ پی کے موت اوس نے مل کیوں لئی جے نی
جس دا ماؤں نہ باپ نہ بھین بھائی کون کرے گا اوس دی سعی جے نی
بھانویں بھکھڑا راہ وچ رہے ڈھٹھا کسے خبر نہ اوس دی لئی جے نی
ہائے ہائے مٹھی اوہدی گل سن کے میں تاں نکھڑا بوڑ ہو گئی جے نی
نہیں رب دے غضب توں لوک ڈردے متھے لیکھ دی ریکھ ویہہ گئی جے نی
جس دا چند پتر سواہ لا بیٹھا دتا رب دا ماں سہہ گئی جے نی
جس دے سوہنے یار دے کن پاٹے اوہ تاں نڈھڑی چوڑ ہو گئی جے نی
وارث شاہ پھرے دکھاں نال بھریا خلق مگر کیوں اوس دے پئی جے نی

۳۱۰

رب جھوٹھ نہ کرے جے ہووے رانجھا تاں میں چوڑ ہوئی مینوں پٹیا سو
اگے اگ فراق دی ساڑ سٹی سڑی بلی نوں موڑ کے پھٹیا سو
نالے رن گئی نالے کن پاٹے آکھ عشق تھیں نفع کیہ کھٹیا سو
میرے واسطے دکھڑے پھرے کردا لوہا تا جیبھے نال چٹیا سو
بغل وچ چوری چوری ہیر روے گھڑا نیر دا چا پلٹیا سو
ہویا چاک پنڈے ملی خاک رانجھے لاہ ننگ ناموس نوں سٹیا سو
وارث شاہ اس عشق دے ونج وچوں جفا جال کیہ کھٹیا وٹیا سو

۳۱۱

گلیں لائیکے کویں لیاؤ اس نوں رل پچھیے کیہڑے تھاؤں دا ای
کھیہ لائیکے دیس وچ پھرے بھوندا اتے ناؤں دا کون کہاؤں دا ای
ویکھاں کیہڑے دیس دا چودھری ہے اتے ذات دا کون سداؤں دا ای

ویکھاں روہیوں ماجھیوں پتھیوں ہے راوی واہ دا اکے جھناؤں دا ای
پھرے ترنجناں وچ خوار ہندا وچ ویہڑیاں پھیریاں پاؤں دا ای
وارث شاہ مرٹھو ایہہ کاسدا ای کوئی ایس دا بھیت نہ پاؤں دا ای

۳۱۲

لین جوگی نوں آئیاں۔ دھنبلا ہو چلو گل ہنا سواریئے نی
سبھے بولیاں جانمسکار جوگی کیوں نی سائیں سواریئے پیاریئے نی
وڈی مہر ہوئی ایس دیس اتے ویہڑے ہیر دے نوں چلو تاریئے نی
منگ نگر اتیت نے اجے کھاناں باتاں شوق دیاں چائے وساریئے نی
میلے کنھ دے ہمیں اتیت چلے نگر جاییئے بھیکھ چتاریئے نی
وارث شاہ تہمیں گھروں کھا آئیاں نال چاوڑاں لبو گڈکاریئے نی

۳۱۳

رسم جگ دی کرواتیت سائیں ساڈیاں صورتاں ول دھیان کیجئے
اجو کھیڑے دے ویہڑے نوں کرو پھیرا ذرہ ہیر دی طرف دھیان کیجئے
ویہڑا مہر دا چلو وکھا لیاییئے سہتی موہنی تے نظر آن کیجئے
چلو ویکھئے گھراں سرداردیاں نوں اجی صاحبو ناہ گمان کیجئے

۳۱۴

ہمیں بڈے فقیر ست پیڑ ہییئے ہاں رسم جگ دی ہمیں نہ جانتے ہاں
کند مول اجاڑ وچ کھاییئے تے بن باس لے کے موجاں مانتے ہاں
بگھیاڑ ار شیر ار مرگ چیتے ہمیں تنہاں دیاں صورتاں جانتے ہاں
تمہیں سندراں بیٹھیاں خوبصورت ہمیں بوٹیاں جھٹیاں جانتے ہاں

نگر پچ نہ آتما پرچ دا اے ادیاں یہہ کے تنبو تانتے ہاں
گورو تیرتھ جوگ بیراگ ہوئے روپ تنہاں دے ہمیں پچھانتے ہاں

۳۱۵

سیاں ویکھو تو مست الست جوگی جیدا رب دے نال دھیان ہے نی
انہاں بھوروں نوں آسرا رب دا ہے گھر بار نہ تان نہ مان ہے نی
سونے ونڑی دہی نوں کھیہ کر کے رلن خاک وچ فقر دی بان ہے نی
سوہناں پھل گلاب معشوق نڈھا راج پتر سگھڑ سجان ہے نی
جنہاں بھنگ پیتی سواہ لائے بیٹھے انہاں ماہنواں نوں کی کان ہے نی
جویں اسیں مٹیاریاں رنگ بھریاں تویں ایہہ بھی ساڈ اڑا ہان ہے نی
آؤ پچھیے کیہڑے دیس دا ہے اتے ایس دا کون مکان ہے نی

۳۱۶۰

سنیں جوگیا گھبرو چھیل بانکیا نیناں کھیویا مست دیوانیاں وے
کنیں مندراں کھپڑی نادسنگی گل سہلیاں تے ہتھ کانیاں وے
وچوں نین ہمن ہوٹھ بھیت دسن اکھیں میٹ دا نال بہانیاں وے
کس منیوں کن کس پاڑیونی تیرا وطن ہے کون دیوانیاں وے
کون ذات ہے کاس تھوں جوگ لیتو سچو سچ ہی دس مستانیاں وے
ایس عمر کیہ واعدے پئے تینوں کیوں بھوناں ایں دیس بیگانیاں وے
کسے رن بھابی بولی ماریا ای ہک ساڑیا سو نال طعنیاں وے
وچ ترنجناں پوے وچار تیری ہووے ذکر تیرا چکی ہانیاں وے
بیبا دس شتاب ہو جیو جاندا اسیں دھپ دے نال مرجانیاں وے
کرن منتاں مٹھیاں، بھرن لکیاں اسیں پچھ کے ہنیں ترجانیاں وے
وارث شاہ گمان نہ پویں میاں آوے ہیر دیا مال خزانیاں وے

۳۱۷

رانجھا آکھدا خیال نہ پوو میرے شینہ سپ فقیر دا دیس کیہا
کونجاں وانگ مولیاں دیس چھڈے اساں ذات صفات تے بھیس کیہا
وطن دماں دے نال تے ذات جوگی سانوں ساک قبیلڑا خویش کیہا
جیہڑا وطن تے ذات ول دھیان رکھے دنیا دار ہے اوہ درویش کیہا
دنیا نال پیوند ہے اساں کیہاں پتھر جوڑناں نال سریش کیہا
سبھ خاک در خاک فناہ ہوناں وارث شاہ پھر تنہاں نوں عیش کیہا

۳۱۸

سانوں ناہ اکاؤ رے بھات کھانے کھنڈا کرودھ دا ہمیں نہ سوتنے ہاں
جلے آپنے دا پر آ گئے کھلی جھنڈ سراتے اسیں بھوتنے ہاں
گھر مہراں دے کاسنوں جاوناں اے سر مہریاں دے اسیں موتنے ہاں
وارث شاہ میاں ہٹھ بال بھانبڑ الٹے ہوئیے رات نوں جھوٹنے ہاں

۳۱۹

اساں عرض کیتا تینوں گرو کر کے بالنا تھ دیاں تسیں نشانیاں ہو
تینوں چھڈیا کوین ہے ظالماں نے کشمیر دیاں تسیں خرمانیاں ہو
ساڈی عاجزی تسیں نہ من دے ہو غصہ نال پیار دے آنیاں ہو
اساں آکھیا مہر دے چلو وہیڑے تسیں نہیں کر دے مہربانیاں ہو

۳۲۰

سبھے سوہندیاں ترنجنیں شاہ پریاں جویں ترکشاں دیاں تسیں کانیاں ہو

چل کرو انگشت فرشتیاں نوں تسیں اصل شیطان دیاں نانیاں ہو
تساں شیخ سعدیؒ نال مکر کیتا تسیں بڈیاں شریر دیاں بانیاں ہو
اسیں کسے پردیس دے فقر آئے تسیں نال شریکاں دے ثانیاں ہو
جاؤ واسطے رب دے خیال چھڈو سیاڈے حال تھیں تسیں بیگانیاں ہو
وارث شاہ فقیر دیوانڑے نے تسیں دانیاں اتے بھردانیاں ہو

۳۲۱

ہمیں بھچھیا واسطے تیار بیٹھے تہیں آن کے رکتاں چھیڑ دیاں ہو
اساں لاہ پنجالیاں جوگ چھڈے تسیں پھیر مڑ کھوہ نوں گیڑ دیاں ہو
اسیں چھڈ جھیڑے جوگ لائے بیٹھے تسیں پھیر آکو دلویڑ دیاں ہو
پچھوں کھوگے بھوتنے آن لگے انھے کھوہ وچ سنگ کیوں رہڑھ دیاں ہو
ہمیں بھکھیا مانگنیں چلے ہاں رے تہیں آن کے کاہ کھیہڑ دیاں ہو

۳۲۲

رانجھا کھپری پکڑ کے گزرے چڑھیا سنگیں دوار بدوار وجاؤندا اے
کوئی دے سیدھا کوئی پائے ٹکر کوئی تھالیاں پرس لیاؤندا اے
کوئی آکھدی جوگڑانواں آیا کوئی روہ دیاں بھواں چڑھاؤندا اے
کوئی دے گالیں دھاڑے مار پھردا کوئی بول دی جو من بھاؤندا اے
کوئی جوڑ کے ہتھ تے کرے منت سانوں آسرا فقر دے ناؤندا اے
کوئی آکھدی مستیا چاک پھردا نال مستیاں پاٹ دا گاؤندا اے
کوئی آکھدی مست دیوانڑا اے وڈے اَنگ دے کنگ وجاؤندا اے
کوئی آکھدی ٹھگ ادھال پھردا سوہاں چوراں دا کسے گراؤندا اے
لڑے بھڑے تے گالیاں دے لوکاں ٹھٹھے مار دا لوہڑ کماؤندا اے
آٹا کنک دا لئے تے گھیو بھتا دانا ٹکڑا گود نہ پاؤندا اے

وارث شاہ رنجھیٹڑا چند چڑھیا گھرو گھری مبارکاں لیاوندا اے

۳۲۳

آکے وڑے ہاں اجڑے پنڈ اندر کائی کڑی نہ ترنجنیں گاوندی اے
نہیں کنکلی پاوڑی نہیں سمی پھی پائے نہ دھرت کنباوندی اے
نہیں چوہڑی دا گیت گاودیاں نیں گردارہ وچ کوئی نہ پاوندی اے
وارث شاہ چھڈ چلئے ایہہ نگری ایسی طبع فقیر دی آوندی اے

۳۲۴

چل جوگیا اسیں وکھا لیایئے جتھے ترنجنیں چھوہریاں گاویدیاں نیں
لے کے جوگی نوں آن وکھایو نیں جتھے وہوٹیاں چھوپ رل پاوندیاں نیں
اک نچ دیاں سمت ملنگ بن کے اک سانگ چوہڑیٹ دا لاوندیاں نیں
اک بائیڑاں نال گھسائے باڑ اک ماہل تے ماہل بھڑاوندیاں نیں

۳۲۵

جتھے ترنجناں دی گھمکار پوندی آتن بیٹھیاں لکھ مہریٹیاں نیں
کھتریٹیاں اتے بہمنیٹیاں نیں ترکھیٹیاں اتے جٹیٹیاں نیں
لوہاریاں لونگ سپاریاں نیں سندر خوجیاں اتے ترکھیٹیاں نیں
سندر کواریاں روپ سنگاریاں نیں تے دواہیاں مشک لپیٹیاں نیں
اروڑیاں مشک وچ بوڑیاں نیں پھلیاریاں چھیل سعریٹیاں نیں
منہاریاں تے پکھی واریاں نیں سندر تیلناں نال مچھیٹیاں نیں
پٹھانیاں چادراں تانیاں نیں پشتو مار دیاں نال مغلیٹیاں نیں
بنجاریاں نال چمیاریاں نیں راجپوتنان نال بھٹیٹیاں نیں

درزانیاں سگھڑ سیانیاں نیں بروالیاں نال پچھیٹیاں نیں
سید زادیاں تے شیخ زادیاں تے ترکھانیاں نال گھمریٹیاں نیں
راولیانیاں ہیٹیاں بانیاں دیاں جنہاں والیاں نال وٹیٹیاں نیں
چنگڑانیاں نائیناں میرزادیاں نیں جنہاں لسیاں نال لپیٹیاں نیں
گھنڈیلیاں چھیل چھبیلیاں تے کلالناں نال بھابڑیٹیاں نیں
بازی گرنیاں نٹنیاں کنگریانیاں ویراادھناں رام جٹیٹیاں نیں
پوربیانیاں چھمبیاں رنگریزاں بیراگنیاں نال ٹھٹھریٹیاں نیں
سندا سناں اتے خراساں نی ڈھال گرنیاں نال وسیٹیاں نیں
گگرانیاں ڈومنیاں ڈھائیں کتاں آتشبازیاں نال بھلوانیاں نیں
کھیکناں تے پنج ہدیاں نی چوڑی گرنیاں تے کمتریانیاں نیں
بھرانیاں واہناں سرسیانیاں سانوں سیانیاں کتناں کوجھیاں نیں
بہروپناں راجناں زیل وٹاں بروالیاں بہت ہمٹیاں نیں
لبانیاں مورناں گگریانیاں اودھنیاں دودھ دیاں دھوتیاں نیں
جھلیٹیاں مونیاں پچھے کتنیاں چھبلنیاں نال قصیٹیاں نیں
کاغذ کٹ ڈبگرنیاں ارد بیگن ہاتھی دانیاں نال بلوچنیاں نیں
باہمیاں گجریاں ڈوگریاں چھیل منیاں راجوتناں راجے دیاں ہیٹیاں نیں
پکڑ انچلا جوگی نوں لائے گلیں ویڑا واہڑ کے گھیر لے بیٹھیاں نیں
وارث شاہ جیجا بیٹھا ہوئے جوگی دوالے بیٹھیاں سالیاں جیٹھیاں نیں

۳۲۶

کائی آ رانجھیٹے دے نین ویکھے کائی مکھڑا ویکھ صلاحندی دی ہے
اڑیو ویکھو تا شان جوگیڑے دی راہ جاندیاں مرگاں نوں پھاہندی ہے
جھوٹھی دوستی عمر دی نال جس دے دن چار نہ پھیر نباہندی ہے
کوئی اوہڈنی لاہ کے مگر پونجھے دھو دھابھبوت چالاہندی ہے

کائی مکھ رنجھیٹے دے نال جوڑے تیری طبع کی جوگیا چاہندی ہے
سہتی لاڈ دے نال چوا کر کے چا سہلیاں جوگی دیاں لاہندی ہے
رانجھے پچھیا کون ہے ایہ نڈھی دھی اجودی کائی چا آہندی ہے
اجو جو پچھو بھجواتے جو ہندا کون ہے تاں اگوں آ ہندی ہے
وارث شاہ نناں ہے ہیر سندی دھی کھیڑیاں دے بادشاہ دی ہے

۳۲۷

اجودھی رکھ دھاڑے مار لپڑ مشٹنڈڑی ترجنیں گھمدی ہے
کرے آن بے ادبیاں نال فقراں سکوں سہلیاں نوں نہیں چمدی ہے
لاہ سہلیاں مار دی جوگیاں نوں اتے ملدیاں مہیں نوں ٹبدی ہے
پھرے نچدی شوخ برہان گھوڑی نا ایہہ کت دی تے نا ایہہ تہدی ہے
سردار ہے لوہکاں لاہکاں دی پیہن ڈوہلدی تے تون لنبدی ہے
وارث شاہ دل آوندا چپڑ ستاں بنیاد پر ظلم دی کھنب دی ہے

۳۲۸

لگوں ہتھ تاں پکڑ پچھاڑ ستاں تیرے نال کرساں سوتوں جانسیں وے
ہکو ہک کرساں بھن لنگ تیرے تدوں رب نوں اک پچھانسیں وے
وہیڑے وڑیوں تاں کھسو چنگوریاں نوں تدوں شکر جا لیاوسیں وے
گدوں وانگ جاں جوڑ کے گھڑاں تینوں تدوں چھٹ تدبیر دی آنسیں وے
سہتی اٹھ کے گھراں نوں کھسک چلی منگن آوسیں تاں مینوں جانسیں وے
وارث شاہ وانگوں تیری کراں خدمت موج سجناں دی تدوں مانسیں وے

۳۲۹

سپ شیہنی وانگ کولہئیں نی ماس کھائیں تے رت پینئیں نی
کاہے فقر دے نال رہاڑ پئیں بھلا بخش سانوں ماپے جیوئیں نی
دکھی جیو دکھا نہ بھاگ بھریئے سوئین چڑی تے کونج لکھینئیں نی
ساتھوں نشانہ ہوسیا مول تیری سکے خصم تھوں نال پتینئیں نی
چرخا چاپیکے ٹھیں مرد مارے کسے یار نیں پکڑ پلھینئیں نی
وارث شاہ فقیر دے ویر پئیں جرم تتے کرماں دیئے ہینئیں نی

۳۳۰

ویہڑے جٹاں دے منگ دا جا وڑیا اگے جٹ بیٹھا گانوں میل دا اے
سنگیں پھوک کے ناد گھوکایا سو جوگی گج کے وچ جا ٹھیل دا اے
ویہڑے وچ ادھوت جا گجیا اے مست ساہن وانگوں جائے پیل دا اے
ہو ہو کر کے سنگھ ٹڈیا سو فیلبان جیوں ہست نوں پیل دا اے

۳۳۱

نیاناں توڑ کے ڈھانڈری اٹھ نٹھی بھن دوہنی ددھ سب ڈولھیا ای
گھت خیر ایس کٹک دے موہرے نوں جٹ اٹھ کے روہ ہو بولیا ای
جھڑک بھکھڑے دیس دا ایہہ جوگی ایتھے ڈنڈ کیہ آن کے گھولیا ای
صورت جوگیاں دی اکھیں گنڈیاں دیاں داب کٹک دے تے جیوں ڈولیا ای
جوگ اکھیاں کڈھ کے گھت تیوڑ لے کے کھپرا ہتھ وچ تولیا ای
وارث شاہ ہن جنگ تحقیق ہویا جموں شاکنی دے اگے بولیا ای

۳۳۲

جٹی بول کے ددھ دی کسر کڈھی سبھے اڑتنے پڑتنے پاڑ سٹے
پنے داد پڑدادڑے جوگڑے دے سبھے تنگنیں تے ساک چاڑھ سٹے
جوگی روہ دے نال کھڑلت گھتی دھول مار کے دند سبھ جھاڑ سٹے
جٹی زمیں تے ٹپڑے وانگ ڈھٹھی جیہے واہرو پھٹ کے دھاڑ سٹے
وارث شاہ میاں جویں مار تیشے فرہاد نیں چیر پہاڑ سٹے

۳۳۳

جٹ ویکھ کے جٹی نوں کانگ کیتی ویکھو پری نوں رچھ پتھلیا جے
میری سیاں دی مہرن نار جندوں تلک مہر دی ستھ نوں چلیا جے
لوکاں باہوڑی تے فریاد کوکاں میرا جھگڑا چوڑ کر چلیا جے
پنڈوچ ایہہ آن بلا وڑی جیہا چن پچھواڑ وچ ملیا جے
پکڑ لاٹھیاں گبھرو آن ڈھکے وانگ کاندھویں کٹک دے چلیا جے
وارث شاہ جیہوں دھویاں سرکیاں توں بدل پاٹ کے گھٹاں ہو چلیا جے

۳۳۴

آ آ مہانیاں جدوں کیتی جوہیں ولیں جاں پلم کے آ گئے
سچو سچ جاں پھاٹ تے جویں ویری جوگی ہوری بھی جیو چرا گئے
ویکھو فقر اللہ دے مار جٹی اوس جٹ نوں واعدا پا گئے
جدوں مار چو طرف تیار ہوئی اوتھوں اپناں آپ کھسکا گئے
اک پھاٹ کڈھی سبھے سمجھ گیاں رناں پنڈ دیاں نوں راہ پا گئے
جدوں خصم ملے پچھوں واہراں دے تدوں دھاڑوی کھرے اٹھا گئے

ہتھ لائیکے برکتی جوان پورے کرامات ظاہر دکھلا گئے
وارث شاہ میاں پٹے باز چھٹے جان رکھ کے چوٹ چلا گئے

۳۳۵

جوگی منگ کے پنڈ تیار ہویا آٹا میل کے کھپرا پوریا ای
کسے ہس کے رگ چاپایا ای کسے جوگی نوں چا وڈوریا ای
کائی دبک کے جوگی نوں ڈانٹ لیندی کتے انہاں نوں جوگی نے گھوریا ای
پہلے کھیڑیاں دے جھات پائیاں سو جویں سوہلویں دا چن پوریا ای

۳۳۶

کیندی ولگناں ویہڑے تے ارل کھوڑاں کیندیاں بھلاں اتے کھر لانیاں نی
کیندیاں کوریاں چاٹیاں ہنیاں تے کیندیاں کلیاں نال مدھانیاں نی
ایتھے اک چھن چھورڑی جہی بیٹھی کتے نکلیاں گھروں سوانیاں نی
چھت نال ٹنگے ہوئے نظر آون کھوپے ناڑیاں اتے پرانیاں نی
کوئی پلنگ اتے ناگزدیل پئی جیہاں رنگ محل وچ رانیاں نی
وارث کواریاں کتنیں کرن پیہناں موئے ماڑے محنتاں آنیاں نی
سہتی آکھیا بھابیئے ویکھنی ہیں پھر یا پچ مناکھر سانیاں نی
کتے سجرے کن پڑا لیتے دھروں لعنتاں ایہہ پرانیاں نی

۳۳۷

جوگی ہیر دے ساہورے جاوڑیا بھکھا باز جیوں پھرے للور دا جی
آیا خوشی دے نال دو چند ہو کے صوبہ دار جیوں نواں لاہور دا جی
دھس دے کے ویہڑے وچ جا وڑیا ہتھ کیتا سوستھ دے چور دا جی

جائے الکھ وجائیے نا دپھوکی سوال پاؤں دا لٹ پٹا لور دا جی
کھیڑیاں دیئے پیاریئے ووہٹے نی ہیرے سکھ ہے چاٹکور دا جی
وارث شاہ ہن اگ نوں جوین پھوی شگن ہویا ای جنگ تے شور دا جی

۳۳۸

سچ آکھ توں راولا کہے سہتی تیرا جیوکائی گل لوڑ دا جی
وہیڑے وڑدیاں رکتاں چھیڑیاں نی کنڈا وچ کلیجے دی پوڑ دا جی
بادشاہ دے باغ وچ نال چاوڑ پھریں پھل گلاب دا توڑ دا جی
وارث شاہ توں شتر مہار باجھوں ڈانگ نال کوئی منہ توڑ دا جی

۳۳۹

آ کواریئے ایڈ ایرا دھنیں نی دھکا دیہہ ناہک دے زور دانی
ہدے کندھلی تھلی ہس بکریاں بھیں روپ بنائیکے موردانی
انی نڈھیئے رکتاں چھیڑ ناہیں ایہہ کم نہیں دھم شوردانی
وارث شاہ فقیر غریب اتے ویر کڈھیو ای کسے کھوردانی

۳۴۰

کل جائیکے نال چوا چاوڑ سانوں بھن بھنڈار کڈھایوں وے
اج آن وڑیوں جن وانگ ویہڑے ویر کل دا آن جگایوں وے
گدوں آن وڑیوں وچ چھوہراں دے کنہاں شامتاں آن پھہایوں وے
وارث شاہ رضا دے کم ویکھو اج رب نے ٹھیک کٹایوں وے ۔

۳۴۱

ککچی کواریئے لوڑھ دیئے ماریئے نی ٹونیں ہاریئے آکھ کیہ آہنی ہیں
بھلیاں نال بری کا ہے ہوونی ہیں کائی برے ہی پھاونے چاہنی ہیں
اساں بھکھیاں آن سوال کیتا کہیاں غیب دیاں رکتاں ڈاہنی ہیں
وچوں پکیئے چھیل اچکیئے نی راہ جاندڑے مرگ نوں پھاہنی ہیں
گل ہو چکی پھیر چھیڑنی ہیں ہری ساکھ نوں موڑ کے واہنی ہیں
گھر جان سردار دا بھیکھ مانگی ساڈا عرش دا کنگرہ ڈھاہنی ہیں
کیہا نال پردیسیاں ویر چایو چنچر ہاریئے آکھ کیہ آہنی ہیں
راہ جاندڑے فقر کہیڑنی ہیں آ نہریئے سنگ کیوں واہنی ہیں
گھر پیڑے دھروئیاں پھیریاں نی ڈھکئے وہڑیئے ساہناں نوں واہنی ہیں
آ واسطہ ای نیناں گنڈیاں دا ایہہ گل کویں پچھوں لاہنی ہیں
شکار دریا وچ کھیڈ مویئے کیہاں موت وچ مچھیاں پھاہنی ہیں
وارث شاہ فقیراں نوں چھیڑ ناہیں اکھیں نال کیوں کھکھراں لاہنی ہیں

۳۴۲

انی سنوں بھنیاں کوئی چھٹ جوگی وڈی جوتھ بھیڑا کسے تھاوں دا ہے
جھگڑیل مرکناں گھنڈ مچر رپر کہنٹ ایہہ کسے گراوں دا ہے
پردیسیاں دی نہیں ڈول اس دی ایہہ واقف ہیر دے ناوں دا ہے
گل آکھ کے ہتھ تے پوے مکر آپے لاوں دا آپ جھاوں دا ہے
ہنے بھن کے کھپری توڑ سہلی نالے جٹاں دی جوٹ کھہاوں دا ہے
جے میں اٹھ کے پان پت لا ستاں پنچ ایہہ نہ کسے گراوں دا ہے
کوئی ڈوم موچی اکے ڈھیڈ کنجر اکے چوہڑا کسے سراوں دا ہے
وارث شاہ میاں واہ لا رہیاں ایہہ جھگڑیاں باز نہ آوں دا ہے

۳۴۳

پکڑ ڈھال تلوار کیوں گرد ہوئیں متھا مٹیں کڑمیں بھاگئے نی
چنچر ہاریئے ڈاریئے جنگ بازے چھبر نکٹے برے نیں لا گئے نی
نی فساد دی فوج دیئے پیشوائے شیطان دے لک دی تڑا گئے نی
اسیں جٹیاں نال جے کراں جھیڑے دکھ زہد تے کفر کیوں جھا گئے نی
متھا ڈاہ نہیں آ چھڈ پچھا بھنیں جاندے دے مگر نہ لا گئے نی
وارث شاہ فقیر دے قدم پھڑیئے چھڈ کبر ہنکارنوں تیا گئے نی

۳۴۴

چکی ہانیاں وچ وچار پوندی ایہہ دی دھم تنور تے بھٹھ ہے نی
کم ذات کپتڑا ڈھیڈ بیڈا ڈبی پورے دے نال دی چھٹھ ہے نی
بھیڑو کار کھوٹا ٹھگ ماجھڑے دا جیہارن یرولی دا ہٹھ ہے نی
منگ کھان حرام مشٹنڈیاں نوں وڈا سارہشدھات دی لٹھ ہے نی
مشٹنڈڑے ترت پچھان لیدے کم ڈاہ دیھو ایہہ بھی جٹ ہے نی
ایہہ جٹ ہے پر جھکا پٹ ہے نی ایہہ چودھری چوڑ چپٹ ہے نی
گداں لدیاں ایہہ سنیں چھٹ ہے نی بھانویں ویلنیں دی ایہہ لٹھ ہے نی
وارث شاہ نہ ایس تے رسا مٹھا ایہہ کاٹھے کماد دی گٹھ ہے نی

۳۴۵

ویہڑے والیاں دانیاں آن کھڑیاں کیوں بولدے تسیں دیوانڑے نی
کڑیے کاس تھوں کھوجدی نال جوگی ایہہ جنگلی کھڑے نمانڑے نی
منگ کھائیے سدا اوہ دیس تیاگن تنبو آس دے ایہہ نہ تان دے نی

جاپ جان دے رب دی یاد والا ایڈے جھگڑے ایہہ نہ جان دے نی
سدا ریہن اداس نراس ننگے برچھ بھوگ کے سیال لنگھاوندے نی
وارث شاہ پراساں معلوم کیتا جٹی جوگی دونویں اکس ہان دے نی

۳۴۶

نیناں ہیر دیاں ویکھ کے آہ بھر دا وانگ عاشقاں اکھیاں میٹ دا ای
جویں خصم کپتڑا رن بھیدی کیتی گل نوں پیا گھسیٹ دا ای
رناں گنڈیاں وانگ فریج کردا تورن ہارڑا لگڑی پریت دا ای
گھت گھگری بہے ایہہ وڈا ٹھٹھرا استادڑا ایہہ مسیت دا ای
چوہنڈی وکھیاں دے وچ وڈھ لیندا پچھوں آپنی وار پھر چیک دا ای
اکے خیر ہتھا نہیں ایہہ راول اکے چیلڑا کسے پلیت ڈا ای
نہ ایہہ جن نہ بھوت نہ رچھ باندر نہ ایہہ چیلڑا کسے اتیت دا ای
وارث شاہ پریم دی زیل نیاری نیارا انترہ عشق دے گیت دا ای

۳۴۷

ایہہ مثل مشہور ہے جگ سارے کرم رب دے جیڈ نہ مہر ہے نی
ہنر جھوٹھ کمان لاہور جیہی اتے قاروں جیڈ نہ سحر ہے نی
چغلی نہیں دیپالپور کوٹ جیہی اوہ نمرود دے تھانوں بے مہر ہے نی
نقش چین تے مشک نہ ختن جیہا یوسفؑ زیب نہ کسے دی چہرے نی
میں تاں توڑ ہشدھات دے کوٹ ستاں تینوں دس کھاں کاس دی دہرے ہے نی
بات بات تیری وچ ہیں کامن وارث شاہ دا شعر کیہ سحر ہے نی

۳۴۸

کوئی اساں جیہا ولی سدھ ناہیں جگ آوندا نظر ظہور جیہا
دستار جواڑیوں خوب آوے اتے بافتہ نہیں قصور جیہا
کشمیر جیہا کوئی ملک نہیں، نہیں چاناں چند دے نور جیہا
اگے نظر دے مزہ معشوق دا اے اتے ڈھول نہ سوہندا دور جیہا
نہیں رن کلکو تدھ جہی نہیں زلزلہ حشر دے صور جیہا
سہتی جیڈ نہ ہور جھگڑیل کوئی اتے سوہناں ہور نہ حور جیہا
کھیڑیاں جیڈ نہ نیک نصیب کوئی، کوئی تھاوں نہ بیت معمور جیہا
سہج وسدیاں جیڈ نہ بھلا کوئی برا نہیں جے کم فتور جیہا
ہنگ جیڈ نہ ہور بدبو کوئی باس دار نہ ہور کچور جیہا
وارث شاہ جیہا گنہگار ناہیں، بخشنہار نہ رب غفور جیہا

۳۴۹

جوگ دس کھاں کدھروں ہویا پیدا کتھوں ہویا سنداس بیراگ ہے وے
کیتے رامہ ہین جوگ دے دس دیکھاں کتھوں نکلیا جوگ دا راگ ہے وے
ایہہ کھپری سہلیاں ناد کتھوں کس بدھییا جٹا دی پاگ ہے وے
وارث شاہ بھبوت کس کڈھیائی کتھوں نکلی پوجنی اگ ہے وے

۳۵۰

مہاندیو تھوں جوگ دا پنتھ بنیاں دیودت ہے گورد سنیاسیاں دا
راما نند تھوں سب بیراگ ہویا پرم جوت ہے گورو اداسیاں دا
برہماں برہمناں دا رام ہندواں دا بشن اتے مہیس سب راسیاں دا

ستھرا ستھریاں دا نانگ واسیاں دا شاہ مکن ہے منڈے ابھاسیاں دا
جیویں سید جلال جلالیاں دا تے اویس قرنی کھیلے کاسیاں دا
جیویں شاہ مدار مداریاں دا انصار انصاریاں طاسیاں دا
وشٹ دیو نربان ویراگیاں دا شری کشن بھگوان ابھاسیاں دا
حاجی نوشہ پیر نوشاہیاں دا اتے بھگت کبیر جلاسیاں دا
دستگیر دا قادری سلسلہ ہے تے فرید ہے چشت عباسیاں دا
شیخ تیر پیر جو موچیاں دا شمس پیر سنیاریاں چاسیاں دا
نام دیو ہے گرو جیوں چھمبیاں دا لقمان لوہار ترکھاسیاں دا
خواجہ خضر ہے میاں مہانیاں دا نقشبند مغلاں چغتاسیاں دا
سرور سخی بھرائیاں سیوکاں دا لعل بیگ ہے چوہڑیاں خاصیاں دا
نل راجہ ہے گرو جواریاں دا شاہ شمس سنیاریاں ہاسیاں دا
شیث ولد آدم جولاہیاں دا شیطان ہے پیر مراسیاں دا
وارث شاہ جیوں رام ہے ہندواں دا تے رحمان ہے موموناں خاصیاں دا
جویں حاجی گلگو گھمیار منن شاہ علی ہے رافضیاں پاسیاں دا
سلمان پارس پیر نائیاں دا علی رنگریزاں درزاسیاں
عشق پیر ہے عاشقاں ساریاں دا بھکھ پیر ہے مستیاں پاسیاں دا
حسو تیلی جیوں پیر ہے تیلیاں دا سلیمان ہے جن بھوتاسیاں دا
سوٹا پیر ہے وگڑیاں تگڑیاں دا داؤد ہے زرہ نواسیاں دا

۳۵۱

پھرن برا ہے جگ تے انہاں تائیں جے ایہہ پھرن تاں کم دے مول ناہیں
پھرے قول زبان دا جوان رن تھیں ستر دار گھر چھوڑ معقول ناہیں
رضاء اللہ دی حکم قطعی ہے جی قطب کوہ کعبہ معمول ناہیں
رن آ وگاڑتے چھیہ چڑھی فقر آئے جاں قہر کلول ناہیں

زمیندار کن کیتیاں خوشی ناہیں اتے احمق کدی ملول ناہیں
وارث شاہ دی بندگی لکھ ناہیں ویکھاں من لئی کہ قبول ناہیں

۳۵۲

عدل بناں سردار ہے رکھ اپھل رن گدھی ہے جے وفا دار ناہیں
نیاز بناں ہے کنچنی بانبہ تھاویں گدھا مرد جو عقل دا یار ناہیں
بناں آدمیت نہیں انس جاپے بناں آب قاتل تلوار ناہیں
صبر ذکر عباداتاں باجھ جوگی دماں باجھ جویں درکار ناہیں
ہمت باجھ جوان بن حسن دلبر لون باجھ طعام سوار ناہیں
شرم باجھ مچھاں بناں عمل داڑھی طلب باجھ فوجاں بھرمار ناہیں
عقل باجھ وزیر صلوۃ مومن دیوان حساب شمار ناہیں
وارث رن فقیر تلوار گھوڑا چارے تھوک ایہ کسے دے یار ناہیں

۳۵۳

مرد کرم دے نفد ہین سہتیئے نی رناں دشمناں نیک کمائیاں دیاں
تسیں ایس جہان وچ ہوئے رہیاں پنج سیریاں گھت دھڑوائیاں دیاں
مرد ہین جہاز نکوئیاں دے رناں بیڑیاں ہیں برائیاں دیاں
ماؤں باپ دا ناؤں ناموس ڈوبن پتاں لاہ سٹن بھلیاں بھائیاں دیاں
ہڈماس حلال حرام کپن ایہہ کوہاڑیاں ہیں قصائیاں دیاں
لباں لمندیاں صاف کر دیہن داڑھی جویں قینچیاں احمقاں نائیاں دیاں
سر جائے نہ یار دا سر دیجئے شرماں رکھیئے اکھیاں لائیاں دیاں
نی توں کیہڑی گل تے اڈ شوکیں گلاں دس کھاں پوریاں پائیاں دیاں
آہڈا نال فقیر دے لاؤں دیاں نیں خوبیاں ویکھ نناں بھر جائیاں دیاں
وارث شاہ تیرے منہ نال مارن پنڈاں بنھ کے سبھ بھلیائیاں دیاں

۳۵۴

ریس جوگیاں دی تیتھوں نہیں ہندی ہونساں کیہاں جٹاں رکھائیاں دیاں
بے شرم دی موچھ جیوں پوچھ بدھی جیہاں منجراں پٹ دے دھائیاں دیاں
تان سین جیہا راگ نہیں من دا لکھ صفاں جے ہون بھرائیاں دیاں
اکھیں ڈٹھیاں نہیں توں چوبراوے پرم کٹھیاں برہوں ستائیاں دیاں
سر من داڑھی کھیہ لائیا ای قدراں ڈٹھیوں ایڈیاں چائیاں دیاں
تیری چراچر برکدی جیبھ ایویں جیوں مرکدیاں جتیاں سائیاں دیاں
لنڈیاں نال گھلناں مندے بول بولن نہیں چالیاں بھلیاں دیاں جائیاں دیاں
نہیں کعبیوں چوہڑا ہوئے واقف خبراں جان دے چوہڑے کھائیاں دیاں
نہیں فقر دے بھیت دا ذرا واقف خبراں تدھ نوں مہیں چرائیاں دیاں
چتر سواہ بھرے ویکھ مگر لگوں جوین کتیاں ہوں قصائیاں دیاں
چھہڑیاں سون اجاڑ وچ وانگ خچر قدراں اوہ کیہ جان دے دائیاں دیاں
گدوں وانگ جاں رجیوں کریں مستی کچھاں سنگھنائیں رناں پرائیاں دیاں
بابو نہیں پورا تینوں کوئی ملیا اجے ٹوہیوں بکلاں مائیاں دیاں
پوچھاں گائیں نوں مہیں دیاں جوڑنائیں کھریاں مہیں نوں لاوناں گائیاں دیاں
ہاسا آوندا ویکھ کے سفل دا ای گلاں طبع دیاں ویکھ خفتائیاں دیاں
میاں کون چھڈا وسی آن تینوں دھمکاں پون گیاں جدوں کٹائیاں دیاں
گلاں عشق دے والیاں تھلیں رلیاں کچے گھڑے، تے ویہن لڑھائیاں دیاں
پریاں نال کیہ دیواں نوں آکھ لگے جنہاں دکھیاں بھنیاں بھائیاں دیاں
ایہہ عشق کیہ جان دے چاک چوبر خبراں جان دے روٹیاں دھائیاں دیاں
وارث شاہ نہ بیٹیاں جنہاں قدراں جان دے نہیں جوائیاں دیاں

۳۵۵

اسیں سہتے مول نہ ڈراں تیتھوں تیکھے دیدڑے تانڈری سار دے نی
ہاتھی نہیں تصویر دا قلعہ ڈھائے شیر لکھیاں تھوں نہیں ہار دے نی
کہے کاواں دے ڈھور نہ کدی موئے شیر پھویاں توں نہیں ہار دے نی
پھٹ ہین لڑائی دے اصل ڈھائی ہور اینویں پسار پسار دے نی
اکے مارناں اکے تاں آپ مرناں اکے نس جاناں اکے سار دے نی
ہمت ست بروت سرین بھارے ایہہ گھبرو کسے نہ کار دے نی
بنھ توربیئے جنگ نوں دھک کر کے سگوں انگلیاں نوں پچھوں مار دے نی
سڑن کپڑے ہون تحقیق کالے جیہڑے گوشٹے ہون لوہار دے نی
جھوٹھے مہنیاں نال نہ جوگ جاندا سنگ گلے نہ نال پھوہار دے نی
خیر دتیاں مال نہ ہوئے تھوڑا بوہل گھٹے نہ چڑے گوٹار دے نی
تیں تاں آکھ کیتا سانوں مارنے دا تینوں ویکھ لے یار ہن مار دے نی
جیہا کرے کوئی تیہا پاؤندائی سچے وعدنے پروردگار دے نی
وارث شاہ میاں رن بھونگنی نوں فقر پائے جڑیاں چائے مار دے نی

۳۵۶

تیریاں سہلیاں تھوں اسیں نہیں ڈردے کوئی ڈرے نہ بھیل دے سانگ کولوں
اینویں ماری دا جائسیں ایس پنڈوں جویں کھسکدا کفر ہے بانگ کولوں
سر کج کے ٹریں گا جھل جتا جویں سپ اٹھ چلے ہے ڈانگ کولوں
اینویں کھپری سٹ کے جائیں گا توں جویں دھاڑ دی سر کدا کانگ کولوں
میرے ڈٹھیاں کنبسی جان تیری جویں چور دی جان چھلانگ کولوں
تیری ٹوٹنی پھرے ہے سپ وانگوں آئے رناں دے ڈریں ایانگ کولوں
ایویں خوف پوسی تینوں مارنے دا جویں دہسکدا پیر الانگ کولوں

وارث شاہ ایہہ جوگیڑا مویا پیا پانی دین گیاں جدوں پور سانگ کولوں

۳۵۷

کیہاں آن پنچاتیاں جوڑیاں نی اسیں رن نوں ریوڑی جانتے ہاں
پھڑیئے چتھ کے لیئے لنگھا پل وچ تنبو ویر دے نت نہ تانتے ہاں
لوگ جاگ دے مہریاں نال پر چن اسیں خواب اندر موجاں مانتے ہاں
لوگ چھان دے بھنگ تے شربتاں نوں اسیں آدمی نظر وچ چھانتے ہاں

۳۵۸

جیٹھ مینہ تے سیال نوں واؤ مندی کتک ماہ وچ منع انھیریاں نی
روون ویاہ وچ گاوناں وچ سیاپے ستر مجلساں کرن مندیریاں نی
چغلی خاونداں دی بدی نال ملاں کھائے لون حرام بدخیریاں نی
حکم ہتھ کمذات دے سونپ دیناں نال دوستاں کرنیاں ویریاں نی
چوری نال رفیق دے دغا پیراں پرنا اوپرے مال دیاں سیریاں نی
غیبت ترک صلوۃ تے جھوٹھ مستی دور کرن فرشتیاں طیریاں نی
مڑن قول زبان دا پھرن پیراں برے دناں دیاں ایہہ بھی پھیڑیاں نی
لڑن نال فقیر سردار یاری کڈھ گھتاں مال دسیریاں نی
میرے نال جوکھیڑیاں وچ ہوئی خنجر وادیاں ایہہ سبھی تیریاں نی
بھلے نال بھلیائیاں بدی بریاں یاد رکھ نصیحتاں میریاں نی
بناں حکم دے مرن نہ اوہ بندے ثابت جنہاں دے رزق دیاں ڈھیریاں نی
بدرنگ نوں رنگ کے رنگ لایو واہ واہ ایہہ قدرتاں تیریاں نی
ایہا گھت کے جاووڑا کرو کملی پئی گرو میرے گھتیں پھیریاں نی
وارث شاہ اساں نال جادواں دے کئی رانیاں کیتیاں چیریاں نی

۳۵۹

اساں جادوڑے گھول کے سبھ پیتے کراں باورے جادواں والیاں نوں
راجے بھوج جیہے کیتے چائے گھوڑے نہیں جان دا ساڈیاں چالیاں نوں
سکے بھائیاں نوں کرن نفر راجے تے راج بہاوندے سالیاں نوں
سر کپ رسالونوں وخت پایا گھت مکر دے رولیا رالیاں نوں
راون لنک لٹا کے گرد ہویا سیتا واسطے بھیت دے کھالیاں نوں
یوسفؑ بندوچ پائے ظہیر کیتا سسی وخت پایاں اٹھاں والیاں نوں
رانجھا چار کے مہیں فقیر ہویا ہیر ملی جے کھیڑیاں سالیاں نوں
روڑ وڑھ کے ڈکرے ندی پایا تے جلالی دے ویکھ لے چالیاں نوں
پھوکو عمر بادشاہ خواہ ہوئے ملی مارون ڈھول دے رالیاں نوں
ولی بلعم باعور ایمان دتا ویکھ ڈوبیا بندگی والیاں نوں
مہینوال تھوں سوہنی رہی اینویں ہور پچھ لے عشق دے بھالیاں نوں
اٹھاراں کھوہنی کٹک لڑ موئے پانڈو ڈوب ڈاب کے کٹھیا کھالیاں نوں
رناں مار لڑائے امام زادے مار گھتیا پیریاں والیاں نوں
وارث شاہ توں جوگیاں کون ہنا اوڑک بھریں کاساڈیاں ہالیاں نوں

۳۶۰

آء نڈھیئے غیب کیوں وڈھیا ای ساڈے نال کیہہ رکتاں لائیاں نی
کریں نراں دے نال برابری کیوں آکھ تساں وچ کون بھلیائیاں نی
ہیکساں دا کوئی نہ رب باجھوں تسیں دونویں نناں بھرجائیاں نی
جیہڑا رب دے ناؤں تے بھلا کرسی اگے ملن گیاں اوس بھلیائیاں نی
اگے تنہا دا حال زبون ہوسی وارث شاہ جو کرن برائیاں نی

۳۶۱

مرد صاد ہیں چہرے نیکیاں دے صورت رن دی میم موقوف ہے نی
مرد عالم فاضل اصل قابل کسے رن نوں کون وقوف ہے نی
صبر فرح ہے منیاں نیک مرداں ایتھے صبر دی واگ معطوف ہے نی
دفتر مکر فریب تے .خچر والیاں انہاں پستیاں وچ ملفوف ہے نی
رن ریشمی کپڑا منع مسلے مرد جوز قیدار مشروف ہے نی
وارث شاہ ولایتی مرد میوے اتے رن مسواک دا صوف ہے نی

۳۶۲

دوست سوئی جو بپت وچ بھیڑ کٹے یار سوئی جو جان قربان ہووے
شاہ سوئی جو کال وچ بھیڑ کٹے کل بات دا جو نگہبان ہووے
گاوں سوئی جو سیال وچ ددھ دیوے بادشاہ سوئی جوشبان ہووے
نارسوئی جو مال بن بیٹھ جائے پیادہ سوئی جو بھوت مسان ہووے
امساک ہے اصل افیم باجھوں غ' ے بناں فقیر دی جان ہووے
سوئی روگ جو نال علاج ہووے تیر سوئی جو نال کمان ہووے
کنجر سوئی جو غیرتاں باجھ ہوون جویں بھابڑا بناں اشنان ہووے
قصبہ سوئی جو ویر بن پیا وسے جلاد سوئی جو مہر بن جان ہووے
کواری سوئی جو کرے حیا بہتا نیویں نظر تے باجھ زبان ہووے
بناں چور تے جنگ دے دیس وسے پت سوئی بن ان دے پان ہووے
سید سوئی جو شوم نہ ہووے کاذب زانی سیاہ تے ناقہروان ہووے
چاکر عورتاں سدا بے عذر ہوون اتے آدمی بے نقصان ہووے
پڑھاں جاوے بھیا چوبرا وے متاں منگنوں کوئی ودھان ہووے
وارث شاہ فقیر بن حرص غفلت یاد رب دی وچ مستان ہووے

۳۶۳

کار ساز ہے رب تے پھیر دولت سبھو دولتاں پیٹ دے کارنے نی
نیک مرد تے نیک ہی ہووے عورت انہاں دونہاں نے کم سوارنے نی
پیٹ واسطے پھرن امیر در در سید زادیاں نے گدھے چارنے نی
پیٹ واسطے پری تے حور زاداں جاہن جن تے بھوت دے وارنے نی
پیٹ واسطے رات نوں چھوڑ گھر در ہو پاہرو ہو کرے مازنے نی
پیٹ واسطے سبھ خرابیاں نیں پیٹ واسطے خون گزار نے نی
پیٹ واسطے فقر تسلیم توڑن سبھ سمجھ لے رنیں گوارنے نی
الیس زمین نوں واہندا ملک مکا اتے ہو چکے وڈے کارنے نی
گاہون ہور تے راہک ہور اس دے خاوند ہور دم ہورناں مارنے نی
مہربان جے ہووے فقیر اک پل تساں جہے کروڑ لکھ تارنے نی
وارث شاہ جے رن نے مہر کیتی بھانڈے بول دے کھوہل منہ مارنے نی

۳۶۴

رب جیڈ نہ کوئی ہے جگ داتا زمین جیڈ نہ کسے دی صابری وے
مجھیں جیڈ نہ کسے دے ہون جیرے راج ہند پنجاب نہ بابری وے
چند جیڈ چالاک نہ سرد کوئی حکم جیڈ نہ کسے اکابری وے
آسمان دے جیڈ نہ کسے پلا رعیت جیڈ نہ خصم دی جابری وے
برا کسب نہ نوکری جیڈ کوئی یاد حق دی جیڈ اکابری وے
موت جیڈ نہ سخت ہے کوئی چیٹھی اوتھے کسے دی ناہیوں نابری وے
مالزادیاں جیڈ نہ کسب بھیڑا کمذات نوں حکم ہے کھابری وے
رن ویکھنی عیب فقیر تائیں بھوت وانگ ہے سراں تے بابری وے
وارث شاہ شیطان دے عمل تیرے داڑھی شیخ دی ہو گئی چھابڑی وے

۳۶۵

رن ویکھنی عیب ہے اکھیاں نوں رب اکھیاں دتیاں ویکھنے نوں
سبھ خلق دا ویکھ کے لیو مجرا کرو دید ایس جگ دے پیکھنے نوں
راؤ راجیاں سراں تے داؤ لائے ذرا جا کے اکھیاں سیکنے نوں
مہاں دیو جیہے پاربتی اگے کام لیاوندا سی متھا ٹیکنے نوں
سبھا دید معاف ہے عاشقاں نوں رب نین دتے جگ ویکھنے نوں
عزرائیل ہتھ قلم لے ویکھدا ای تیرا نام ایس جگ توں چھینکنے نوں
وارث شاہ میاں روز حشر دے نوں انت سدیئے گا لیکھ لیکھنے نوں

۳۶۶

جہی نیت ہے تہی مراد ملیا گھرو گھری چھائی سرپاوناں ایں
پھریں منگدا بھوندا خوار ہندا لکھ دغے پکھنڈ جگاوناں ایں
سانوں رب نے ددھ تے دہیں دتا پچھا کھاوناں اتے ہنڈاوناں ایں
سونا رپڑا پہن کے اسیں بہیئے وارث شاہ توں جیو بھرماوناں ایں

۳۶۷

سونا رپڑا شان سوانیاں داتوں تاں نہیں اصیل نی گولیئے نی
گدھا اردکاں نال نہ ہوئے گھوڑا بانبہ پری نہ ہووے یرولیئے نی
رنگ گورڑے نال توں جگ مٹھا وچوں گناں دے کارنے پولیئے نی
ویہڑے وچ توں کنجری وانگ نچیں چوراں یاراں دی وچ وچولیئے نی
اساں پیر کیہا تے توں ہیر آکھیں بھل گئی ہیں سنن وچ بھولیئے نی
انت ایہہ جہان ہے چھڈ جاناں ایڈے کفر اپرادھ کیوں تولیئے نی

فقر اصل اللہ دی ہین مورت اگے رب دے جھوٹھ نہ بولیئے نی
حسن قتے بوہجے سوئن چڑیئے نیناں والیئے شوخ مموليئے نی
تاہنڈا بھلا تھیوے ساڈا چھڈ پچھا لبا جیونیئے آ لیئے بھولیئے نی
وارث شاہ کیتی گل ہو چکی موت وچ نہ مچھیاں ٹولیئے نی

۳۶۸

چھیڑ کھندراں جیڑ مچاوناں ہئیں سیکاں لنگ تیرے نال سوٹیاں دے
اسیں جٹیاں ہان پلٹیاں ہاں تک پاڑ سٹے جنہاں جھوٹیاں دے
جدوں مہلیاں پکڑ کے گرد ہویئے پستے کڈھیئے چینیاں کوٹیاں دے
جٹ کھیر نیں کٹکے اتے سوٹے ایہہ علاج ہیں چتراں مؤٹیاں دے
لپڑ شاہ دا بالکا شاہ جھکڑ تیتھے ول ہین وڈے لپوٹیاں دے
وارث شاہ روڑا سرکن پاٹے ایہہ حال چوراں یاراں کھوٹیاں دے

۳۶۹

فقر شیر دا آکھدے ہین برقع بھیت فقر دا مول نہ کھولیئے نی
دده صاف ہے ویکھناں عاشقاں دا۔شکر وچ پیاز نہ گھولیئے نی
سرے خیر سوہس کے آن دیجئے لیے دعاتے مٹھڑا بولیئے نی
لیئے اکھ چھیڑاکے دده پیسہ پر تول تھیں گھٹ نہ تولیئے نی
برا بول نہ رب دیاں پوریاں نوں نی بے شرم کپتے لولیئے نی
مستی ناں فقیراں نوں دئیں گالیں وارث شاہ دو ٹھوک منولیئے نی

۳۷۰

اسیں بھوت دی عقل گوائے دیئے سانوں لائے بھبوت ڈراوناں ایں
ترنجن ویکھناں وہوٹیاں چھیل کڑیاں لوتھے کنگ دی تار وجاوناں ایں
میری بھابھی دے نال توں رمز ماری بھلا آپ نوں کون سداوناں ایں
لوہ پئی حیران ہے نال زحمت گھڑی گھڑی کیوں پیا اکاوناں ایں
نہ توں وید نہ ماندری نہ ملاں جھاڑے غیب دے کاہنوں پاوناں ایں
چور چوہڑے وانگ ٹیڈھ تیری پئی جاپ دی سری بھناوناں ایں
کدی بھوتنا ہوکے جھنڈ کھولیں کدی جوگ دھاری بن آوناں ایں
اٹ سٹ پگواڑتے کوار گندل ایہہ بوٹیاں کھول وکھاوناں ایں
دارو نہ کتاب نہ ہتھ شیشی آکھ کاہ دا وید سداوناں ایں
جاہ گھروں اساڈیوں نکل بھکھے ہنے جٹاں دی جوٹ کھوہاوناں ایں
کھوہ بابریاں کھپری بھن توڑوں ہنے ہور کی مونہوں اکھاوناں ای
رناں بلعم باعور دا دین کھوہیا وارث شاہ توں کون سداوناں ایں

۳۷۱

اساں محنتاں ڈاہڈیاں کیتیاں نی انی گنڈیئے ٹھیٹھریئے جٹیئے نی
کرامات فقیر دی ویکھ ناہیں خیر رب تھوں منگ کوپتیئے نی
کن پاٹیاں نال نہ ضد کیجئے انھے کھوہ وچ جھات نہ گھتیئے نی
مست نال تکبرے رات دہیں کدی ہوش دی اکھ اپتیئے نی
کوئی دکھ تے درد نہ رہے بھورا جھاڑا مہردا جنہاں نوں گھتیئے نی
پڑھ پھوکیئے اک عزمت سیفی جڑھ جن تے بھوت دی پٹیئے نی
تیری بھابھی دے دکھڑے دور ہوون اسیں مہر جے چا پلٹیئے نی
مونہوں مٹھڑا بول تے موم ہو جا ںکھی ہوئے نہ کملیئے جٹیئے نی

جاندے سب ازار یقین کر کے وارث شاہ دے پیر جے چٹنے نی

۳۷۲

فرفیجیا بیر بتالیا وے اوکھے عشق دے جھاڑے پاونے وے
نیناں ویکھ کے مارنی پھوک ساہویں ستے پریم دے ناگ جگاونے وے
کدوں یوسفی طب میزان پڑھیوں دستور علاج سکھاونے وے
قرطاس سکندری طب اکبر تے ذخیریوں باب سناونے وے
قانون موجز تحفہ مومنی بھی کفایہ منصوری تھیں پاونے وے
پران سنگلی وید منوت سیرت نرہندے دے دھیان بھلاونے وے
قرابا دین شفائی تے قادری بھی متفرقہ طب پڑھ جاونے وے
رتن جوت تے شانکھ بلمیک سوجن سکھ دیہہ گنگا تھیں آونے وے
فیلسوف جہاں دیاں اسیں رناں ساڈے مکر دے بھیت کس پاونے وے
افلاطون شاگرد غلام ارسطو لقمان تھیں پیر دھواونے وے
جن ایس نوں جھنگ سیال والے قابو کسے دے ایہہ نہ آونے وے
گلاں چائے چوائے دیاں بہت کریں ایہہ روگ نہ تدھ تھیں جاونے وے
انہاں مکریاں تھوں کون ہووے چنگا ٹھگ پھر دے نیں رناں ولاونے وے
جیہڑے مکر دے پیر کھلار بیٹھے ہناں پھاٹ کھاہدے نہیں جاونے وے
منہ نال کیہاں جیہڑے جاہن ناہیں ہڈ گوڈڑے تنہاں بھناونے وے
وارث شاہ ایہہ مار ہے وست ایسی جن بھوت تے دیوانواونے وے

۳۷۳

ایہا رسم قدیم ہے جوگیاں دی اوہنوں مار دے نیں جیہڑی ٹرکدی ہے
خیر منگن گئے فقیر تائیں اگوں کتیاں وانگر گھر کدی ہے
ایہہ خصم نوں کھان نوں کویں ویسی جیہڑی خیر دے دین نوں جھرکدی ہے

ایڈی پیرنی کہ پہلوانی ہے اکے کنجری ایہہ کسے ترکدی ہے
پہلے پھوک کے اگ شتابیاں نوں پچھوں سرد پانی ویکھ برکدی ہے
رن گھنڈنوں جدوں بیزار وجن اوتھوں چپ چپاتڑی سرکدی ہے
اک جھٹ دے نال میں پٹ لینی جہڑی زلف گلھاں اتے لڑکدی ہے
سیانے جان دے نیں دھنی جائے جھوٹی جیہڑی ساہناں دے موترے کھرکدی ہے
فقر جان منگن خیر بھکھ مردے اگوں سگاں وانگوں سگ درکدی ہے
لنڈی پاہڑی نوں کھیت ہتھ آیا پئی اپروں اپروں مرکدی ہے
اوسدے مور پھردے اتے لون چڑہ سوامنی مطہر بھی پھرکدی ہے

۳۷۴

جیہڑیاں لین اڈاریاں نال بازاں اوہ بلبلاں ٹھیک مریندیاں نے
اونہاں ہرنیاں دی عمر ہو چکی پانی شیر دی جوہ دا پیندیاں نے
اوہ ڈائیناں جان کباب ہوئیاں جیہڑیاں ہیڑیاں نال کھیہندیاں نے
اوہ اکدن پھیر سن آن گھوڑے کڑاں جنہاں دیاں نت سیندیاں نے
تھوڑیاں کرن سہاگ دیاں اوہ آساں جیہڑیاں دھاڑدیاں نال میکندیاں نے
جو کاں اک دن پکڑ نچوہیں گیاں ان پنے لھونت پیندیاں نے
دل مال دیجئیے لکھ کنجری نوں کدی دلوں محبوب نہ تھیندیاں نے
اک دن پکڑیاں جان گیاں حاکماں دے پر سیج تے نت چڑھیندیاں نے
اک دن گڑے وسائن ایہہ گھٹاں ہاٹھاں جوڑ کے نت گھریندیاں نے
تیرے لون موہڈے ساڈے لون ناڑے مشکاں کسے دیاں اج جھیندیاں نے

۳۷۵

سن سہتیے اسیں ہاں ناگ کالے پڑھ سیفیاں زہد کمانونے ہاں
مکر فن نوں بھن کے صاف کردے جن بھوت نوں ساڑ وکھاونے ہاں

نقش لکھ کے پھوک یٰسین دیئے سائے سول دی ذات گوانونے ہاں
اوتھوں دکھ بلاتے جائے تنگی قدم جنہاں دے ویٹریاں پاونے ہاں
سنیں تسمیہ پڑھاں اخلاص سورت جڑھاں ویر دیاں پٹ وکھاونے ہاں
دلوں حب دے چائے تعویذ لکھئے اسیں رٹھڑے یار ملاونے ہاں
جیہڑا مارناں ہووے تاں کیل کر کے اتوار مسان جگاونے ہاں
جیہڑے گبھرو توں رہے رن وٹر لونگ مندر چائے کھواونے ہاں
جیہڑے یار نوں یارنی ملے ناہیں پھل مندر کے چائے سنگھاونے ہاں
انہاں وہوٹیاں دے دکھ ورد جاندے پڑھ ہک تے ہتھ پھراونے ہاں
کیل ڈائیناں کچیاں پچیاں نوں وند بھن کے لتاں مناونے ہاں
جاں سحر جادو جری بھوت کدی کنڈا کیل دوالے دا پاونے ہاں
کسے نال جے ویر کرودھ ہووے اوہنوں پیر بتال پہنچاونے ہاں
ایس کھیڑیاں دے گھروں اک بوٹا حکم رب دے نال پٹاونے ہاں
وارث شاہ جے ہور نہ داؤ لگے سر پریم جڑیاں چائے پاونے ہاں

۳۷۶

محبوب اللہ دے لاڈڑے ہو ایس ووہٹڑی نوں کوئی سول ہے جی
کوئی جھڑا روگ ہے ایس دھاناں پئی نت ایہہ رہے رنجول ہے جی
ہتھوں لٹری وہندی لاہو لتھڑی بھی دیہی ہوجاندی مختول ہے جی
مونہوں مٹھڑی لاڈ دے نال بولے ہر کسے دے نال معقول ہے جی
موہدا پیا ہے جھگڑا نت ساڈا ایہہ ووہٹڑی گھرے دا مول ہے جی
میرے ویر دے نال ہے ویر اسدا جیہا کافراں نال رسول ہے جی
اگے لیسدے ساہو رے ہتھ بدھی جو کجھ آکھدی سب قبول ہے جی
ایہہ پلنگ تے کدی نہ اٹھ بیٹھے ساڈے ڈھڈھ وچ پھرے ڈنڈول ہے جی

۳۷۷

ہتھ ویکھ کے کرد علاج اسدا ہتھ بنھ کے بیتی کراں تینوں
ناڑی ویکھ کے کراں علاج ایس دا جے ایہہ اٹھ کے ہتھ وکھائے مینوں
نبض ویکھ کے ایس دی کراں کاری دے ویدناں سب بتائے مینوں
روگ کاس تھوں چلیا کرے ظاہر مزہ منہ دا دے سنائے مینوں
وارث شاہ میاں چھتی روگ کٹاں پلک موت تھیں لیاں بچائے تینوں

۳۷۸

کھنگ کھرک تے ساہ تے اکھ آئے سوہل وندی پیڑ گواوناں ہاں
قولنج تپ دق تے محرقہ تپ اوہنوں کاہڑیاں نال گواوناں ہاں
سرسام سودا' زکام نزلہ ایہہ شربتاں نال ہٹاوناں ہاں
سل نفخ تے استقا ہووے لحم طبل تے واؤ ونجاوناں ہاں
لوط پھوڑیاں اتے گھنبیر چنبل تیل لائیکے جڑھاں ہٹاوناں ہاں
ہووے پیٹ دی پیڑ کے ادھ سیسی اوہدے گنہا دینہ اٹھویں پاوناں ہاں
ادھرنگ مکھ بھول گیا ہووے جس دا شیشہ حلب دا کڈھ وکھاوناں ہاں
مرگی ہوس تاں لاہ کے پیر چھتر رکھ نک تے چائے سنگھاوناں ہاں
جھولا مار جائے جیہڑے روگیاں نوں سوئی تیل سہانجناں لاوناں ہاں
بانہہ سک جائے ٹنگ سن ہووے تدوں بین دا تیل ملاوناں ہاں
رن مردنوں کام جے کرے غلبہ دھنیاں بھیوں کے چا پواوناں ہاں
نامردنوں چیچ وہٹیاں دا تیل کڈھ کے نت ملاوناں ہاں
جے کسے نوں باد فرنگ ہووے رسکپور تے لونگ دواوناں ہاں
پرمیو سوزاک تے چھاہ موتی اوہنوں اندری جھاڑ دواوناں ہاں
اتیسار نباہیاں سول جیہڑے اسبغول ہی گھول پواوناں ہاں

وارث شاہ جیہڑی اٹھ بہے ناہیں اوہنوں ہتھ ہی مول نالاوناں ہاں

۳۷۹

لکھ ویدگی وید لگائے تھکے دھروں ٹٹڑی کسے نہ جوڑنی وے
جتھے قلم تقدیر دی وگ مکی کسے ویدگی نال نہ موڑنی وے
جس کم وچ ووہٹڑی ہوئے چنگی سوئی خیر ہی اساں نے لوڑنی وے
وارث شاہ آزار ہو سبھ مڑ دے ایہہ قطعی کسے نہ موڑنی وے

۳۸۰

من مخک حکم ہو یا گل فقر دی توں نہیں ہسیئے نی
جو کجھ کہن فقیر سو رب کردا آکھے فقر دے تھوں نہیں نسیئے نی
ہووے خیر تے دیہ داروگ جائے نت پہنئے کھائیے وسیئے نی
بھلا برا جو دیکھئے مست کریئے بھیت فقر دا مول نہ دسیئے نی
ہتھ بنھ فقیر تے صدق کیجئے نہیں ٹوپیاں سہلیاں کھسیئے نی
دکھ درد تیرے سبھ جان کڑیئے بھیت جیو دا کھوہل کے دسیئے نی
مکھ کھوہل وکھائے جو ہوویں چنگی نی ایانئیں بھولیئے سیئے نی
رب آن سبب جاں میل دا اے خیر ہو جاندی نال لسیئے نی
صلح کیتیاں فتح جے ہتھ آوے کمر جنگ تے مول نہ کسیئے نی
تیری درد دا سبھ علاج ایتھے وارث شاہ نوں ویدناں دسیئے نی

۳۸۱

سہتی گج کے آکھ دی چھڈ جٹا کھوہ سب نوالیاں سٹیاں نی
ہور سبھ ذاتاں ٹھگ کھادیاں نی پر ایس ویہڑے وچ جٹیاں نی

اساں اتنی گل معلوم کیتی ایہہ جٹیاں ملک دیاں ڈھٹیاں نی
ڈوماں راولاں کونتیاں جٹیاں دیاں جیہاں دھروں شیطان نے چٹیاں نی
پراساں بھی جنہاں نوں ہتھ لایا اوہ بوٹیاں جڑھاں تھیں پٹیاں نی
پوے ڈھڈھ تے عقل دی مار وارث چھاہاں پین پربھیاں کھٹیاں نی

۳۸۲

ہولی سہج سبھاؤ دی گل کیجئے ناہیں کڑ کیئے بولیئے گجئے نی
لکھ جھٹ تر لے پھرے کوئی کردا دتے رب دے باجھ نہ رجیئے نی
دھیان رب تے رکھ نہ ہوتی لکھ اوگن ہون تاں کجئے نی
اسیں نظر کریئے ترت ہون چنگے جنہاں روگیاں تے جا وجیئے نی
چوداں طبقاں دی خبر فقیر رکھن منہ تنہاں تھوں کاسنوں کجئے نی
جیندے حکم وچ جان تے مال عالم اوس رب تھوں کاہنوں بھجئے نی
ساری عمر دی پلنگ تے پئی رہیں ایسے عقل دے نال کوجئے نی
شرم جیٹھ تے سوہریوں کرن آئی منہ فقر تھوں کاسنوں کجئے نی
وارث شاہ تاں عشق دی نبض دسے جدوں اپنی جان نوں تجئے نی

۳۸۳

کہی ویدگی آن مچایا ای کس وید نے دس پڑھایا ہیں
وانگ چودھری آن کے پینچ بنیوں کس چٹھیاں گھل سدھایا ہیں
سہلی ٹوپیاں پہن کے لگڑ وانگوں توں تے شاہ بھولو بن آیا ہیں
وڈے داغے تے فن فریب پھڑیوں اینویں من کے گھون کرایا ہیں
نہ توں جٹ رہیوں نہ توں فقر ہویوں اینویں پاڑ کے کن گوایا ہیں
نہ توں جمیوں نہ کسے مت دتی مڑ پٹ کے کسے نہ لایا ہیں
برے دیہاں دیاں پھیٹریاں ایہہ ہینی اج رب نے ٹھیک کٹایا ہیں

وارث شاہ کر بندگی رب دی توں جس واسطے رب بنایا ہیں

۳۸۴

تیری طبع چالاک چھل چھدریئے نی چور وانگ کیہ سمہلیاں سلیاں نیں
پیریں بلیاں ہون پھرندیاں دی تیری جیبھ ہر یاری بلیاں نیں
کیہا روگ ہے دس اس ووہٹڑی نوں اکے مار دی پھرے بڑپلیاں نیں
کسے ایس نوں چائے مسان گھتے پڑھ ٹھوکیاں سار دیاں کلیاں نیں
سہمنس ویدتے دھوپ ہور چھل ہر مل ہرے شریہنہ دیاں چھمکاں گلیاں نیں
جھب کراں میں جتن جھڑ جاہن کامن انی کملیو ہوؤو نہ ڈھلیاں نیں
ہتھ پھیر کے دھوپ داکراں جھاڑا پھریں مار دی ٹمن نیں کھلیاں نین
رب وید پکا گھر گھلیا جے پھرو ڈھونڈ دیاں پوریاں دلیاں نیں
وارث شاہ پریم دی جڑ ہی گھتی نیناں ہیر دیاں کچیاں پلیاں نیں

۳۸۵

میرے نال کیہ پیا ہیں ویر چاکا متھا سوکناں وانگ کیہ ڈاہیا ای
اینویں گھور کے ملک نوں پھریں کھاندا کدی جوترا مول نہ واہیا ای
کسے جوگڑے ٹھگ فقیر کیتوں انجان ککوہڑا پھاہیا ای
ماؤں باپ گور پیر گھر بار چھڈیو کسے نال نہ قول نباہیا ای
پیٹ رکھ کے اپناں آپ پالیو کتے رن نوں چائے تراہیا ای
سواہ لایا بان نہ لتھیا ای اینویں کپڑا چھتڑا لاہیا ای
آ اکھنی ہاں ٹل جاہ ساتھوں گاندو ساتھ لدھو ہندو واہیا ای

۳۸۶

مان ہٹے روپ گمان بھریئے بھیڑو کاریئے گرب گہلیئے نی
ایڈے فن فریب کیوں کھیڈنی ہیں کسے وڈے استاد دیئے چیلیئے نی
ایس حسن دا نانہہ گمان کیجئے مان متیئے روپ گہلیئے نی
تیری بھابی دی نہیں پرواہ سانوں وڈی ہیر دی لنگ سہلیئے نی
ملے سرواں نوں ناہ وچھوڑ دیجئے ہتھوں وچھڑیاں سراں نوں میلیئے نی
کیہا ویر فقیر دے نال چایو پچھا چھڈ الو کھیئے لیلیئے نی
ایہہ جٹی سی کونج تے جٹ الو پری بدھیا جے گل کھولیئے نی
وارث جنس دے نال ہم جنس ہندے تھور تازنال گدھے نا ملیئے نی

۳۸۷

ہیر کن دھریا ایہہ کون آیا کوئی ایہہ تاں ہے درد خواہ میرا
مینوں بھور تازن جیہڑا آکھیا ہے ایتے گدھا بنایا سوچا کھیڑا
متاں چاک میرا کویں آن بھاسے اوس نال میں اٹھ کے کراں جھیڑا
وارث شاہ مت کن پڑا رانجھا گھت مندراں مٹیاں حکم میرا

۳۸۸

بولی ہیر وے اڑیا جاہ ساتھوں کوئی خوشی نہ ہووے تاں ہسیئے کیوں
پردیسیاں جوگیاں کملیاں نوں وچوں جیہوا بھیت چا دسیئے کیوں
جیتاں جفا نہ جالیا جاۓ جوگی جوگ پنتھ وچ آنکھے دھسیئے کیوں
جے توں انت رناں ول ویکھناں سی واہی جوترے چھڈ کے نسیئے کیوں
جے تاں آپ علاج نہ جانیں وے جن بھوت دے جادوڑے دسیئے کیوں

فقر بھارڑے گورڑے ہورہیئے کڑی چڑی دے نال خرخسئے کیوں
جیہڑا کن لپیٹ کے نس جائے مگر لگ کے اوس نوں دھسئے کیوں
وارث شاہ اجاڑ کے وسدیاں نوں آپ خیر دے نال پھیر وسیئے کیوں

۳۸۹

گھروں سکھناں فقر نہ ڈوم جائے انی کھیڑیاں دی اے غمخوریئے نی
کوئی وڈی تقصیر ہے اساں کیتی صدقہ حسن دا بخش لے گوریئے نی
گھروں سروں سو فقر نوں خیر دیجے نہیں ترت جواب دے ٹوریئے نی
وارث شاہ کجھ رب دے ناؤں دیجے نہیں عاجزاں دی کائی زوریئے نی

۳۹۰

ہیر آکھ دی جوگیا جوٹھ آکھیں کون رٹھڑے یار ملاؤندا ای
ایہا کوئی نہ ملیا میں ڈھونڈ تھکی جیہڑا گیاں نوں موڑ لیاؤندا ای
ساڈے چم دیاں جتیاں کرے کوئی جیہڑا جیودا روگ گواؤندا ای
بھلا دس کھاں چریں وچھنیاں نوں کدوں رب سچا گھر لیاؤندا ای
بھلا موئے تے وچھڑے کون میلے اینویں جیوڑا لوک ولاؤندا ای
اک باز تھوں کاں نے کونج کھوہی ویکھاں چپ ہے کہ کرلاؤندا ای
اک جٹ دے کھیت نوں اگ لگی ویکھاں آن کے کدوں بجھاؤندا ای
دیاں چوریاں گھیو دے بال دیوے وارث شاہ جے سناں میں آؤندا ای

۳۹۱

جداں تیک ہے زمیں آسمان قائم تداں تیک ایہہ واہ سب وہہن گے نی
سبھا کبر ہنکار گمان لدے آپ وچ ہے انت نوں ڈہہن گے نی

اسرافیل جاں صور قرنا پھوکے تدوں زمین اسمان سبھ ڈھہن گے نی
کرسی عرش تے لوح تے قلم جنت نالے دوزخ چھپئی ایہہ رہن گے نی
قرعہ سٹ کے پرشن میں لاوناں ہاں دساں انہاں نوں اٹھ کے بہن گے نی
نالے پتری پھول کے فال گھتاں وارث شاہ ہوری سچ کہن گے نی

۳۹۲

تسیں چھتیاں نال اوہ مس بھناں تدوں دوہاں داجیو رل گیا سی نی
اوس وچھلی نال توں نال لٹکاں جیو دوہاں دا دوہاں نے لیاسی نی
اوہ عشق دے ہٹ وکائے رہیا مہیں کے دیاں چار دا پیاسی نی
نال عشق دے مہیں اوہ چاردا سی تیرا ویاہ ہویا لڑھ گیا سی نی
تسیں چڑھے ڈولی تاں اوہ ہک مہیں ٹمک چاہیے نال لے گیا سی نی
ہن کن پڑائے فقیر ہویا نال جوگیاں دے رل گیا سی نی
اج پنڈ تساڈڑے آئے وڑیا اچے لنگھ کے اگانہاں نانہہ گیاسی نی
ہن سنگی سٹ کے شگن بولاں دویا سانوری تے شگن گیا سی نی
وارث شاہ میں پتری بھال ڈٹھی قرعہ ایہہ نجوم دا پیاسی نی

۳۹۳

چھوٹی عمر دیاں یاریاں بہت مشکل پتر مہراں دے کھولیاں چار دے نیں
کن پاڑ فقیر ہو جاہن راجے درد مند پھرن وچ بار دے نیں
رناں واسطے کن پڑا راجے سبھا ذات صفات نگھار دے نیں
بھلے رناں دے آن نصیب ہوون سجن آن بہن کول یار دے نیں
دھن مال گیا سر وکھ کر کے دید باز عاشق دید مار دے نیں
وارث شاہ جاں ذوق دی لگے گدی جوہر نکلے اصل تلوار دے نیں

۳۹۴

جس جٹ دے کھیت نوں اگ لگی لوہ راہکاں وڈھ کے گاہ لیا
لاوے ہار راکھے سبھ ودلع ہوئے ناامید ہو کے جٹ رلہ لیا
جیہڑے باز تھوں کاں نے کونج کھوہی صبر شکر کر باز فنا ہویا
دنیا چھڈ اداسیاں پہن لیاں سید وارثوں ہن وارث شاہ ہویا

۳۹۵

ہیر اٹھ بیٹھی پتے ٹھیک لگے اتے ٹھیک نشانیاں ساریاں نیں
ایہہ تاں جوگیڑا پنڈت ٹھیک ملیا باتاں آکھدا خوب کراریاں نیں
بھیتے وکھلی دے ایس ٹھیک دتے اتے مہیں بھی ساڈیاں چاریاں نیں
وارث شاہ ایہہ علم دا دھنی ڈاہڈا کھول کہے نشانیاں ساریاں نیں

۳۹۶

بھلا دس کھاں جوگیا چور ساڈا ہن کیہڑی طرف نوں اٹھ گیا
ویکھاں آپ ہن کیہڑی طرف پھردا اتے مجھ غریب نوں کٹھ گیا
رٹھے آدمی گھراں وچ آن ملدے گل سمجھ جا بدھڑی مٹھ گیا
گھر وچ پوندا گناں سجناں دا یار ہور نہیں کسے گھٹھ گیا
گھر یار تے ڈھونڈ دی پھریں باہر کتے محل نہ ماڑیاں اٹھ گیا
سانوں صبر آرام تے چین ناہیں وارث شاہ جدوکناں رٹھ گیا

۳۹۷

ایس گھنڈ وچ بہت خرابیاں نیں اگ لاکے گھنڈ نوں ساڑیئے نی
گھنڈ حسن دی آب چھپا لیندا وڈے گھنڈ والی رڑے مارئیے نی
گھنڈ عاشقاں دے بیڑے ڈوب دیندا جیتا تاڑ نہ پنجرے ماریئے نی
تدوں ایہہ جہان سب نظر آوے جدوں گھنڈ نوں ذرا اتاریئے نی
گھنڈ انھیاں کرے سوجاکھیاں نوں گھنڈ لاہ موجھے اتوں لاڑیئے نی
ساڑھ گھنڈ نوں کھول کے دیکھ نیناں نی انوکھیاں سالواں والیئے نی
وارث شاہ نہ دبیئے موتیاں نوں پھل اگ دے وچ نہ ساڑیئے نی

۳۹۸

اکھیں ساہمنے چور جے آن پھاسن کیوں دکھ وچ آپ نوں گالیئے وے
میاں جو گیا جھوٹھیاں ایہہ گلاں گھر ہون تاں کاسنوں بھالیئے وے
اگ مجھی نوں دھیریاں لکھ دیجن ہناں پھوک مارے نہیں بالیئے وے
ہیر ویکھ کے ترت پچھان لیتا ہس آکھ دی بات سنبھالیئے وے
سہتی پاس نہ دیوناں بھیت مولے شیر پاس ناں بکری پالیئے وے
ویکھ مال چرائیکے پیا مکر راہ جاندڑا کوئی. نہ بھالیئے وے
وارث شاہ ملکھائیاں مال لدھا چلو کجیاں بدر پوا لیئے وے

۳۹۹

کہی دسنی عقل سیانیاں نوں کدی نفر قدیم سمھالیئے نی
دولت منداں نوں جان دا سبھ کوئی نیوں نال غریب دے پالیئے نی
گودی بال ڈھنڈورڑا جگ سارے جیو سمجھ نے لے کھیڑیاں والیئے نی

وارث شاہ ہے عشق دا گاؤ تکیہ انی حسن دیئے گرم نہالیئے نی

۴۰۰

سہتی سمجھیا ایہہ رل گئے دونویں لیاں گھت فقیر بلائیاں نی
ایہہ ویکھ فقیر نہال ہوئی جڑیاں ایس نے گھول پوائیاں نی
سہتی آکھدی مغز کھپا نہیں انی بھابیئے گھول گھمائیاں نی
ایس جوگڑے نال توں کھوجھ نہیں نی میں تیریاں لیاں بلائیاں نی
متاں گھت جگ دھوڑتے کرے کملی گلاں ایس دے نال کیہ لائیاں نی
آٹا خیر تے بھچھیا لیے دانے کتھوں کڈھیئے ددھ ملائیاں نی
ڈرن آوندا بھوتنے وانگ اس تھوں کسے تھانواں دیاں ایہہ بلائیاں نی
خیر گھن کے جاہ پھر بھجیاوے آئے راولا کہیاں چائیاں نی
پھریں مست پھنڈ کھلاردا توں ایتھے کی ولیاں پائیاں نی
وارث شاہ غریب دی عقل کھتھی ایہہ پٹیاں عشق پڑھائیاں نی

۴۰۱

میں اکلڑا گل نہ جاناں ہاں تسیں دونوں نناں بھر جائیاں نی
مالزادیاں وانگ بنا تیری پا بیٹھی ہیں سرم سلائیاں نی
پیر پکڑ فقیر دے دیہہ بھچھیا اڑیاں کہیاں کواریئے لائیاں نی
دھیان رب تے رکھ نہ ہوتی غصے ہون نہ بھلیاں دیاں جائیاں نی
تینوں شوق ہے تہاں دا بھاگ بھریئے جنہاں ڈاچیاں بار چرائیاں نی
جس رب دے اسیں فقیر ہوئے ویکھ قدرتاں اوس دکھائیاں نی
ساڈے پیر نوں جان دے مویا گیا تاہیں گالیاں دینیاں لائیاں نی
وارث شاہ اوہ سدا ہی جیوں دے نیں جنہاں کیتیاں نیک کمائیاں نی

۴۰۲

برے کہن فقیراں دے نال پیاں اُٹھکھیل بریار اچیاں نیں
راتب کھائیکے بجرن وچ تلے مارن لت عراقیاں بمیاں نیں
بھوہندی ووسری دیئے ڈچکر ایہہ ننان بھائی دونویں سکیاں نیں
ایتھے بہت فقیر ظہیر کر دے خیر دیندیاں دیندیاں اکیاں نیں
جنہاں ڈبیاں پایکے سریں چائیاں رناں تنہاں دیاں ناہیوں سکیاں نیں
نالے ڈھڈ کھڑکن نالے ددھ رڑکن اتے چاٹیاں کتیاں لکیاں نیں
جھاٹا کھرکدیاں کھہندیاں نک سنگن مارن واگی چاڑھ کے بکیاں نیں
لڑو نہیں جے چنگیاں ہووناں جے وارث شاہ تھوں لیو دو پھکیاں نیں

۴۰۳

انی ویکھو نی واسطہ رب دا جے واہ پے گیا نال کوپتیاں دے
مگر ہلاں دے چوبر لادیجن اگے چھیڑ دیجن مگر کٹیاں دے
اکے واڑھیاں لاویاں کرن کھپر اکے ڈاہ دیجن ہیٹھ چھٹیاں دے
ایہہ پرانیاں لعنتاں ہین جوگی گدوں وانگ لیٹن وچ گھٹیاں دے
ہیر آکھدی بہت ہے شوق تینوں بھیڑ پا بہیں نال ڈٹیاں دے
وارث شاہ میاں کھہڑے ناہہ پویئے کن پاٹیاں رب دیاں پٹیاں دے

۴۰۴

بھائی جوگیاں دے وڈے کارنیں نی گلان نہیں سنیاں کن پاٹیاں دیاں
روک بنھ پلے ددھ دہیں پیون وڈیاں چاٹیاں جوڑ دے آٹیاں دیاں
گھٹ گھٹ وودھائیکے وال ناخن وچ پلم دے لانگراں پاٹیاں دیا

وارث شاہ ایہہ مست کے پاٹ لتھے رگاں کر لیاں، وانگ نیں گاٹیاں دیاں

۴۰۵

ایہہ مثل مشہور جہان سارے جٹی چاہڑے ہی تھوک سوار دی ہے
ان تمبدی مے تے بال لہڑے چڑیاں ہا کر دی لیلڑے چار دی ہے
بنھ جھڑی فقیر دے نال لڑ دی گھر سانبھ دی لوکاں نوں مار دی ہے
وارث شاہ دو لڑن معشوق ایتھے میری سنگلی شگن وچار دی ہے

۴۰۶

میرے ہتھ لونڈے تیرا لویں ٹوٹن کوئی ماریگا نال مہلیاں دے
اسیں گھڑاں گے وانگ قلبوت موچی کریں چاوڑاں نال توں اہلیاں دے
سٹوں مار چپیڑ تے دند بھوں سواد آنونیں جھلیاں پہلیاں دے
وارث ہڈ تیرے کاٹھ وانگ چھڑپن نال تکسیاں مہلیاں کھلیاں دے

۴۰۷

تیرے مور لونڈے پھاٹ کھان اتے میری پھر کدی اج مطھر ہے نی
میرا گنگا لویں تے تیرے چتراج دونہاں دے وڈھی کڈیہر ہے نی
چھمڑ وانگ تیری بیہ کڈھ سٹاں تینوں آیا روم دا قہر ہے نی
ایس بھیڈ دے خون تے کسے چڑھ کے نہیں مار لیناں کوئی شیر ہے نی
اجاڑے خور گدھے وانگ کنکیں گی کہی مست تینوں وڈی وہر ہے نی
وارث شاہ ایہہ ڈگڈگی رن کٹاں کس چھڈاونی وہرتے قہر ہے نی

۴۰۸

بنیں فقر تے پھکڑاں وانگ لڑئیں بے سوادیا کوڑ کڑاہنگیا وے
گلاں کرنا ایں بہت بے لنگیاں توں، کسے جٹ ٹلچ دیا وانگیا وے
کسے بار اجاڑ دے وچ پلیوں، ودھیوں وانگ کھجور دے ڈھانگیا وے
باناں فقر دا پہن کے آء وڑیوں، بھیڑا پنڈ دیا گھیا سانگیا وے
جیوں جیوں ورجنی ہاں تیٔوں تیٔوں سر چڑھنائیں، سنگھ پاڑ کے مرے جیوں بانگیا وے
لیوں لیوں کر کے کہیا مغز کھاہدو، ریہوں اڈنوں کالیا کانگیا وے
جٹاں جوٹ کھہایئے نکلیں گا، اوپر وار جیوں گکروں چھانگیا وے
کیہڑی گل اتوں رپھڑ پا بیٹھوں، وارث شاہ دے نالدیا نانگیا وے

۴۰۹

کہی اٹھدیاں اج مہانجلے ای، متھے لگیں کالیئے کنیں نی
وڈی پیڈیئے ٹاٹ دیئے گھلیئے نی، مکراں نال مونہوں منہ تنیں نی
گھکھر کھوہل کے پاڑا نگارستوں، لیر لیر کرساں وانگ چنیں نی
کیوں پچھنی ایں فقراں نوں چھیڑنی ایں، بھوری والیئے بھڑ بتھنیں نی
ذرا شکل تے اپنی ویکھ پہلاق نکوں پھنیں تے اکھوں چنیں نی
ڈھڈوچ جاں نادری دیاں جنھبڑ، دسر پار جائے وجھ دھنیں نی
لڑیں نال فقراں سروں، ہو ننگی سر کھسیئے چونڈیاں منیں نی
سانوں بولیاں مار کے تایا ای، شالایار توں رہیں وچھنیں نی
خلق نال فقیر وے پیش آیئے، دل جھیڑیاں وچ نہ رہنیں نی
وارث فقر دے حال تے رحم کریئے، سگوں لوتیاں نال نہ بھنیں نی

۴۱۰

سہتی آکھیا ہک نہ ساڑ ساڈی کال جیبھیا لوٹھیا متھیاوے
سرگھونیا کون منونیاں وے، کوئی جن پہاڑ توں لتھیا وے
پھریں کھرلیا نال کھیڑدا توں، کسے پکڑ بتھاڑ نہ نتھیا وے
ترکیان تیتھوں دوروں آوندی اے، جویں ڈھیر سنیر دا پتھیاوے
بجیوں فقر تے پھیر بھی رہیو کورا کسے گھت تھندا نہیں ستھیاوے
کھیہ چھانیاں کجھ نہ لبھنائیں، وارث وانگ اسیں خالی ہتھیاوے

۴۱۱

کھچے وھسکلے وڈی چنچال رنیں، کس ماں کمذات دیئے دھیڑیئے نی
کرڑ کسیئے تے گھرڑ گھسیئے نی، نرڑ گنڈیئے انگ جھیڑیئے نی
وٹ قیھئے ناس مروڑیئے نی، گھرک بلیئے کھاکھ چٹیڑیئے نی
چترڑ گھسیئے تے مونہوں ٹھسیئے نی، دند چبیئے جبھ گلیڑیئے نی
منہ پاٹیئے تے چیڑ چدیئے نی، باہروں کھلیئے تے وچوں بھیڑیئے نی
ان چھتیئے چونڈیاں تھتھیئے نی، یاراں جوگیاں دب رگیڑیئے نی
لوں لوں تیرا ترنجن وچ نچے، چرخہ سٹیا ای سنیں پھیڑیئے نی
وارث جیل آپے نکل راہ پیندا، وکھر گھت کولھو جدوں پیڑیئے نی

۴۱۲

سنیں جوگیا لہنجیڑا پچھنیاں وے، تے بے شرم کپتیا مھوٹیا وے
دھرناں مار بیٹھوں وچ کواریاں دے، کس ویہلڑی بار دیا جھوٹیا وے
لیا بیس مداریاں جوگیاں دا، میرہ گھوہنیا نہوں نہوں کھوٹیا وے

جان گئی ہاں میں سارا فقر تیرا' اتوں کچیا وچوں پکھوٹیا وے
ٹنڈوچ دارو شاہاں نال لاگا سدھا کروں گی مار کے سوٹیا وے
وے دھر کونیا کون منونیا وے' کسے چک توں لتھیا لوٹیا وے
بیعت فقر دی من نہ نرم ہویوں ریہوں سخت ہشتانت دیا ٹوٹیا وے
پوے کاغذ تے وار تاندوں نقطہ' جدوں جائے تختی اتے گھوٹیا وے

۴۱۳

کیوں فقر دے نال رہاڑ پئی ایں' بھلا بخش سانوں ماپے جنیئے نی
سپ شہینہ دے وانگ کھنیئے نی' ماس کھانیئے تے رت پنیئے نی
ساتھوں نشا نہ ہوسیا مول تیری سکے خصم توں نہیں پتیئے نی
دکھی جیو وکھا نہ بھاگ بھریئے سوئین چڑیئے تے کونج لکھنیئے نی
تھیا تھیا کر دی پھریں نچدی توں' ٹلجاہ فقیر توں مینیئے نی
وارث شاہ فقیر دے ویر پئی ایں جرم تھئے تے کرم ہنیئے نی

۴۱۴

اسیں صبر کر کے چپ ہو بیٹھے بہت اوکھیاں ایہہ فقیریاں نیں
نظر تلے کیوں لیاونے نے کن پاڑے جس دے ہس دے نال زنجیریاں نیں
چھہڑے درشنی ہنڈوی واچ بیٹھے سبھ چٹھیاں عاشقاں چیریاں نیں
تسیں کرو حیا کواریو نی اجے ددھ دیاں دندیاں کھیریاں نیں
وانگ بڈھیاں کریں پک چند گلاں متھے چونڈیاں کواریاں چیریاں نیں
کی چندری لگی ہیں آن متھے اکھیں بھکھ دیاں بھون بھھیریاں نیں
میں تاں مار تلٹھیاں پٹ ستاں میری انگلی انگلی پیریاں نیں
وارث شاہ فوجدار دے مارنے نوں سیناں ماریاں ویکھ کشمیریاں نیں

۴۱۵

سینے مار کے ہیر نے جوگڑے نوں کہیا چپ کر ایس بھوکاونی ہاں
تیرے نال جے ایس نے ویر چایا متھا ایس دے نال میں لاونی ہاں
کراں گل گلانیوں نال اس دے گل ایس دے ریشہ پاونی ہاں
وارث شاہ میاں رانجھے یار اگے اسنوں کنجری وانگ نچاونی ہاں

۴۱۶

ہیر آکھدی ایس فقیر نوں نی کیہا گھتیو غیب دا واعدہ ای
انہاں عاجزاں بھور نمانیاں نوں پئی مارنی ایں کیہا فائدہ ای
اللہ والیاں نال کی ویر پئی ایں بھلا کواریئے ایہہ برا قاعدہ ای
پیر چم فقیر دے ٹہل کیجئے ایس کم وچ خیر دا زایدہ ای
پچھوں پھڑیں گی کتکا جوگڑے دا کون جان داکیہڑی جائیدا ای
وارث شاہ فقیر جے ہون غصے خوف شہر نوں قحط وبائے دا ای

۴۱۷

بھابھی اکدھروں لڑے فقیر سانوں توں بھی جند کڈھیں نال گھوریاں دے
جیتاں ہنگ دے نرخ دی خبر ناہیں کاہ چھپئے بھا کستوریاں دے
انہاں جوگیاں دے نہیں وس کائی کیتے رزق نیں واعدے دوریاں دے
جیتاں پٹ پراونا ناہ ہووے کاہ کہن کیجن نال بھوریاں دے
جان سہتے فقر تے ناگ کالے ملے حق کمائیاں پوریاں دے
کوئی دے بددعا تے کال سٹے پچھوں فائدہ کیہ انہاں جھوریاں دے
لچھو لچھو کردی پھریں نال فقراں لچ چالڑے انہاں لنگوریاں دے

وارث شاہ فقیر دی رن ویرن جیویں مرگ تے ویر انگوریاں دے

۴۱۸

بھابھی کریں رعاتیاں جوگیاں دیاں ہتھیں سچیاں پائے ہتھوڑیاں نی
جیہڑی وند دکھایکے کرے آکڑ میں تاں پٹ سٹاں اہدیاں چوڑیاں نی
گورو ایسدے نوں ناہیں پہنچ اوتھے جتھے عقلاں اساڈیاں دوڑیاں نی
مار مہلیاں سٹاں سوہن ٹنگاں پھرے ڈھونڈدا کاٹھ کٹھوریاں نی
جن بھوت تے دیو دی عقل جاوے ایس مار کے اٹھئے چھوڑیاں نی
وارث شاہ فقیر دے نال لڑناں کپن زہر دیاں گندلاں کوڑیاں نی

۴۱۹

ہائے ہائے فقیر نوں برا بولیں بری سہتے تیری اپوڑ ہوئے
جنہاں نال نمانیاں ویر چایا سنیں جان تے مال دے چوڑ ہوئے
کن پاٹیاں نال جس جھہ بدھی پس و پیش تھیں انت نوں روڑ ہوئے
رہی اوت بکھتری رنڈ تنہیں جیہڑی نال ملنگاں دے کوڑ ہوئے
انہاں تیہاں نوں چھیڑیئے نہیں موئیے جیہڑے عاشق فقیر تے بھور ہوئے
وارث شاہ لڑائی دا مول بولن دیکھ دوہاں دے لڑن دے طور ہوئے

۴۲۰

بھائی ایس جے گدھے دی اڑی بدھی اسیں رناں بھی جھہ چھاریاں ہاں
ایہہ ماریا ایس جہاں تازہ اسیں روز میثاق دیاں ماریاں ہاں
ایہہ ضد دی چھری جے ہوئے بیٹھا اسیں جھہ دیاں تیز کٹاریاں ہاں
جے ایہہ گنڈیاں وچ ہے پیر دھر دا اسیں خچریاں بانکیاں ناریاں۔ہاں

مرد رنگ محل ہیں عشرتاں دے اسیں ذوق تے مزے دیاں ماڑیاں ہاں
ایہہ آپ نوں مرد سداوندا ہے اسیں نراں دے نال دیاں ناریاں ہاں
ایس چاک دی کون مجال ہے نی راجے بھوج تھیں اسیں نہ ہاریاں ہاں
وارث شاہ وچ حق سفید پوشاں اسیں ہولی دیاں رنگ پچکاریاں ہاں

۴۲۱

جنہاں نال فقیراں دے اڑی بدھی ہتھ دھوئے جہان تھیں چلیاں نی
آئے ٹلیں کواریئے ڈاریئے نی کیہاں چائیوں بھکھیاں اولیاں نی
ہین وسن دے مینہ بھی ہوئے نیویں دھماں قہر دیاں دیس تے گھلیاں نی
کارے ہتھیاں کواریاں ویہہ بھریاں بھلا کیکروں رہن نچلیاں نی
منس منگدیاں جوگیاں نال لڑکے راتیں اوکھیاں ہون اکلیاں نی
پچھے چوکھڑا رلے ہے سڑن جوگا کدی چار نہ لاہیوں چھلیاں نی
جتھے گھبرو ہون جا کھہیں آپے پرھے مار کے بہیں پتھلیاں نی
ٹل جاہ فقیر تھوں گنڈیئے نی آئے کواریئے راہیں کیوں ملیاں نی

۴۲۲

بھلا دس بھابی کیہاویر چایو بھیا پٹیاں نوں پی لوہنی ہیں
ان ہنڈیاں گلاں دے نانوں لیکے گھا الڑے پئی کھنڈو ہنی ہیں
آپ چھانٹی چھیڑ دی دوہنی نوں اینویں کنڈیاں توں پئی دھوہنی ہیں
سوہنی ہوئی ہیں نہیں توں غضب چایا خون خلق دا پئی نچوہنی ہیں
آپ چاک ہنڈایکے چھڈ آئیں ہور خلق نوں پئی وڈ وہنی ہیں
آکھ بھائی نوں ہنیں کٹائی کڈھوں جیہا اساں نوں مہنیں لوہنی ہیں
آپ کملی لوکاں دے سانگ لائیں خچر وادیاں دی وڈی کھوہنی ہیں
وارث شاہ کہے بھکیاڑیئے نی منڈے موہنی تے وڈی سوہنی ہیں

۴۲۳

خوار کھجلاں رلدیاں پھردیاں سن اکھیں ویکھدیاں ہور دیاں ہور ہوئیاں
اتے ددھ دیاں دھوتیاں نیک نیتاں آکھے چوراں دے تے اسیں چور ہوئیاں
چور چودھری گنڈے بھردان کیتے ایہہ الٹ اولیاں زدر ہوئیاں
بد زیب تے کوہجیاں بھیڑ موہیاں ایہہ حسن دے باغ دیاں مور ہوئیاں
ایہہ چغل بلوچیاں دی ٹونب ہوئی زمین دوز کھوتی من کھور ہوئیاں
ایدھی بنت ویکھو نال نخریاں دے مالزادیاں وچ لاہور ہوئیاں
بھرجائیاں نوں بولی ماردیاں نی پھرن منڈیاں وچ للور ہوئیاں
وارث شاہ جھناوں تے دھم ایہدی جویں سسی دیاں شہر بھمبھور ہوئیاں

۴۲۴

لڑے جٹ تے کٹئے ڈوم نائی سر جوگڑے دے گل آئیا ای
آئے کڈھیئے وڈھیئے ایہہ پھسنا جگ دھوڑ کائی ایس پائیا ای
ایس مار منتر ویرے پائے دتا چان. چک دی پئی لڑائیا ای
ہیر نہیں کھاندی مار اساں کولوں وارث گل فقیر تے آئیا ای

۴۲۵

سہتی آکھیا اٹھ رابیل باندی خیر پائے فقیر نوں کڈھیئے نی
آٹا گھت کے رگ کہ بک چینا وچوں الکھ فساد دی وڈھیئے نی
وے بھچھیا ویٹریوں کڈھ آیئے ہوڑھ وچ برونہہ دے گڈیئے نی
اماں آوے تے بھائی توں وکھ ہوئیے ساتھ اٹھ بلندے دا چھڈیئے نی
آوے کھوہ نوالیاں ہیر سٹے اوہدے یار نوں کٹ کے چھڈیئے نی

وانگ قلعہ دیپالپور ہوئے عاقی جھنڈا وچ مواس دے گڈیئے نی
وارث شاہ دے نال دو ہتھ کریئے آئے اٹھ توں سار دیئے ہڈیئے نی

۴۲٦

باندی ہوئے غصے نک چاڑھ اٹھی بک چینے دا چائے الیریا سو
دھروہی رب دی خیر لے جاہ ساتھوں حال حال کر پلڑا پھیریا سو
باندی لاڈ دے نال چوائے کر کے دھکا دے کے ناتھ نوں گھیریا سو
لے کے خیر تے کھپڑا جاہ ساتھوں اوس سترے ناگ نوں چھیڑیا سو
چھبی گلھ وچ دے کے پشم پٹی ہتھ جوگی دے منہ تے پھیریا سو
وارث شاہ فرنگ دے باغ وڑ کے ویکھ کلا دے کھوہ نوں گیڑیا سو

۴۲۷

رانجھا ویکھ کے بہت حیران ہویا پیاں دوھ وچ انب دیاں پھاڑیاں نی
غصے نال جیوں حشرنوں زمین تپے جیو وچ کلیلیاں چاڑھیاں نی
چیناں چوک چمونیاں آن پایو من چلی ہیں گولیئے داڑھیاں نی
جس تے نبی دا روا درود ناہیں اکھیں بھن نہ مول اوگھاڑیاں نی
جس دا پوے پراؤٹھا نانہ منڈا پنڈ نانہہ جھے وچ ساڑھیاں نی
ڈب موئے نیں کاسبی وچ چینے وارث شاہ نے بولیاں ماریاں نی
اوہ پچھیا گھتیو آن چینا نال فقر دے گھولیوں یاریاں نی
اوہ اوہ لوہڑا وڈا قہر کیتو کم ڈوب ستیارناں ڈاریاں نی
میری کھپڑی چائے پلیت کیتی پیاں دھونیاں سہلیاں ساریاں نی

۴۲۸

چینا جھال جھلے جٹاں ساریاں دی چینا مول ہے انھیاں بھکھیاں دا
ان چینے دا کھایئے نال لسی سواد ددھ دا ٹکراں رکھیاں دا
بنن پنیاں ایس دے چاولاں دیاں مائی باپ ہے ننگیاں بھکھیاں دا
وارث شاہ میاں نواں نظر آیا ایہہ چالڑا لچیاں بھکھیاں دا

۴۲۹

چینا خیر دیناں برا جوگیاں نوں مچھی بھابڑے نوں ماس بہمناں نی
کیف بھکت قاضی تی کھنگ والے وڈھ سٹناں لونگ پلاہمناں نی
زہر جیوندے نوں ان سن والے پانی ہلکیاں نوں دھرن ساہمناں نی
سہیا چوہڑے نوں بیاج مسلماناں موت ایڑاں نوں اکھیں ڈاہمناں نی
وارث شاہ جیوں سنکھیا چوہیاں نوں سنکھ ملاں نوں بانگ جوں بہمناں نی

۴۳۰

کیوں وگڑ کے تگڑ کے پاٹ لتھوں ان آعیات ہے بھکھیاں نوں
بڈھا ہوسیں لنگ جاں ریہن ٹرنوں پھریں ڈھونڈ دا ٹکراں رکھیاں نوں
کتے رنگ گھر بار نہ اڈیا ای اجے پھریں چلاوندا تکیاں نوں
وارث شاہ اج ویکھ جو چڑھی مستی انہاں لنڈیاں بھکھیاں سکیاں نوں

۴۳۱

جوگی غضب دے سرے تے ست کھپر پکڑ اٹھیا مار کے جھوڑیا ای
لے کے پھاوڑی گھلن نوں تیار ہویا مار ویہڑے دے وچ ایوڑیا ای

ساڑ بال کے جیئو نوں خاک کیتا نال کاوڑاں دے جٹ گھوریا ای
جیہا مہر دی ستھ دلبان بھوچھڑ وارث شاہ فقیر تے دوڑیا ای

۴۳۲

ہتھ چائے مطہر تے کڑکیا ای تینوں آوندا جگ سب سنج رنے
چاول نعمتاں کنک نوں آپ کھائیں خیر دین تے کیتا کھنج رنے
کھڑ دیہہ چینا گھر خاونداں دے نہیں مار کے کروں گا منج رنے
پٹ چڑیاں چوریاں گھت ستوں لائے. بھیں جے ویر دی چنج رنے
سر پھاوڑی مار کے دند جھاڑوں ٹنگاں بھن کے کروں گا لنج رنے
تیری وراسوئی سبھ پھول ستاں جٹی رہے گی انج دی انج رنے
وارث شاہ سر چاڑھ وگاڑ نیکں توں ہاتھی وانگ میدان وچ گنج رنے

۴۳۳

باندی ہوئیکے چپ کھلوئے رہی ستی آکھدی خیر نہ پایو کیوں
ایہہ تاں جو گڑا لیک کمذات کنجر ایس نال توں بھیڑ مچایو کیوں
آپ جائیکے دیہہ جے ہے لیندا گھر موت دے گھت پھہایو کیوں
میری پان پت ایس نے لاہ سٹی جان جھ بے شرم کرایو کیوں
میں تاں ایس دے ہتھ وچ آن پھاتھی منہ شیر دے ماس پھہایو کیوں
وارث شاہ میاں ایس مورنی تے دوالے لاہ کے باز چھڈایو کیوں

۴۳۴

جھاٹا کھوہ کے میڈھیاں پٹ کڈھوں گتوں پکڑ کے دیوں دلاوڑا نی
جیتاں پنڈ دا خوف وکھاونی ہیں لکھاں پشم تے ایہہ گراوڑا نی.

تیرا اساں دے نال مدیڑا اے نہیں ہوونا سہج ملاوڑا نی
لت مار کے چھڑوں گا چائے گین کڈھ آئی ہیں ڈیڈھ جیوں تاوڑا نی
سنی کواریئے مار کے مجھ کڈھوں نکل جان گیاں سہتی دیاں چاوڑاں نی
ہتھ لگیں تاں سٹوں چیر رنیں کڈھ لوں گا ساریاں کاوڑاں نی
تسیں ترے گھولاتاں ہو جان دا ہاں کڈھاں دونہاں دا پوست آوڑا نی
وارث شاہ دے موڈھیاں چڑھی ہیں توں نکل جاہن گیاں جوانی دیاں چاوڑاں نی

۴۳۵

ہیرے کراں میں بہت حیا تیرا نہیں ماراں سو پکڑ پتھل کے نی
سبھا پان پت ایس دی لاہ سٹاں لکھ واہراں دے جی گھل کے نی
جیہا مار چتوڑ گڈھ شاہ اکبر ڈھاہ مورچے لیے مچل کے نی
جیوں جیوں شرم دا ماریا چپ کراں نال منتیاں آوندی چل کے نی
تیری پکڑ سکھوں جنڈ کڈھ سٹاں میرے کھس نہ جان تعلقے نی
بھلا آکھ کیہ کھٹناں وٹناں ہی وارث شاہ دے نال پرل کے نی

۴۳۶

بولی ہیر میاں پائے خاک تیری پچھانٹیاں اسیں پردیساں ہاں
پیارے وچھڑے چونپ نہ رہی کائی لوکاں وانگ نہ مٹھیاں میساں ہاں
اسیں جوگیاں پیر دی کاک تیری نہیں جھوٹیاں اتے ملکھیساں ہاں
نال فقر دے کراں برابری کیوں اسیں جٹیاں ہاں کہ قریشاں ہاں

۴۳۷

نویں نوچیئے گجھے یارنیئے نی کارے ہتھیئے چاک دیئے پیاریئے نی

پہلے کم سوار ہو بہیں نیاری بیلی گھیر لے جائیں ڈاریئے نی
آپ بھلی ہو بہیں تے اسیں بریاں کریں خچر نوں روپ سنگاریئے نی
اکھیں مار کے یار نوں چھڑ پایو نی مہا ستیئے چھہ چھاریئے نی
آئے جوگی نوں لئیں چھڈا ساتھوں تساں دوہناں دی پینچ سواریئے نی
وارث شاہ ہتھ پھڑنے دی لاج ہندی کریئے ساتھ تاں پار اتاریئے نی

۴۳۸

سہتی ہوئے غصے چائے خیر پایا جوگی ویکھدا ترت ہی رج پیا
موہنوں آکھدی روہ دے نال جٹی کٹک کھیڑیاں دے بھاویں اج پیا
ایہہ لے مکریا ٹھکریاں راولا وے کاہے واچناں ایڈ دھرج پیا
ٹھوٹھے وچ سہتی چنیا گھت دتا پھٹ جوگی دے کالجے وچ پیا
ہتھوں چھڈ زنبیل چائے زمیں ماری چنیا ڈھل پیا ٹھوٹھا بھج پیا
وارث شاہ شراب خراب ہویا شیشہ. سنگ تے وج کے بھج پیا

۴۳۹

خیر فقر نوں عقل دے نال دیجئے ہتھ سنبھل بک الاریئے نی
کیجئے ایڈ ہنکار نہ جوبنیں دا گھول گھتیئے مست ہنکاریئے نی
ہو مست غرور تکبرے دی لوڑھ لتھیو ای انی ڈاریئے نی
کیجئے حسن دا مان نہ بھاگ بھریئے چھل جائیسی روپ وچاریئے نی
ٹھوٹھا بھن فقیر نوں پٹیو ای شالا پار مرے انی ڈاریئے نی
ماپے مرن ہنکار بھج پوے تیرا انی پٹنیں دیئے ونجاریئے نی

۴۴۰

گھول گھتیو یار دے تاں اتوں مونہوں سنبھلیں جو گیا واریا وے
تیرے نال آکھیں کیہ براکیتا ہتھ لائے نہیں تینوں ماریا وے
ماؤں ہندیاں پتیں توں یار میرا وڈا قہر کیتو لوڑھے ماریا وے
رگ آٹے دا ہور لیجاہ ساتھوں کوئی وڈھ فساد ہریاریا وے
تیتھے آدمی گری دی گل ناہیں رب چائے بتھن اساریا وے
وارث کسے اساڈے نوں خبر ہووے اینویں مفت وچ جائیگا ماریا وے

۴۴۱

جے تاں پول کڈھاو تاں نانہہ آہا ٹھوٹھا فقر دا چائے بھنایئے کیوں
جیتا کواریاں یار ہنڈاونیں سن تاں پھرماؤں دے کولوں چھپایئے کیوں
خیر منگئیے تاں بھن دیہن کاسہ اسیں آکھدی مونہوں شرمایئے کیوں
بھر جائی نوں مہناں چاکداسی یاری نال بلوچ دے لایئے کیوں
بوتی ہوئے بلوچ دے ہتھ آئیں جڑھ کوار دی چائے بھنایئے کیوں
وارث شاہ جاں عاقبت خاک ہوناں ایتھے اپنی شان ودھایئے کیوں

۴۴۲

جو کو جمیاں مرے گا سبھ کوئی گھڑیا بھجسی واہ سبھ ویہن گے وے
میر پیر ولی غوث قطب جاسن ایہہ سبھ پیارڑے ڈھین گے وے
جدوں رب اعمال دی خبر پچھے ہتھ پیر گواہیاں کہن گے وے
جدوں عمر دی اودہ معیاد مکی عزرائیل ہوری آ بہن گے وے
بھنیں ٹھوٹھے توں اڈودھا کیتو براتدھ نوں لوک سبھ کہن گے وے

چیھ برا بولیسیار راولا وے ایہہ ہڈ سزائیاں لیہن گے وے
کل چیز فناہ ہو خاک رلسی ثابت ولی اللہ دے ریہن گے وے
ٹھوٹھا نال تقدیر دے بھج پیا وارث شاہ ہوری تینوں کہن گے وے

۴۴۳

شالا قہر خدائے دا پیش آوے ٹھوٹھا بھن کے لاڈ بھنگارنی ایں
لک بنھ کے رنیں کلکڑے نی ماڑا ویکھ فقیر نوں مارنی ایں
نالے مارنی ایں جیئو ساڑنی ایں نالے حال ہی حال پکارنی ایں
مرے حکم دے نال تاں سبھ کوئی بناں حکم دے خون گزارنی ایں
برے نال جے بولئے برے ہوئیے اسیں بولدے ہاں توں مارنی ایں
ٹھوٹھا پھیر درست کر دیہہ میرا ہور آکھ کیہ سچ نتارنی ایں
لوک آکھدے ہین ایہہ کڑی کواری ساڈے باب دی دھاڑوے دھاڑنی ایں
ایڈے فن فریب ہیں یاد تینوں سرداراں دی سر سردارنی ایں
اک چور تے دوسرا چتر بنیوں وارث پچھ ہن ڈھائیے مارنی ایں
گھر والیئے دوہٹے بول توں بھی کہی جیئو وچ سوچ وچارنی ایں
سوامنی مطہر بھی پھرکدی ہے کسے یارنی دے سر مارنی ایں

۴۴۴

ہیر آکھدی ایہہ چوائے کہیا ٹھوٹھا بھن فقیراں نوں مارناں کی
جنہاں اک اللہ دا آسرا ہے انہاں پنکھیاں نال کھہاڑناں کی
جیہڑے کن پڑا فقیر ہوئے بھلا انہاں دا پڑتناں پاڑناں کی
تھوڑی گل دا وڈھا ودھا کر کے سورے کم نوں چاہئے وگاڑناں کی
جیہڑے گھراں دے چاوڑاں نال ماریں گھر چک کے ایس لے جاوناں کی
لڑیئے آپ بروبرے نال کڑیئے سوٹے پکڑ یتیماں تے آوناں کی

میرے بوہیوں فقر کیوں ماریو ای وسدے گھراں توں فقر موڑاوناں کی
گھر میرا تے میں نال کونس چاپا ایتھوں کواریئے تدھ لے جاوناں کی
بوہل راہکاں دا ہونس چوہڑیدی مرشوں مرشوں دن رات کراوناں کی
وارث شاہ ایہہ حرص بے فائدہ ای اوڑک ایس جہان توں جاوناں کی

۴۴۵

بھلا آکھ کیہ آہندی نیک پا کے جس دے پلوتے پڑھن نماز آئی
گھر بار تیرا اسیں کوئی ہوئیاں جاپے لدکے گھروں جہاز لیا آئی
نڈھی موہنی تے جھوٹی دوہنی دی اجے تیک نہ عشق توں باز آئی
وارث شاہ جوانی دی عمر گزری اجے طبع نہ حرص تھیں باز آئی

۴۴۶

ایس فقر دے نال کیہ ویر چایو ادھل جائیں تدھ نہ وسناں ایں
ٹھوٹھے بھن فقیراں نوں مارنی ہیں اگے رب دے آکھ کی دسناں ایں
تیرے کوار نوں خوار سنسار کرسی ایس جوگی دا کجھ نہ کھسناں ایں
نال چوہڑے کھتری گھلن لگے وارث شاہ پھیر ملک نے ہسناں ایں

۴۴۷

تیرے جیہیاں لکھ پڑھائیاں میں تے اوڈائیاں نال انگوٹھیاں دے
تینوں سدھ کامل ولی غوث دسے مینوں ٹھگ دسے بھیس جھوٹھیاں دے
اہ حمائتن کھوتڑی لت مارے بھورتازیاں نوں وچ بوتھیاں دے
ساڈے کھونسڑے نوں نہیں یاد چوبر بھانویں آن لائیے ڈھیر ٹھوٹھیاں دے
ایہہ مست ملنگ میں مست ایدوں اتھے مکر ہیں ٹکراں جوٹھیاں دے

وارث شاہ میاں نال چواڑیاں دے لنگ سیکئے چوبراں گھوٹیاں دے

۴۴۸

ایہہ مست فقیر نہ چھیڑ لیکے کوئی وڈا فساد گل پاسیانی
مارے جاہن کھیڑے اجڑ جاہن ماپے تدھ لنڈی داکھ نہ جاسیانی
پیر پکڑ فقیر دے کرس راضی آہ اوسدی بری پے جاسیانی
وارث شاہ جس کسے دا برا کیتا جاگور اندر پچھوں تاسیانی

۴۴۹

اکے مراں گی میں اکے الیس ماراں اکے بھابیئے تدھ مرائیساں نی
رووان ماز بھماں بھائی آوندے تے تینوں خواہ مخواہ کٹائیساں نی
چاک لیک لائے تینوں ملے بھائی گلاں پچھلیاں کڈھ سنائیاں نی
اکے مارسیں توں اکے ہتھ جوگی ایہو گھگری چائے وچھائیاں نی
سیتا دہسرے نال جوگاہ کیتا کوئی وڈا گھمنڈ پوائیساں نی
رن تاہیں جے گھروں کڈھائے تینوں تے مراد بلوچ ہنڈائیساں نی
سر الیس دا وڈھ کے ات تیرا ایسے ٹھوٹھے دے نال رلائیساں نی
رکھ ہیرے توں اپنی جمع خاطر تیری زات نوں بھنگ لہائیساں نی
کٹائیساں اتے مرائیساں نی گتوں دھروہ کے گھروں کڈھائیساں نی
بھنائیساں اتے ٹنگائیساں نی وارث شاہ توں چور کرائیساں نی

۴۵۰

خون بھیڈدے پنڈ جے مار لئیں اجڑ جائے جہان تے جگ سارا
ہتھوں جواں دے جل جے سٹ دیجن کیکوں کٹئے پوہ تے مانگھ سارا

تیرے بھائی دی بھین نوں کھڑن جوگی ہتھ لائے مینوں کوئی ہوس کارا
میری بھنگ جھاڑے اوہدی ٹنگ بھناں سیال ساڑ سُٹن اوہدا دیس سارا
مینوں چھڈ کے تدھ نوں کرے سیدا آکھ کواریئے پایو کیہا آڑا
وارث کھوہیے چونڈیاں تیریاں نوں کراں خوب پیزار دے نال جھاڑا

۴۵۱

کجل پوچھلیا لڑا گھت نیناں زلفاں کنڈلاں دار بناونی ایں
نیویاں پٹیاں ہک پلما زلفاں چھلے گُھت کے رنگ وٹاونی ایں
اتے عاشقاں نوں وکھلاونی ایں نت ویہڑے دے وچ چھنکاونی ایں
بانکی بھمک رہی چولی بافتے دی اتے قہر دیاں الیاں لاونی ایں
ٹھوڈی گلھ تے پایئے خال خونی راہ جاندڑے مرگ پھہاونی ایں
کنہاں نخریاں نال پھراونی ایں اکھیں پائے سرمہ مٹکاونی ایں
مل وٹناں لوڑھ دندا سڑے دا زری بادلہ پٹ ہنڈاونی ایں
تیڑ چوڑیا پایئے قہر والا کونجاں گھت کے لانوناں لاونی ایں
نواں ویس تے ویس بناونی ایں لئیں پھیریاں تے گھمکاونی ایں
نال حسن گمان دے پلہنگ بہہ کے حور پری دی بھین سداونی ایں
مہندی لائے ہتھیں پہن زری زیور سوئین مرغ دی شان گواونی ایں
پیر نال چوائے دے چاوتی ہیں لاڈ نال گھنیں چھنکاونی ایں
سردار ہیں خوباں دے ترنجناں دی خاطر تلے نہ کسے نوں لیاونی ایں
ویکھ ہورناں نک چڑھاونی ایں بیٹھی پلہنگ تے طوطے لاونی ایں
پراسیں بھی نہیں ہاں گھٹ تیتھوں جے توں آپ نوں چھیل سداونی ایں
ساڈے چن سر یہ متھیلیاں دے سانوں چوہڑی ہی نظر آونی ایں
ناڈھو شاہ دی رن ہو پلہنگ بہہ کے ساڈے جیو نوں ذرہ نہ بھاونی ایں
تیرا کم نہ کوئی وگاڑیا میں اینویں جوگی دی ٹنگ بھناونی ایں

سنے جوگی دے مار کے مجھ کڈھوں جھنڈیاں چاوڑاں پئی وکھاونی ایں
تیرا یار جانی سانوں ناہ بھاوے ہنیں ہور کی مونہوں اکھاونی ایں
سبھا اڑتنے پڑتنے پاڑ سٹوں اینویں شیخیاں پئی جگاونی ایں
ویکھ جوگی نوں مار کھدیڑ کھاں میں ویکھاں اوسنوں آئے چھڈاونی ایں
تیرے نال جو کراں گی ملک ویکھے جھے مہنیں لوتیاں لاونی ایں
تدھ چاہنا کی ایس گل وچوں وارث شاہ تے چغلیاں لاونی ایں

۴۵۲

بھلا کوار یئے سانگ کیوں لاونی ایں چپے ہوٹھ کیوں پئی ہلاونی ایں
بھلا جیبو کیوں پئی بھرماونی ایں اتے جیبھ کیوں پئی لپکاونی ایں
لگے وس کھنے کھوہ پاونی ایں سردی کاند کیوں لوتیاں لاونی ایں
ایڈے لٹکنے نال کیوں گل کریں سیدے نال نکاح بڑھاونی ایں
کاہ جوگی تھوں کوار بھناونی ایں منڈیاں پنڈ دیاں تھوں مرواونی ایں
وارث نال اٹھ جاہ توں اوہلے نی کہیاں پئی جھارتاں پاونی ایں

۴۵۳

سہتی نال لونڈی ہتھیں پکڑ موہلی جیبدے نال چھڑیندیاں چاولے نوں
گرد آن بھویاں وانگ جوگناں دے تاؤ گھتیو نے اوس راولے نوں
کھپر سہلیاں توڑ کے کت ہوئیاں ڈھاہ لیو نے سوہنے ساولے نوں
اندر ہیر نوں واڑ کے مار کنڈا باہر کٹیو نے لد باولے نوں
گھڑی گھڑی نالوں اکس وار کٹیا انہاں ہتکیا سی ایس راولے نوں
وارث شاہ میاں نال موہلیاں دے ٹھنڈا کیتو نے اوس اتاولے نوں

۴۵۴

دوہاں وٹ لنگوٹڑے لئے موہلے کارے ویکھ لے منڈیاں موہنیاں دے
نکل جھٹ کیتا سہتی راولے تے پاسے بھنیوں نے نال کوہنیاں دے
جٹ مار مدھانیاں پھیہہ سٹیا سر بھنیاں نال ددھ دوہنیاں دے
خاں نواب حسین خاں نال لڑیا جویں ابو سمند وچ چوہنیاں دے

۴۵۵

رانجھا کھائکے مار پھر گرم ہویا مارو ماریا بھوت فتور دے نے
ویکھ پری دے نال خم ماریائی ایس فرشتے بیت معمور دے نے
کمر بنھ کے پیر نوں یاد کیتا لائی تھاپناں ملک حضور دے نے
ڈیرہ بخشی دا مار کے لٹ لیتا پائی فتح پٹھان قصور دے نے
جدوں نال نکور دے گرم ہویا دتا دھڑا کھاونا سور دے نے
وارث شاہ جاں اندروں گرم ہویا لاٹاں کڈھیاں تاؤ تنور دے نے

۴۵۶

اونہاں امر سواریا راولے نوں پنج ست پھوڑیاں لائیاں سو
گلھاں پٹ کے چولیاں کرے لیراں ہنکاں بھن کے لال کرائیاں سو
نالے توڑ جھنجوڑ کے پکڑ گتوں دونویں ویہڑے وچ بھوائیاں سو
کھوہ چونڈیاں گلھاں تے مارہنداں دو دو دھون دے مڈھ ٹکائیاں سو
جیہا رچھ قلندراں گھول پوندا سوٹے چھڑیں لائے نچائیاں سو
---------- پچھنے بھاڑ دے وانگ ٹپائیاں سو
کتی لک ٹھکور کے پکڑ ترگوں دونویں باندری وانگ نچائیاں سو

جوگی واسطہ رب دے بس کر جاہ ہیر اندروں آکھ چھڈائیاں سو

۴۵۷

اونہاں چھٹ دیاں حال پکار کیتی پنج ست مشٹنڈیاں آ گئیاں
وانگ کابلی کتیاں گرد ہوئیاں دو دو علی الحساب لگا گئیاں
اونہاں اک کے دھک کے رکھ اگے گھروں کڈھ کے طاق چڑھا گئیاں
دھکا دے کے سٹ پلٹ اسنوں ہوڑا وڈا مضبوط پھہا گئیاں
باز توڑ کے تائیوں لاہو نیں معشوق دی دید ہٹا گئیاں
صوبہ دار تغیر کر کڈھ چھٹا وڈا جوگی نوں وائدہ پا گئیاں
گھروں کڈھ اروڑی تے سٹیو نیں بہشتوں کڈھ کے دوزخ پا گئیاں
جوگی مست حیران ہو دنگ ریہا کوئی جادوڑا گھول پوا گئیاں
اگے ٹھوٹھے نوں جھور دا خفا ہندا اتوں نواں پسار بنا گئیاں
وارث شاہ میاں تواں سحر ہویا پریاں جن فرشتے نوں کھا گئیاں

۴۵۸

ہیر چپ بیٹھی اسیں کڈھ چھٹے ساڈا واہ پیا نال دوریاں دے
اوہ ویلڑا ہتھ نہ آوندا اے لوک دے رہے لکھ ڈھنڈوریاں دے
اک رنگ گئی دویا ون گیا لوگ ساڑ دے نال نہوریاں دے
نوہاں راجیاں دیاں رناں ڈاہڈیاں دیاں کیکوں ہتھ آون ہناں زوریاں دے
اساں منگیا اونہاں نیں خیر کیتا مینوں ماریا نال پھہوڑیاں دے
وارث زور زر زاریاں یاریاں دیاں ساتھی زراں اتے کم زوریاں دے

۴۵۹

دعواں ہونجھ دا روپیے آہ مارے ربا میل کے یار وچھوڑیو کیوں
میرا رڑے جہاز سی آن لگا بنے لایکے پھیر مڑ بوڑیو کیوں
کوئی اساں تھیں وڈا گناہ ہویا ساتھ فضل دا لد کے موڑیو کیوں
وارث شاہ عبادتاں چھڈ کے تے دل نال شیطان دے جوڑیو کیوں

۴۶۰

مینوں رب باجھوں نہیں تانگھ کائی سبھ ڈنڈیاں غماں نے ملیاں نی
سارے دیس تے ملک دی سانجھ چکی ساڈیاں قسمتاں جنگلیں چلیاں نی
جتھے شینہ ببر شوکن ناگ کالے بھگیاڑ گھتن نت جلیاں نی
چلہ کٹ کے پڑھاں کلام ڈاہڈھی بھیڑاں وجیاں آن اولیا نی
کیتیاں محنتاں وارثا دکھ جھاکے راتاں جاندیاں نہیں نچلیاں نی

۴۶۱

روندا کاہنوں ہیر بتالیا دے پنجاں پیراں دا تدھ ملاپ میاں
لائے زور للکارتوں پیر پہنچے تیرا دور ہووے دکھ تاپ میاں
جیہڑے پیر دا زور ہے تدھ نوں دے کر اوسدا رات دن جاپ میاں
زور اپناں فقر نوں یاد آیا بال ناتھ میرا گوروباپ میاں
وارث شاہ بھکھا بوہے روئے بیٹھا دیسہ انہاں نوں وڈا سراپ میاں

۴۶۲

کرامات لگائیکے سحر پھوکاں جڑھاں کھیڑیاں دیاں مڈھوں پٹ سٹاں
فوجداری نہیں پکڑ کوارڑی نوں ہتھ پیر تے نک کن کٹ سٹاں
نال فوج نہیں دیاں پھوک اگاں کر ملک نوں چوڑ چپٹ سٹاں
الم تر کیف بدوح قہار پڑھ کے نئیں وہندیاں پلک وچ اٹ سٹاں
سہتی ہتھ آوے پکڑ چوڑیاں تھوں وانگ ٹاٹ دے تپڑے چھٹ سٹاں
پنج پیر جے باہوڑن آن مینوں دکھ درد فقیڑے کٹ سٹاں
حکم رب دے نال میں کال جیہا مگر لگ کے دوت نوں چپٹ سٹاں
پار ہووے سمندروں ہیر بیٹھی بکاں نال سمندر چھٹ سٹاں
جٹ وٹ تے پٹ تے پھٹ بدھے وردیہن سیانیاں سٹ سٹاں
وٹ سٹ پچھٹ کلٹ ہو کے جھٹ وٹ تے اوندھ ولٹ سٹاں

۴۶۳

دل فکر نے گھیریا بند ہویا رانجھا جیو غوطے لکھ کھا بیٹھا
ستھوں ہونجھ دھواں سر چائے ٹریا کالے باغ وچ ویٹر مچا بیٹھا
اکھیں میٹ کے رب دا دھیان دھر کے چاروں طرف ہی دھونڑا لا بیٹھا
وٹ مار کے چار وہی طرف اچی اوتھے ولگناں خوب بنا بیٹھا
اساں کچ کیتا رب سچ کرسی ایہہ آکھ کے ویل جگا بیٹھا
بھڑکی اگ جاں تاونی تاؤ کیتا عشق مشک وسار کے جا بیٹھا
وچ سکھنی چھانوں دے گھت بھورا وانگ آدھیاں ڈھاساں لا بیٹھا
وارث شاہ اوس وقت نوں جھوردا ای جس ویلڑے اکھیا لا بیٹھا

۴۶۴

میٹ اکھیاں رکھیاں بندگی تے گھتے جلیاں چلے وچ ہو رہیا
کرے عاجزی وچ مراقبے دے دیہنہ رات خدائے تھیں رو رہیا
وچ یاد خدائے دے محو رہندا کدی بیٹھ رہیا کدی سو رہیا
وارث شاہ نہ فکر کر مشکلاں دا جو کچھ ہووناں سی سوتاں ہو رہیا

۴۶۵

نیولی کرم کردا کدی اردھ تپ وچ کدی ہوم سریر بنا رہیا
کدی کہی تپ شام تپ پوں بھکھے سدا برت نیمے چت لایہا
کدی اردھ تپ ساس تپ گراس تپ نوں کدی جوگ جتی چت لایہا
کدی مست مجذوب لٹ ہو ستھرا الف سیاہ متھے اتے لایہا
آواز آیا چار رانجھناں لوئے تیرا صبح مقابلہ آ رہیا

۴۶۶

روز جمعہ دے ترنجناں دھوڑ کیتی تر نکلے کٹک اربیلیاں دے
جیویں کونجاں دی ڈار آلہے باغیں پھیر گھولڑے ارتھ مہیلیاں دے
وانگ شاہ پریاں چھنا چھن چھنکن وڈے ترنجن نال سہیلیاں دے
دھمکار پے گئی تے دھرت کنبی چھٹے پاسنیں گرب گہیلیاں دے
ویکھ جوگی دا تھانوں وچ آوڑیاں مہنکار پے گئے چڑیلیاں دے
وارث شاہ اشناک جیوں ڈھونڈھ لیندے عطر واسطے ہٹھ پھلیاں دے

۴۶۷

دھواں پھول کے رول کے سٹ کھپر توڑ سہلیاں بھنگ کھلاریاں نیں
ڈنڈا کونڈڑا بھنگ افیم کھوئی پھول بھال کے پٹیا ڈاریاں نیں
دھواں سواہ کھلار کے بھن حقہ گاہ گھت کے لڈیاں ماریاں نیں
صافہ سنگلی چمٹا بھنگ لکڑ ناد سمرناں دھوپ کھلاریاں نیں
کرن ہلوا ہلوا مار بھرکاں دیہن ڈھیریاں تے کھلی ماریاں نیں
وارث شاہ جیوں دلاں پنجاب لٹی تیویں جوگی نوں لٹ اجاڑیاں نیں

۴۶۸

قلعہ دارنوں مورچے تنگ ڈھکے شب خون تے تیار ہوئے سجیا ای
تھڑا پوے جیوں دھاڑ نوں شینہ چھٹے اٹھ بوٹیاں دے منیں گجیا ای
سبھے گتیاں اکاہی پچھے آ سوئن چڑی اتے وجیا ای
ہائے ہائے ماہی منڈی جا ناہیں پری ویکھ ادھوت نہ لجیا ای
ننگی ہو بیٹھی سٹ ستر زیور سبھا جاں یہانیاں تجیا ای
ملک الموت عذاب دی کرے تنگی پردہ کسے دا کدی ناں کجیا ای
اتوں ناد وجاچھے کرے نعرہ اکھیں لال کر کے منہ ٹڈیا ای
وارث شاہ حساب نوں پری پکڑی صور حشر دا دیکھ لے وجیا ای

۴۶۹

کڑی آکھیا مار نہ پھاوڑی وے مرجاں گی مست دیوانیاں وے
لگی پھاوڑی پاہوڑی مرلاں جانوں رکھ لئیں میاں مستانیاں وے
عزرائیل جم آن کے پہے بوہے نہیں چھڈ دا نال یہانیاں وے

تیری ڈیل ہے دیودی اسیں پریاں اکس لت لگے مرجانیاں وے
گل دسنی ہے سو تول دس مینوں تیرا لے سیہڑا جانیاں وے
میری تائی ہے جیہڑی تدھ ہیلن اسیں حال تھیں نہیں بیگانیاں وے
تیرے واسطے اوسدی کراں منت جا ہیر اگے ٹٹنیا وے
وارث شاہ کیکوں آکھاں جائے اوسنوں آوے عشق دے کم دیابانیاں وے

۴۷۰

جائے ہیر نوں آکھناں بھلا کیتوں سانوں حال تھیں چائے بے حال کیتو
والنازعات غرقا پڑھی باب ساڈے اذا زلزلت چاک دی فال کیتو
جھنڈا سیاہ سفید سی عشق والا اوہ گھت مجیٹھ غم لال کیتو
دیناں بیگ نوں مگر جیوں پئے غلزئی ڈیرہ لٹ کے چائے کنگال کیتو
طلاء کندن اگ دا تاؤ دے کے چائے اندروں باہروں لال کیتو
احمد شاہ وانگوں میرے مگر پے کے پٹ ٹھڈ کے چک دا تال کیتو
چڑھی صاد حالیاں کھیڑیاں نوں برطرفیاں تے مہیں وال کیتو
فتح آباد چائے دیتا کھیڑیاں نوں بھائے رانجھنے دے وہرو وال کیتو
چھڈ تھکیں سیال تے مہیں ماہی وچ کھیڑیاں دے آئے حال کیتو
جاں میں گیا ویہڑے سہتی نال رل کے پھڑے چور وانگوں میرا حال کیتو
نادر شاہ تھوں ہند پنجاب تھڑکے میرے باپ دا تدھ بھونچال کیتو
بھلے چودھری دا پت چاک ہویا چائے چک اتے مہینوال کیتو
تیرے باب درگاہ تھیں ملے بدلہ جیہا ظالمیں تیں میرے نال کیتو
دتو اپنا شوق تے سوز مستی وارث شاہ فقیر نہال کیتو

۴۷۱

کڑی آپناں آپ چھڈا نٹھی تیرا غضب دا جیو وچ کسیا ای
سہج آیکے ہیر دے کول بہہ کے حال اوسنوں کھول کے دسیا ای
چھڈ ننگ ناموس فقیر ہویا رہے روندڑا کدی نہ ہسیا ای
ایس حسن کمال نوں ہتھ پھڑکے آہے قہر دا تیر کیوں کسیا ای
گھروں مار کے مہلیاں کڈھیا ای جائے کالڑے باغ وچ دھسیا ای
وارث شاہ دیہنہ رات مینہ وانگوں نیر اوس دے نیناں تھیں وسیا ای

۴۷۲

کڑیئے ویکھ رانجھیڑے کچ کیتا کھول جیو دا بھیت پساریو نیں
منصور نے عشق دا بھیت دتا اوسنوں ترت سولی اتے چاڑھیو نیں
رسم عشق دے ملک دی چپ رہناں مونہوں بولیاں سو اوہنوں ماریو نیں
طوطا بول کے پنجرے قید ہویا اینویں بولنوں اگن سنگاریو نیں
یوسفؑ بول کے باپ تے خواب دسی اوسنوں کھوہ دے وچ تاریو نیں
وارث شاہ قارون نوں سنیں دولت ہیٹھ زمین دے چائے نگھاریو نیں

۴۷۳

چاک ہوئکے کھولیاں چار وائی جدوں اوس دا جیو توں کھسیا سی
اوہدی نظر دے سامنے کھیڈ دی سیں ملک اوس دے باب داد وسیا سی
آئے سوہرے وہوٹڑی ہوئے بیٹھیں تدوں جائکے جوگ وچ دھسیا سی
آیا ہو فقیر تاں لڑے سہتی گڑا قہر دا اوس تے وسیا سی
مار مہلیاں نال حیران کیتو تدوں کالڑے باغ نوں نسیا سی

پچھا دیہہ نا ماریا جائیگی نی بھیت عشق دا عاشقاں دسیاسی
ڈولی چڑھئیں تاں یار توں جھپ پئیں تدوں ملک سارا تینوں ہسیاسی
جدوں میکیں نیں کوچ دا حکم کیتا تنگ توبرا نفرنے کسیاسی
جدوں روح اقرار اخراج کیتا تدوں جائے قلبوت وچ دھسیا سی
جھیڑے نیویں سو اوہ حضور ہوئے وارث شاہ نوں پیر نے دسیاسی

۴۷۴

رانجھا وانگ ایمان شرابیاں دے جدا ہوئیکے پنڈ تھیں ہار رہیا
نیناں تیریاں جٹ نوں قتل کیتا چاک ہوئیکے کھولیاں چار رہیا
توں تاں کھیڑیاں دی چودھرانی رانجھا روئیکے ٹکراں مار رہیا
انت کن پڑا فقیر ہویا گھت مندراں وچ اجاڑ رہیا
اوہنوں ورن نہ ملے ستر خانے تھک ہٹ کے انت توں ہار رہیا
تینوں چاک دی آکھدا جاگ سارا اینویں اوس نوں مہنیں مار رہیا
شکر گنج مسعود موددو وانگوں اوہ نفس تے حرص نوں مار رہیا
سدھا نال توکل ٹھہل بیڑا اکے وچ ڈبا اکے پار رہیا

۴۷۵

عاقی ہوئے بیٹھے اسیں جوگڑے تھوں جاہ لالے زور جو لانونا اے
اسیں حسن تے ہو مغرور بیٹھے چار چشم دا کٹک لڑانونا اے
لکھ زورتوں لائے جولانونا ایں اساں بدھیاں باجھ نہ آنونا اے
سرمہ اکھیاں دے وچ پانونا ایں اساں وڈا گھمنڈ پوانونا اے
رخ دے کے یار ہتھیا تائیں سیدا رانجھے دے نال لڑانونا اے
سیتا پوج بیٹھا سیدا وانگ دھیسر سوہنے لنک نوں اوس لٹانونا اے
رانجھے کن پڑا کے جوگ لتا اساں جزیہ اوس تے لاونا ایں

وارث شاہ اوہ باغ وچ جائے بیٹھا اساں باغ دا حاصل کھانونا اے

۴۷۶

عاقی ہونیکے کھیڑیاں وچ وڑئیں عاشق حسن دی وارثے جٹیئے نی
پچھا انت نوں دیونا ہووے جس نوں جھگا اوس دا کاس نوں پٹیئے نی
جیہڑا ویکھ کے مکھ نہال ہووے کیجئے قتل نہ ہانوں پلٹیئے نی
ایہہ عشق تاں ویل انگور دی ہے مڈھوں اوس نوں پٹ نہ سٹیئے نی
ایہہ جوبنا نت نہ ہووتا ای چھاؤں بدلاں دی جان جٹیئے نی
لے کے سٹھ سہیلیاں وچ بیلے نت دھاندی سیں اوہ نوں ڈٹیئے نی
پچھانا دیئے سچے عاشقاں نوں جو کجھ جان تے بنے سو کٹیئے نی
دعوے بنھیئے تا کھڑیاں ہولڑیئے تیر مار کے آپ نہ چھپیئے نی
اٹھ جھب دے جاپکے ہوئے حاضر ایہہ کم نوں ڈھل نہ گھتیئے نی
اٹھے پہر وساریئے نہیں صاحب کدی ہوش دی اکھ او پرتیئے نی
جنہاں کونت بھلایا چھڑاں نی لکھ مولیاں مہندیاں گھتیئے نی
مٹھی چاٹ ہلایکے طوطڑے نوں پچھوں کنکری روڑ نہ گھتیئے نی

۴۷۷

جویں مرشداں پاس جاڈگن طالب تویں سہتی دے پاؤں دی ہیر پھیرے
کریں سبھ تقصیر معاف ساڈی پیریں پواں تے منگیں نال ہیرے
بخشے نت گناہ خدا سچا بندہ بہت گناہ دے بھرے بیڑے
وارثشاہ مناوڑا اساں آندا ساڈی صلح کراوندا نال تیرے

۴۷۸

اساں کسید ے نال کجھ نہیں مطلب سروپائے خوشی ہاں ہورہیئے
لوکاں میہنے مار بے پتی کیتی مارے شرم دے اندرے رورہیئے
غصہ نال ایہہ وال پیکاں وانگوں ساڈے جسم تے تیر کھلورہیئے
نیل ٹمیاں وچ ڈبو رہیئے لکھ لکھ میلے نت دھورہیئے
وارث شاہ نہ سنگ نوں رنگ آوے لکھ سوہے دے وچ سمورہیئے

۴۷۹

ہیر آن جناب وچ عرض کیتا نیاز مندیاں بخش مرغولیاں نی
کیتی سبھ تقصیر سو بخش مینوں جو کجھ آکھیں میں تیری گولیاں نی
سانوں بخش گناہ تقصیر ساری جو کچھ لڑدیاں تدھ نوں بولیاں نی
بچھی پیڑ ونڈا وڑی بھن میری تیتھوں وارسٹی گھول گھولیاں نی
میرا کم کرمل لے باجھ دیاں دوناں بول تے لے جو کجھ بولیاں نی
میرا یار آیا چل ویکھ آیئے پئی مار دی سیں نت بولیاں نی
جس ذات صفات چودھرائی چھڈی میرے واسطے چارپائی کھولیاں نی
جیہڑا مڈھ قدیم دا یار میرا جس چونڈیاں کواردیاں کھولیاں نی
وارث شاہ گمان دے نال بیٹھا نال بول دا مار دا بولیاں نی

۴۸۰

پیا لعنتوں طبق شیطان دے گل اوہنوں رب نہ عرش تے چاڑھناں ایں
جھوٹھ بولیا جنہاں بیاج کھاہدی تنہاں وچ بہشت نہ واڑناں ایں
اسیں جیو دی میل چکا بیٹھے وت کراں نہ سیوناں پاڑناں این

سانوں مار لے بھیڑے پٹیاں نوں چاڑھ سیخ اتے جے توں چاڑھناں ایں
اگے جوگی تھوں مار کرائیا ای ہن ہور کیہ پڑتناں پاڑناں ایں
توبتہ نصوحا جے مونہوں بولاں نک وڈھ کے مارجے مارناں ایں
گھر بار تھیں چائے جواب دتو ہور آکھ کیہ سچ نتارناں ایں
میرے نال نہ وارثا بول اینویں متاں ہو جائے کوئی کارناں ایں

۴۸۱

آ سہتئے واسطا رب دا ای نال بھابیاں دے مٹھا بولیئے نی
ہوئیے پیڑ ونڈاویاں شہدیاں دیاں زہر بشراں وانگ نہ گھولیئے نی
کم بند ہووے پردیسیاں دا نال مہر دے اوس نوں کھولیئے نی
تیرے جیہی نناں ہو میل کرنی جیو جان بھی اوس تھوں گھولیئے نی
جوگی چل منائیے باغ وچوں ہتھ بنھ کے مٹھڑا بولیئے نی
جو کچھ کہے سوسرے تے من لیئے غمی شادیوں مول نہ ڈولیئے نی
چل نال میرے جیویں بھاگ بھریئے میل کرئیں وچ وچولیئے نی
کویں میرا تے رانجھے دا میل ہووے کھنڈ دودھ دے وچ چا گھولیئے نی

۴۸۲

جویں صبح دی قضا نماز ہندی راضی ہو ابلیس تے نچ دا اے
تویں سہتی دے جیو وچ خوشی ہوئی جیو رن دا چھلڑا کچ دا اے
جاہ بخشیا سبھ گناہ تیرا تینوں عشق قدیم تھوں سچ دا اے
وارث شاہ چل یار منا آئیے ایتھے نواں اکھاڑا مچ دا اے

۴۸۳

سہتی کھنڈ ملائی دا تھال بھریا چائے کپڑے وچ لکایا ای
جیہا وچ نماز وسواس غیبوں عزازیل بنا لے آیا ای
اتے پنج روپے سو روک رکھے چائے فقر دے پھیرڑا پایا ای
جدوں آوندی جوگی نے اوہ ڈٹھی پچھاں اپناں مکھ بھوایا ای
اساں روحاں بہشتیاں بیٹھیاں نوں تاؤ دوزخے دا کیہا آیا ای
طلب مینہ دی وگیا آن جھکھڑ یارو آخری دور ہن آیا ای
سہتی بنھ کے ہتھ سلام کیتا اگوں مول جواب نہ آیا ای
عامل چور تے چودھری جٹ حاکم وارث شاہ نوں رب وکھایا ای

۴۸۴

جدوں خلق پیدا کیتی رب سچے بندیاں واسطے کیتے نے ایہہ پیارے
رناں چھوکرے جن شیطان راول کتا ککڑی بکری اٹھ سارے
ایہا مول فساد دا ہوئے پیدا جنہاں سبھ جگت دے مول مارے
آدم کڈھ بہشت تھیں خوار کیتا ایہہ ڈائناں دھروں ہی کرن کارے
ایہہ کرن فقیر چائے راجیاں توں انہاں راؤ رجاوڑے سدھ مارے
وارث شاہ ہو ہنر سبھ وچ مرداں اتے مہریاں وچ نیں عیب بھارے

۴۸۵

سہتی آکھیا پیٹ نے خوار کیتا کنک کھائے بہشت تھیں کڈھیا ای
آئی میل تاں جنتوں ملے دھکے رسا آس امید دا وڈھیا ای
آکھ رہے فرشتے کنک دانہ نہیں کھاوناں حکم کر چھڈیا ای

ولا تقربا هذه الشجرة نالے سپ تے مورنوں کڈھیا ای
ایہہ سمجھ شیطان بھی مرد ہویا ناؤں رناں دا برا کر چھڈیا ای
سگوں آدمے حوا نوں خوار کیتا ساتھ اوس دا ایس نہ چھڈیا ای
پھیڑتے مرد نیں سونپ دے تریمتاں نوں منہ جھوٹھ دا کاہنوں ٹڈیا ای
مرد چور تے ٹھگ جوارئیے نے ساتھ برے دا نراں نے لدیا ای
فرقان وچ فانکحوا رب کہیا جدوں وحی رسول نوں سدیا ای
وارث تریمتاں ایہہ کہان رحمت پیدا جنہاں جہان کر چھڈیا ای

۴۸۶

رنھاں دیکھنرے نال کیہ گاہ کیتا راجے بھوج نوں دیہن لگا میاں نی
سر کپ تے نال سلواہنے دے ویکھ رناں نے کیتیاں خامیاں نی
مرد ہین سور کھدے ہیٹھ سوٹے سر چاڑھیاں نے انہاں کامیاں نی
جنہاں نہیں داڑھی کن نک پاٹے کون تنہاں دیاں بھرے گا حامیاں نی

۴۸۷

جس مرد نوں شرم نہ ہووے غیرت اوس مرد تھیں چنگیاں تیویاں نیں
گھر وسدے عورتاں نال سوہن شرم وند تے ستردیاں بیویاں نیں
اک حال وچ مست گھر بار اندر اک ہار سنگار وچ کھیویاں نیں
وارث شاہ حیا دے نال اندر رکھیں ہیٹھ زمین دے سیویاں نیں

۴۸۸

وفادار ناں رن جہان اتے لادی شیر دے نک وچ نتھ ناہیں
گدھا نہیں کولد مکھٹ خوجہ اتے خسریاں دی کائی کتھ ناہیں

نامرد دے وار نہ کسے گانویں اتے گانڈواں دی کائی ستھ ناہیں
جوگی نال نہ رن داترے ٹوناں روز نیں دا چڑھے اگھ ناہیں
یاری سوہندی نہیں سہاگناں نوں رنڈی رن نوں سوہندی نتھ ناہیں
وارث شاہ اوہ آپ ہے کرن کارن انہاں بندیاں دے کائی ہتھ ناہیں

۴۸۹

میاں تریمتاں نال ویاہ سوہن اتے مرن دے سوہندے وین میاں
گھر بار دی زیب تے ہین زینت نال تریمتاں ساک تے سین میاں
ایں تریمتاں سچ دیاں وار ثاں نیں اتے ولاں دیاں دیہن تے لین میاں
وارث شاہ ایہہ جوروں جوڑ دیاں نیں اتے مہریاں مہر دیاں ہین میاں

۴۹۰

سچ آکھیا رنیں کیہی دھم چایا تساں بھوج وڑیچ نوں کھیا جے
دیہمنسر ماریا بھیت گھر و گڑے نے سنیں لنک دے اوس نوں پٹیا جے
کیرو پانڈواں دے کٹک گئے کھوہن مارے تساں دے سبھ نکھٹیا جے
قتل امام ہوئے کربلا اندر مار دین دے وارثاں سٹیا جے
جو کوئے شرم حیا دا آدمی سی جان مال تھوں اوس نوں پٹیا جے
وارث شاہ فقیر تاں نس آیا پچھا ایس دا آن کیوں کھٹیا جے

۴۹۱

تینوں وڈا ہنکار ہے جوبنے دا خاطر تلے نہ کسے نوں لیاؤناں ایں
جنہاں جائیوں تنہاں دے ناؤں رکھیں وڈا آپ نوں غوث سداؤناں ایں
ہون تریمتاں نہیں تاں جگ مکے وت کسے نہ جگ تے آؤناں ایں

اساں چیٹھیاں گھل کے سدیا سیں ساتھوں آپناں آپ چھپاؤناں ایں
کرامات تیری اساں ڈھونڈ ڈٹھی ایویں شیخیاں پیا جگاؤناں ایں
چاک سد کے باغ تھیں کڈھ چھڈوں ہنیں ہور کیہ مونہوں اکھاؤناں ایں
ان کھاناں ہیں رج کے گدھے وانگوں کدی شکر حجانہ لیاؤناں ایں
ننگے فرض تے بہت ودھا پشماں خصیتین نوں چائے پلماؤناں ایں

۴۹۲

باغ چھڈ گئے گوپی چند جیہے۔ شداد فرعون کہا گیا
نوشیرواں چھڈ مدائن ٹریا اوہ آپنی وار لنگھا گیا
آدمؑ چھڈ بہشت دے باغ ٹھا بھلے وسرے کنک نوں کھا گیا
فرعون خدا کہایکے تے موسیٰؑ نال اشٹنڈ اٹھا گیا
نمرود شداد جہان اتے دوزخ اتے بہشت بنا گیا
قاروں زراں اکٹھیاں میل کے تے بنھ سرے تے پنڈ اٹھا گیا
مال دولتاں حکم تے شان شوکت مکھا سرون سروں اندلٹا گیا
سلیمان سکندروں لائے سبھے ستاں بھوآں تے حکم چلا گیا
اوہ بھی ایس جہان تے رہیو ناہیں جیہڑا آپ خدا کہا گیا
مویا بخت نصر جیہڑا چاڑھ ڈولا سچے رب نوں تیر چلا گیا
تیرے جیہاں کتیاں ہویاں نیں تینوں چا کیہ باغ دا آ گیا
وارث شاہ اوہ آپ ہے کرن ہارا سرہندیاں دے گلہ آ گیا

۴۹۳

پنڈ جھگڑیاں دی کہی کھوہل بیٹھوں وڈا مسخرا گنڈلڈ باولاوے
اساں اک رسال ہے ڈھونڈھ آندی بھلا دس کھاں کیہ ہے راولاوے
اتے رکھیا کیہ ہے نذر تیری گنیں آپ نوں بہت اتاولاوے

دسے بناں نہ جاپدی ذات تیری چھڑے بناں نہ نکلے چاولاوے
کیہ روک ہے کاس دا ایہہ باسن سانوں دس کھاں سوہنیاں سانولاوے
سہج نال سبھ کم نباہ ہندے وارث شاہ نہ ہوئے اتاولاوے

۴۹۴

کرامات ہے قہر دا نانوں رنیں کیہا گھتیوں آن وسوریا ای
اسیں اولیا سدھر فقیر سچے اساں کھوہ وچ جھوٹھ نوں بوڑیا ای
کرین چاوڑاں چھکڑاں نال مستی اجے تیک اجاناں نوں گھوریا ای
فقر آکھسن سوئی کجھ رب کرسی ایویں جوگی نوں چا وڈوریا ای
اتے پنج پیسے لال روک دھریو کھنڈ چاولاں دا تھال پوریا ای
اگے لوکاں نوں بہت ڈر لونڈی سیں وارث شاہ ن اساں نوں گھوریا ای

۴۹۵

مگر تتراں دے انھا باز چھٹے چائے چمڑے داند پتالواں نوں
انھا گھلیا انب انار ویکھن چا چمڑے توت سنبھالواں نوں
گھلیا پھل گلاب دے توڑ لیاویں جا لگا ہے لین کچالواں نوں
انھا موہری لایئے قافلے دا لٹوائیسی ساتھ دیاں مالواں نوں
خچر پواں دے چالڑے کرن لگوں اساں پھاٹیا کٹیا چالواں نوں
وارث شاہ تندور وچ دب بیٹھا کملا گھلیا رنگنے سالواں نوں

۴۹۶

جاہ کھوہل کے ویکھ جو صدق آوے کیہا شک دل اپنے پایونی
کیہا اساں سو رب تحقیق کر سی کیہا آن کے مغز کھپایونی

جا ویکھ جو وسوسہ دور ہوئے کیہا در در آن مچایونی
شک مٹے جو تھال نوں کھوہل ویکھیں ایتھے مکر کیہ آن پھیلایونی

۴۹۷

سہتی کھوہل کے تھال جاں دھیان کیتا کھنڈ چاولاں دا تھال ہو گیا
چھٹا تیر فقیر دے معجزے دا وچوں کفر دا جیو پرو گیا
جیہڑا چلیا نکل یقین آیا کرامات نوں ویکھ کھلو گیا
گرم غضب دی آتشوں آب آیا برف کشف دے نال سمو گیا
جس نال فقیراں دے اڑی بدھی اوہ اپناں آپ وگو گیا
اینویں ڈاہڈیاں ماڑیاں کیہا لیکھا اوس کھوئے لیا اوہ رو گیا
مرن وقت ہویا سبھو ختم لیکھا جو کو جمیا چھوونیں چھو گیا
وارث شاہ جو کیمیا نال چھتا سونا تانبیوں ترت ہی ہو گیا

۴۹۸

ہتھ بنھ کے بینتی کرے سہتی دل جان تھیں چیلڑی تیریاں میں
کراں باندیاں وانگ ہجا خدمت نت پاؤندی رہاں گی پھیریاں میں
پیر سچ دا اساں تحقیق کیتا سنیں ہیر تے ماپیاں تیریاں میں
کرامات تیری اتے صدق کیتا تیرے حکم دے کشف نے گھیریاں میں
ساڈی جان تے مال تے ہیر تیری نالے سنیں سہیلیاں تیریاں میں
اساں کسے دی گل نہ کدی منی تیرے اسم اعظم حب گھیریاں میں
اک فقر اللہ دا رکھ تقویٰ ہور ڈھاہ بیٹھی سبھ ڈھیریاں میں
پوری نال حساب نہ ہو سکاں وارث شاہ کیہ کراں گی شیریاں میں

۴۹۹

گھر اپنے وچ چوائے کر کے آکھ ناگنی وانگ کیوں شوکئیں نی
نال جوگیاں مورچا لایو ای رجے جٹ وانگوں وڈی بھوکئیں نی
جدوں بنھ جھیڑے تھک ہٹ رہئیں جائے پنڈ دیاں رناں تے کوکئیں نی
کڈھ گالیاں سٹیں رہیل باندی گھن موہلیاں اساں تے گھوکئیں نی
بھلو بھلی جاں ڈٹھیاں عاشقاں دی وانگ کتیاں انت نوں چوکئیں نی
وارث شاہ تھیں پچھ لے بندگی نوں روح ساز قلبوت وچ پھوکئیں نی

۵۰۰

سانوں بخش اللہ دے ناؤں میاں ساتھوں بھلیاں ایہہ گناہ ہویا
کچا شیر پیتا بندہ سدا بھلا دھروں آدموں بھلناں راہ ہویا
آدم بھل کے کنک نوں کھائے بیٹھا کڈھ جنتوں حکم فناہ ہویا
شیطان استاد فرشتیاں دا بھلا سجدیوں کبر دے راہ ہویا
ڈھوں روح ہی قول دے نال وڑیا جسہ چھڈ کے انت فناہ ہویا
قاروں بھل زکوٰۃ تھیں شوم ہویا وارد اوس تے قہر الہ ہویا
بھل زکریئے لئی پناہ ہیزم آری نال اوہ چیر دوپھاہ ہویا
عملاں باجھ درگاہ وچ پون پولے لوکاں وچ میاں وارث شاہ ہویا

۵۰۱

گھر بیٹھڑے وڈی ہوا تینوں دتیوں چھبیاں نال انگوٹھیاں دے
انت سچ دا سچ ای نترے گا کوئی دیس نہ وسدے جھوٹھیاں دے
فقر ماریو اساں نے صبر کیتا نہیں جاندے داؤ ایہہ گھوٹھیاں دے

جٹی ہوئے فقیر دے نال لڑئیں چھنا بھیڑیو ای نال ٹھوٹھیاں دے
سانوں بولیاں مار کے نندی سیں منہ ڈھیو ای ٹکراں جوٹھیاں دے
وارث شاہ فقیر نوں چھیڑدی سیں ڈٹھو معجزے عشق دے لوٹھیاں دے

۵۰۲

کرے جنہاں دیاں رب حمایتاں نی حق تنہاں دا خوب معمول کیتا
جدوں مشرکاں آن سوال کیتا تدوں چن دوکھن رسول کیتا
کڈھ پتھروں اوٹھنی رب سچے کرامات پیغمبری مول کیتا
وارث شاہ نے کشف وکھا دتا تدوں جٹی نے فقر قبول کیتا

۵۰۳

پھریں زعم دی بھری تے سان چاڑھی آء ٹلیں نی منڈیئے واسطاً ای
مرد مار مرکنیں جنگ بازے مان مٹے گنڈیئے واسطاً ای
اتفاق دے نال فقیر ماریو ہیر سیال دی جنڈیئے واسطاً ای
بخشی سبھ گناہ تقصیر تیری لیائے ہیر نی منڈیئے واسطاً ای
وارث شاہ سمجھائے جٹیڑی نوں لاہ دلے دی گھنڈیئے واسطاً ای

۵۰۴

جیکوں تسیں فرماؤ سوئے جا آکھاں تیری حکم دی تابع ہوئیاں میں
تینوں پیر جی بھل کے برا بولیا بھلی وسری آن وگوئیاں میں
تیری پاک زبان دا حکم لے کے قاصد ہوئیکے جا کھلوئیاں میں
وارث شاہ دے معجزے صاف کیتی نہیں مڈھ دی وڈھی بدخوئیاں میں

۵۰۵

لیائے ہیر سیال جو دید کریئے آ جا او دلبرا واسطاً ای
جاکے آکھ رانجھا تینوں عرض کردا گھنڈ لاہ او دلبرا واسطاً ای
سانوں مہر دے نال وکھا صورت جھاک لاہ او دلبرا واسطاً ای
زلف ناگ وانگوں جھک گھٹ بیٹھی گلوں لاہ او دلبرا واسطاً ای
دیہنہ رات نہ جوگی نوں ٹکن دیندی تیری چاہ او دلبرا واسطاً ای
لوڑھے لٹیاں نیناں دی جھاک دے کے لوڑھ جاہ او دلبرا واسطاً ای
گل پلڑا عشق دیاں کٹھیاں دے منہ گھاہ او دلبرا واسطاً ای
صدقہ سیدے دے نویں پیار والا مل جاہ او دلبرا واسطاً ای
وارث شاہ نماز دا قرض وڈا سروں لاہ او دلبرا واسطاً ای

۵۰۶

لے کے سوہنی مورنی ہنس رانی مرگ موہنی جاپیے گھلنی ہاں
تیریاں ویکھ کے عظمتاں پیر میاں باندی ہوئیکے گھراں نوں چلنی ہاں
پیری پیر دی ویکھ مرید ہوئی تیرے پیر ہی آن کے ملنی ہاں
مینوں بخش مراد بلوچ سائیاں تیریاں جتیاں سرے تے جھلنی ہاں
وارث شاہ کر ترک برائیاں دی دربار اللہ دا ملنی ہاں

۵۰۷

سہتی جائیکے ہیر نوں کول بہہ کے بھیت یار دا سبھ سمجھایا ای
جینوں مار کے گھروں فقیر کیتو اوہ جوگڑا ہوئیکے آیا ای
اوہنوں ٹھگ کے مہیں چرائے لیوں ایتھے آئیکے رنگ وٹایا ای

تیرے نیناں نے چائے ملنگ کیتا منوں اوس نوں چائے بھلایا ای
اوہدی کن پڑایئے آن لتھا آپ وہوہڑی آن سدایا ای
آپ ہو زلیخا دے ونگ سچی اوہنوں یوسفؑ چائے بنایا ای
کیتے قول قرار وسار سارے آن سیدے نوں کونت بنایا ای
ہوئے چاک پنڈے ملی خاک رانجھے کن پاڑ کے حال ونجایا ای
دینے دار مواس ویہر بیٹھا لینے دار ہی اک کے آیا ای
گالیں دے کے ویہڑیوں کڈھ اوس نوں کل موہلیاں نال کٹایا ای
ہوئے جائیں نہال جے کریں زیارت تینوں باغ وچ اوس بلایا ای
زیارت مرد کفارہ ہون عصیاں نور فقر دا ویکھنا آیا ای
بہت زہد کیتا ملے پیر پنجے مینوں کشف بھی زور کمایا ای
جھب نذر لے کے مل ہوئے رعیت فوجدار نحال ہو آیا ای
اوہدی نزع توں آب حیات اوسدا کیہا بھابیئے جھگڑا پایا ای
چاک لاییئے کن پڑایونی نیناں والیئے غضب کیوں چایا ای
بچے اوہ فقیراں تھوں ہیر کڑیئے ہتھ بنھ کے جنہاں بخشایا ای
اکے تار جاسی اکے مار جاسی ایہہ مینہ انیاؤں دا آیا ای
عمل قول تے وڈی دستار پھلی کیہا بھیل دا سانگ بنایا ای
وارث قول بھلایئے کھیڈ روہوں کیہانواں مخول جگایا ای

۵۰۸

ہیر آکھیا جایئے کھوہل بگل اوہدے ویس نوں پھوک وکھاونی ہاں
نیناں چاڑھ کے سان تے کران پرزے قتل عاشقاندے اتے دھاونی ہاں
اکے چاک سی خاک کرساڑ ستاں اوہدے عشق نوں صقل چڑھاونی ہاں
اوہدے پیراں دی خاک ہے جان میری سارے سچ دی نشادے آونی ہاں
مویا پیا ہے نال فراق رانجھا عیسیٰؑ وانگ مڑ پھیر جواونی ہاں

وارث شاہ پتنگ نوں شمع وانگوں اگ لائیکے ساڑ وکھاونی ہاں

۵۰۹

ہیر نھاکے پٹ دا پہن تیور والیں عطر پھلیل ملاوندی اے
ول پاکے میڈھیاں خونیاں نوں گورے مکھ تے زلف پلماوندی اے
کجل بھنڑے نین اپراہدھ لٹے دونویں حسن دے کٹک لے دھاوندی اے
مل وٹناں ہوٹھاں تے لا سرخی نواں لوڑھ تے لوڑھ چڑھاوندی اے
سرے صاف دا بھوچن سوہاسی کنیں بک بک والیاں پاوندی اے
کیم خواب دی چولڑی بھک بیٹھی مانگ چونک تے تیر ولاوندی اے
گھت جھانجراں لوڑھ دے سرے چڑھ کے ہیر سیال لٹمدی آوندی اے
ٹکا ہندلی بنی ہے نال لوہلاں وانگ مور دے پائیلاں پاوندی اے
ہاتھی مست چھٹا چھن چھن چھنکے قتل عام خلقت ہندی آوندی اے
نیناں مست تے لوڑھ دے سرے چڑھ کے شاہ پری چھمدی آوندی اے
کدی کڈھ کے گھنڈ لوڑھا دیندی کدی کھوہل کے مار مکاوندی اے
گھنڈ لاہ کے لٹک وکھائے ساری جٹی رٹھڑا یار مناوندی اے
مالک مال دے نوں سبھا کھوہل دولت وکھو وکھ کر چائے وکھاوندی اے
وارث شاہ شاہ پری دی نظر چڑھیا خلقت سیفیاں پھوکدی آوندی اے

۵۱۰

رانجھا ویکھ کے آکھ دا پری کوئی اکے بھانویں تاں ہیر سیال ہووے
کوئی ہیر کہ موہنی اندرانی ہیر ہووے تاں سیال دے نال ہووے
نیڑے آئیکے کالجے دھاگیوس جویں مست کوئی نشہ نال ہووے
رانجھا آکھدا ابر بہار آیا بیلا جنگلا لالو ہی لال ہووے
ہاتھ جوڑ کے بدلاں بانجھ بدھی۔ ویکھاں کیہڑا دیس نہال ہووے

چمکی لیلۃ القدر سیاہ شب تھیں جس تے پوے گی نظر نہال ہووے
ڈول ڈال تے چال دی لٹک سندر جھیا بھیکھنے دا کوئی خیال ہووے
یار سوئی محبوب تھوں فدا ہووے جیہو سوئی جو مرشداں نال ہووے
وارث شاہ آئے چنبڑی رانجھنے نوں جیہا گدھے دے گل وچ لال ہووے

۵۱۱

گھنڈ لاہ کے ہیر دیدار دتا رہیا ہوش نہ عقل تھیں طاق کیتا
لنک باغ دی پری نے جھاک دے کے سینہ پاڑ کے چاک دا چاک کیتا
بنھ ماپیاں ظالماں ٹور دتی تیرے عشق نے مار کے خاک کیتا
ماں باپ تے انگ بھلا بیٹھی اساں چاک نوں آپناں ساک کیتا
تیرے باجھ نہ کسے توں انگ لایا گواہ حال دا میں رب پاک کیتا
ویکھ نویں نروئی امان تیری سینہ ساڑ کے برہوں نے خاک کیتا
اللہ جان دا ہے انہاں عاشقاں نے مزے ذوق نوں چائے طلاق کیتا
وارث شاہ لے چلناں تساں سانوں کس واسطے جیو غمناک کیتا

۵۱۲

چودھرائیاں چھڈ کے چاک بنیا مہیں چار کے انت نوں چور ہوئے
قول کواریاں دے لوڑھے ماریاں دے ادھل ہاریاں دے ہور و ہور ہوئے
ماں باپ قرار کر قول ہارے کم کھیڑیاں دے زور و زور ہوئے
راہ سچ دے تے قدم دھرن ناہیں جنہاں کھوٹیاں دے من کھور ہوئے
تیرے واسطے ملئے کڈھ دیسوں اسیں اپنے دیس تے چور ہوئے
وارث شاہ نہ عقل نہ ہوش رہیا مارے ہیر دے سحر دے مور ہوئے

۵۱۳

مہتر نوحؑ دیاں بیٹیاں ضد کیتی ڈب موئے نیں چھڈ ٹکانیاں نوں
یعقوب دیاں پتراں ظلم کیتا سنیاں ہوسیا یوسفؑ دے وانیاں نوں
ہابیل قابیل دی جنگ ہوئی چھڈ گئے نیں قطب ٹکانیاں نوں
جے میں جان دی ماپیاں بنھ دینی چھڈ چل دی جھنگ سمانیاں نوں
خواہش حق دی قلم تقدیر وگی موڑے کون اللہ دیاں بھانیاں نوں
کسے سڑے وقت سی یہوں لگا تساں بجیا بھنیاں دانیاں نوں
ساڈھے تن ہتھ ملک ہے زمیں تیری ویلیں کاس نوں ایڈولانیاں نوں
گنگا نہیں قرآن دا ہوئے حافظ انھاں ویکھ دا نہیں ٹاہنیاں نوں
وارث شاہ اللہ بن کون پچھے بھجیاں ٹٹیاں اتے نتانیاں نوں

۵۱۴

تیرے ماپیاں ساکھ کتھاں کیتا اسیں رلدڑے رہ گئے پاسیاں تے
آپ رجھ گئیں نال کھیڑیاں دے ساڈی گل گوائی آہاسیاں تے
سانوں مار کے حال بیحال کیتو آپ ہوئی ہیں داہیاں دھاسیاں تے
ساڈھے تن من دیہی میں فدا کیتی انت ہوئی ہے تولیاں ماسیاں تے
شش پنج باراں دساں تن کانیں لکھے ایس زمانے دے پاسیاں تے
وارث شاہ وساہ کی زندگی دا ساڈی عمر ہے نقش پتاسیاں تے

۵۱۵

جو کو ایس جہاں تے آدمی اے روندا مرے گا عمر تے جھوردا ای
سدا خوشی نہیں کسے نال نبھ دی ایہہ زندگی بھیس زنبور دا ای

بندہ جیونے دیاں نت کرے آساں عزرائیل سرے اتے گھور دا ای
وارث شاہ ایس عشق دے کرن ہارا وال وال تے خار کھجور دا ای

۵۱۶

تسیں کرو جے حکم تاں گھریں جایئے نال سہتی دے ساز بنایئے جی
بحر عشق دا خشک غم نال ہویا مینہ عقل دے نال ورھایئے جی
کویں کراں ہیں کوششاں عقل والیاں تیرے عشق دیاں پوریاں پایئے جی
جا تیاریاں ترن دیاں جھب کریئے سانوں سجنوں حکم کرایئے جی
حضرت سورۃ اخلاص لکھ دیہو مینوں فال قرعہ نجوم دا پایئے جی
کھوہل فالنامہ تے دیوان حافظ وارث شاہ تھوں فال کڈھایئے جی

۵۱۷

اول پیر پکڑے اعتقاد کر کے پھیر نال کلیجے دے لگ گئی
نواں طور عجوبے دا نظر آیا ویکھو جل پتنگ تے اگ گئی
کہی لگ گئی چنگ جگ گئی خبر جگ گئی وج دھرگ گئی
یارو ٹھگاں دی ریوڑی ہیر جٹی منہ لگ دیاں یار نوں ٹھگ گئی
لگا مست ہو کملیاں کرن گلاں دعا کسے فقیر دی وگ گئی
اگے دھواں دھکھیدڑا جوگڑے دا اتوں پھوک کے جھگڑے اگ گئی
یار یار دا باغ وچ میل ہویا گل عام مشہور ہو جگ گئی
وارث تڑیاں نوں رب توڑ دا اے ویکھو کملڑے نوں پری لگ گئی

۵۱۸

ہیر ہو رخصت رانجھے یار کولوں آکھے سہتیے متا پکائیے نی
ٹھوٹھا بھن فقیر نوں کڈھیا سی کویں اوس نوں خیر بھی پائیے نی
دیہن بوڑھ پیا بیڑا شہدیاں دا نال کرم دے بنڑے لائیے نی
میرے واسطے اوس نے لیے ترلے کویں اوس دی آس پوچائیے نی
تینوں ملے مراد تے اساں ماہی دونوں اپنیں یار ہنڈائیے نی
رانجھا کن پڑا فقیر ہویا سر اوس دے وری چڑھائیے نی
باقی عمر رانجھے دے نال جالاں کویں سہتیے ڈول بنائیے نی
ہویا میل جاں چریں وچھنیاں دا یار رج کے گلے لگائیے نی
جیئو عاشقاں دا عرش رب دا ہے کویں اوس نوں ٹھنڈ پوائیے نی
ایہہ جوبناں ٹھگ بازار دا ہے سر کسے دے ایہہ چڑھائیے نی
شیطان دیاں اسیں استاد رناں کوئی آؤ کھاں مکر پھیلائیے نی
باغ جاندیاں اسیں نہ سوہندیاں ہاں کویں یار نوں گھریں لیائیے نی
گل گھت پلامنہ گھاہ لے کے پیریں لگ کے پیر منائیے نی
وارث شاہ۔ گناہاں دے اسیں لدے چلو کل تقصیر بخشائیے نی

۵۱۹

اگوں رائیاں صیرفاں بولیاں نیں کیہا مہناں بھابیئے کیریا ای
بھابھی آکھ کیہ لبھیو ٹھگ آئیں سوئن چڑی وانگوں رنگ پھیریا ای
موئی گئی سیں جیوندی آ وڑئیں سچ آکھ کیہ سہج سہیڑیا ای
اج رنگ تیرا بھلا نظر آیا سبھو سکھ تے دکھ نبیڑیا ای
نین شوخ ہوئے رنگ چمک آیا کوئی جوبنے دا کھوہ گیڑیا ای
عاشق مست ہاتھی بھانویں باغ والا تیری سنگلی نال کھہیڑیا ای

قدم چست تے صاف کنوتیاں نیں ہتھ چابک اسوار نے پھیریا ای
وارث شاہ اج حسن میدان چڑھ کے گھوڑا شاہ اسوار نے پھیریا ای

۵۲۰

نیناں مست گلھاں تیریاں لال ہوئیاں دکاں بھن چولی وچ ٹھملیاں نی
کسے ہک تیری نال ہک جوڑی پیڈو نال ولوندھراں میلیاں نی
کسے انب تیرے اج چوپ لیے تل پیڑ کڈھے جویں تیلیاں نی
تیرا کنے نڈھے نال میل ہویا دھاراں کھلے دیاں سرمیلیاں نی
دس وارث کسے نچوہئیں توں کتے گوشہ ہی ہوریاں کھیلیاں نی

۵۲۱

سمھو مل ول سٹیں وانگ پھلاں جھوکاں تیریاں مانیاں بیلیاں نیں
کسے زعم بھرے پھڑ نپیں توں دھڑکے کالجا پنڈیاں تیلیاں نیں
بھریاں بھٹھیاں دا کھلا اج بارا کوتاں رانویاں ڈھاہ کے میلیاں نیں
کسے لئی ہوشناک نے جت بازی پاسا لاکے بازیاں کھیلیاں نیں
صوبہ دار نے قلعہ نوں ڈھوئے توپاں کر کے زیر رعیتاں میلیاں نیں
تیریاں گلھاں تے دنداں دے داغ دسن اج سیدھیاں ٹھاکراں چیلیاں نیں
اج نہیں عیالیاں خبر لدھی بھکھیاڑاں نے رولیاں چھیلیاں نیں
اج کھیڑیاں نے نال مستیاں دے ہتھنیاں ہاتھیاں تے چائے میلیاں نیں
چھٹا جھانجرا باغ دے صفی وچوں گاہ کڈھیاں سب حویلیاں نیں
تھک ہٹ کے گھر کدی آن پئیں لکیاں مٹھیاں بھرن سہیلیاں نیں

۵۲۲

جویں سوہنے آدمی پھرن باہر کچرک دولتاں رہن چھپائیاں نی
اج بھانویں تاں باغ وچ عید ہوئی کھاہدیاں بھکھیاں نے مٹھیائیاں نی
اج کئیاں دے دلاں دی آس پنی جم جم جان باغیں بھر جائیاں نی
وسے باغ جگاں تائیں سنے بھالی جتھے پین فقیر ملائیاں نی
خاک تودیاں تے وڈے تیر چھٹے تیر اندازاں نے کانیاں لائیاں نی
اج جو کوئی باغ وچ جائے وڑیا مونہوں منگیاں دولتاں پائیاں نی
پانی باجھ سکی داڑھی کھیڑیاں دی اج من کڈھی دونہاں نائیاں نی
اج پا کے سر مچو چھیلیاں نے سرے دانیاں خوب ہلائیاں نی
سیاہ بھور ہوئیاں چشماں پیاریاں دیاں بھر بھر پاؤندے رہے سلائیاں نی
اج آبداری چڑھی موتیاں نوں جیو آئیاں بھابیاں آئیاں نی
وارث شاہ ہن پانیاں زور کیتا بہت خوشی کیتی مرغائیاں نی

۵۲۳

تیرے چھبے دے سہرے حسن والے اج کسے ہوشناک نے لٹ لئے
تیرے سینے نوں کسے ٹٹوہیائی نافے مشک والے دونویں پٹ لئے
جیہڑے نت نشان چھپاؤندی سیں کسے تیر انداز نے چٹ لئے
کسے ہک تیری نال ہک جوڑی وچ پھل گلاب دے گھٹ لئے
کسے ہوبے درد کشیش دتی بند بند کمان دے ترٹ گئے
اکھ کنہاں پھلیلیاں پیڑئیں توں عطر کڈھ کے پھوگ نوں سٹ گئے

۵۲۴

پیڈو صاف ہویا سینہ لال ہویا تیری ہک تے ہتھ کس پھیریا ای
تیری گادھی نوں اج کسے دھکیا ای کسے اج تیرا کھوہ گیڑیا ای
لایا رنگ نسنگ ملنگ بھانویں انگ نال تیرے انگ بھیڑیا ای
لاہ چپنی ددھ دی دیگچی دی کسے اج ملائی نوں چھیڑیا ای
سرمے دانی دا لاہ بروچناں نی سرمے سرمچو کسے لویڑیا ای
وارث شاہ تینوں پچھوں آن ملیا اگے نواں ہی کوئی سہیڑیا ای

۵۲۵

بھابی اج جوبن تیرے لہر دتی جویں ندی دا نیر اچھلیا ای
تیری چولی دیاں ڈھلیاں ہین تنیاں تینوں کسے محبوب پتھلیا ای
قفل جندرے توڑ کے چور وڑیا اج ہیڑا کستوری دا ہلیا ای
سوہا گھگرا لہراں دے نال اڈے بوگ بند دو چند ہو چلیا ای
سرخی ہوٹھاں دی کسے نے چوپ لئی انب سکھناں موڑ کے گھلیا ای
کستوری دے مرگ جس ڈھائے لئے کوئی وڈا ہیڑی آئے ملیا ای

۵۲۶

تیرے سیاہ منتولڑے کجلے دے ٹھوڈی اتے گلھاں اتوں گم گئے
تیرے پھل گلاب دے لال ہوئے کسے گھیر کے راہ وچ چم لئے
تیرے خونچے سکر پاریاں دے ہتھ مار کے بھکھیاں لم لئے
دھاڑا مار کے دھاڑوی میویاں دے رنلے جھاڑ بوٹے کتے گم گئے
بڑے وچ ہوئے اج وہوٹیاں دے کوئی نویں ونجارڑے گھم گئے

۵۲۷

کوئی دھوبی ولایتوں آئے لتھا سرے صاف دے تھان چڑھ کھنب گئے
تیری چولی ولوہندھری سنیں سینے پہنچے تونبیاں نویں جیوں تنب گئے
کھیڑے کابلی کتیاں وانگ ایتھے وڈھوایکے کن تے دنب گئے
وارث شاہ اجنبڑا نواں ہویا ستے پاہرونوں چور ٹنب گئے

۵۲۸

کسے کیہے نپیڑ نپیڑئیں توں تیرا رنگ ہے توری دے پھل دانی
ڈھاکاں تیریاں کسے مروڑیاں نی ایہہ تاں کم ہویا ہل جل دانی
تیرا رنگ کسے پائمال کیتا ڈھگا جو ترے جویں ہے گھل دانی
وارث شاہ میاں ایہو دعا منگو کھل جائے بارا اج کل دانی

۵۲۹

پرنیہاں دا مینوں اثر ہویا رنگ زرد ہویا ایسے واسطے نی
چھالاں کھب گئیاں گھاں میریاں تے داغ لال پئے ایسے واسطے نی
کٹے جاندے نوں بجھ کے ملی ساں میں تنیاں چولی دیاں ڈھلیاں پاستے نی
رنی اتھرو ڈلھے سن مکھڑے تے گھل گئے تنولڑے پاستے نی
مودھی پئی بنیرے تے ویکھدی ساں پیڈو لال ہویا ایسے واسطے نی
سرخی ہوٹھاں دی آپ میں چوپ لئی رنگ اڈ گیا ایسے واسطے نی
کٹا گھٹیا وچ گلوکڑی دے دوکاں لال ہویاں ایسے واسطے نی
میرے پیڈو نوں کٹے نیں ڈھڈ ماری لاسان پے گیاں میرے ماس تے نی
ہور پچھ وارث میں غریبنی نوں کیوں آکھدے لوک مہاستے نی

۵۳۰

بھابی اکھیاں دے رنگ رت وںیں تینوں حسن چڑھیا انیاؤں دانی
اج دھیان تیرا آسمان اتے تینوں آدمی نظر نہ آؤں دانی
تیرے سرمے دیاں دھاریاں دھوڑ پیاں جویں گاہک کو مال تے دھاؤں دانی
راجپوت میدان وچ لڑن تیغاں اگے ڈھاڈھیاں دا پت گاؤں دانی
رخ ہور دا ہور ہے اج تیرا چالانواں کوئی نظر نہ آؤں دانی
اج آکھ دے ہیں وارث شاہ ہوریں کھیڑا کون کاندو کس تھاؤں دانی

۵۳۱

مٹھی مٹھی مینوں کوئی اثر ہو یا اج کم تے جیو نہ لگ دانی
بھلی وسری بوٹی الہنگ آئی اکے پیا بھلاوڑا ٹھگ دانی
تیور لال مینوں اج کھیڑیاں دا جویں لگے النبڑا اگ دانی
اج یاد آئے مینوں سئی سجن جیندا مگر اولانبڑا جگ دانی
کھل کھل جاندے بند چولڑی دے اج گلے میرے کوئی لگ دانی
گھر بار وچوں ڈرن آوّں دا اے جویں کسے نتار چاوگ دانی
اک جوبن دی نیں ٹھاٹھ دتی بو نبا آوّں دا پانی تے جھگ دا نی
وارث شاہ بلاؤ نہ مول مینوں سانوں بھلا نہیں کوئی لگ دا نی

۵۳۲

اج کسے بھابی تیرے نال کیتی چور یار پھڑے گنہگاریاں نوں
بھابی اج تیری گل اوہ بنی ددھ ہتھ لگا ددھا دھاریاں نوں
تیرے نیناں دے نوکاں دے خط بنیں واڈھ ملدی ہے جویں کٹاریاں نوں

حکم ہوردا ہور اج ہو گیا اج ملی پنجاب قندھاریاں نوں
تیرے جوبن دا رنگ کسے کھس لیا ہنومان جیوں لنک اتاریاں نوں
ہتھ لگ گئی سیں کسے یار تائیں جیوں کستوری دا بھار بپاریاں نوں
تیری تکڑی دیاں کساں ڈھلیاں نیں کسے تولیا لونگ سپاریاں نوں
جیہڑے نت سواہ وچ لیٹ دے سن اج لے بیٹھے سرداریاں نوں
اج سکدیاں کواریاں کرم کھلے نت ڈھونڈ دے سن جیہڑے یاریاں نوں
چوڑے پیڑے تیہار سنگار ہوئے ٹھوکر لگ گئی منہاریاں نوں
وارث شاہ جنہاں ملے عطر شیشے انھاں کیہ کرناں فوجداریاں نوں

۵۳۳

کہی چھنج گھتی اج تساں بھیناں خوار کیتا جے میں نکھڑ جاندڑی نوں
بھیا ٹپڑی میں کدوں گئی کتے کیوں اڈایا جے میں منس کھاندڑی نوں
چھج چھانی گھت اڈایا جے ماپے پٹنی تے لڑھ جاندڑی نوں
وارث شاہ دے ڈھڈھ وچ سول ہندا اسدن گئی ساں میں کسے ماندری نوں

۵۳۴

کسے ہوئے بے درد لگام دتی اڈیاں وکھیاں وچ چبھائیاں نی
ویہلے ہوکے کسے میدان دتالیاں کسے محبوب صفائیاں نی
ساہ کاہلا ہوٹھاں تے لہو لگا کسے نیلی نوں ٹھوکراں لائیاں نی
وارث شاہ میاں ہونی ہو رہی ہن کیہاں رکتاں لائیاں نی

۵۳۵

لڑھ گئی جے دھرت پاٹ چلی کڑیاں پنڈدیاں اج دیوانیاں نیں
چوچی لاؤں دیاں دھیاں پرائیاں نوں بیدرد تے انت بیگانیاں نیں
میں بیدوسڑی اتے بے خبر تائیں رنگ رنگ دیاں لاؤں دیاں کانیاں نیں
مست پھرن اوہ ادماں نال بھریاں ٹیڈھی چال چلن مستانیاں نیں

۵۳۶

بھابھی جاننے ہاں اسیں سبھ چالے جیہڑی منگ تے چنے کڈھاونی ایں
آپ کھیڈنی ایں توں کٹال چالے سانوں مستیاں چائے بناونی ایں
چھچ چیچ کھنڈولیاں آپ کھیڈیں چیڈے ٹاپیا نال ولاونی ایں
آپ رہیں بیدوس بے غرض بنی مال کھیڑیاں لٹواونی ایں

۵۳۷

اڑیو قسم مینوں جے یقین کرو میں نرول بے غرض بے دوسیاں نی
جیہڑی آپ وچ رمز سناؤندیاں ہو نہیں جان دی میں چاپلوسیاں نی
میں تاں پیکیاں نوں نت یاد کراں پئی پاونی ہاں نت اوسیاں نی
وارث شاہ کیوں تنہاں آرام آوے جیہڑیاں عشق دے تھلاں وچ توسیاں نی

۵۳۸

بھابی دس کھاں اسیں جے جھوٹھ بولاں تیری ایہو جیہی گل ڈول سی نی
باغوں تھرکدی گھرکدی آن پئیں دس کھیڑیاں دا تینوں ہول سی نی
اج گھوڑی تیری نوں آرام آیا جیہڑی نت کر دی پئی اول سی نی

بوٹا سکھناں اج کرائے آئیں کے توڑ لیا جیہڑا مول سی نی

۵۳۹

راہ جانڈری میں جھوٹے نے ڈھاہ لئی ساہن تھل کو تھل کے ماریاں نی
ہیوں کیوں گوایئے بھن چوڑا پاڑ سٹیاں چنیاں ساریاں نی
ڈاہڈا ماڑیاں نوں ڈھائے مار کردا زوراں وراں اگے نت ہاریاں نی
نس چلی ساں اوسنوں ویکھ کے میں جویں وھڑے تھوں جاہن کواریاں نی
سینہ بھن کے بھنوس پاسیاں نوں دونہاں سنگاں اتے چائے چاڑھیاں نی
رڑے ڈھایئے کھائی پٹاک ماری شینہ ڈھاہ لیندے جویں پاہڑیاں نی
میرے کرماں نوں آن ملنگ ملیا جس جیوندی پنڈوچ واڑیا نی
وارث شاہ میاں نویں گل سنی ہیرے ہرن میں تیری داہڑیاں نی

۵۴۰

بھابی ساہن تیرے پچھے دھروں آیا ہلیا ہویا قدیم دامار دا ای
توں بھی وہٹڑی پت سردار دے دی اوس ددھ پیتا سرکار دا ای
ساہن لشکدا باغ وچ ہوکملا ہیر ہیر ہی نت پکار دا ای
تیرے نال اوہ لاڈ پیار کردا ہور کسے نون مول نہ مار دا ای
پراوہ ہلت بری ہلایا ای پانی پیوں دا تیری نسار دا ای
توں بھی جھنگ سیالاں دی موہنی ہیں تینوں آئے ملیا ہرن باردا ای
وارث شاہ میاں سچ جھوٹ وچوں پن کڈھ دا اتے نتاردا ای

۵۴۱

انی بھرو مٹھی اوہ ادھ ڈھٹھی ایس برہوں تے ڈھڈ وچ سول ہویا
لہر پیڈوں اٹھ کے پوے سینے میرے جیو دے وچ ڈنڈول ہویا
طلب ڈب گئی سرکار میری مینوں اک نہ دام وصول ہویا
لوگ نفع دے واسطے لین ترلے میرا سنیں پونجی چوڑ مول ہویا
انب بیج کے ددھ دے نال پالے بھائے تی دے انت ببول ہویا
کھیڑیاں وچ نہ پرچ دا جیو میرا شاہد حال دا رب رسول ہویا

۵۴۲

بھانی زلف گلھاں اتے پیچ کھاوے اکھیں تیریاں سرمے دیاں دھاریاں نی
گلھاں اتے بھنیریاں اڈیاں نیں نیناں سان کٹاریاں چاڑھیاں نی
تیرے نیناں نیں شاہ فقیر کیتے سنیں ہاتھیاں فوج عماریاں نی
وارث شاہ زلفاں حال نین خونی فوجاں قتل اتے چا چاڑھیاں نی

۵۴۳

باراں برساں دی اوڑسی مینہ ڈٹھا لگا رنگ پھر خشک بغچیاں نوں
فوجدار تغیر حال ہویا جھاڑ تنبواں اتے غلیچیاں نوں
ولاں سکیاں پھیر مڑ سبز ہوئیاں ویکھ حسن دی زمین دیاں پیچیاں نوں
وارث وانگ کشتی پریشان ساں میں پانی پہنچیا نوح دیاں بچیاں نوں

۵۴۴

سہتی بھائی دے نال پکا مصلحت وڈا مکر پھیلائیے بول دی اے
گرداندی مکر مطولاں نوں اتے کنز فریب دی کھوہل دی اے
ابلیس ملفوف خناس وچوں لے روایتاں جائزے کھوہل دے اے
وفا کل حدیث منسوخ کیتی پٹی لعنتہ اللہ دے کول دی اے
تیرے یار دا فکر دن رات مینوں جان ماپیاں توں پئی ڈول دی اے
وارث شاہ سہتی اگے ماؤں بڈھی وڈے غضب دے کیرنے پھول دی اے

۵۴۵

اساں ویاہ آندی کونج پھاہ آندی ساڈے بھادی بنی ہے اوکھڑی نی
ویکھ حق حلال نوں اگ لگس رہے خصم دے نال ایہہ کوکھڑی نی
جدوں آئی تدوکنی رہی ڈھٹھی کدی ہوئے نہ بیٹھیا سوکھڑی نی
لاہو لتھڑی جداں دی ویاہ آندی اک کل دی ذرہ ہے چوکھڑی نی
گھراں وچ ہندی ہاں نال وسدی ایہہ اجاڑے دا مول ہے چھوکری نی
وارث شاہ نہ ان نہ ددھ لیندی بھکھ نال سکاوندی کوکھڑی نی

۵۴۶

ہاتھی فوج دا وڈا سنگار ہندا اتے گھوڑے سنگار ہین نراں دے نی
اچھا پہنناں کھاوناں شان شوکت ایہہ سب بنائے ہیں زراں دے نی
گھوڑے کھان کھٹن کرامات کردے اکھیں ویکھدیاں جاہن ہن پراں دے نی
مجھیں گائیں سنگار دیاں سنھ تلے اتے نوہاں سنگار ہین گھراں دے نی
خیر خواہ دے نال بدخواہ ہوناں ایہہ کم ہن گنڈیاں خراں دے نی

مشہور ہے رس جہان اندر یار وہوٹیاں دے نال وراں دے نی
دل عورتاں لین پیار کر کے ایہہ گھبرو مرگ ہن سراں دے نی
تدوں رن بد خونوں عقل آوے جدوں لت لگے وچ پھراں دے نی
سیدا ویکھ کے جائے بلا وانگوں ویر دونہاں دے سراں تے دھراں دے نی

۵۴۷

پیہڑا گھت کے کدی نہ بہے بوہے اسیں ایس دے دکھ وچ مراں گے نی
اسدا جیو نہ پرچ دا پنڈ ساڈے اسیں ایہہ اعلان کیہ کراں گے نی
سوہنی رن بازار نہ وکنی ہے' ویاہ پت دا ہور دھر کراں گے نی
ملاں وید حکیم لے جان پیسے کیہاں چٹیاں غیب دیاں بھراں گے نی
وہٹی گبھرو دونہاں نوں واڑ اندر اسیں باہروں جندرا جڑاں گے نی
سیدا ڈھایئے ایس توں لیے لیکھا اسیں چیکھوں ذرا نہ ڈراں گے نی
شرمندگی سہاں گے ذرہ جگ دی منہ پرہاں نوں کر ذرہ بہاں گے نی
کدی چرکھڑا ڈاہ نہ چھوپ گھتی اسیں میل بھنڈار کیہ کراں گے نی
وارث شاہ شرمندگی ایس دی تھوں اسیں ڈب کے کھوہ وچ مراں گے نی

۵۴۸

عزرائیل بھی عمر عیار آیا ہیر چل کے سس تے آوندی اے
سہتی نال میں جایئے کھیت ویکھاں پئی اندرے عمر وہاوندی اے
پچھوں چھہکدی نال بہانیاں دے نڈھی نڈھی تے پھیرڑا پاوندی اے
وانگ ٹھگاں دے ککڑاں رات ادھی از غیب دا جوڑ سناوندی اے
وانگ بڈھی امام نوں زہر دینی قصہ غیب دا جوڑ سناوندی اے
چل بھابیئے وا جہان دی لے بانہوں ہیر نوں پکڑ اٹھاوندی اے
قاضی لعنت اللہ دا دے فتویٰ ابلیس نوں سبق پڑھاوندی اے

ایہوں کھیت لیجائے کپاہ چنئیں میرے جیو تدبیر ایہہ آوندی اے
ویکھو ماں نوں دھی ولاوندی اے کیہیاں پھوکیاں امیاں لاوندی اے
تلے ہیٹھ انگیار ٹکاوندی اے اتوں بہت پیار کراوندی اے
شیخ سعدی دے فلک نوں خبر ناہیں جیکوں رویئے فن چلاوندی اے
ویکھو دھی اگے مانوں جھرن لگی حال نوجھ دا کھوہل سناوندی اے
ایہدی پئی وی عمر وہاوندی اے زار و زار روندی پلوپا پاوندی اے
کس منع کیتا کھیت نہ جائے قدم منجیوں ہیٹھ نہ ماوندی اے
دکھ جیو دا کھوہل سناوندی اے پنڈت شاہ جی دے ہتھ لاوندی اے
انصاف دے واسطے گواہ کر کے وارث شاہ نوں کول بہاوندی اے

۵۴۹

نوجھ لعل جیہی اندر گھتیائی پرکھ باہراں لعل ونجاوندی ایں
تیری ایہہ پھلیلڑی پدمنی سی واولین کھنوں توں گواوندی ایں
ایہہ پھل گلاب دا گھٹ اندر پئی دکھڑے نال سکاوندی ایں
اٹھے پہر ہی تاڑ کے وچ کوٹھے پتر پاناں دے پئی ونجاوندی ایں
وارث دھی سیالاں دی مارنی ایں دس آپ نوں کون سداوندی ایں

۵۵۰

نوہاں ہندیاں خیال جیوں پکھنئیں دا مان تتیاں بوہے دیاں مہریاں نیں
پری مورتاں سگھڑ راجندراں نیں اک موم طبع اک نہریاں نیں
اک کرم دے باغ دیاں مورنیاں نیں اک نرم ملوک اک زہریاں نیں
پچھا کھان پہن لاڈ نال چلن دیہن لین دے وچ لڈبہریاں نیں
باہر پھرن جیوں باردیاں ڈاچناں نیں ستروچ بہائیاں شہریاں نیں
وارث شاہ ہے حسن گمان سندر اکھیں نال گمان دے گہریاں نیں

۵۵۱

جائے منجیوں اٹھ کے کویں ٹل کے ہڈ پیر ہلاییے چست ہووے
وانگ روگناں رات دینہ رہے ڈھٹھی کویں ہیر بھے تندرست ہووے
ایہہ بھی وڈا عذاب ہے ماپیاں نوں نوجھ دھی بوھے اتے ست ہووے
وارث شاہ میاں کیوں نہ ہیر بولے سہتی جیہیاں دی جنہوں پشت ہووے

۵۵۲

ہیر آکھیا بیٹھ کے عمر ساری میں تاں اپنے آپ نوں ساڑنی ہاں
متاں باغ گیاں میرا جیو کھلے انت ایہہ بھی پاڑناں پاڑنی ہاں
پئی رونی ہاں کرم میں اپنے نوں کجھ کسے دا نہیں وگاڑنی ہاں
وارث شاہ میاں تقدیر آکھے ویکھ نواں میں کھیل پسارنی ہاں

۵۵۳

اڑیو آؤ کھاں بیٹھ کے گل گنوں سدگھلیاں سبھ سہیلیاں نی
کئی کواریاں کئی وہایاں نیں چنن جیئے سر یر متھیلیاں نی
رجوع آن ہوئیاں سبھے پاس سہتی جویں گورو اگے سبھ چیلیاں نی
جنہاں ماں تے باپ نوں بھن کھاہدا منگ چنی کواریاں کھیلیاں نی
وچ ہیر سہتی دونویں بیٹھیاں نیں دوالے بیٹھیاں اٹھ مہیلیاں نی
وارث شاہ سنگار مہاوتاں نیں جیویں ہتھنیاں قلعہ نوں پیلیاں نی

۵۵۴

وقت فجر دے اٹھ سہیلیونی تسداں اپنے آہری آونا جے
ماں باپ نوں خبر نہ کرو کوئی بھلکے باغ نوں پاساں لاونا جے
ووہٹی ہیر نوں باغ لے چلنا اے ذرا ایس دا جیو پر چاونا جے
لاون پھیرنی وچ کپاہ بھیناں کسے پرس نوں نہیں وکھاونا جے
راہ جاندیاں نوں پچھے لوک اڑیو کوئی افترا چا بناونا جے
کھیڈو سمیاں تے گھتو پھیاں نی بھلکے کھوہ نوں انگ لگاونا جے
وڑو وٹ لنگوٹڑے وچ بیلے بناں وٹ سبھ پٹ وکھاونا جے
بنھ جھولیاں چنوں کپاہ سبھے تے منڈاسیاں تے انگ لاونا جے
وڈے انگ ہوسن اکو جیڈیاں دے راہ جاندیاں دا سانگ لاونا جے
چرخے چائے بھروٹڑی کج اٹھو کسے پونی نوں ہتھ نہ لاونا جے
وارث شاہ میاں ایہو ارتھ ہوئی سبھناں اجودے پچھلے نوں آونا جے

۵۵۵

متیاں وچ گذاری ہے رات ساری تارے گن دیاں ہی ادمادیاں نی
گدھے پاوندیاں گھنبراں ماردیاں سن جھیاں ہون ٹمیاراں دیاں وادیاں نی
نخریلیاں اک نک توڑناں سن اک بولیاں سدھیاں سادیاں نی
اک نیک ختاں اک بے زباناں اک نجنیاں تے مالزادیاں نی

۵۵۶

گنڈھ پھری راتیں وچ کھیڑیاں دے گھرو گھری وچار وچاریو نیں
بھلکے کھوہ تے چل کے کراں کشتی اک دوسری نوں خم ماریو نیں

چلو چل ہی کرن چھنال بازاں سبھو کم تے کاج وساریو نیں
بازی دتیا نیں پیواں بڈھیاں نوں لتاں مانواں دیاں مونہاں تے ماریو نیں
شیطان دیاں لشکراں فیلسوفاں بناں آتشوں فن پچھاریو نیں
گلتی مار لنگوٹڑے وٹ ٹریاں سبھو کپڑا چھتڑا جھاڑیو نیں
سبھا بھن بھنڈار اجاڑ چھوپاں سنیں پونیاں پرے نوں ساڑیو نیں
تنگ کھچ سوار تیار ہوئے کڑیالڑے گھوڑیاں چاڑھیو نیں
راتیں لائے مہندی دیہنہ گھت سرمہ گند چونڈیاں کم سنگاریو نیں
تیڑ لنگیاں بہکراں دیہن پچھوں متھن چوڑیاں پاونچے چاڑھیو نیں
کجل پوچھلیا لڑے ویاہیاں دے ہوٹھیں سرخ دنداسڑے چاڑھیو نیں
زلفاں پلم پیاں گورے مکھڑے تے بندیاں پائیکے روپ اکھاڑیو نیں
گلھاں ٹھوڈیاں تے بنے خال دانے رڑے حسن نوں چا اگھاڑیو نیں
چھاتیاں کھول حسن دے کڈھ لاٹو وارث شاہ نوں جائے اجاڑیو نیں

۵۵۷

دے دعائیاں رات مکا سٹی ویکھو ہوونی کرے شتابیاں جی
جیہڑی ہوونی گل سو ہو رہی سبھ ہوونی دیاں خرابیاں جی
ایس ہوونی شاہ فقیر کیتے پنوں جیہاں کرے شرابیاں جی
مجنوں جیہاں دے نام مجذوب ہوئے شہزادیاں کرے بے آبیاں جی
معشوق نوں بے پرواہ کر کے دے عاشقاں رات بے خوابیاں جی
علی جیہاں نوں قتل غلام کیتا خبر ہوئی نہ مول اصحابیاں جی
کڑیاں پنڈ دیاں بیٹھ کے دھڑا کیتا لینی اج قندھار پنجابیاں جی
وارث شاہ میاں پچھلے کھیڑیاں دے جمع آن ہوئیاں ہرر بابیاں جی

۵۵۸

اک عشق تے افترے لکھ کرنے یارو اوکھیاں یاران دیاں یاریاں نی
کیڈا پاڑن پاڑیا یار پچھے سدگھلیاں سبھ کواریاں نی
انہاں یاریاں راجیاں فقر کیتا اسیں کنہاں دیاں پارنی ہاریاں نی
کوئی ہیر نے نواں نہ عشق کیتا عشق کیتا ہے خلقتاں ساریاں نی
ایس عشق نے ویکھ فرہاد ماریا کیتاں یوسفؑ نال خواریاں نی
عشق سوہنی جیہاں صورتاں نوں ڈوب وچ دریا دے ماریاں نی
مرزے جیہاں صورتاں عشق سنجن اگ لایکے بار وچ ساڑیاں نی
سسی جیہاں صورتاں وچ تھلاں ایس عشق رلایکے ماریاں نی
ویکھ بوہناں مارونے قہر کیتا ہور کئی کر چلیاں یاریاں نی
وارث شاہ جہان دے چلن نیارے اتے عشق دیاں دھجاں نیاریاں نی

۵۵۹

صبح چلناں کھیت قرار ہویا کڑیاں مانواں دیاں کرن دلداریاں نی
آپو آپنے تھاں تیار ہوئیاں کئی ویاہیاں کئی کواریاں نی
روزہ داراں نوں عید دن چن چڑھیا جویں حاجیاں حج تیاریاں نی
جویں ویاہ دی خوشی دا چاؤ چڑھدا اتے ملن مبارکاں کواریاں نی
چلو چل ہل چل تھرتھل دھر دھر خوشی نال نچن مٹیاریاں نی
تھاویں تھائیں چوائے دے نال پھر کے متھے چوڑیاں دے منھاریاں نی
گرد پھلے دے گھور لے آن ہوئیاں سبھ ہار سنگھار کر ساریاں نی
ایدھر سہتی نے ماوں توں لئی رخصت چلو چل جاں سبھ پکاریاں نی
اینویں سہتی نے کواریاں میل لیاں جھنڈ میل لئے جتا دھاریاں نی
کھتریٹیاں اتے بھمنیٹیاں نی تے جٹیٹیاں نال سنیاریاں نی

گھوڑے چھٹے عیار جیوں پھرن نچدے چلن ٹیڈھری چال مٹیاریاں نی
جنہاں چن جیہے مکھ شوخ نیناں چمن جیہے سر یر سہاریاں نی
وارث شاہ ہن ہیر نوں سپ لڑدا چجھر پاؤندیاں نے چجھر ہاریاں نی

۵۶۰

حکم ہیر دا ماوں تھوں لیا سہتی گل کیتی سوناں سہیلیاں دے
تیار ہوئیاں دونویں ننان بھابی نال چڑھے نیں کٹک اربیلیاں دے
چھڈ پاسنیں ترک بیزار چلے راہ مار دے نین اٹھکھیلیاں دے
کلے پٹ ہو گئی وچ ویہڑیاں دے رہی اک نہ وچ حویلیاں دے
سوہن بیسراں نال بلاق بندے ٹکے بھب بیٹھے وچ سہیلیاں دے
دھاگے باؤنٹے بنھ کے نال بودے گویا پھرن دوکان پھلیلیاں دے
جٹاں دھاریاں دا جھنڈ تیار ہویا سہتی گورو چلیا نال چیلیاں دے
راجے اندر دی صفا وچ ہوئی ہوری پئے عجب جھنکار اربیلیاں دے
آپ ہار سنگار کر دوڑ چلیاں ارتھ کیتیاں نیں نال بیلیاں دے
وارث شاہ کستوری دے مرگ چھٹے تھئی تھئی سر یر متھیلیاں دے

۵۶۱

فوج حسن دی کھیت وچ کھنڈ پئی ترت چائے لنگوٹڑے وٹیو نیں
سمی گھت دیاں ماردیاں پھرن گدھا پھبی گھت بناں وٹ پٹیو نیں
توڑ ککروں سول دا وڈا کنڈا پیر چوبھ کے خون پلٹیو نیں
سہتی ماندرن فن دا ناگ بھچھیا دندمار کے سپ الٹیو نیں
شست انداز نے مکر دی شست کیتی اوس حسن دے مورنوں پھٹیو نیں
وارث یار دے خرچ تحصیل وچوں حصہ صرف قصور دا کٹیو نیں

۵۶۲

وند میٹ گھسیٹ ایہہ ہڈ گوڈے چبے ہونٹھ گلھاں کرمیلیاں نی
نک چاڑھ وندیڑکاں وٹ رووے کڈھ اکھیاں نیلیاں پیلیاں نی
تھر تھر کنبے تے آکھے میں موئی لوکا کوئی کرے جھاڑا برے حیلیاں نی
مارلنگ تے پیر بے سرت ہوئے لئے جیو نے کاج کلیلیاں نی
شیطان شطونگڑے ہتھ جوڑن سہتی گوروتے اسیں جوگیلیاں نی

۵۶۳

ہیر میٹ کے وند پے رہی بے خود سہتی حال ہو شور پکاریا ای
کالے ناگ نے پھن پھلا وڈا ڈنگ ووہٹی دے پیر تے ماریا ای
کڑیاں کانگ کیتی آئے پئی واہر لوکاں کم تے کاج وساریا ای
منجے پاپیے ہیر نوں گھریں آندا جٹی . پلو پل رنگ نوں ہاریا ای
ویکھو فارسی تورکی نظم نثروں ایہہ مکر گھیو وانگ نتاریا ای
اگے کسے کتاب وچ نہیں پڑھیا جیہا خچریاں خچر پوساریا ای
شیطان نے آن سلام کیتا تساں جتیا تے اساں ہاریا ای
افلاطون دی ریش مقراض کیتی وارث قدرتاں ویکھ کے واریا ای

۵۶۴

کھیڑے سانگھرو واہراں کانگ کیتی سارے دیس تے دھم بھوچال آہی
گھریں خبر ہوئی کڑیاں دیس گیاں نونہہ کھیڑیاں دی جیہڑی سیال آہی
سردار سی خوباں دے ترنجناں دی جس دی ہنس تے موردی چال آہی
کھیڑیاں نال سی اوس اجوڑ مڈھوں دلوں صاف رانجھیٹے دے نال آہی

اوس ناگنی نوں کوئی سپ لڑیا سس اوس نوں ویکھ نہال آہی
ان کیذ کن عظیم باب عورتاں دے دھروں وچ قرآن دے فال آہی
وارث شاہ سہاگے تے اگ وانگوں سوئناں کھیڑیاں دا سھوگال آہی

۵۶۵

سد ماندری کھیڑیاں بہت آندے فقر وید تے لکھ مداریاں دے
تریاق اکبر افلاطون والا دارو وڈے فرنگ پساریاں دے
جنہاں ذات ہزارے دے سپ کیلے گھت آندے نیں وچ پٹاریاں دے
گنڈے لکھ تعویذ تے دھوپ دھونی سوت آندے نیں کنج کواریاں دے
کوئی اک چوائے کھوائے گنڈھے ناگ دون دھاتاں سبھ ساریاں دے
کسے لائے منکے لسی وچ گھتے پردے چائے پائے نراں ناریاں دے
تیل مرچ تے بوٹیاں ددھ پیسے گھیو دیندے نال خواریاں دے
وارث شاہ سپاہدیاں پنڈ بدھے گھس زہر مہرے دھاتاں ماریاں دے

۵۶۶

درد ہور تے داروڑا ہور کردے فرق پوے نہ لوڑھ وچ لڑھی ہے نی
رناں ویکھ کے آکھدیاں زہر دھانی کوئی ساعت جیوندی کڑی ہے نی
ہیر آکھدی زہر ہے کھنڈ چلی جیہی کالجا چیر دی چھری ہے نی
مر چلی ہے ہیر سیال بھانویں بھلی بری اوتھے آن جڑی ہے نی
جس ویلے دی سوتری ایہہ سنجھی بھاگی ہو گئی نہیں مڑی ہے نی
وارث شاہ سدایئے وید رانجھا جس تے ہیر دے درد دی پڑی ہے نی

۵۶۷

سہتی آکھیا فرق نہ پوے ماسہ ایہہ سپ نہ کیل تے آوندے نیں
کالے باغ وچ جوگڑا سدھ داتا اوس دے قدم پایاں دکھ جاوندے نیں
باشک ناگ کرنڈیئے میڈ پتھک چھیبے ترے سبھ نیوں آوندے نیں
کلکی دار تے اڈناں بھونڈ آبی اسرال کھرال ڈر کھاوندے تیں
تندورڑا بورڑا پھنی پھنیر سبھ آن کے سیس نواوندے نیں
منی دار دوسرے تے کھرنیال بھی منتر پڑھئے تاں کیل تے آوندے نیں
گنگوریا دھامیاں بس بساتی رتولڑیا بجلیا جھاوندے نیں
کھجوریاں تیلیاں بنت چنگیا ہتواریا کوجھیا گاوندے نیں
باشتیا چھپیا سنگ تاپو چلاوڑا داوڑا دھاوندے نیں
کوئی دکھ تے درد نہ رہے روگی دکھ کلاں دے اوس تھوں جاوندے نیں
راو راجے تے وید تے دیوپریاں سبھ اوس تھوں ہتھ دکھاوندے نیں
ہور وید سبھ ویدگی لائے تھکے وارث شاہ جوگی ہن آوندے نیں

۵۶۸

کھیڑیاں آکھیا کیہڑا گھل دیئے جیہڑا ڈگے فقیر دے جائے پیریں
ساڈی کریں واہر نام رب دے تے کوئی فضل دا پلوڑا چائے پھیریں
سارا کھوہل کے حال احوال آکھیں نال مہریاں برکتاں وچ ویہڑیں
چلو واسطے رب دے نال میرے قدم گھتیاں فقر دے ہون خیریں
دم لایئے سیال سی ویاہ آندی جنج جوڑ کے گئے ساں وچ ڈیریں
بیٹھ کوڑ میں گل پکائے چھڈی سیدا گھلئے رلن جاں ایڑا ایڑیں
جیکوں جانسیں تویں لیائیں جوگی کر منتاں لاوناں ہتھ پیریں
وارث شاہ میاں تیرا علم ہویا مشہور وچ جن تے انس طیریں

۵۶۹

اجو آکھیا سیدیا جاہ بھائی ایہہ وہوٹیاں بہت پیاریاں جی
جاہ بنھ کے ہتھ سلام کرناں تساں تاریاں خلقتاں ساریاں جی
اگے نذر رکھیں سبھو حال دسیں اگے جوگڑے دے کریں زاریاں جی
سانوں بنی ہے ہیر نوں سپ لڑیا کھوہل کہیں حقیقتاں ساریاں جی
آکھیں واسطے رب دے چلو جوگی سانوں بنیاں مصیبتاں بھاریاں جی
جوگی مار منتر سپ کرے حاضر جائے لیائے ولایتے واریاں جی
وارث شاہ اوتھے نہیں پھرے منتر جتھے دندیاں عشق نے ماریاں جی

۵۷۰

سیدا وٹ لکل بدھی پچھار کی جتی جھاڑ کے ڈانگ لے کڑکیا ای
واہو داہ چلیا کھری بنھ کھیڑا وانگ کاٹکو مال تے سرکیا ای
کالے باغ وچ جوگی تھے جاوڑیا جوگی ویکھ کے جٹ نوں ورکیا ای
کھڑا ہو ماہی منڈیا کہاں آویں مار بھانبڑا شور کر پھرکیا ای
سیدا سنگ کے تھر تھر کھڑا کنبے اوس دا اندروں کالجا دھڑکیا ای
اوتھوں کھڑی کر بانہہ پکار دا ای انہا خطرے دا ماریا برکیا ای
چلیں واسطے رب دے جوگیا اوئے خار وچ کلیجے دے رڑکیا ای
جوگی پچھدا بنی ہے کون تینوں ایس حال آیوں جٹا پرکیا ای
جٹی وڑی کپاہ وچ بنھ جھولی کالا ناگ از غیب دا کڑکیا ای
وارث شاہ جوں چوٹیاں کڈھ آیئے اتے سپ ڈاہڈا زہری لڑکیا ای

۵۷۱

تقدیر نوں موڑناں بھلا ناہیں سپ نال تقدیر دے ڈنگ دے نیں
جنہوں رب دے عشق دی چاٹ لگی دیدوان قضائے دے رنگ دے نیں
جیہڑے چھڈ جہان اجاڑ وسن صحبت عورتاں دے کولوں سنگدے نیں
کدی کسے دی کیل وچ نہیں آئے جیہڑے سپ سیال تے جھنگ دے نیں
اساں چائے قرن تے ترک کیتی سنگ مہریاں دے کولوں سنگدے نیں
مرن دیہہ جٹی ذرہ وین سنیں راگ نکلن رنگ برنگ دے نیں
جوان مرے مہری وڈے رنگ ہونی خوشی ہوتے ہیں روح ملنگ دے نیں
وارث شاہ منایئے سیس داڑھی ہو رہے جیوں سنگ تے کنگ دے نیں

۵۷۲

ہتھ بنھ نیویں دھون گھاہ منہ وچ کڈھ دندیاں منتاں گھالیا اوئے
تیرے چلیاں ہندی ہے ہیر چنگی دھروئی رب دی مندراں والیا اوئے
اٹھ پہر ہوئے بھکھے کوڑیں نوں لڑھ گئے ہاں فاقڑا جالیا اوئے
جٹی زہر والے کسے ناگ ڈنگی اساں ملک تے ماندری بھالیا اوئے
چنگی ہوئے ناہیں جٹی ناگ ڈنگی تیرے چلیاں خیر ہو راولا اوئے
جوگی واسطے رب دے تار سانوں بیڑا لائے بنے اللہ والیا اوئے
لکھی وچ رضا دے مرے جٹی جس نے سپ دا ہی دکھ جالیا اوئے
تیری جٹی دا کیہ علاج کرناں اساں اپناں کوڑماں گالیا اوئے
وارث شاہ رضا تقدیر ویلا پیراں الیاں نے وی نہیں ٹالیا اوئے

۵۷۳

چپ ہو جوگی سہج نال بولے جٹا کاہے نوں پکڑیو کاہیاں نوں
اسیں چھڈ جہان فقیر ہوئے چھڈ دولتاں مال بادشاہیاں نوں
یادرب دی چھڈ کے کراں جھاڑے ڈھونڈاں اوڈیاں چھڈ کے پھاہیاں نوں
تیرے نال نہ چلیاں نفع کوئی میرا علم نہ پھرے ویاہیاں نوں
رناں پاس فقیر نوں عیب جاناں جیہا نساں رنوں سپاہیاں نوں
وارث کڈھ قرآن تے بہیں منبر کیہا اڈیو مکر دیاں پھاہیاں نوں

۵۷۴

سیدا آکھدا رونڈری پئی ڈولی چپ کرے ناہیں ہتھیارڑی اوئے
وڈی جوان بالغ کوئی پری صورت تن کپڑے وڈی مٹیارڑی اوئے
جے میں ہتھ لانواں سر وں لاہ لیندی چائے گھت دی چیک چہارڑی اوئے
ہتھ لانوناں پلنگ نوں ملے نہیں خوف خطریوں رہے نیارڑی اوئے
مینوں مار کے آپ نت رہے روندی ایسے بان اوہ رہے کوارڑی اوئے
نال سس نناں دے گل ناہیں پئی مچ دی نت خوارڑی اوئے
اساں اوس نوں مول نہ ہتھ لایا کائی لاغر لوتھ ہے بارڑی اوئے
ایویں غفلتاں وچ برباد گئی وارث شاہ ایہہ عمر وچارڑی اوئے

۵۷۵

جوگی لیک گھتی پھیر وچ چونکے چھری اوس دے وچ کھبھایو سو
کھا قسم قرآن دی بیٹھ جٹا قسم چورنوں چائے کرایو سو
اوہدے نال توں ناہیوں انگ لایا چھری پٹ کے دھون رکھایو سو

پھڑیا حسن دے مال دا چور ثابت ناہیں اوس نوں قسم کرایو سو
وارث رب نوں چھڈ کے پیا جھنجٹ اینویں رائگاں عمر گوایو سو

۵۷۶

کھیڑے نشادتی اگے جوگڑے دے سانوں قسم ہے پیر فقیر دی جی
مراں ہوئیے ایس جہان کوڑھا کدی صورت ڈٹھی جے میں ہیر دی جی
سانوں ہیر جٹی ڈھولی دھار دسے کوہ قاف تے دھار کشمیر دی جی
لنکا کوٹ پہاڑ دا پار دسے فرہاد نوں نہر جیوں شیر دی جی
دوروں ویکھ کے فاتحہ آکھ چھڈاں گور پیر پنجال دے پیر دی جی
سانوں قہقہہ ایہہ دیوار دسے دھکاں جائیے تاں کالجا چیر دی جی
اوس دی جھال نہ اساں تھوں جائیے جھلی جھال کون جھلے چھٹے تیر دی جی
بھینس مار کے سنگ نہ دے ڈھوئی اینویں ہونس کیہی دودھ کھیر دی جی
لوک آکھ دے پری ہے ہیر جٹی اساں ڈٹھی نہ صورت ہیر دی جی
وارث جھوٹ نہ بولیے جوگیاں تھے خیانت ناں کریئے چیز پیر دی جی

۵۷۷

جوگی رکھ کے انکھ تے نال غیرت کڈھ اکھیاں روہ تھیں پھٹیا ای
ایہہ ہیر دا وارثی ہو بیٹھا چائیے ڈیریوں سواہ وچ سٹیا ای
سنیں جٹیاں چونکے وچ آوڑیوں ساڈا دھرم تے نیم سبھ پٹیا ای
لٹ پٹ کے نال نکھٹیا ای کٹ پھاٹ کے کھوہ وچ سٹیا ای
برا بولدا نیر پلٹ اکھیں جیہا بانیاں شہر وچ لٹیا ای
پکڑ سیدڑے نوں نال پھاوڑیاں دے چور یار وانگوں ڈھائے کٹیا ای
کھڑلتاں پھوڑیاں خوب جٹیاں دھون سیکیا نال غریٹیا ای
دونویں بنھ باہاں سروں لاہ ٹپکا گنہگار وانگوں اٹھ جٹیا ای
شانہ آئینہ کٹ چچور کیتا لنگ بھن کے سنگھ نوں گھٹیا ای
وارث شاہ خدا دے خوف کولوں ساڈا روندیاں نیر نکھٹیا ای

۵۷۸

کھیڑا کھائیکے مارتے بھج چلیا واہو واہ روندا گھر آوندا اے
ایہہ جوگڑا نہیں جے دھاڑ کر کے حال آپناں کھوہل سناوندا اے
ایہہ قاروں دے دیس دا سحر جانے وڈے چھوٹے تے قہر کماوندا اے
ایہہ دیو اجاڑ وچ آن لتھا نال کڑکیاں جند گواوندا اے
نالے پڑھے قرآن تے دے بانگاں چونگی پاوندا سنکھ وجاوندا اے
مینوں مار کے کٹ تہ بار کیتا پنڈا کھوہل کے جٹ وکھاندا اے

۵۷۹

اجو آکھیا لوو اتھیر یارو ویکھو غضب فقیر نے چایا جے
میرا سونے دا کیوڑا مار جندوں کم کار تھیں چائے گنوایا جے
فقر مہر کر دے سب خلق اتے اوس قہر جہان تے چایا جے
وارث شاہ میاں نواں سانگ ویکھو دیو آدمی ہویکے آیا جے

۵۸۰

سہتی آکھیا بابلا جا آپے سیدا آپ توں دور سنداوندا اے
نال کبر ہنکار دے مست پھر دا نظر تلے نہ کسے نوں لیاوندا اے
ساہنے وانگروں سری پٹاوں دا اے اگوں آکڑاں پیا وکھاوندا اے
جا نال فقیر دے کرے آکڑ غصہ غصہ تے پیا ودھاوندا اے
مار نونہہ دے دکھ حیران کیتا اجو گھوڑے چڑھدڑا دھاوندا اے
یارو عمر ساری جتی ناہ لدھی رہیا سوہنی ڈھونڈ ڈھونڈاوندا اے
وارث شاہ جوانی وچ مست رہیا وقت گئے تائیں پچھوں تاوندا اے

۵۸۱

جائے بنھ کھڑا ہتھ پیراگے تسیں لاڈلے پروردگار دے ہو
تسیں فقر اللہ دے پیر پورے وچ ریکھ دے میخ نوں مار دے ہو
ہوئے دعا قبول پیاریاں دی دین دنی دے کم سوار دے ہو
اٹھے پہر خدائے دی یاد اندر تسیں نفس شیطان نوں مار دے ہو
حکم رب دے تھوں تسیں نہیں باہر پیر خاص حضور دربار دے ہو
میری نوجھ نوں سپ دا اثر ہویا تسیں کیل منتر سپ مار دے ہو
لڑھے جان بیڑے او گنہاریاں دے کرو فضل تاں پار اتار دے ہو
تیرے چلیاں نوجھ میری جیوندی ہے لگا دامن سو تسیں تار دے ہو
وارث شاہ دے عذر معاف کرنیں بخشنہار بندے گنہگار دے ہو

۵۸۲

چھڈ دیس جہان اجاڑ ملی اجے جٹ ناہیں پچھا چھڈ دے نیں
اساں چھڈیا ایہہ نہ مول چھڈن کھیڑے مڈھ قدیم دے ہڈ دے نیں
لیہہ پئی میرے اتے جھاڑیاں دی پاس جاہن نہیں بنج گڈ دے نیں
وارث شاہ جہاں تھوں اک پئے اج کل فقیر ہن لددے نیں

۵۸۳

چلیں جو گیا واسطہ رب دا ای اسیں مردنوں مرد للکارنی ہاں
جو کجھ سرے سو نذر لے پیر پکڑاں جان مال پروارنوں وار نی ہاں
پئے کلہ دے کوڑمیں سبھ روندے اسیں کاگ تے مور اڈارنی ہاں
ہتھ بنھ کے بنتی جوگیا جی اسیں عاجزی نال پکارنی ہاں

چور سدیا مال دے سانبھنے نوں تیریاں قدرتاں تھوں اسیں وارنی ہاں
وارث شاہ وساہ کیہ ایس دم دا اینویں رایگاں عمر کیوں ہارنی ہاں

۵۸۴

جوگی چلیا روح دی کلا ہلی تتر بولیا شگن مناونے نوں
ایتوار نہ پچھیا کھیڑیاں نے جوگی آندا نیں سیس مناونے نوں
ویکھو عقل شعور جو ماریا نیں تانبا باز دے ہتھ پھڑاونے نوں
بھکھا کھنڈ تے کھیر دا پیا راکھا رنڈا گھلیا ساک کراونے نوں
سپ مکردا پری دے پیر لڑیا سلیمان آیا جھاڑا پاونے نوں
آ جان جہان ہٹائے دتا آئے ماندری کیل کراونے نوں
راکھا جواں دے ڈھیر دا گدھا ہویا انہاں گھلیا حرف لکھاونے نوں
نیت خاص کر کے انہاں سد آندا میاں آیا ہے رن کھسکاونے نوں
انہاں سپ دا ماندری ڈھونڈ آندا میاں آیا ہے لڑاونے نون
وسدے جھگڑے چوڑ کراونے نوں مڈھوں پٹ بوٹا لیند وجاونے نوں
وارث بندگی واسطے گھلیا سیں آ جٹیا پہننے کھاونے نوں

۵۸۵

کھسکو شاہ ہوری اج آن بیٹھے تنبو آن ادھالواں لایانی
دھواں مار بیٹھا جوگی مدتاں دا اج کھیڑیاں نے خیر پایانی
ککھوں لکھ کر دے خدا سچا دکھ ہیر دا رب گوایانی
انہاں سکدیاں دی دعا رب سن لئی اوس واندھیری دا یار آیانی
بھلا ہویا جے کسے دی آس پنی رب وچھڑیا یار ملایانی
سہتی اپنے ہتھ اختیار لے کے ڈیرہ ڈوماں دی کوٹھڑی پایانی
رناں موہ کے لین شہزادیاں نوں ویکھو افترا کون بنایانی

آپے دھاڑوی دے اگے مال دتا پچھوں آکھو ڈھول وجایانی
بھلکے ایتھے نہ ہوسن دو کڑیاں سانوں شگن ایہو نظر آیانی
وارث شاہ شیطان بدنام کرسو لون تھال دے وچ بھنایانی

۵۸۶

بھلا ہویا بھیناں ہیر بچی جانوں من منے دا وید ہن آیانی
دکھ درد گئے سبھے ہیر والے کامل ولی نے پھیرڑا پایانی
جھیڑا چھڈ چدھرایاں چاک بنیا وت اوس نے جوگ کمایانی
جنیدی وتھلی دے وچ لاکھ منتر ایہہ اللہ نے وید ملایانی
ساکھاں رنگ بیرنگیاں ہون پیدا سانون ماہ جیوں مینہ وسایانی
نالے سہتی دے حال تے رب ترٹھا جوگی دلاں دا مالک آیانی
تناں دھراں دی ہوئی مراد حاصل دھواں ایس چروکناں لایانی
ایہدی پھری کلام اج کھیڑیاں تے اسم اعظم اثر کرایانی
مزمان جیوں آون دا لین ووہٹی اگوں ساہوریاں پلنگ وچھایانی
ویرا رادھ ویکھو ایتھے کوئی ہندے۔ جگ دھوڑ بھلاوڑا پایانی
منتر اک تے پتلیاں دوئیں اڈن اللہ والیاں کھیل رچایانی

۵۸۷

کڑیاں آکھیا آن کے ہیر تائیں انی ووہٹیے اج ودھائی ایں نی
ملیا آب حیات پیاسیاں نوں جد جوگیاں دے وچ آئی ایں نی
تیتھوں دوزخ دی اگ حرام ہوئی رب وچ بہشت دے پائی ایں نی
جوڑی رب نے میل کے تارئیں توں موتی لعل دے نال پرائی ایں نی
وارث شاہ کہہ ہیر دی سس تائیں اج رب نے چوڑ کرائی ایں نی

۵۸۸

جوگی آکھیا پھرے نہ مرد عورت پورے کسے ناں پرچھاوناں اوئے
کراں بیٹھ نویکلا جتن گوشے کوئی نہیں جے پھنج پواوناں اوئے
کن سن وچ وہوٹڑی آن پویو نہیں دھم لے شور کراوناں اوئے
کواری کڑی دا رکھ وچ پیر پایئے نہیں ہور کسے ایتھے آوناں اوئے
سپ نس جائے جھل مار جائے کھڑا اوکھڑا چلہ کماوناں اوئے
لکھیا ست سے وار قرآن اندر چھڈ نہیں نماز پچھوتاوناں اوئے
وارث شاہ نکوئی تے بندگی کر وت نہیں جہان تے آوناں اوئے

۵۸۹

سہتی کڑی نوں سد کے سونپیو نیں منجا وچ ایوان دے پائیے تے
پنڈوں باہر ڈوماں دا کوٹھڑا سی اوتھے دتی نیں تھانوں بنائیے تے
جوگی پلنگ دے پاس بہایو نیں آئے بیٹھا ہے شگن منائیے تے
ناڈھو شاہ بنیا مست ہوئے عاشق معشوق نوں پاس بہائیے تے
کھیڑے آپ جا گھریں بے فکر ستے تانبا بازدے ہتھ پھڑائیے تے
سرتے ہووتی آئیے کوکدی ہے چٹکی مار کے ہتھ بنائیے تے
اوس کھیہ سر گھت کے پٹنائیں جنہاں ویاہیوں دھڑی گندائیے تے
وارث شاہ ہن تنہاں نے وین کرنیں جنہاں ویاہیوں گھوڑیاں گائیے تے

۵۹۰

ادھی رات رانجھے پیر یاد کیتے طرہ خضر دا ہتھ لے بولیا ای
شکر گنج والے رومال چمے مندرا لال شہباز دا تولیا ای

خنجر کڈھ مخدوم جہانیئے دا وچوں روح رانجھیٹے دا ڈولیا ای
کھونڈی سید جلال بخاریئے دی وچ مشک تے عطر دے جھولیا ای
پیر بہاؤ الدین ذکریئے دھک دتی کندھ ڈھائیکے راہ نوں کھولیا ای
جاہ بیٹھا ہیں کاسنوں اٹھ جٹا سویں نہیں تیرا راہ کھولیا ای
وارث شاہ پچھو تاسیں بندگی نوں عزرائیل جاں دھون چڑھ بولیا ای

۵۹۱

نکل کوٹھیوں ترن نوں تیار ہوئے سہتی آن حضور سلام کیتا
بیڑا لا بنے اساں عاجزاں دا رب فضل تیرے اتے عام کیتا
میرا یار ملاوناں واسطےؔ ای اسان کم تیرا سرانجام کیتا
بھابھی ہتھ پھڑائیکے ٹور دتی کم کھیڑیاں دا سبھو خام کیتا
تیرے واسطے ماپیاں نال کیتی جو کجھ علی دے نال غلام کیتا
جو کجھ ہوونی سیتا دے نال کیتی اسے دھینسرے نال جورام کیتا
وارث آپ جس نے مہربان ہووے اوتھے فضل نے آن مقام کیتا

۵۹۲

رانجھے ہتھ اٹھائیکے دعا منگی ربا میلناں یار گوارنی دا
ایس حب دے نال ہے کم کیتا بیڑا پار کرناں کم سارنی دا
پنجاں پیراں دی ترت آواز ہوئی ربا یار میلیں ایس یارنی دا
فضل رب کیتا یار آئے ملیا اوس شاہ مراد پکارنی دا

۵۹۳

ڈاچی شاہ مراد دی آن ڑنگی اتوں بولیاں سائیں سواریئے نی
شالا دھکا آوے ہش ڈھک نیڑے آئے چڑھیں کجاوے تے ڈاریئے نی
میری گئی قطار کو راہ کھتھی کوئی سحر کیتو ٹونیں ہاریئے نی
وائی سوئی دی بوتڑی ایہہ ڈاچی گھن جھوک پلانے نوں لاڑیئے نی
وارث شاہ لنگور دی بھین دھدھل ایہہ فرشتیاں اٹھ چتاریئے نی

۵۹۴

سہتی لئی مراد تے ہیر رانجھے رواں ہوئے چلے لاڑے لاڑیاں نی
راتوں رات گئے لے کے باز کونجاں سریاں ناگاں دیاں شینہاں لتاڑیاں نی
آپو آپ گئے لے کے واہو داہی بگھیاڑاں نے ترنڈیاں پاڑیاں نی
فجر ہوئی گرانواں گج گھتی ویکھ کھیڑیاں واہراں چاڑھیاں نی
جڑھاں دین ایمان دیاں کٹنیں نوں ایہہ مہریاں تیز کٹاریاں نی
میاں جھیاں بیگانڑی نارراویں ملن دوزخوں تائے چواڑیاں نی
وارث شاہ نائی نال جنگ بدھا کھیڑیاں کل مناسے داڑھیاں نی

۵۹۵

اک جاہن بھنے بہت نال خوشی بھلا ہویا فقیراں دی آس ہوئی
اک جاہن روندے جوہ کھیڑیاں دی اج ویکھو تو چوڑ نخاس ہوئی
اک لے ڈنڈے ننگے جاہن بھنے یارو پئی سی ہیر اداس ہوئی
اک چتڑ وجاوندے پھرن بھوندے جو مراد فقیراں دی راس ہوئی
وارث شاہ کیہ من دیاں ڈھل لگے جدوں استرے نال پٹاس ہوئی

۵۹۶

پہلی ملی مراد نوں جا واہر اگوں کٹک بلوچاں دے چاڑھ دتے
پکڑ ترکشاں اتے کمان دوڑے کھیڑے نال ہتھیاراں دے مار دتے
مار برچھیاں آن بلوچ کڑکے تیغاں مار کے واہر وجھاڑ دتے
مارناوکاں مورچے بھن دتے مار جھاڑ کے پنڈ وچ واڑ دتے
وارث شاہ جاں رب نے مہر کیتی بدلے قہر دے لطف نے پاڑ دتے

۵۹۷

دوئیاں واہراں رانجھے نوں آن ملیاں ستا پیا اجاڑ وچ گھیریو نیں
ڈنڈ مار دے برچھیاں پھیر دے نیں گھوڑے وچ میدان دے پھیریو نیں
سر ہیر دے پٹ تے رکھ ستا سپ مال توں آن کے چھیڑیو نیں
ہیر پکڑ لئی رانجھا قید کیتا ویکھو جوگی نوں آن کے گھیریو نیں
لاہ سہلیاں بنھ کے ہتھ دونویں پنڈا چابکاں نال اچیڑیو نیں
وارث شاہ فقیر اللہ دے نوں مار مار کے چائے کھدیڑیو نیں

۵۹۸

ہیر آکھیا ستے سو سبھ مٹھے نیند ماریا راجیاں رانیاں نوں
نیند ولی تے غوث تے قطب مارے نیند لٹیا راہ پندھانیاں نوں
ایس نیند نے شاہ فقیر کیتے روئے بیٹھے نیں وقت وہانیاں نوں
نیند شیر تے دیو امام کٹھے نیند ماریا وڈے سیانیاں نوں
ستے سوئی وگتڑے ادھم وانگوں غالب نیند ہے دیوانجانیاں نوں
نیند بھٹھ سونپیا سلیمان تائیں دیندی نیند چھڈائے ٹکانیاں نوں

نیند پتر یعقوبؑ دا کھوہ پایا سنیاں ہوسیا یوسفؑ دے دانیاں نوں
نیند ذبح کیتا اسماعیلؑ تائیں یونسؑ پیٹ مچھی وچ پانیاں نوں
نیند فجر دی قضا نماز کر دی شیطان دے تنبواں تانیاں نوں
نیند ویکھ جو سسی نوں وقت پایا پھرے ڈھونڈ دی یار وہانیاں نوں
رانجھے ہیر نوں بنھ لے ٹرے کھیڑے دونویں روندے نیں وقت وہانیاں نوں
ساڈے تن ہتھ ملک زمین تیرا وارث شاہ کیوں ولیں ولانیاں نوں

۵۹۹

ہائے ہائے مٹھی مت ناں لیا دتی عقل ہزار جو گیٹیا وے
وس پیؤں توں ویریاں سانویاں وے کیہی واہ ہے مشک لپیٹیا وے
جیہڑا کھنڈیا وچ جہان جھیڑا نہیں جاوناں مول سمیٹیا وے
راجہ عدلی ہے تخت تے عدل کردا کھڑی بانہہ کر کوک رنجھیٹیا وے
بناں عمل دے نہیں نجات تیری پیا مارئیں قطب دیا بیٹیا وے
نہیں حور بہشت دی ہو جاندا گدھا زری دے نال لپیٹیا وے
اثر صحبتاں دے کر جان غلبہ جاہ راجے دے پاس جٹیٹیا وے
وارث شاہ میاں تانبا ہوئے سونا جتھے کیمیا نال لپیٹیا وے

۶۰۰

او کو کوکو کیتا کوک رانجھے اچا کوکدا چانگراں دھراس دا اے
بوبو مار کے للکراں کرے دھماں زراجے پچھیا شور وسواس دا اے
رانجھے آکھیا راجیا چریں جیویں کرم رب دا فکر غم کاس دا اے
حکم ملک دتا تینوں رب سچے تیرا راج تے حکم آراس دا اے
تیری دھانگ پئی روم شام اندر بادشاہ ڈرے آس پاس دا اے
تیرے راج وچ بناں تقصیر لٹیا نہ گناہ تے نہ کوئی واس دا اے

مکھی پھاس دی شہد وچ ہوئے نیڑے وارث شاہ ہن جگ وچ پھاس دالے

۶۰۱

پلو پھیر کے رانجھے فریاد کیتی بھلا سنی دا عدلیا راج تیرا
زور زور لے چلے نیں مال میرا تاں میں ہویا ہوں آن محتاج تیرا
سبھ میر امراء ورثا تیرے بھلا نظر آیا مینوں ساج تیرا
میری غور کرسیں تیرا بھلا ہوسی رب آپ سوارسی کاج تیرا

۶۰۲

راجے حکم کیتا چڑھی فوج بانکی آئے راہ وچ گھیریا کھیڑیاں نوں
تسیں ہوئے سدھے چلو پاس راجے چھڈ دیو کھاں چھل وریڑیاں نوں
راجے آکھیا چور نہ جان پاوے چلو چھڈ دیو جھگڑیاں جھیڑیاں نوں
پکڑ وچ حضور دے لیاؤ حاضر راہ زناں تے کھوہراں پھیڑیاں نوں
بنھ کھڑاں گے اگے تاں چلو آپے نہیں جان دے اسیں بکھیڑیاں نوں
وارث شاہ چند سورجاں گرہن لگے اوہ بھی پھڑے نیں ساڈیاں پھیڑیاں نوں

۶۰۳

کھیڑے راجے دے آن حضور کیتے صورت بنی نیں آن فریادیاں دے
رانجھے آکھیا کھوہ لے چلے نڈھی ایہہ کھوہرو پرھے ہیدادیاں دے
میتھوں کھوہ فقیرنی اٹھ ٹھے جیویں پیسیاں نوں ڈوم شادیاں دے
میرا نیاؤں تیرے اگے رائے صاحب ایہہ وڈے دربار نیں آدیاں دے
جے تاں داڑھیاں پگڑیاں ویکھ بھلیں شیطان ہن اندروں وادیاں دے
وارث باہروں سوہنے سیاہ اندر تنبو ہون جویں مالزادیاں دے

۶۰۴

جوڑ کھیڑیاں ہتھ فریاد کیتی نہیں وقت ہن ظلم کماونے دا
ایہہ ٹھگ جے ماجھے دا کھوٹا سحر جان دا سر ہوں جماونے دا
ویہڑے وڑدیاں نڈھیاں موہ لیسن اس تے علم جے رناں ولاونے دا
ساڈی نونہہ نوں اک دن سپ لڑیا اوہ وقت سی ماندری لیاونے دا
سہتی دسیا جوگڑا باغ کالے ڈھب جان دا جھاڑیاں پاونے دا
منتر جھاڑنے نوں اساں سد آندا سانوں کم سی جند چھڈاونے دا
لیندو دوہاں نوں راتو ہی رات نٹھا فقر ولی اللہ پڑھاونے دا
وچوں چور تے باہروں سادھ دسے ایس تے ول جے بھیکھ وٹاونے دا
راجے چوراں تے یاراں نوں مار دے نیں سولی رسم ہے چور چڑھاونے دا
اقتلو الموذیات قبل الایذاء کیہا فائدہ جھگڑیاں پاونے دا
بھلا کریں تاں ایس نوں مار سٹیں حکم آیا ہے چور مکاونے دا
بادشاہ تھوں عدل ہی پچھیئے گا وقت آوسی عمل تلاونے دا

۶۰۵

رانجھے آکھیا سوہنی رن ڈٹھی مگر لگ میرے آئے گھیریا نیں
نٹھا خوف تھوں ایہہ سن دیس والے پچھے کٹک از عیب دا چھیڑیا نیں
پنجاں پیراں دی ایہہ مجاورانی انہاں کدھروں ساک سہیڑیاں نیں
سبھ راجیاں انہاں نوں دھک دتا تیرے ملک وچ آن کے چھیڑیا نیں
ویکھو وچ دربارے جھوٹھ بولن ایہہ وڈا ہی پھیڑناں پھیڑیا نیں
مجروح ساں غماں دے نال بھریا میرا الٹا گھاؤ اچیڑیا نیں
کوئی روز جہان تے واؤ لینی بھلا ہویا نہ چائے نبیڑیا نیں
آپ وارثی بنیں ایس ووہٹڑی دے میوں مار کے چائے کدھیڑیا نیں

راجہ بھیدا کراں میں قتل سارے تیری چیز نوں راہ جے چھیڑیا نیں
سچ آکھ توں کھلھ کے کراں پرزے کوئی برا جے ایس نال پھیڑیا نیں
چھڈ ارلیاں جوگ بجھا تھے پر کھوہ نوں اجے نہ گیڑیا نیں
وارث شاہ میں گرد ہی رہیا بھوندا سرمے سرمچو ناہ لویڑیا نیں

۶۰۶

رانجھے آکھیا تساں تقصیر کیتی ایہہ وڈا فقیر رنجانیا جے
نک کن وڈھا دیاں چاڑھ سولی اینویں گئی ایہہ گل نہ جانیا جے
رج جٹ نہ جان دے کسے تائیں تسیں آپنی قدر پچھانیا جے
رناں کھوہ فقیراں دیاں راہ مارو تنبو گرب گمان دے تانیا جے
راتیں چور تے دہیں ادھالیاں تے شیطان وانگوں جگ رانیا جے
قاضی شرع دا تساں نوں کرے جھوٹھا موجاں سولیاں دیاں تسیں مانیا جے
ایہہ نت ہنکار نہ مال رہندے کذی موت تحقیق پچھانیا جے
وارث شاہ سرائے دی رات وانگوں دنیا خواب خیال پچھانیا جے

۶۰۷

جدوں شرع دے آن کے رجوع ہوئے قاضی آکھیا کرو بیان میاں
دیہہ کھوہل سنائیے بات ساری کراں عمر خطاب دا نیاں میاں
کھیڑے آکھیا ہیر سی ساک چنگا گھر چوچک سیال دے جان میاں
اجو کھیڑے دے پت نوں خیر کیتا ہور لائے تھکے لوک تان میاں
جنج جوڑ کے اساں ویاہ آندی ٹکے خرچ کیتے خیر دان میاں
لکھ آدماں دے ڈھکے لکھمی ساں ہندو جان دے تے مسلمان میاں
وڈھ رسم کیتی ملاں سد آندا جس نوں حفظ فقہ قرآن میاں
ملاں شاہداں نال وکیل کیتے جوین لکھیا وچ قرآن میاں

اساں لائیے دم ویاہ آندی دیس ملک رہیا سبھو جان میاں
راون وانگ لے چلیا سیتا تائیں ایہہ پھوہڑا تیز زبان میاں
وارث شاہ نہ رہے جے کویں ساتھی ربا جمل دا رہے ایمان میاں

۶۰۸

رانجھا آکھدا پچھوکھاں ایہہ چھاپا کتھوں دامن نال چموڑیا جے
راہ جاندرے پون نہ کسے چنبڑ ایہہ بھوتاں کتھوں جموڑیا جے
سارے ملک جو جھگڑ دا نال پھریا کسے ہٹکیا تے نہیں ہوڑیا جے
وارث شاہ کسیئے دے پھوک وانگوں اسدا اکڑا رسا نچوڑیا جے

۶۰۹

کتھوں آیا کال وچ بھکھ مردا ایہہ چاک سی مہردیاں کھولیاں دا
لوک کرن وچار جوان بیٹی اوہنوں فکر شریکاں دیاں بولیاں دا
چھیل نڈھڑی ویکھ کے مکر لگا ہلیا ہویا سیالاں دیاں گولیاں دا
مہیں چار کے مچیا دعویاں تے ہویا وارثی ساڈیاں ڈولیاں دا
موجو چودھری دا پت آکھدے سن مٹھلگ ہزارے دیاں ڈھولیاں دا
حق کریں جو عمر خطاب کیتا ہتھ وڈھناں جھوٹھیاں رولیاں دا
نوشیرواں گدھے دا عدل کیتا اتے کنجری عدل تنبولیاں دا
نادکھپری ٹھگی دے باب سارے چیتا کریں دھیان جے جھولیاں دا
منتر مار کے کھنب دا کرے ککڑ ہیرا نم دیاں کرے مولیاں دا
کنگھی لوہے تاپئے پٹے واہے سردار ہے وڈے کبولیاں دا
انب بیج تندور وچ کرے ہریا بنیں مکیو بالکا اولیا دا
وارث شاہ سب عیب دا رب محرم اینویں سانگ ہے پگڑیاں پولیاں دا

۶۱۰

قاضی آکھیا بول فقیر میاں چھڈ جھوٹھ دے دب وریڑیاں نوں
اصل گل سو آکھ درگاہ اندر لایذکر جھگڑیاں جھیڑیاں نوں
سارے دیس وچ ٹھٹھ ہو سئیں نڈھی دونویں پھڑے ہو آپ نے چھیڑیاں نوں
پچھے میل کے چویا رڑکیا ای اوہ رواسی وقت سہیڑیاں نوں
انہاں جٹاں دی شرم جے لاہ سٹی خوار کیتا سیالاں تے کھیڑیاں نوں
پہلا مچیا آن کے دعویاں تے ہے سلام ہے ولاں چھلاں تیریاں نوں
آکھو بھن دیاں جھاڑ کے چب چکوں ہن ووہٹڑی دیہہ ایہہ کھیڑیاں نوں
اوَ ویکھ لہو سنن گنن والیو ایہہ ملاح نہ جے ڈوب دے بیڑیاں نوں
دنیا دار نوں عورتاں زہد فقراں میاں چھوڑ کرستھ دیاں جھیڑیاں نوں
قاضی بہت جے آوندا ترس تینوں بیٹی اپنی بخش دے کھیڑیاں نوں
نت مال پرائے جو چور کھاندے ایہہ دس مسئلے راتیں پیریاں نوں
چھڈ جائے حیا دے نال جٹی نہیں جانسیں دریاں میریاں نوں
غنی کل جہان دے پکڑیںگے وارث شاہ فقیر دے پھیڑیاں نوں

۶۱۱

قاضی کھوہ دتی ہیر کھیڑیاں نوں مارو ایہہ فقیر دغولیا جے
وچوں چور تے یار ہے لچ لنڈا ویکھو باہروں ولی تے اولیا جے
دغا دار تے جھاگڑو کلا کاری بن پھرے مشائخ مولیا جے
جدوں دغے تے آوے تاں صفاں گالے اکھیں میٹ بہے جاپے اولیا جے

۶۱۲

ہیر کھوہ کھیڑے چلے واہی واہی رانجھا رہیا منہ کج حیران یارو
اڈ جایئے نگری غرق ہووے ویہل دیس نہ زمین اسمان یارو
کھیپ ماریے کھتری سڑے بوہل حقے عملیاں دے رڑہ پان یارو
ڈوراں ویکھ کے میر شکار رووں ہتھوں جنہاں دیوں باز اڈ جاہن یارو
اونہاں ہوش تے عقل نہ تھانوں رہناں سریں جنہاں دے پون ودان یارو
ہیر لاہ کے گھنڈ حیران ہوئی سنی نچا دے وچ میدان یارو
تکھا ویدڑا وانگ مہاستی دے مل کھڑی سی عشق میدان یارو
وچ اوڈھنی سہم دے نال چھپی جویں وچ قربان کمان یارو
چپ شل ہو بولنوں رہی جٹی بناں روح دے جیویں انسان یارو
وارث شاہ دونوں پریشان ہوئے جیویں پڑھے لاحول شیطان یارو

۶۱۳

رانجھا آکھدا جاہ کیہ ویکھدی ہیں برا موت تھیں ایہہ وجوگ ہے نی
پئے دھاڑ دی لٹ لے چلے مینوں ایہہ دکھ کیہ جان دا لوگ ہے نی
ملی سیدے نوں ہیر تے سواہ مینوں تیرے نام دا اساں نوں ٹوگ ہے نی
نکل لیف دی چھپیاں وہوٹیاں دیاں ایہہ رل سیال دا بھوگ ہے نی
سوکن رن گوانڈھ کپتیاں دا بھلے مرد دے باب دا روگ ہے نی
خوشی کت ہوون مرد پھل وانگوں گھریں جنہاں دے نت دا سوگ ہے نی
تنہاں وچ جہان کیہ مزا پایا گل جنہاں دے ریشہ جوگ ہے نی
جیہڑا بناں خوراک دے کرے کشتی اوس مرد نوں جانیئے پھوگ ہے نی
اسمان ڈھیہ پوے تاں نہیں مردے باقی جنہاں دی زمین تے چوگ ہے نی
جدوں کدوں محبوب نہ چھڈنا ایں کالا ناگ خدائے دا جوگ ہے نی

کونج کاں نوں ملے تے شیر پھوی وارث شاہ ایہہ دھروں سنجوگ ہے نی

٦١٤

ہر وقت جے فضل دا مینہ وسے برا کون مناؤندا رٹھیاں نوں
لب یار دے آب حیات باجھوں کون زندگی بخش دا کٹھیاں نوں
دونویں آہ فراق دی مار لیئے کرامات مناؤں دی رٹھیاں نوں
وارث مار کے آہ تے شہر ساڑو بادشاہ جانے اساں مٹھیاں نوں

٦١٥

ہیر نال فراق دے آہ ماری ربا ویکھ اساڈیاں بھکھن باہیں
اگے اگ پچھے سپ شینہہ پاسیں ساڈی واہ نہ چل دی چوہیں راہیں
اکے میل رنجھیڑا عمر جالاں اکے دونہاں دی عمر دی الکھ لاہیں
ایڈا قہر کیتا دیس والیاں نے ایس شہر نوں قادرا اگ لائیں

٦١٦

ربا اوہ پائیں قہر شہر اتے جیہڑا گھت فرعون ڈبایا ای
جیہڑا حال ہویا نال ذکریئے دے اونہوں گھت سریہنہ چروایا ای
جیہڑا پایئے قہر تے نال غصے وچ اگ خلیل پوایا ای
جیہڑا پایئے قہر تے سٹ تختوں سلیمان نوں بھٹھ جھلکایا ای
جیہڑے قہر دا یونسؑ تے پیا بدل اونہوں ڈنبرے تھوں نگلایا ای
جیہڑے قہر تے غضب دے پکڑ کاتی اسماعیلؑ نوں ذبح کرایا ای
جیہڑا گھتیو غضب تے وڈا غصہ یوسفؑ کھوہ دے بند پوایا ای
جیہڑے قہر دے نال پھر شاہ مردان اکس نفرتوں قتل کرایا ای

جیہڑے قہر دے نال اوس بڈھڑی توں امیر حمزہؑ نوں چائے مروایا ای
جیہڑے قہر دے نال یزیدیاں توں امام حسینؑ نوں چائے کہایا ای
لگی پھوہڑی تیز زبان کولوں حسن دے کے زہر مروایا ای
اوہا قہر گھتیں ایس دیس اتے جیہڑا ایتاں دے سر آیا ای

۶۱۷

رانجھے ہتھ اٹھا دعا دتی تیرا نام قہار جبار سائیں
توں تاں آپنے ناؤں دے نیاؤں پچھے ایس دیس تے غضب دا غضب پائیں
سارا شہر اجاڑ کے ساڑ ناہیں کویں مجھ غریب دی داد پائیں
ساڈی شرم رہے کرامات جاگے بنیں بیڑیاں ساڈیاں چائے لائیں

۶۱۸

جویں اندھ تے قہر دی نظر کر کے مکھا سرون پری لٹوایا ای
سرگاپری، امر پری اند پری دیو پری مکھواسن لایا ای
قہر کرین جیوں بدھرکا کو ماریا ای چند مند مکھا اتے دھایا ای
رکت بیج مکھا سروں لائے سبھے پرچنڈ کر پلک وچ آیا ای
اوہا کروپ کر جیہڑا پیا جوگی بسوا متروں کھیل کروایا ای
اوہا کرودھ کر جیہڑا پائے راون رام چند تھوں لنک لٹایا ای
اوہا کروپ کر جیہڑا پانڈواں تھوں چکھایوہ دے وچ کروایا ای
دروپدی چاڑھ جو لایئے بھیل بھنکم جیہڑا کیرواں دے گل پایا ای
قہر پا جو گھت ہرناکسے تے نال نکھاں دے ڈھڈ پڑوایا ای
گھت کروپ جو پایئے کنس راجے بودنے کاہن تھوں چائے پٹایا ای
گھت کروپ جو پائے گل کھتری نوں کئی کھوہنی سیئں گلوایا ای
گھت کروپ جو دروپدی نال ہوئی پت نال پھرانت بچایا ای

گھت کروپ جو رام نے کرودھ کر کے بل سندھ نوں کھیت کرایا ای
جودھ وچ جو رام تے نل لچھمن کنبھ کرن دے باب بنایا ای
گھت کروپ جو بالی تے رام کیتا اتے مار کے پکڑ چڑوایا ای
گھت کرودھ سنباہ مریچ ماریو مہاندیو دا کنڈ بہایا ای
اوہ کروپ کر جھیڑا اتنیاں تے جگا جگ ہی دھم کرایا ای
اسدا آکھیا رب منظور کیتا ترت شہر نوں اگ لگائیا ای
جدوں اگ نے شہر نوں چوڑ کیتا دھم راجے دے پاس پھر آئیا ای
وارث شاہ میاں وانگ شہر لنکا چاروں طرف ہی اگ مچایا ای

۶۱۹

لگی اگ چو طرف جاں شہر سارے کیتا صاف سبھ جھگیاں جھائیاں نوں
سارے دیس وچ دھم تے شور ہویا خبراں پہنچیاں پاندھیاں راہیاں نوں
لوکاں آکھیا فقر بددعا دتی راجے بھیجیا ترت سپاہیاں نوں
پکڑ کھیڑیاں نوں کرو آن حاضر نہیں جان دے ضبط بادشاہیاں نوں
جائے گھیر آندے چلو ہوؤ حاضر کھیڑے پھڑے نیں ویکھ لے کاہیاں نوں
وارث صوم صلوٰۃ دی چھری کٹے انہاں دین ایمان دیاں پھاہیاں نوں

۶۲۰

ہیر کھوہ کے رانجھے دے ہتھ دتی کریں جوگیا خیر دعا میاں
رانجھے ہتھ اٹھاکے دعا دتی توہیں جل جلال خدا میاں
تیرے حکم تے ملک وچ خیر ہووے تیری دور ہے کل بلا میاں
ان دھن سے لچھمی حکم دولت نت ہووے ہی دون سوا میاں
گھوڑے اٹھ ہاتھی دم توپ خانے ہند سندھ تے حکم چلا میاں
وارث شاہ نوں نال حیا رکھیں مٹھ ہی دیہہ لنگھا میاں

۶۲۱

لیکے چلیا آپنے دیس تائیں چل نڈھیئے رب دوائیں نی
چودھرانیے تخت ہزارے دیئے پنجاں پیراں نے آن بہائیں نی
کڈھ کھیڑیاں توں رب دئیں توں اتے ملک پہاڑ پہنچائیں نی
ہیر آکھیا اینویں جائے وڑساں رناں آکھن ادھلی آئیں نی
پیئے ساہو رے ڈوب کے گالیو نی کھوہ کن نوالیاں آئیں نی
گھت جادوڑا دیو نے پری ٹھگی حور آدمی دے ہتھ آئیں نی
وارث شاہ پریم دی جڑھی گھتی مستانڑی چائے کر آئیں نی

۶۲۲

رناں دیس پہاڑ دی ٹیکری دیاں آبیاں ہویئے دھنبلا وڈا بھارا
راجے ماہنواں جیو کون سیو کناں کدی پریم دی جھوک تھیں جیو مھاڑا
تھارو اتھرو تھار ہی تھار جاندے انا کیہ کون چڑھوا پرادھ بھارا
ایڈو دین ادھان کلائے کی نی امرو دیس کون لئے جاہن کارا
دھرمی راجے کو ماہنواں لیہ لتی کی بی کاندی اندھیر ہے چڑھے دھارا
بھرم گلے کوں پیر پنجال پتر بلھو گھاٹ کون کو بری چلن ہارا
کدی کدی و نجیں چھکے ماہنواں وو چھکیں کاپ ستوں جویں کونت تارا
کی بی لاڑیاں کئی کلائے مہندی وارث کون کو راج کرھڈ دھارا

۶۲۳

تھارو معسرو کون کی بات بیرو کون کن ہوبدری کون ولھر وڑیئے
کدو ویشر و چندر مکھ کال بیدھی ریرو لا کرو بھیت کن کلر وڑیئے

اُٹھکھیلڑ وکیل تکتے دھایو کرو ٹھاک کن دیس لے چل روڑیئے
دھنوں دھار کے کیل لے دھونس دھانکوں سر وسنہ بسوت جھہڑی الروڑیئے
چھٹے ہیر رانجھا ووین جدوں اوتھوں جوہ جھنگ سیالاں دی چل روڑیئے
الی تھر ہری کالجا کنوں ٹھاکیو ٹھاک وارثو ناتھ لے چل روڑیئے

۶۲۴

راہے راہ جاں سیالاں دی جوہ آئی ہیر آکھیا ویکھ لے جوہ میاں
جتھوں کھیڈ دی گئی ساں چوچ کر دی تقدیر لاہی وچ کھوہ میاں
جدوں جنج آئی گھر کھیڑیاں دی طوفان آیا سر نوح میاں
ایہہ تھانوں جتھے کیدو پھاٹیاسی وارث سہلیاں بنھ دھروہ میاں

۶۲۵

ماہیاں جاپے وچ آکھیا سیالاں نڈھی ہیر نوں چاک لے آیا جے
داڑھی کھیڑیاں دی سھو من ستی پانی اک پھوہی میں لایا جے
سیالاں آکھیا پرہاں نہ جان کتے جاپے نڈھڑی نوں گھر لے آیا جے
آکھو رانجھے نوں جنج بنا لیاوے بنھ سہرے ڈولڑی پایا جے
جو کجھ ہین نصیب جو داج دامن ساتھوں تسیں بھی چائے لیجایا جے
ایدھروں ہیر تے رانجھے نوں لین چلے اودھروں کھیڑیاں دا نائی آیا جے
سیالاں . آکھیا کھیڑیاں نال ساڈے کوئی خبر دا پیچ نہ پایا جے
ہیر دیاہ دتی موئی گئی ساتھوں منہ دھی دا ناہ وکھایا جے
سڑی تساں تھوں اوہ کسے کھوہ ڈلی کیہا دیس تے پچھناں لایا جے
ساڈی دھی دا کھوج مکایا جے کوئی اساں نوں ساک دوایا جے
اونویں موڑ کے نائی نوں تور دتا مڑ پھیر نہ اساں ول آیا جے
اوڑک تساں تے ایہہ امید آہی ڈنڈے ستھریاں وانگ وجایا جے

۶۲۶

بھائیاں جائکے ہیر نوں گھریں آندا رانجھا نال ہی گھریں منگایو نیں
لاہ مندراں جٹاں منا سٹیاں سر سوہنی پگ بنھایو نیں
کھن گھت اتے کھنڈ ددھ چاول اگے رکھ کے پلنگ بہایو نیں
یعقوبؑ دے پیارڑے پت وانگوں کڈھ کھوہ تھیں تخت بہایو نیں
جاہ بھائیاں دی جنج لوڑ لیا نیں اندر واڑ کے بہت سمجھایو نیں
نال دے لاگی خوشی ہو سبھناں طرف گھراں دے اوہ پہنچایو نیں
بھائی چارے نوں میل بہایونیں سبھو حال احوال سنایا نیں
بھائی چارے نوں میل بہایو نے دھی. مارن دا متا پکایو نیں
وارث شاہ ایہہ قدرتاں رب دیاں نیں ویکھ نواں پکھنڈ جگایو نیں

۶۲۷

رانجھے جائکے گھریں آرام کیتا گنڈھ پھیریا سووچ بھائیاں دے
سارو کوڑماں آیکے گر دھویا بیٹھا پنچ ہووچ بھرجائیاں دے
چلو بھایو ویاہ کے سیال لیائیے ہیر لئی ہے نال دعائیاں دے
جنج جوڑ کے رانجھے تیار کیتی تونک چائے بدھے مگر نائیاں دے
واجے دکھنی ہرگاں دے نال وجن لگے رنگ چھٹن سرنائیاں دے
وارث شاہ وساہ کیہ زندگی دا بندہ بکرا ہتھ قصائیاں دے

۶۲۸

سیالاں بیٹھ کے ستھ وچار کیتی بھلے آدمی غیرتاں پال دے نی
یارو گل مشہور جہان اتے سانوں میہنے ہیر سیال دے نی

پت رہے گی ناہ جے ٹور دتی نڈھی نال منڈے میہنوال دے نی
پھٹ جیبھ دے کالکاں بیٹیاں دیاں عجیب جوانی تے میہنے کال دے نی
جتھوں کھاونا تتھوں دا برا منگن دغا کرن ہوئے محرم حال دے نی
قبر وچ دیوث خنزیر ہوسن اولاد سبھ کرندیں رال دے نی
عورت اپنی کول جے غیر ویکھن غیرت کرن نہ اوس دے حال دے نی
منہ تنہاں دا ویکھناں خوک وانگوں قتل کرو رفیق جو نال دے نی
سید شیخ نوں پیر نہ جاننا ایں عمل کرے جے اوہ چنڈال دے نی
ہوئے چوہڑا ترک حرام مسلم مسلمان سبھ اوس دے نال دے نی
دولت دیوث دی ترک صحبت مگر لگئے نیک کنگال دے نی
کوئی کچ کڑا لعل نہ ہو جاندا جے پرویئے نال اوہ لعل دے نی
زہر دے کے ماریئے نڈھڑی نوں گنہگار ہو جل جلال دے نی
مار سٹیا ہیر نوں ماپیاں نے ایہہ ویکھنے لوس دے خیال دے نی
بدعملیاں جنہاں تھوں کریں چوری محرم حال تیرے وال وال دے نی
سانوں جنتی ساتھ رلاونا ایں اساں آسرے فضل کمال دے نی
جھیڑے دوزخاں نوں بنھ تورئینگے وارث شاہ فقیر دے نال دے نی

۶۲۹

ہیر جان حق تسلیم ہوئی سیالاں دفن کر کے خط لکھایا ای
ولی غوث تے قطب سبھ ختم ہوئے موت سچ ہے رب فرمایا ای
کل شی مالک لا وجھہ حکم وچ قرآن دے آیا ای
اساں صبر کیتا تساں صبر کرناں ایہہ دھروں ہی ہنڈرا آیا ای
اساں ہور امید سی ہور ہوئی خالی جائے امید فرمایا ای
ایہہ رضا قطعی نہ ٹلے ہرگز لکھ آدمی ترت بھجایا ای
ڈیرا پچھ کے دھیدو دا جائے وڑیا خط روندیے ہتھ پھڑایا ای

ایہہ رووناں خبر کیہ لیایا ای منہ کاہنوں برا بنایا ای
معزول ہویوں تخت زندگی تھوں فرمان تغیری دا آیا ای
میرے مال نوں خیر ہے قاصدا اوئے آکھ کاہنوں رووناں لایا ای
وارث شاہ میاں گل ٹھک جانیں تیتھے کوچ دا آدمی آیا ای۔

۶۳۰

کئی بول گئے شاخ عمر دی تے ایتھے آہلناں کسے نہ پایا ای
کئی حکم تے ظلم کما چلے نال کسے نہ ساتھ لدایا ای
وڈی عمر اوزار اولاد والا جس نوح طوفان منگایا ای
ایہہ روح قلبوت دا ذکر سارا نال عقل دے میل ملایا ای
اگے ہیر نہ کسے نہ کہی ایسی شعر بہت مرغوب بنایا ای
وارث شاہ میاں لوکاں کملیاں نوں قصہ جوڑ ہشیار سنایا ای

۶۳۱

رانجھے وانگ فرہاد دے آہ کڈھی جان گئی سو ہوئے ہوا میاں
دونویں دار فناہ تھیں گئے ثابت جائے پھرے نیں دار بقا میاں
دونویں راہ مجاز دے رہے ثابت نال صدق دے گئے وہا میاں
وارث شاہ اس خواب سرائے دی تے کئی واجڑے گئے وجا میاں

۶۳۲

سن یاراں سے اسیاں نبی ہجرت لمے دیس دے وچ تیار ہوئی
اٹھاراں سے تے تریہیاں سمتاں دی راجے بکر ماجیت دی سار ہوئی
جدوں دیس تے جٹ سردار ہوئے گھرو گھری جاں نویں سرکار ہوئی

اشراف خراب کمین تازہ زمیندار نوں وڈی بہار ہوئی
چور چودھری یار نیں پاکدامن بھوت منڈلی اک تھوں چار ہوئی
وارث جنہاں نے آکھیا پاک کلمہ بیڑی تنہاں دی عاقبت پار ہوئی

۶۳۳

کھرل ہانس دا ملک مشہور ملکا تتھے شعر کیتا یاراں واسطے میں
پرکھ شعر دی آپ کر لین شاعر گھوڑا پھیریا وچ نخاس دے میں
پڑھن گھبرو دیس وچ خوشی ہو کے پھل بیجیا واسطے باس دے میں
وارث شاہ نہ عمل دی راس میتھے کراں مان نمانڑا کاستے میں

۶۳۴

افسوس مینوں اپنی ناقصی دا گنہگاراں نوں حشر دے صور دا اے
انہاں موموناں خوف ایمان دا اے اتے حاجیاں بیت معمور دا اے
صوبہ دار نوں طلب سپاہ دی دا اتے چاکراں کاٹ قصور دا اے
سارے ملک خراب پنجاب وچوں سانوں وڈا افسوس قصور دا اے
سانوں شرم حیا دا خوف رہندا جویں موسیٰ نوں خوف کوہ طور دا اے
انہاں غازیاں کرم بہشت ہووے تے شہیداں نوں وعدہ حور دا اے
اینویں باہروں شان خراب وچوں جویں ڈھول سہاوندا دور دا اے
وارث شاہ وسنیک جنڈیالڑے دا شاگرد مخدوم قصور دا اے
ربا آبرو نال توں بخش ایمان سانوں آسرا رب غفور دا اے
وارث شاہ نہ عمل دی تانگھ میتھے آپ بخش لقا حضور دا اے
وارث شاہ روشن ہووے نام تیرا کرم ہووے جے رب شکور دا اے
وارث شاہ تے جملیاں موموناں نوں حصہ بخشناں آپنے نور دا اے

۶۳۵

ختم رب دے کرم دے نال ہوئی فرمایش پیارڑے یار دی سی
ایسا شعر کیتا پر مغز موزوں جیہاں موتیاں لڑی شہواردی سی
طول کھول کے ذکر بیان کیتا رنگ رنگ دی خوب بہار دی سی
تمثیل دے نال بیان کیتا جیہی زینت لعل دے ہار دی سی
جو کوئے پڑھے سو بہت خورسند ہووے واہ واہ سبھ خلق پکار دی سی
وارث شاہ نوں سک دیدار دی ہے جیہی ہیر نوں بھٹکناں یار دی سی

۶۳۶

بخش لکھن والیاں جملیاں نوں پڑھن والیاں کریں عطا میاں
سنن والیاں نوں بخش خوشی دولت رکھیں ذوق تے شوق دا چا میاں
رکھیں شرم حیا تو جملیاں دا میٹی مٹھ ہی دیہہ لنگھا میاں
وارث شاہ تمامیاں موماناں نوں دئیں دین ایمان لقا میاں

۶۳۷

ہیر روح تے چاک قلبوت جانوں بال ناتھ ایہہ پیر بنایا ای
پنج پیر حواس ایہہ پنج تیرے جنہاں تھاپناں تدھ نوں لایا ای
قاضی حق جھبیل نیں عمل تیرے عیاں منکر نکیر ٹھہریاں ای
کوٹھا گور عزرائیل ہے ایہہ کھیڑا جیہڑا لیندو ہی روح نوں دھایا ای
کیدو لنگا شیطان ملعون جانوں جس نے وچ دیوان پھڑایا ای
سیال ہیر دیاں رنگ گھر بار تیرا جنہاں نال پیوند بنایا ای
وانگ ہیر دے بنھ لے جاہن تینوں کسے نال نہ ساتھ لدایا ای

جیہڑا بول دا ناطقہ ونجھلی ہے جس ہوش دا راگ سنایا ای
سہتی موت تے جسم ہے یار رانجھا انہاں دوہاں نیں پھیڑ مچایا ای
شہوت بھابھی تے بھکھ ربیل باندی جنہاں جنتوں مار کڈھایا ای
جوگ ہے عورت کن پاڑ جس نے سبھ انگ بھبوت رمایا ای
دنیا جان اینویں جویں جھنگ پیکے گور کالڑا باغ بنایا ای
ترنجن ایہہ بدعملیاں تیریاں نیں کڈھ قبر تھیں دوزخ پایا ای
اوہ مسیت ہے ماں دا شکم بندے جس وچ شب روز لنگھایا ای
عدلی راجہ ایہہ نیک نیں عمل تیرے جس ہیر ایمان دوایا ای
وارث شاہ میاں بیڑے پار تیرے کلمہ پاک زبان تے آیا ای